

EDUCACIÓ SOCIAL
TREBALL FINAL DE GRAU

LA INCIDÈNCIA SOCIOEDUCATIVA DE LA CULTURA POPULAR

Muna Daví Cardona

Ana Maria Novella Camara
Grup M8

Curs 2023-2034

14 de juny

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat d'Educació

«Una gent que hi va arribar la va fer seva,
plantant bombes, canons i una bandera,
i ningú va defensar sa terra nostra,
ni tampoc la va plorar: adéu la Mola...

La Mola s'alça valenta davant la mar
i plora quan veu que a tots tant mos ne fa.
Es menorquins no hem fet res per alliberar
aquest trosset de terra que han destrossat.»

Lluís Manglano¹

«En qüestions de cultura i de saber, només es perd allò que
es guarda; només es guanya allò que es dona»

Antonio Machado²

1 Lletre de la cançó *La Mola* de Lluís Manglano, produïda dins de l'àlbum *A contravent* (1993).

2 Cèlebre frase d'Antonio Machado (1875-1939). Tal com diu, és el que compartim el que ens permet créixer.

Agraïments

A la tutora, per haver-me guiat amb expertesa i paciència.

A les companyes de viatge, per ser-ho.

A totes les persones que m'envolten i em sostenen.

I molt especialment, a les participants del grup de discussió i el qüestionari.

Resum

La cultura popular engloba un conjunt d'activitats i pràctiques culturals que fusionen el llegat de generacions anteriors amb les adaptacions al món contemporani actual. Vertebrada a través de l'associacionisme cultural, és una peça clau de la identitat de qualsevol territori. Dins seu s'hi generen dinàmiques de cohesió social, participació i inclusió; les quals són pròpies, també, de l'educació social. La finalitat d'aquest estudi és, doncs, descobrir la incidència socioeducativa de la cultura popular, i vehicular-la amb el paper que pot tenir l'educació social en el món de la cultura popular. Per tal d'aconseguir-ho, s'ha realitzat una recerca fenomenològica amb metodologia mixta, la qual s'ha aterrat en la cultura popular catalana. El mostreig, de tipus no probabilístic i intencional, inclou dos perfils d'informants: persones participants de grups de cultura popular, a través d'un grup de discussió; i persones participants de grups de cultura popular i, alhora, estudiants o treballadores d'educació social, a través d'un qüestionari. Els resultats que s'extreuen a partir de les dades analitzades confirmen la incidència socioeducativa de la cultura popular. A les conclusions s'exposa la possibilitat d'incorporar el potencial de l'educació social en la cultura popular a través de la creació d'un perfil professional.

Paraules clau: cultura popular, cohesió, participació, inclusió, educació social.

Abstract

Popular culture encompasses a set of cultural activities and practices that merge the legacy of previous generations with adaptations to the current, contemporary world. Structured through cultural associations, it is a key component of any territory's identity. Within it, dynamics of social cohesion, participation and inclusion are generated; which are also inherent to social education. The aim of this study, therefore is, to discover the socio-educational impact of popular culture and to connect it with the role that social education can play in the world of popular culture. To achieve this, a phenomenological research with mixed methodology has been conducted, focusing on Catalan popular culture. The sampling, non-probabilistic and intentional, includes two profiles of informants: participants in popular culture groups, through a discussion group; and participants in popular culture groups who are also students or workers in social education, through a questionnaire. The results derived from the analyzed data confirm the socio-educational impact of popular culture. The conclusions present the possibility of incorporating the potential of social education into popular culture through the creation of a professional profile.

Keywords: popular culture, cohesion, participation, inclusion, social education.

Índex

1. Introducció.....	7
2. Justificació.....	10
3. Objectius de recerca.....	13
4. Marc teòric.....	14
4.1. Aproximació al concepte de cultura.....	14
4.2. Caracterització de la cultura popular.....	16
4.2.1. L'associacionisme cultural.....	17
4.3. Relació entre l'educació social i la cultura popular.....	19
4.4. Estat de la qüestió.....	23
4.5. Caracterització de l'animació sociocultural en relació amb la cultura popular.....	25
5. Marc metodològic.....	29
5.1. Informants.....	30
5.2. Tècniques de recollida d'informació.....	31
5.3. Tècniques d'anàlisi de la informació.....	32
5.4. Fases de la recerca.....	32
5.5. Criteris de rigor científic i ètic.....	34
6. Resultats.....	35
6.1. L'origen de la incidència socioeducativa de la cultura popular.....	35
6.1.1. Caracterització de la cultura popular.....	35
6.1.2. Aproximacions a l'origen de la incidència socioeducativa.....	38
6.1.3. Límits de la incidència socioeducativa de la cultura popular.....	41
6.2. La incidència socioeducativa de la cultura popular.....	44
6.2.1. Aspectes relacionats amb dinàmiques de cohesió.....	44
6.2.2. Aspectes relacionats amb dinàmiques de participació.....	47
6.2.3. Aspectes relacionats amb la inclusió.....	50
6.3. El paper de l'educació social en la cultura popular.....	52
6.3.1. La professió de l'educació social en la cultura popular.....	52
6.3.2. Funcions de la professió de l'educació social en la cultura popular.....	54
6.3.3. La incidència socioeducativa més enllà de la figura professional.....	55
7. Conclusions.....	57
8. Bibliografia.....	63
9. Annexos.....	68
9.1. Carta de presentació i Declaració de consentiment informat.....	68
9.2. Instruments.....	69
9.3. Caracterització de les informants.....	73
9.4. Transcripció i buidatge.....	78
9.5. Anàlisi del contingut.....	103

1. Introducció

Escollir el tema del TFG és potser una de les coses més preocupants dins de la llista mental de tasques pendents de qualsevol estudiant que ha acabat el tercer curs d'un grau universitari. En el meu cas³, la primera bombeta que se'm va encendre per calmar aquest neguit va ser a principis de setembre, dies abans de començar el quart curs i en plenes Festes de Gràcia de Maó. Hi havia anat amb algunes amigues, i estàvem gaudint de la cercavila de Va Gros amb Gràcia, que consisteix en la cantada d'un repertori -que barreja música tradicional popular de l'illa i cançons icòniques dels anys vuitanta- per diferents punts emblemàtics de la ciutat. Una de les cançons, la que he citat a l'inici del treball, ens va cridar especialment l'atenció per com assenyalava la manca d'atenció cap al rerefons històric d'un territori, i per tant cap a la pròpia identitat col·lectiva com a persona que has nascut i viscut en aquell lloc. Estirant aquest fil, va créixer en mi un interès per la relació entre la cultura popular i la politització d'una societat, entenent que les dinàmiques de comunitat i participació que es generen al voltant dels esdeveniments de cultura popular són dinàmiques que també trobem en espais de politització, i per tant plantejant-me que la cultura popular pot ser utilitzada com un agent polititzador.

Com sempre passa, el tema ha anat variant. En el meu cas, he mantingut la base de la cultura popular, que finalment he vinculat amb l'educació social. Així doncs, el tema sobre el qual s'elabora aquest estudi és la relació entre la cultura popular i l'educació social. Aquesta proposta implica reconèixer la cultura popular com un possible espai on treballar des de l'educació social. Cal fer especial èmfasi en aquest fet, ja que la present investigació posa la cultura popular al centre i aleshores hi incorpora l'educació social; mentre que la majoria de relacions establertes fins ara entre aquestes dues realitats parteixen de l'educació social, i la cultura popular queda categoritzada com a eina o mitjà, de la mateixa manera que ho és, per exemple, el teatre de l'oprimit. Caldrà veure si les característiques que configuren la cultura popular poden arribar a convertir-la en un subàmbit emergent dins de l'educació social.

El context en què se situa aquesta investigació, des de la mirada de l'educació social, és el de l'acció comunitària. L'acció comunitària és un àmbit que prové de l'àmbit històric de

3 L'apartat *Introducció* està escrit en primera persona per poder expressar amb claredat la connexió entre la temàtica escollida i la vivència personal rere aquesta decisió. La resta del document està escrit en impersonal.

l'animació sociocultural, i que se centra a afavorir els processos de socialització de les persones i el desenvolupament personal, social, cultural i comunitari (Arnau et al., 2019). Alhora, aquest estudi també se situa en la cultura popular, entesa com a forma d'expressió de les activitats tradicionals i festives d'un territori. En el marc teòric es fa una caracterització de la cultura popular sense concretar-la en cap espai geogràfic per l'equivalència existent en les formes i expressions culturals dels diferents territoris. Tot i això, els resultats s'aterren al cas català perquè és el context més accessible a la investigació. A continuació es fa una breu descripció d'aquest context concret.

L'activitat cultural a través de la vida associativa és molt significativa a Catalunya. Vertebrada en un nombrós conjunt de federacions, associacions i entitats al llarg del territori català, les festes i manifestacions de cultura popular i tradicional s'han convertit en part del patrimoni immaterial, un valuós llegat que es transmet de generació en generació (Generalitat de Catalunya, s. d.-a). El teixit associatiu hi ha tingut un paper vertebrador des de la segona meitat del segle XIX, i ha implicat l'esforç desinteressat de milers de persones. Té el seu origen, per una banda, en la creació de mutualitats per millorar les condicions de vida de la classe obrera, i per l'altra, en el moviment coral impulsat per Anselm Clavé. Alguns dels moments més destacats són a principis del segle passat amb l'alfabetització de la població catalana a través dels ateneus i locals socials, i als anys cinquanta i seixanta amb la integració de la migració espanyola (Carbó i Viana, 2018). Actualment, la cultura popular catalana agrupa dins seu una gran varietat de pràctiques, entre elles el cant coral, els gegants, nans i bestiari, els diables i tabalers, els trabucaires, els castellers i falcons, el teatre, la dansa (sardanes, bastoners, esbart, moixiganga, dansa viva, ball de gitanes, etc.), el cinema, la fotografia, l'artesanía, els jocs tradicionals i la música (Generalitat de Catalunya, s. d.-a).

Tot seguit es puntualitzen alguns aspectes formals d'expressió del document. Com ja haureu pogut notar, aquest treball utilitza el femení genèric en la redacció. Això es deu a una decisió ideològica que vull remarcar. L'he pres tenint en compte la recurrent polèmica sobre l'ús del gènere en els plurals genèrics, havent-hi arguments polítics i lingüístics igualment convincents que defensen tant l'ús del femení com del masculí. He optat pel femení, partint de la referència a *persona* o *persones*. D'altra banda, s'han prioritzat les citacions en la llengua original per tal d'assegurar la fidelitat de la informació i respectar els matisos d'expressió. En

cas que la citació sigui en llengua no castellana, es facilita la traducció amb una nota al peu.

Cal puntualitzar, també, que la investigació parteix de la interculturalitat a l'hora de parlar sobre la convivència entre cultures, ja que la «puresa cultural» és una fita que no té sentit en el context mundial actual (Balda et al., 2016). Tal com diu Flecha, «ninguna cultura [...] puede sobrevivir sin comunicarse con otras culturas, tomando elementos de ellas y desarrollando nuevos componentes culturales a partir de este intercambio. [...] Cada cultura es el resultado de diferentes mestizajes y no puede evolucionar sin otros nuevos» (Flecha, 2001, p. 95). Per últim, vull explicar que al llarg de la investigació s'utilitza el concepte *cultura popular*. S'han tingut en compte altres expressions pràcticament sinonímiques com ara *cultura popular d'arrel tradicional*, que s'ha descartat per la seva extensió i, en conseqüència, poca practicitat; o *associacionisme cultural*, que s'ha descartat perquè no s'ha considerat tan adient.

Pel que fa a l'estructura, com que és un treball de recerca el pes central recau en els blocs de marc teòric, marc metodològic i resultats. Com a tota investigació, però, primer hi trobem aspectes més introductoris i formals, com ara la justificació, la definició del problema de recerca i els objectius. El bloc de marc teòric està desglossat en les dues realitats que s'aborden en aquest estudi -la cultura popular i l'educació social- i la interrelació entre elles, i permet presentar el posicionament ideològic des d'on ha estat escrit, així com les autores destacades de l'àmbit. Al bloc metodològic s'exposen i justifiquen el posicionament, els mètodes i les tècniques triades per a la investigació, que en aquest cas són el grup de discussió i el qüestionari. A continuació trobem els resultats, que engloben la discussió i s'estructuren en tres apartats: l'origen de la incidència socioeducativa de la cultura popular, la incidència socioeducativa de la cultura popular i el paper de l'educació social en la cultura popular. Els resultats, tot i provenir d'una aproximació a la cultura popular catalana, són aplicables a qualsevol manifestació de cultura popular. Finalment, les conclusions ens confirmen la incidència socioeducativa de la cultura popular, i ens assenyalen la possibilitat d'incorporar el potencial de l'educació social en la cultura popular a través de la creació d'un perfil professional. Per últim, és evident, trobem les referències bibliogràfiques i els annexos, on hi ha desglossat el procés d'aplicació dels instruments i la posterior categorització i anàlisi dels resultats.

2. Justificació

A l'hora de justificar la temàtica de la recerca cal tenir en compte, abans que res, que haver triat aquest tema suposa un reconeixement cap a la importància i la potencialitat de la cultura, la qual cosa es demostra a continuació.

Un dels motius que ho valida és el fet que a la Declaració Universal dels Drets Humans s'hi recull, a l'article 22, que tota persona té dret a «la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seva dignitat». A més, l'article 27 apunta que «tota persona té dret a participar lliurement en la vida cultural de la comunitat, [i] a gaudir de les arts» (Assemblea General de les Nacions Unides, 1948, p. 5). Així doncs, s'entén l'accés i la participació en la cultura com un dret humà bàsic.

En aquesta línia dins del recull d'Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) que l'Organització de les Nacions Unides (ONU) es va marcar amb l'Agenda 2030 s'hi menciona diverses vegades la importància de la cultura -tot i que no es dedica un objectiu concret a aquesta qüestió. L'ODS 4, referent a l'educació de qualitat, afirma que aquesta ha d'assegurar que l'alumnat adquireixi coneixements que li permetin valorar la diversitat cultural i la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible (Naciones Unidas, s. d.-b). L'ODS 8, sobre el treball decent i el creixement econòmic; i l'ODS 12, sobre la producció i consum responsables; parlen de crear un turisme responsable que creï llocs de treball i promogui la cultura i els productes locals (Naciones Unidas, s. d.-c; Naciones Unidas, s. d.-e). L'ODS 11, orientat a les ciutats i comunitats sostenibles, confirma la importància de protegir i salvaguardar el patrimoni cultural mundial (Naciones Unidas, s. d.-d). Així doncs, el tarannà general és reconèixer el valor de la cultura, i per tant es dona importància a tenir cura de les diferents expressions locals.

Tot i aquesta voluntat de reconeixement per la cultura de cada territori, pel que fa a la cultura popular catalana la UNESCO -l'entitat de l'ONU dedicada a l'educació, la ciència i la cultura- només menciona els castells dins de la seva llista de patrimoni cultural immaterial (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura [UNESCO], s. d.-b). Si bé és cert, també, que l'any 1985 es va crear la «CATESCO», no queda clar si la

seva finalitat principal és promoure la presència de la llengua i cultura catalanes a l'àmbit de la UNESCO o promoure en la societat catalana els principis i valors de la UNESCO (Catalonia for Education, Science and Culture Organization, s. d.).

Cal mencionar que en els Documents professionalitzadors de l'educació social s'hi ressalta que una de les funcions de l'educadora ha de ser promoure la vinculació de la persona atesa amb la vida cultural de l'entorn (Asociación Estatal de Educación Social i Consejo General de Colegios de Educadoras y Educadores Sociales [ASEDES i CGEES], 2007). Ho trobem en l'apartat dels principis deontològics generals, dins del principi de justícia social. S'esmenta que l'actuació socioeducativa s'ha de basar, entre d'altres, en el dret a l'accés, l'ús i el gaudi dels serveis culturals. Aquesta perspectiva s'emmarca dins de la mirada àmplia de l'educació social, que va més enllà de l'educació especialitzada, ja que té com a objectiu el desenvolupament i el benestar plens i integrals de les persones, intervenint no només en les situacions crítiques, sinó en la globalitat de la vida quotidiana. També ho trobem dins de les normes deontològiques generals, a la secció «L'educador o educadora social en relació amb la societat en general»: s'hi diu que la professional ha de treballar de manera efectiva amb la comunitat, potenciant la vida social o cultural de l'entorn, i fomentant el coneixement i la valoració de tots els aspectes socials i culturals que puguin influir en l'educació global de les persones.

Tenint en compte que la professió ha de possibilitar la incorporació del subjecte de l'educació a la diversitat de xarxes socials i la promoció cultural i social (ASEDES i CGEES, 2007), la cultura popular sembla un context adequat per complir amb aquestes funcions. Per una banda, perquè és un espai de socialització ampli, no mercantilitzat i vinculat a l'oci, cosa que facilita la sociabilitat i la circulació social. Per una altra banda, perquè és un espai de creació cultural que porta implícita certa democràcia cultural i participació social.

Per tal de dimensionar la temàtica, és important exposar, també, algunes dades. En aquest sentit, cal destacar que a nivell de Catalunya, els números mostren que hi ha més de 4.300 associacions, les quals tenen associada el 4,8% de la població, i més de 2.250 persones contractades. Tot això es tradueix en la generació de 380 milions d'euros. Per a fer una equivalència, tot plegat significa que cada euro invertit per les administracions públiques en

entitats de cultura popular genera un retorn econòmic de 4,23€. Si ens situem en una ciutat com Barcelona, les dades indiquen que 117.000 barcelonines estan associades a alguna entitat a la qual inverteixen aproximadament 12 milions d'hores. Aquest esforç desinteressat aconsegueix que les activitats sumin 8,3 milions d'espectadores (Carbó i Viana, 2018).

Tot i això, cal assenyalar que la globalització ha propiciat la creació d'una cultura «internacional-popular» que està provocant processos d'individualització, que al seu torn comporten el trencament del teixit social, la destrucció d'identitats col·lectives i l'apatia de les grans masses (Núñez i Úcar, 2009, p. 13). Davant d'això la proposta és crear vinculacions a partir dels interessos comuns, per així enfortir el teixit comunitari i augmentar, també, la capacitat de resiliència col·lectiva davant la soledat amb què actualment s'enfronten els efectes estructurals de la precarietat social i econòmica (Roy, 2021).

Pel que fa a les pràctiques culturals, la promoció de les tradicions de cultures minoritàries és necessària si se'n vol assegurar la supervivència. De fet, als documents professionalitzadors aquesta promoció és entesa com un dret, ja que tothom ha de poder incorporar-se a la cultura del seu temps (ASEDES i CGEES, 2007). Flecha remarca que cal cert equilibri en la promoció, ja que «la diferencia es necesaria para promover el mantenimiento y desarrollo de la propia identidad y cultura; de la misma forma, la igualdad es necesaria para prevenir la marginación y exclusión» (Flecha, 2001, p. 95).

La cultura, a més de ser un dret, també és una eina amb un gran impacte socioeducatiu. Aquesta recerca és una proposta d'ampliar el camp d'allò que s'entén com a oportunitat cultural i artística i incloure-hi -en cas que, efectivament, tingui sentit- la cultura popular. A nivell professional i social és molt interessant fer aquest planteig, perquè permetria imaginar noves possibilitats per a l'educació social, fent que aquesta pugui adaptar-se millor a la gran diversitat de situacions en què cal intervenir. Aquesta connexió no només beneficiaria l'educació social, sinó també la cultura popular, que guanyaria visibilitat, agència, accessibilitat i reconeixement. Així, s'estaria promovent la cultura local i minoritària i, alhora, fomentant la transformació social.

L'aportació principal de l'estudi és justament aquesta: posar sobre la taula la incidència

socioeducativa que pot tenir cultura popular, un aspecte que fins ara ha estat poc explorat. Dins d'aquesta incidència és interessant destacar que la cultura popular té un gran impacte en el teixit associatiu, en la creació de comunitat i identitat col·lectiva i en la capacitat de participació i mobilització social. Alhora, l'estudi també vol aportar noves conclusions pel que fa al paper de l'educació social en la cultura popular.

Partint de la finalitat de la investigació, que és enfortir la tasca socioeducativa de la cultura popular, es plantegen les següents preguntes de recerca.

- Quina influència té la cultura popular en el teixit social d'un territori?
- La cultura popular és un agent cohesionador?
- Com es genera cohesió i participació en contextos de cultura popular?
- Com és i quin potencial té la vinculació entre individus creada a través de la cultura?
- Com es relaciona la cultura popular amb l'educació social en l'actualitat?
- Què hi ha d'educatiu en la cultura popular?
- Es donen dinàmiques pròpies de l'educació social en la cultura popular?
- La cultura popular és una forma d'acció comunitària?
- La cultura popular pot ser un espai d'acció socioeducativa?
- Com s'inicia la participació en un espai de cultura popular?
- La cultura popular és conscient de la seva capacitat d'incidència?
- La cultura popular té interès per desenvolupar una tasca socioeducativa?
- Quins recursos humans i institucionals necessitaria la cultura popular per millorar la seva incidència socioeducativa?

Arran d'aquestes preguntes, s'estructura formalment la idea inicial d'investigació, que queda recollida en la següent formulació del problema de recerca: Quina tasca pot fer la cultura popular en clau socioeducativa?

3. Objectius de recerca

Tenint en compte tot el que s'ha presentat fins ara, s'apunten els següents objectius per a la recerca.

- 1 Promoure la incidència socioeducativa de la cultura popular des de l'educació social.
 - 1.1 Analitzar la cultura popular en clau socioeducativa.
 - 1.2 Identificar aquesta anàlisi en la cultura popular catalana.
 - 1.3 Descriure els elements necessaris perquè la cultura popular tingui una incidència socioeducativa.
- 2 Definir el paper de l'educació social en la cultura popular.
 - 2.1 Caracteritzar l'acció socioeducativa que pot desenvolupar-se en la cultura popular.
 - 2.2 Especificar el rol de la professional de l'educació social en la cultura popular.
 - 2.3 Explorar els elements necessaris perquè l'educació social tingui el seu espai en la cultura popular.

4. Marc teòric

4.1. Aproximació al concepte de cultura

Tal com s'exposa a la justificació, la cultura té una enorme potencialitat i importància en el món de l'educació social, ja que és l'espai de vehiculació de les relacions entre l'educadora, la persona atesa i la societat, alhora que és l'element que permet construir les identitats personals i col·lectives. A continuació es fa una aproximació al concepte de cultura en un sentit ampli, per posteriorment fer la concreció en la cultura popular.

La cultura és el conjunt de normes, valors, creences, tradicions, costums i expressions que s'adquireixen i transmeten en un grup de persones dins d'una societat; i que permeten organitzar-la. De fet, la societat procedeix, i alhora construeix, la cultura d'aquella civilització. Aquest marc de pensament i acció és un fet col·lectiu intrínsec en totes les persones, i prové del conjunt de coneixements i records acumulats al llarg de les generacions de la humanitat amb l'objectiu de donar un sentit a la vida i a l'existència humana. Tal com diu Marina Garcés, «somos seres desencajados y por eso somos seres culturales» (Soy Cámara CCCB, 2018, 3:49). Efectivament, la cultura és l'element que ens omple el forat entre nosaltres i el món, la necessitem tots i totes, sinó no som. Amb la intenció de donar resposta a aquest neguit, la cultura està en constant dinamisme, fent canvis i moviments per tal d'adaptar-se a les necessitats i exigències de les persones de cada entorn. La cultura és, doncs,

el medi de desenvolupament de les persones, les quals no sempre són conscients del fet de trobar-se dins d'aquest medi.

D'altra banda, la cultura també és una pràctica que sovint va vinculada a la creació de productes o béns de consum. És segurament en aquest punt on es fa més evident que l'accés a la cultura és un dret, en detriment d'aquells discursos que entenen la cultura com una activitat que només pertany a les classes altes i refinades: «una frontera que discorre de manera paral·lela a la que separa l'alta de la baixa cultura, i ens proposa que esdevinguem ciutadans a-culturals perquè uns quants escollits (a qui considerarem artistes, creadors o productors de continguts) s'apropriïn d'aquelles aptituds culturals» (Cendra, 2018). Lluny d'això, la cultura és entesa com un bé comú d'accés lliure que pot ser produït per qualsevol membre de la comunitat, al marge de les empreses privades i l'Estat. Aquesta concepció divideix els drets culturals en tres tipus: practicar, consumir i decidir (Alcántara, 2024a).

Aquest debat és proper als conceptes de democratització i democràcia cultural. La democratització cultural fa referència a facilitar l'accés del conjunt de la ciutadania als recursos culturals mitjançant la difusió cultural. És una política que es fa des de les institucions, que assumeixen l'encàrrec de trencar la bretxa cultural i assegurar, així, que tota la població pot consumir els productes generats per l'elit cultural, els quals s'exposen en els «temples culturals» (Soler, 2013, p. 51). En canvi, la democràcia cultural va més enllà, ja que busca convertir la ciutadania en creadora i actora de la seva pròpia cultura. Per tal d'aconseguir-ho, ha d'assegurar-se que tota la població té els instruments necessaris per desenvolupar la seva vida cultural amb llibertat, responsabilitat i autonomia. Aquesta política, que es fa des de la base, promou la participació cultural, el respecte a la identitat cultural de cadascuna i la cultura viva. En lloc d'utilitzar els «temples culturals», defensa que les activitats es realitzin el més a prop possible d'on viuen les persones (Soler, 2013).

Per últim, cal mencionar que amb la seva activitat la cultura fomenta l'esperit crític, remou consciències i genera canvis i transformacions socials, econòmiques i polítiques. Amb tot, la capacitat d'agència de la cultura també pot ser utilitzada pels discursos hegemònics, que sovint busquen convertir-la en una eina per al control social (Soy Cámara CCCB, 2018). Dins d'aquest sac també s'hi situaria el relativisme cultural, el principi que afirma que «un tret

cultural solament és entès segons l'univers referencial de la cultura a què pertany, qüestionant la possibilitat de realitzar comparacions interculturals» (TERMCAT Centre de Terminologia, s. d.-b). Emparant-se en aquest principi, hi ha el perill de justificar tota mena de pràctiques i tradicions pel fet d'estar-les validant com a formes d'explicar i entendre el món.

4.2. Caracterització de la cultura popular

La cultura popular és aquella «creada per les classes populars, que participen en els actes i celebracions com a actors i com a espectadors, que es basa en la memòria col·lectiva i la transmissió oral en l'àmbit de la família i la comunitat» (TERMCAT Centre de Terminologia, s. d.-a). Està connectada amb les formes de vida de les persones, i té com a característica principal el fet de celebrar-se a l'espai públic. En general, ha estat una cultura feta pels sectors socials que no tenien posicions de poder en l'estructura social, ja fos en els sectors rurals com en les classes subalternes de la urbanitat. Els seus antecedents històrics es remunten a l'època medieval, moment en què el poble no il·lustrat va començar a crear expressions i activitats festives i culturals sense la tutela de les elits.

Tornant a l'actualitat, veiem que la cultura popular té la capacitat de resultar atractiva gràcies als milers d'activitats que organitza per a les festes majors i tradicionals, que li donen molta visibilitat. És un àmbit estratègic per la seva capacitat de vertebrar socialment qualsevol país i d'universalitzar la cultura entre la població. Les entitats que la conformen enriqueixen la vida social del seu context, fent que els barris i pobles siguin espais de vida estimats i no només residencials (Carbó i Viana, 2018). Les tradicions, més enllà de l'aspecte formal, tenen un profund significat social. La consciència d'aquest bagatge pot dificultar enormement que s'acceptin canvis en el funcionament d'una entitat. Les expressions tradicionals, però, han canviat moltes vegades, i ho han de continuar fent, ja que és la seva naturalesa. De fet, la cultura popular ha viscut en els últims anys un procés d'institucionalització on alguns dels seus elements, abans considerats folklore local, han esdevingut referents nacionals. Un clar exemple a Catalunya són els castellers, una expressió cultural àmpliament compartida i que representa simbòlicament la identitat catalana (Saurí i Rovira, 2015).

La cultura popular té la peculiaritat que no està creada per un petit sector de la població i consumida per tota la resta, com la majoria de contingut cultural *mainstream*, sinó que gran

part de la societat participa de manera activa en la seva construcció. La postura d'espectadora ja implica per se un rol més actiu, ja que és un acte social periòdic (Balda et al., 2016). Així, si ens fixem en la gradació que estableix Nicolás Barbieri referent als drets culturals segons el nivell de participació i empoderament que impliquen, veiem que la cultura popular fàcilment se situaria al tercer nivell. Aquesta classificació s'ha d'entendre com un cicle que comença amb l'accés a la cultura, és a dir, el dret a aprendre i a una democratització cultural. El següent pas és la producció de cultura, que també es pot anomenar democràcia cultural, i que s'entén a nivell individual. El tercer nivell és l'expressió comunitària de la cultura, on la producció cultural és col·lectiva. La quarta dimensió és l'organització i la governança cultural, i consisteix a organitzar i produir béns i serveis culturals als quals algú accedirà per formar-se. Per tant, en aquest punt tornaria a començar la roda (Daví, 2022).

A l'hora de definir el concepte de cultura popular Balda et al. (2016) assenyalen que si la cultura no intentés incorporar tota la població general, no mereixeria definir-se com a popular. Carbó i Viana (2018), en canvi, destaquen que part de la societat veu el concepte «popular» de manera negativa, ja que l'associa a l'espontaneïtat, la improvisació o la manca d'estructura; tot plegat amb una càrrega pejorativa. Un altre sector social és coneixedor del significat real de la paraula, però tot i això no és conscient de l'impacte que realment té el fet associatiu, tant en una mateixa com en el conjunt de la comunitat. En aquesta línia, una tercera visió alimenta el debat d'una manera que podria ser vista com a provocativa: tot i que la cultura popular és un concepte sovint associat a la cultura festiva i les festes tradicionals, aquesta visió proposa una definició que hauria d'englobar un espectre cultural molt més ampli, incloent-hi l'assistència a partits de futbol o a concerts de pop.

4.2.1. L'associacionisme cultural

L'associacionisme és el motor de la cultura popular, i proporciona capital social a la societat catalana. Permet tenir una societat civil organitzada que actua amb independència del poder polític. L'acció cultural contribueix a l'arrelament de les persones a través de la participació, la generació de relacions interseccionades i la sensació de formar part d'una comunitat on es té un paper. També hi té un pes fonamental la socialització de la llengua, el patrimoni, els valors -associats a la democràcia- i les normes socials. Tot plegat facilita la integració social i política de les persones (Saurí i Rovira, 2015).

Segons Carbó i Viana (2018), l'associacionisme té quatre grans eixos constitutius: la democràcia, la participació, la cohesió i la pertinença. Pel que fa a la democràcia, el funcionament assembleari intern ha configurat aquest espai com una escola de ciutadania per a qui en forma part. Respecte a la participació, el fet de formar part d'alguna activitat concreta implica un compromís amb la comunitat i fomenta l'empoderament de la ciutadania en la vida pública. Quant a la cohesió, parlem d'un moviment que té les portes obertes a tothom que hi desitgi entrar, i que ha actuat com a xarxa de protecció en situacions vulnerables. En relació amb la pertinença, el seu abast local i el seu marc simbòlic faciliten l'arrelament al territori i la creació d'una identitat compartida.

A banda d'aquests pilars, també defensen que l'associacionisme cultural és un moviment polític. Per començar, perquè «és pràcticament impossible entendre l'associacionisme com a agent de democratització cultural sense comprendre, al mateix temps, la cultura democràtica inherent a la seva pràctica» (p. 80). El seu camp d'acció, però, també el converteix en un autèntic contrapoder de les institucions, ja que és capaç d'implicar una gran quantitat de persones en una mobilització política. Alhora, és un dels altaveus de les reivindicacions socials més bàsiques. La xarxa comunitària que crea li permet anar fent pedaços en aquells àmbits que les administracions públiques no acaben de cobrir. Així doncs, està inevitablement compromès amb el progrés social.

L'associacionisme cultural s'atterra en forma de petites entitats escampades pel territori, les quals estan enxarxades a través de vincles personals, federacions i l'administració. Conjuntament, han creat tradicions festives i han construït un corpus identitari comú. Les institucions culturals més habituals són associacions de segon grau que apleguen diverses entitats i s'encarreguen de la gestió dels equipaments municipals. Aquesta organització en forma de xarxa permet a cada entitat, tot i desenvolupar una activitat específica, tenir igualment una perspectiva comunitària compartida entre els diferents agents implicats (Núñez, 2021). Algunes de les institucions afins són els centres cívics, els casals de barri o els espais joves.

4.3. Relació entre l'educació social i la cultura popular

Des d'un prisma socioeducatiu, la cultura popular és un camp amb molt potencial pel que fa a la funció social de l'educació. De fet, al llarg de la seva existència s'ha fet evident la seva capacitat d'incidència, la qual desgranaré a continuació amb la finalitat d'entreveure, també, en quins punts l'educació social pot fer de suport perquè l'impacte sigui més profitós.

Participar en una entitat de cultura popular contribueix al creixement cognitiu, emocional i social de les persones gràcies a l'aprenentatge de coneixements, l'adquisició d'habilitats físiques i mentals, el desenvolupament d'aptituds socials necessàries per a la quotidianitat, etc. Aquestes aptituds, que inclouen la coordinació de grups, les tasques de lideratge, la resolució de conflictes, la proposta d'iniciatives, la capacitat d'improvisació o l'optimització de recursos; són un camp de cultiu de líders polítics i creen persones més capacitades per al món laboral (Carbó i Viana, 2018).

El teixit associatiu cultural té, doncs, una incidència molt positiva en la societat catalana en general, al costat de la tasca de sindicats, partits polítics o entitats del tercer sector social. La recerca feta en ciències socials i polítiques ha revalorat el paper fet per les associacions, ja que la participació conforma persones molt compromeses amb el seu entorn social i cultural (Saurí i Rovira, 2015). Els valors que guien a la cultura popular, però, a més de demostrar-se en la pràctica diària també s'han d'esmentar regularment, ja que aleshores s'assegura la presència de pedagogia social.

El poder integrador de la cultura popular es deu, en part, al simbolisme que l'envolta. Totes les persones busquem espais de ritualització que recreïn la idea de comunitat, i la cultura popular és insuperable en aquest sentit. Com a espai de trobada combina el fet lúdic, la creació i enfortiment de vincles identitaris i el sentiment de pertinença (Balda et al., 2016). L'exaltació de la identitat col·lectiva, però, pot facilitar el control de la població. Una forma d'evitar-ho és treballar des dels interessos, i no des de les identitats (Daví, 2022). Això, a més, facilitarà que durant l'espai de trobada les persones quedin més lliures de les condicions que les defineixen.

Seguint amb la línia del control, Baroja (2018) alerta a l'hora de parlar de cohesió social

perquè actualment no es pot parlar d'una societat, sinó de múltiples. Partint d'això, la cohesió pot utilitzar-se com a pretext per uniformitzar la societat, cosa que serviria com a base per al control i la repressió de la població. En contraposició, es proposa el concepte de vertebració, ja que les persones no només s'han de sentir partícips de la mateixa comunitat, sinó que també hi han d'interactuar i s'hi han de sentir respectats els perfils socials diversos. La clau també està en el fet que els mecanismes de coneixement i ajuda mútua sorgeixin de manera natural i espontània.

La cultura popular fa una gran tasca d'arrelament al territori a través del sentiment de pertinença i la identitat col·lectiva. És precisament perquè vol forjar una comunitat unida que renova les seves expressions i activitats al ritme de la societat que representa. Així, té la capacitat de combinar el sentiment de pertinença a una comunitat antiga amb la renovació necessària que tota comunitat experimenta. Qualsevol procés d'arrelament, però, implica una feina a llarg termini. Aquest termini encara s'eixampla més si la població en qüestió és d'un nivell socioeconòmic baix, perquè les seves prioritats no poden ser l'oci ni la socialització (Balda et al., 2016).

Pel que fa a participació, Saurí i Rovira (2015) plantegen la participació associativa fent referència a les accions individuals que es fan dins d'un grup més o menys formalitzat encarades a l'acompliment d'uns objectius coincidents. Per tant, significa formar part d'un grup, tenir-hi una implicació habitual i tenir uns objectius compartits referits als interessos. El món de la cultura popular és molt flexible i dinàmic, i es mou a través de lògiques molt informals. La participació és «voluntària, altruista, compromesa en l'ajut als altres o la transformació de l'entorn i que permet la construcció de vincles socials amb la resta d'integrants de l'associació i la comunitat on es realitzen les activitats associatives» (p. 34). Si bé és cert que els grans canvis socials i econòmics que estem vivint repercuten sobre la participació en la cultura popular, hi ha un discurs sobredimensionat que anuncia que estem en un procés de pèrdua de teixit social i de cohesió social, i per tant en una crisi per al manteniment de determinades formes de cultura popular.

Amb tot, emfatitzen que cal diferenciar aquest tipus d'associacionisme cultural de les organitzacions professionalitzadores, on el paper de la sòcia no va més enllà del pagament

d'una quota. Aquestes associacions segur que acompleixen també una tasca important en la defensa d'unes idees concretes, però no promouen processos d'activació ni transformació social en el si de la seva entitat, ja que les associades tenen un rol de receptores o de clients. Aquest tipus de participació de baixa intensitat és la majoritària, i sovint està vinculada amb el sector poblacional que té un nivell d'instrucció més baix o una procedència diferent de la residència actual. Només una minoria de la participació social compleix amb les característiques de creació de capital social, generació de compromís i vinculació altruista.

Balda et al. (2016) defensen, fent referència a la relació entre la cultura popular i les persones migrades; que la convivència és un esforç bidireccional entre els grups socials existents i les persones nouvingudes per bastir lligams, evitar la segregació i formar una sola comunitat desitjable. És una necessitat per al conjunt de la societat, i per tant tothom ha de posar-hi bona voluntat. Aquest procés comporta la integració de les persones migrades, que acabaran tenint una convivència i participació normalitzada. Un element clau a l'hora d'aconseguir aquesta adaptació és facilitar-los l'aprenentatge de la llengua. En aquest sentit, les entitats de cultura popular són de gran utilitat, sobretot per a l'aprenentatge informal a través de converses col·loquials. Cal anar amb compte, però, amb no forçar aquest procés d'incorporació.

Tal com plantegen, la cultura popular catalana té molt potencial a l'hora d'ajudar a incorporar les persones nouvingudes. Tot i això, la presència de persones migrades a les associacions és molt baixa. Això depèn, sobretot, del tarannà de l'organització. N'hi ha que participen proactivament en la integració perquè són conscients del gran potencial que tenen; n'hi ha que es limiten a fer petits projectes puntuals encarats a captar persones migrades; i n'hi ha que diuen tenir les portes obertes però no fan cap esforç actiu perquè aquesta idea es traslladi en fets. Pel que fa a les persones acollides, en general tenen la intencionalitat de formar part de l'entitat perquè entenen que els aportarà un capital social molt útil, però a vegades ho utilitzen de manera instrumentalitzada. En tot cas, observen que és responsabilitat de les organitzacions fer-se visibles i accessibles. La Creu Roja, el Consorci per a la Normalització Lingüística, Càritas o les escoles d'adults són algunes de les entitats que han assumit un rol de mediació entre les persones nouvingudes i les associacions culturals. Aquesta tasca, de vital importància, hauria de ser desenvolupada per les administracions, que s'haurien de responsabilitzar de donar visibilitat a la cultura popular.

Els elements presentats fins ara pel que fa a la incidència de la cultura popular convergeixen amb el plantejament que fa Friggeri quan parla d'empoderament a partir de l'art. Friggeri destaca principalment quatre elements: la creativitat, que fa referència al fet de situar-se davant la realitat intentant trobar altres maneres d'analitzar-la; la democràcia, que correspon a la voluntat que la veu de les participants formi part del que s'està construint; la transformació, que cerca generar canvi personal, grupal i comunitari, així com marcs simbòlics diferents dels establerts; i la identitat i pertinença, que engloba les identitats i pertinences obertes que es creen quan es treballa des d'aquestes lògiques, les quals són un factor de força (Alcántara, 2024a).

La cultura popular, però, també té els seus límits. Saurí i Rovira (2015) tenen una visió força crítica de l'impacte socioeducatiu que es diu que té l'associacionisme cultural. Segons la seva perspectiva, es tendeixen a generalitzar els efectes positius de la participació associativa sense que hi hagi una demostració real d'aquests. Per tant, caldria relativitzar la capacitat de transformació que s'atorga a les entitats culturals. De la mateixa manera s'exposa a Soy cámara CCCB (2018): la cultura sempre tindrà dinamisme i generarà canvis en el seu entorn, però aquests canvis podran ser a favor de la inclusió -o de l'exclusió- depenent de la concepció de la qual es parteixi.

En aquest sentit, Baroja (2018) posa sobre la taula que els col·lectius de cultura popular, igual que la resta de societat, repeteixen acríticament i per inèrcia conceptes com ara «cohesió social», «transformació social» o «valors» sense plantejar-se si són els més adequats per reflectir els ideals de l'associacionisme cultural. De fet, els valors no s'haurien d'entendre com a quelcom implícitament positiu, ja que aleshores poden ser fàcilment instrumentalitzats. En conseqüència, es pot afirmar que les expressions de cultura popular no tenen cap valor inherent, no són positives de per si, sinó que són un reflex de la societat que les engendra. Per tant, no totes les manifestacions folklòriques tindran, pel fet de ser cultura popular, la capacitat de cohesionar una comunitat ni de generar activació social; sinó que dependrà de la voluntat i la capacitat de qui les integri de crear vincles comunitaris i arrelar les persones al seu lloc de residència. Pel que fa a la cohesió social, cal remarcar que «no es tracta únicament de garantir que ningú quedi exclòs socialment. [...] Perquè una societat estigui cohesionada, la

diversitat de persones i grups socials han de sentir-se participants d'una mateixa comunitat» i s'ha d'evitar tota mostra de superioritat o d'inferioritat (p. 24).

Davant d'això, cal que els col·lectius de cultura popular fomentin la consciència crítica de la ciutadania i renunciïn a la reivindicació de valors genèrics. Per assegurar que la cultura popular és realment una eina inclusiva i de transformació social, Carbó i Viana (2018) anomenen els nou reptes següents: generar-se autònomament les notícies i fer-ne difusió, ja que la cultura popular no gaudeix de la presència mediàtica que hauria de tenir; promoure la reflexió sobre les pràctiques fetes per inèrcia durant anys; fomentar la participació de les persones joves; cercar i reivindicar la qualitat de les expressions culturals; experimentar nous formats; adaptar-se a les noves tecnologies; salvaguardar el patrimoni cultural immaterial; mantenir una relació fluida amb les administracions i traslladar-los tant les exigències com la voluntat de col·laborar; i treballar en xarxa amb la resta d'entitats del sector.

4.4. Estat de la qüestió

Com en tots els treballs d'investigació, una de les fases de revisió bibliogràfica ha de ser sondejar si hi ha iniciatives prèvies que hagin vinculat l'educació social i la cultura popular de la mateixa manera que es proposa en aquest estudi. Tot i que no s'han identificat exemples que comparteixin el mateix posicionament, a continuació es mencionen algunes iniciatives amb les quals es comparteixen certs elements.

Els infants petits generalment viuen amb entusiasme la cultura popular per la seva majestuositat, bellesa estètica, senzillesa i moviment. Tant la imatgeria festiva com les danses i jocs tradicionals els deixen meravellats. Conscients d'això, des de l'Esbart Català de Dansaires i des de l'Agrupació de Colles de Geganters de Catalunya s'han creat projectes de caràcter lúdic adreçats a centres educatius. La potencialitat de la cultura popular rau, també, en la capacitat de promoure un aprenentatge vivencial a través d'un tema pel qual tenen un interès real. A més, s'ha demostrat que aquests projectes són una eina de creixement personal i cohesió comunitària: han estat de gran utilitat per a l'adaptació de persones nouvingudes, han contribuït al desenvolupament físic, mental i intel·lectual de les participants, s'ha educat a través de valors, s'ha donat a conèixer la cultura i història catalanes, i s'ha cultivat l'autonomia i la creativitat. Un aspecte a destacar de la metodologia d'aquests projectes és la

participació infantil, tant pel fet que estan oberts a les modificacions que puguin proposar els infants com perquè les mateixes sessions fomenten l'autogestió (Garrich i Simeón, 2018).

Així doncs, aquesta primera aproximació configura la cultura popular com a proposta didàctica a desenvolupar principalment en centres d'educació infantil i primària. En la mateixa línia, a Elx fa més de cinquanta anys que existeix un projecte d'integració del patrimoni cultural a l'educació escolar reconegut per la UNESCO. És una proposta molt apreciada «por su carácter democrático, integrador y participativo pionero, y puede servir de modelo que demuestre la viabilidad de la salvaguarda patrimonial de abajo hacia arriba» (UNESCO, s. d.-a).

Un altre conjunt d'iniciatives que cal mencionar són les sorgides amb el Pla de Barris de l'Ajuntament de Barcelona. Dins d'aquest pla de xoc per reduir les desigualtats socials de la ciutat s'han fet o programat accions que promouen la cultura popular i la seva capacitat d'incidència socioeducativa. Algunes de les accions són la consolidació d'un nou espai comunitari i cultural a Trinitat Vella; la creació de noves batucades impulsades per associacions de famílies de centres escolars que vinculen el veïnat amb el barri; l'ampliació de l'oferta d'activitats extraescolars per equilibrar-ne la tipologia; la recuperació d'espais de programació cultural de proximitat o la incorporació de la figura de dinamitzadora cultural als barris (Ajuntament de Barcelona, s. d.-a).

En l'àmbit institucional, cal fer esment, també, al Pla de Drets Culturals de Barcelona «Fem Cultura», impulsat per Subirats i presentat l'any 2021 (Ajuntament de Barcelona, ca. 2021-b). Aquest pla s'ha creat en un context internacional de reconeixement als drets culturals, i proposa l'aterratge municipalista de l'estratègia global a través de polítiques públiques. Es concreta en nou mesures de govern «innovadores, vinculants i operatives» (Ajuntament de Barcelona, ca. 2021-b, p. 4). La tercera fa referència de manera directa a la cultura popular, ja que es titula «Cultures populars: dret a les pràctiques populars i tradicionals com a espais de participació i cohesió social». La mesura té com a objectiu:

Donar continuïtat a les manifestacions culturals tradicionals, i reconèixer-les, tot impulsant-ne l'actualització i transformació en un entorn obert a l'intercanvi, la cocreació i la innovació. La mesura, a més, reconeix la funció integradora i

facilitadora de la convivència d'aquestes pràctiques culturals i en vol protegir les seves expressions a l'espai públic, de caràcter més festiu i participatiu, tot destacant el fort dinamisme associatiu de base que ha desplegat pels barris de la ciutat. (Ajuntament de Barcelona, ca. 2021-a)

En termes generals, l'aprovació d'aquest pla demostra una voluntat de reconeixement i de garantia cap a la cultura com a component intrínsec de la societat, en la línia del que marquen els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Amb la intenció de reivindicar els drets culturals, l'any 2022 es van fer, també a Barcelona, unes Jornades Internacionals pels Drets Culturals anomenades «Culturopolis» (Ajuntament de Barcelona, s. d.-b).

En relació amb el foment de la integració i la cohesió social, hi ha infinitat d'iniciatives que proposen la vinculació entre població general i col·lectius en situació d'exclusió social a través de la cultura. Tot i que aquestes propostes s'allunyen una mica de la cultura popular com a tal, és interessant tenir-les igualment en compte perquè l'estructura del projecte és fàcilment adaptable. Algunes d'aquestes iniciatives són el projecte «Quedem?», d'Òmnium Cultural, un programa per fomentar la cohesió a través d'activitats culturals (Òmnium, s. d.); i «Grans teatrers», de Focus, un projecte per combatre la soledat no desitjada de persones grans a través del teatre (Grup Focus, s. d.).

Per últim, mencionar *Canemàs*, una revista de pensament associatiu i cultura popular impulsada per l'Ens de l'Associacionisme Cultural Català (s. d.). És una publicació semestral que té l'objectiu de promoure la reflexió teòrica i l'estudi del món de l'associacionisme cultural dels territoris de parla catalana. Gran part de la seva producció ha girat entorn de qüestions socials i educatives, de manera que m'ha estat de gran utilitat per fer aquesta recerca.

4.5. Caracterització de l'animació sociocultural en relació amb la cultura popular

Tenint en compte que la finalitat d'aquest estudi és enfortir la incidència socioeducativa que es pot fer des de les entitats de cultura popular, l'últim pas que cal fer en el marc teòric és caracteritzar la mirada socioeducativa a la qual estem fent referència a l'hora d'incorporar la

professió de l'educació social en aquest món.

En aquest sentit, segons els Documents professionalitzadors l'educació social és un dret de la ciutadania, el dret a viure amb plenitud i amb la màxima dignitat, i comporta el dret a la promoció a partir de la relació amb la cultura, el dret a la circulació per xarxes socials àmplies i el dret a poder accedir a béns culturals considerats de valor (ASEDES i CGEES, 2007). La cultura popular permet aquesta promoció a partir de la cultura i l'ampliació del circuit de xarxes socials. A més, tenint en compte que en l'acompanyament socioeducatiu el vincle es construeix a través del contingut cultural que hi ha entre educadora i persona atesa, la cultura popular és una opció atractiva per fer de pont en aquesta relació.

Amb tot, ens situem dins del sector de la dinamització sociocomunitària, el qual està vinculat a l'animació sociocultural, el desenvolupament comunitari, el lleure i l'educació de persones adultes. És un sector que es desenvolupa principalment en el medi obert, l'espai per excel·lència de l'educació informal. Està obert al públic, i la presència és voluntària, de manera que hi ha molt dinamisme en les persones que en formen part. La pedagogia de l'educació social busca millorar la qualitat de vida de les persones a través de la participació, gràcies a la qual s'adquireixen aprenentatges individuals, grupals i comunitaris i es genera cohesió social (Núñez, 2021).

Arnau et al. (2019) classifiquen el macroàmbit de l'animació sociocultural, la pedagogia de l'oci i l'educació comunitària en diversos apartats. Partint de la seva classificació, l'acció socioeducativa proposada en aquest treball se situa en els «Programes i projectes comunitaris», que engloben plans comunitaris, projectes comunitaris, entitats veïnals, socials, esportives i culturals; suport a la participació i l'associacionisme, projectes de dinamització territorial i arts comunitàries. També podria relacionar-se amb l'apartat «Centres i serveis de cultura i temps lliure», que inclou casals d'infants, de joves i de gent gran, centres cívics, ateneus i casals de cultura, espais joves, etc.

Recuperant una mirada més àmplia, s'observa que els dos àmbits històrics que donen fonament a aquest sector són l'educació de persones adultes, que engloba les intervencions educatives destinades a la promoció personal i col·lectiva d'aquesta franja poblacional,

englobant-hi aspectes de participació; i l'animació sociocultural, que cerca la dinamització i participació de grups per tal d'enfortir l'autonomia i contribuir al desenvolupament social i cultural del territori. L'animació sociocultural té, doncs, una funció educativa, social, cultural i política. En termes culturals, aquesta funció es tradueix en la voluntat «d'actualització, vivificació i participació en la cultura» (Monclús, 2018, p. 13).

L'acció socioeducativa té el seu suport teòric en la pedagogia social, que s'encarrega de relacionar els processos de socialització que es produeixen al llarg de les diferents etapes vitals amb la manera com aquests afecten a les persones, els grups i les comunitats. Està constituïda, doncs, per processos educatius enfocats en el desenvolupament de la socialització i la sociabilitat dels subjectes, en la promoció de la participació de les persones i comunitats en situació de vulnerabilitat, i en actuar en els diversos contextos en què es desenvolupa la vida quotidiana (Núñez i Úcar, 2009).

En els projectes de desenvolupament comunitari s'identifiquen tres fases de treball: la presa de consciència de la dimensió col·lectiva, la presa de consciència de la dimensió comunitària i l'organització comunitària. En aquest punt és interessant recuperar algunes definicions del concepte de comunitat. Andreu defineix la comunitat com un grup d'iguals en procés de construcció amb un esforç conscient -la implicació és voluntària- i amb l'objectiu de millorar l'entorn (Roy, 2021). Per a Gomà la comunitat és un col·lectiu amb capacitat de decidir i actuar i amb voluntat d'incidir en el canvi i la millora de les condicions de vida. Per tant, engloba una dimensió política i cultural, però també afectiva i comunitària. Per tal que un col·lectiu pugui ser considerat una comunitat hi ha d'haver consciència de pertinença, processos establerts d'interacció i arrelament a un territori (Roy, 2021). Aquestes definicions encaixen perfectament amb la mirada de Rebollo i Morales, que expliquen que perquè hi hagi acció comunitària s'han d'aconseguir tres elements proposats en forma de triangle: cohesió, enfortiment i millora de les condicions de vida (Roy, 2021).

Tenint en compte la temàtica de la recerca és adient fer una breu menció a la gestió cultural. La gestió cultural és una forma d'intervenció cultural que té l'objectiu d'afavorir el desenvolupament cultural individual i territorial. Té una visió pragmàtica i la seva funció es pot resumir en la culturització i el desenvolupament de la creativitat. No és considerada un

àmbit constitutiu de l'educació social, sinó que és quan es treballen continguts culturals a través de propostes d'animació que es parla d'animació cultural. L'animació cultural i l'animació sociocultural eren metodologies indiferenciades fins als anys 80, que l'animació cultural va derivar en gestió cultural i l'animació sociocultural va centrar-se en el treball socioeducatiu amb les comunitats i en la dinamització social (Núñez i Úcar, 2009). Aquesta última -on se situa aquest estudi-, tot i ser una proposta d'actuació diferent de la mediació comunitària, obté resultats força complementaris pel que fa a la convivència veïnal.

Amb relació als perfils professionals, la dinamització sociocomunitària és un sector on treballen professionals de l'àmbit sociocultural o de l'acció social. El paper de les professionals engloba la tasca tècnica (*backstage*) i la tasca social -generar xarxa, processos, relacions (Núñez, 2021). En el desenvolupament comunitari les professionals de l'educació social són tècniques i agents alhora, ja que posen a l'abast de la comunitat els seus coneixements sobre planificació, gestió, avaluació i dinamització de grups i col·lectius, a la vegada que faciliten processos de participació comunitària. Així doncs, les funcions de l'educadora social en l'animació sociocultural engloben gestionar, dinamitzar, relacionar i informar a les participants tant a títol individual com grupal.

Retornant als documents professionalitzadors, s'hi remarca que en la praxi professional cal tenir present que les professionals han de ser, al mateix temps, acollidores i delimitadores. En el cas d'acollidores, perquè tenen la funció d'incloure en l'espai d'interacció a persones i col·lectius amb ple reconeixement com a subjectes de l'educació per promoure processos de canvi que possibilitin el seu desenvolupament cultural i educatiu. Pel que fa a delimitadores, perquè tenen la funció d'establir acords, compromisos i límits amb col·lectius i persones que emmarquin l'acció educativa en una finalitat socialitzadora (ASEDES i CGEES, 2007).

Seguint amb les funcions, la incidència socioeducativa caracteritzada parteix de dues missions fonamentals. Per una banda, la funció de transmissió, desenvolupament i promoció de la cultura. Aquesta correspon a les accions i activitats relacionades amb l'àmbit de la cultura en general, i amb finalitats que tendeixen a la seva recreació, posada a disposició, aprenentatges a realitzar i/o processos de transmissió i adquisició en forma de béns culturals que puguin configurar-se en diferents àrees de continguts. També fa referència a les accions i activitats

relacionades amb l'àmbit de la cultura en general que persegueixen finalitats relacionades amb els aprenentatges socials i la formació permanent dels individus, així com amb la seva recreació i promoció en i des dels grups, col·lectius i comunitats. Algunes de les competències associades a aquesta funció són saber reconèixer els béns culturals de valor social, la capacitat per particularitzar les formes de transmissió cultural a la singularitat dels subjectes de l'educació, el domini de les metodologies de dinamització social i cultural i la capacitat de difondre i gestionar la cultura de manera participativa (ASEDES i CGEES, 2007).

Per una altra banda, la funció de mediació social, cultural i educativa. Aquesta correspon al conjunt d'accions desenvolupades per enriquir els processos educatius individuals o col·lectius a partir d'acompanyaments, orientacions i derivacions que propicien noves trobades amb elements culturals, amb altres persones o grups i amb altres llocs. La intenció és facilitar les relacions interpersonals, minimitzar les situacions de conflicte i facilitar nous itineraris per al desenvolupament personal, social i cultural. Algunes de les competències associades a aquesta funció són els coneixements teòrics i metodològics sobre mediació en les seves diferents accepcions, i la destresa per reconèixer i saber posar en relació els continguts culturals, llocs, individus o grups que cal posar en relació (ASEDES i CGEES, 2007).

Per últim, cal mencionar que la incorporació de l'acció socioeducativa en el món de la cultura popular ofereix la possibilitat de trencar amb una lògica que sovint s'ha criticat en el si de l'educació social. L'educació social moltes vegades ha construït les seves intervencions en un territori concret en forma de propostes que no tenen en compte la realitat prèvia d'aquell context. Aquestes propostes externes, que són generades des d'una actitud paternalista, haurien de ser substituïdes per intervencions que analitzessin prèviament el territori per tal d'identificar-hi les oportunitats culturals i artístiques existents, i aleshores fer una proposta d'actuació que permeti promocionar-les. La cultura popular seria, doncs, una d'aquestes oportunitats culturals i artístiques existents en el territori (Alcántara, 2024a).

5. Marc metodològic

Pel que fa a metodologia, aquesta recerca se situa dins de la perspectiva fenomenològica,

perquè permet descriure l'experiència d'una persona amb relació a un fet particular -en aquest cas, la relació entre la cultura popular i l'educació social. Aquesta tipologia de recerca no busca establir les causes, sinó centrar-se en la manera com la persona ha viscut l'experiència i la verbalitza, i donar-li sentit. Descriu el significat i la forma dels diversos elements, posant l'èmfasi en allò essencial i subjectiu amb l'objectiu de conèixer el fenomen en si mateix (Vancea, 2023a). A més, és un estudi amb paradigma mixt, ja que combina l'ús d'instruments quantitatius i qualitatius per tal de fer una anàlisi més profunda i fonamentada del tema. Es tenen en compte les fortaleces i debilitats de cada mètode, per això amb la seva combinació es vol aconseguir més complementarietat. El mètode seguit és el mixt seqüencial, ja que les tècniques no s'han aplicat alhora (Vancea, 2023a).

5.1. Informants

El tipus de mostreig escollit per a la recerca és el no probabilístic i de caràcter intencional. Això vol dir que la selecció de les participants no s'ha fet a partir de la probabilitat i l'atzar, sinó que s'ha ajustat a uns criteris concrets seleccionats per complir amb les característiques d'aquesta investigació (Bisquerra, 2004).

Pel que fa a la mostra del qüestionari, s'han tingut en compte els següents paràmetres:

- Ser estudiant d'Educació Social o estar treballant d'educadora social.
- Haver estat participant d'una entitat de cultura popular catalana durant mínim 2 anys.
- Participar, actualment, en un grup de cultura popular catalana.

Aquestes premisses assegurin que la informació recollida haurà estat proporcionada per algú amb un mínim coneixement del món de l'educació social i amb suficient experiència en la cultura popular. Així, aquest apropament permet recollir la visió del sector de participants que ja tenen una perspectiva social adquirida.

Per a la mostra del grup de discussió, els criteris seleccionats han estat aquests:

- Haver estat participant d'una entitat de cultura popular catalana durant mínim 2 anys.
- Participar, actualment, en un grup de cultura popular catalana.

De nou, les premisses assegurin que la informació ha estat facilitada per algú amb suficient coneixement del món de la cultura popular. A més, en aquest apropament es recull la visió de les participants d'activitats de la cultura popular que no tenen una perspectiva social evident.

El context territorial de la població d'estudi és força ampli, ja que s'hi engloben informants d'arreu de Catalunya, tot i que l'àrea metropolitana de Barcelona hi té més presència. D'altra banda, la mostra no està configurada a partir d'una xarxa d'entitats concreta, sinó que inclou informants diferents circuits associatius.

5.2. Tècniques de recollida d'informació

Les tècniques de recollida d'informació fan referència al conjunt d'instruments i procediments d'actuació, concrets, particular i operatius, que estan associats a la fase de recollida d'informació. En aquesta investigació les tècniques escollides per recollir la veu de les participants han estat les següents.

El qüestionari és una tècnica que permet aproximar-te a la realitat, conèixer-la i descriure-la a partir de la informació proporcionada per les informants. El fet de ser autoadministrada facilita la recollida d'informació estandarditzada, objectiva i mesurable amb l'objectiu de trobar patrons rellevants, especials o poc usuals que permetin comprendre l'estat de la qüestió (Vancea, 2023b). La finalitat, aterrada en aquesta investigació, és definir la tasca socioeducativa de la cultura popular i les vinculacions que es poden teixir amb l'educació social, tot plegat des del punt de vista de persones que tenen una relació prèvia amb els dos àmbits. Per tal d'aconseguir-ho s'han elaborat preguntes obertes i tancades, aquestes últimes d'escala Likert. Es presenta l'instrument utilitzat a l'annex 9.2.1.

El grup de discussió és una estratègia de caràcter col·lectiu que recull opinions, percepcions, expectatives i idees sobre l'objecte d'estudi. Es fa a través d'una entrevista grupal, una situació que ajuda a mantenir els matisos de les diverses subjectivitats i, alhora, possibilita la interacció entre les membres i la generació un discurs grupal (Vancea, 2023b). S'ha escollit aquesta tècnica perquè, tal com diu Arboleda (2008), «un tema como el significado del saber popular requiere de discusiones abiertas y flexibles para encontrar el sentido y el significado en forma conjunta. El grupo de discusión se utiliza con dicho fin: encontrarle sentido al tema discutido» (p. 69). La finalitat, aterrada en aquesta recerca, és caracteritzar la tasca socioeducativa de la cultura popular percebuda per participants que no tenen cap vinculació prèvia amb l'educació social. Per tal d'aconseguir-ho s'ha elaborat un guió del grup de

discussió amb dues preguntes «disparadores» com a base per al debat. Es presenta l'instrument utilitzat a l'annex 9.2.2.

5.3. Tècniques d'anàlisi de la informació

L'anàlisi de la informació es duu a terme després que s'hagin aplicat els diferents instruments, i es fa de manera diferenciada segons la naturalesa de les dades recollides. L'anàlisi de dades del qüestionari es fa per estadística. Les respostes són classificades en una matriu de dades a través d'un full de càlcul, de manera que cada columna correspon a una de les preguntes de l'enquesta i cada fila a una persona participant. A les columnes s'hi inclouen tant les preguntes obertes com les tancades, i aquestes últimes poden ser nominals, d'interval i de raó; i excloents o no excloents. Aquest conjunt d'informació també es depura a través de l'estructuració en gràfics, ja que així queda més clara i detallada i es pot categoritzar en diferents variables (Vancea, 2023b).

En el cas del grup de discussió, les dades es treballen a través de l'anàlisi del contingut. Aquesta comença amb la transcripció de la conversa -evidentment codificada per assegurar-ne la confidencialitat. Una vegada transcrita, es fa una reducció de la informació perquè sigui més assequible, i s'obté una síntesi més elaborada. En aquest primer pas la informació es segmenta i reorganitza a partir de les diferents dimensions del treball, altrament anomenades categories temàtiques o unitats de significat (Contreras, 2021b). Les categories d'anàlisi identificades es poden consultar a l'annex 9.4.1.

Així doncs, la triangulació queda assegurada pels següents tres passos: s'han utilitzat dos instruments diferents (el qüestionari i el grup de discussió), els informats seleccionats per a cada tècnica pertanyen a sectors poblacionals diferents (els diferencia la perspectiva social), i s'han formulat les mateixes qüestions a cada tècnica (la informació recollida es podrà comparar en l'anàlisi).

5.4. Fases de la recerca

A continuació es presenten les diferents fases que s'han seguit per dur a terme aquesta investigació. Per a cada fase s'exposa la finalitat, les persones implicades, les accions que

engloba i el temps de durada.

- Fase 1: Definició de l'objecte d'estudi. La finalitat d'aquesta fase ha estat definir l'objecte d'estudi i profunditzar-hi conceptualment. Per tal d'assolir l'objectiu, la investigadora ha desenvolupat les següents tasques: concretar el problema de recerca, crear els objectius, fer recerca bibliogràfica en bases de dades especialitzades i elaborar i revisar el marc teòric. La temporalitat de la fase s'ha estès des del novembre fins al juny. Per a la tasca de revisió bibliogràfica, especificar que s'han utilitzat les següents bases de dades: Cercabib, Dialnet, RACO i Google Scholar. D'altra banda, el descriptor emprat ha estat, en la majoria de casos: "cultura popular" OR "cultura tradicional" AND (participació OR cohesió OR "educació social" OR "acció socioeducativa" OR "acció social" OR educació).
- Fase 2: Disseny de la investigació. La finalitat d'aquesta fase ha estat definir la metodologia de l'estudi. Partint d'aquest objectiu, la investigadora ha executat les següents tasques: concretar el posicionament metodològic i caracteritzar el mètode, les informants, les tècniques de recollida d'informació, els instruments i les tècniques d'anàlisi de la informació. La temporalitat d'aquesta fase s'ha estès del febrer fins a l'abril.
- Fase 3: Treball de camp. La finalitat d'aquesta fase ha estat fer la recollida de dades. En aquest cas els agents implicats han estat tant la investigadora com les informants. Per tal d'assolir aquest objectiu, la investigadora ha contactat amb les informants, ha sol·licitat els permisos necessaris per aplicar els instruments, ha realitzat el grup de discussió i ha enviat el qüestionari. Aquesta fase s'ha desenvolupat durant els mesos d'abril i maig.
- Fase 4: Preparació de les dades i anàlisi d'aquestes. La finalitat d'aquesta fase ha estat categoritzar i analitzar les dades recollides. Per tal de completar-la, la investigadora ha efectuat les següents tasques: fer el buidatge, categorització i codificació de les dades, interpretar-les i redactar els resultats i la discussió. Aquesta fase s'ha desenvolupat durant els mesos de maig i juny.
- Fase 5: Elaboració de l'informe. La finalitat d'aquesta fase ha estat redactar les conclusions de l'informe. Partint d'aquest objectiu, la investigadora ha dut a terme les següents tasques: extreure les idees més rellevants i les aportacions principals de la recerca i redactar-les. Aquesta última fase s'ha desenvolupat durant el mes de juny.

5.5. Criteris de rigor científic i ètic

Aquesta investigació aplica l'ètica en la recerca, ja que compleix amb els aspectes recollits a la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (Catalunya, 2018); i al Codi d'integritat en la Recerca de la Universitat de Barcelona (Universitat de Barcelona. Comissió de Bioètica, 2020). Pel que fa a la llei de protecció de dades, a l'annex 9.1 es pot consultar la Carta de presentació i el Consentiment informat facilitat a les participants de la recerca. D'altra banda, a continuació s'exposen els criteris de rigor científic i ètic a partir dels quals es regeix l'estudi.

La investigació parteix de la credibilitat, que assegura el valor de la veritat a l'estudi. Aquesta s'aconsegueix amb el consens comunicatiu dels actors implicats, i també amb l'explicitació de la recollida de dades. S'ha procurat tenir cura a l'hora de complir amb aquestes dues accions. En segon lloc, la recerca compleix amb la transferibilitat, que confirma que els resultats que s'extreuen són transferibles a altres contextos o grups. Aquest criteri s'aconsegueix controlant i explicitant el tipus de mostreig, cosa que permet comparar els resultats d'aquest estudi amb els obtinguts en altres contextos o amb altres grups. Alhora, la recerca parteix de la base que els resultats seran extensibles a la resta d'expressions de cultura popular. En tercer lloc, l'estudi s'empara en la confirmació, que es refereix a l'estabilitat de les dades. A més de la importància de definir bé els instruments, la triangulació d'aquests ajuda a donar veracitat a les dades. Aquest estudi utilitza, efectivament, dos instruments diferents: el qüestionari i el grup de discussió.

Per mantenir i garantir la confidencialitat en el tractament de les dades recollides, s'han utilitzat els següents criteris de codificació, de tal manera que la informació escrita està anonimitzada. En primer lloc, s'ha escrit Q (qüestionari) o D (grup de discussió) per diferenciar l'instrument i, alhora, si la persona té experiència en l'àmbit de l'educació social, ja que només en el cas del qüestionari les informants són estudiants o treballadores del món de l'educació social. En segon lloc, i separat per un guió, s'ha escrit d (dona), h (home) o n (no binari) en funció de la identitat de gènere de la persona informant. A més, també s'ha escrit j (jove) o a (adult) per diferenciar la franja d'edat de la participant. La j correspon a les persones menors de 35 anys, i la a a les persones majors de 35 anys⁴. Per últim, s'ha afegit un

4 S'ha dividit la característica etària en dues úniques franges perquè la mostra final s'engloba dins d'aquests camps, tot i que també estava contemplada una tercera franja per a les persones majors de 65 anys.

número ordinal per tal de diferenciar la persona en cas que dues o més informants coincideixin en la codificació dels anteriors ítems. Un exemple de codificació seria, doncs, Q-da2.

6. Resultats

A continuació es presenten els resultats de la recerca, estructurats a partir de tres dimensions: l'origen de la incidència socioeducativa de la cultura popular, la incidència socioeducativa de la cultura popular i el paper de l'educació social en la cultura popular. Cada dimensió està formada per tres subdimensions, les quals integren diversos subtemes presents en les dades analitzades. Aquests subtemes s'han ordenat seguint el criteri de rellevància -la quantitat de vegades que s'ha observat una repetició de la categoria-, i estan marcats en negreta. Les exemplificacions estan marcades en cursiva. Per tal de presentar aquestes dades s'ha fet una triangulació de la informació recollida per les diferents tècniques i informants. L'abordatge dels resultats es fa, doncs, a partir de les dades facilitades per les informants que han participat en el qüestionari i en el grup de discussió.

6.1. L'origen de la incidència socioeducativa de la cultura popular

6.1.1. Caracterització de la cultura popular

A continuació es presenten diverses idees que configuren una definició problematitzada de la cultura popular. Les informants han construït aquesta caracterització principalment a partir de l'anàlisi de les pràctiques que s'hi donen. L'aspecte més destacat a l'hora de fer aquesta descripció ha estat la varietat d'activitats que s'inclouen dins d'aquest terme, així com les fronteres que s'han establert per tal d'acotar-lo d'alguna manera.

- **Pràctiques que engloba**

La cultura popular fa referència a la diversitat de pràctiques en què un poble expressa la seva cultura. Són pràctiques que provenen de la tradició i, alhora, s'han adaptat al món contemporani. Així, ens ensenya com ha estat la societat per entendre com som actualment.

«la festa té moltes formes, la festa no només és anar a un concert i emborratxar-se, Setmana

Santa és una festa i no és gaire alegre.» (D-hj2)

«és una activitat tan tradicional però molt contemporani» (D-da1)

- **Sistematització de les pràctiques**

Hi ha un clar dissens sobre quines pràctiques s'han d'incloure a la festa major, quines pràctiques se senten com a pròpies i quan una pràctica es comença a considerar tradició.

«És un tema interessant on posem els límits i què sentim com a nostre i què no.» (D-hj1)

«"Això és sagrat". Però si només fa 20 anys que es fa.» (D-da2)

- **Manteniment de la pràctica o de la finalitat**

Per tal de mantenir la cultura popular s'han creat concursos i exhibicions, fet que la converteix en una disciplina esportiva i en un espectacle mediàtic. Si, justificant-nos en l'objectiu de mantenir la pràctica, estem perdent la seva essència, que és ser quelcom per a la pròpia comunitat; potser s'ha de deixar de considerar cultura popular, ja que ha canviat la finalitat, tot i que es mantingui la pràctica.

«el tema dels concursos crec que també és veritat que potser és una via de mantenir-ho, perquè potser si no hi hagués concurs hi hauria moltes parts que es perdrien» (D-dj1)

«Potser és necessari per mantenir la cultura popular aquí però ja no és cultura, forma part d'un espectacle» (D-da2)

- **Terminologia adequada**

Diverses informants proposen parlar de cultura popular d'arrel tradicional catalana, ja que és el conjunt de cultura popular al qual estem fent referència.

«aquí és una mica on es creua la frontera entre el que diem de cultura de tradició, d'arrel i tal amb la cultura popular» (D-dj1)

- **Dependència econòmica**

A nivell econòmic la cultura popular està lligada a les subvencions de les administracions.

«la cultura popular hauria de ser autogestionada i en un món ideal també autofinançada. En un context com l'actual però no s'entén la cultura popular sense rebre subvencions o similars.

Aquest fet fa que entri en un món administratiu i burocràtic» (Q-hj4)

- **Secularització i hiperfolklorització**

Les administracions només tenen en compte la cultura popular associada. A més, a l'hora de gestionar-la la separen de la resta de formes de cultura. Això provoca una hiperfolklorització de la cultura popular, que està menystinguda en relació amb la cultura elitista.

«Si no estàs dins d'aquesta associació, tu no fas cultura popular» (D-hj2)
«s'ha volgut sempre molt secularitzar-la. La cultura popular és cultura popular. Crearem una regidoria expressament de cultura popular. És a dir, cada vegada és com fer-la com un món a part» (D-hj2)

- **Ètica de les pràctiques**

S'han identificat qüestionaments ètics cap a pràctiques arrelades en la cultura popular del territori. Tot i ser qüestionables, aquestes pràctiques segueixen formant part de la cultura popular.

«Pujar un nen de 5 anys allà dalt és ètic? És un debat interessant. Els toros ja sabem tots que no són ètics, però és cultura popular. Sap greu però és així.» (D-hj2)

Les categories presentades pel que fa a la caracterització de la cultura popular catalana fan referència principalment a la definició de les seves pràctiques i a la relació d'aquesta amb les administracions. Tant les informants del grup de discussió com les informants del qüestionari han fet especial èmfasi en el fet que la cultura popular és un mixt entre el llegat del passat i els canvis que hi ha aplicat la societat actual. Balda et al. també parlen de la capacitat de la cultura popular per combinar el sentiment de pertinença a una comunitat antiga amb la renovació necessària que tota comunitat experimenta (2016).

6.1.2. Aproximacions a l'origen de la incidència socioeducativa

En aquest subapartat es presenten alguns dels motius que possibiliten que hi hagi una incidència socioeducativa en la cultura popular. Quan s'ha preguntat a les informants en relació amb aquest aspecte, el tema més destacat ha estat el fet que la cultura popular existeix fora de les lògiques econòmiques, així com la facilitat perquè cadascú trobi el seu espai en la varietat de pràctiques i grups que existeixen.

- **Pràctica no mercantilitzada**

La cultura popular no és quelcom lucratiu. Això, sumat al fet que les persones que en formen

part ho fan de manera voluntària, facilita que la participació sigui accessible econòmicament.

«La sort que té [...] és que no s'ha mercantilitzat del tot, cosa que així no s'ha capitalitzat i la cultura popular segueix sent de la societat i no de uns pocs...» (Q-hj1)
«pràctica de voluntariat de qualitat» (Q-da2)

- **Adaptació a la particularitat**

Les mil i una formes que tenen les activitats de cultura popular faciliten que cada persona trobi l'activitat que més li agrada. Alhora, diverses informants també comparteixen la facilitat de trobar el teu paper dins de cada entitat.

«tothom hi té el seu paper» (D-hj2)

- **Educació no formal**

El procés d'assaig d'una pràctica s'ubica dins de l'educació no formal, com qualsevol altra formació extraescolar, i és el moment en què la pedagogia té més protagonisme. Es transmeten les normes de funcionament de l'espai, i en general la cultura del territori. Formar part d'un grup de cultura popular comporta, doncs, un gran aprenentatge.

«el tema de la pirotècnia, el tema de la formació musical, no sé, com a dada que no havia pensat mai, i és que és veritat, tot el tema educacional que hi ha al darrere de totes aquestes activitats és també un aprenentatge molt important.» (D-dj1)
«escola de moltes coses més enllà del propi ball o acte cultural» (Q-hj4)

- **Rol espectadora-participant**

La vivència de la cultura popular es pot fer des de dos rols, el de l'observació i el de la participació. Generalment, ser-ne espectadora et provoca ganes de creuar a l'altra banda i sentir-te'n part protagonista. El canvi de rols significa un gran aprenentatge. Tanmateix, en ambdós casos la vivència de la festa té un impacte en la pròpia identitat.

«Haver creuat la frontera o haver passat a l'altra banda per mi ha sigut molt enriquidor [...] Puc fer gaudir els espectadors, el públic, i a més a més, jo m'ho estic passant bé» (D-da2)
«abans gaudia observant, ara som protagonistes de la Festa Major» (D-da1)

- **Festa com a punt de trobada i culminació**

La festa major és el punt de trobada dels diferents elements, que durant l'any actuen de manera paral·lela. També és el punt de trobada amb la ciutadania espectadora. És un moment

culminant perquè significa la màxima representació de la identitat d'un poble.

«Quin és el moment cohesionador on es troben gegants i sardanes? La festa» (D-dh2)

- **Activitats complementàries**

Participar en pràctiques de cultura popular sovint va acompanyat d'espais de socialització informals que sorgeixen amb anterioritat o posterioritat a l'activitat principal, que sí que és estrictament de cultura popular.

«La cultura popular també com un mitjà d'altres coses, és a dir, doncs una mica l'excusa era bueno, anem a fer la competició no sé què però lo important és el fet de balles sardanes i després ens quedarem amb els amics» (D-dj1)

- **Valors**

Diverses informants reconeixen en la cultura popular una sèrie de valors implícits amb els quals es reconeixen i els quals volen transmetre i fomentar.

«els valors que implica» (Q-hj3)

- **Mirada incorporada**

La cultura és viscuda de manera transversal en el dia a dia, ja que t'impregna i influeix en la manera com veus i et relaciones amb el món.

«la cultura popular hagi influït també en [...] com em relaciono amb la vida» (Q-hj1)

«Hi ha una part molt important d'herència de determinades pràctiques que les fem de manera automàtica, però que conformen la nostra cosmovisió del món» (Q-dj1)

- **Iniciació familiar**

L'entrada en el món de la cultura popular sovint es fa a través de la família, que s'inicia en aquest món com a activitat familiar quan les filles són petites.

«tradició que m'han anat inculcant des de petita» (D-da3)

«fas de canal perquè la canalla la transmeti i la visqui i se'n senti part» (D-da2)

- **Vivència des de la infantesa i els sentiments**

La vivència de la festa major i d'altres activitats de cultura popular pot despertar sentiments i emocions i records d'infantesa. Aquesta vivència es veu augmentada amb la reacció del públic, que acompanya i estimula les participants.

«el sentiment que em generava la música i el soroll també, dels petards, és com anar a la infantesa i portar-ho ara a l'edat adulta» (D-da3)
«aquesta estimulació, no cal que sigui com una droga. Però de tant en tant no està mal» (D-da1)

- **Activitat lúdica**

La vivència de la cultura popular es viu amb molta passió i complaença, sigui a través d'un rol actiu o com a espectadora.

«la gent [la] gaudeix» (D-da1)
«aquesta passió cap a la cultura popular» (D-hj1)

- **Proximitat geogràfica amb el centre cultural**

La distància entre el lloc de residència i el local on es fa l'activitat cultural periòdica és un aspecte que influeix en la vinculació amb l'activitat, ja que el temps de desplaçament pot suposar una limitació.

«és molt important la barrera del temps, del que ho tinguis a prop de casa» (D-dj1)

- **Validació social**

Tot i que la cultura social no gaudeix d'un gran reconeixement social, sí que té certa validació, ja que se la promou per davant d'altres activitats associades a l'adolescència que tradicionalment s'han considerat menys estimulants o desitjables.

«en comptes d'anar-se'n a menjar pipes al parc, ballen bastons. Per què? No ho sé, per divertir-se, per fer algo.» (D-hj2)

Pel que fa a l'origen de la tasca socioeducativa de la cultura popular, tant les informants del qüestionari com les del grup de discussió fan especial èmfasi en els diferents papers que configuren la participació en aquest món; fent referència tant a les diferències entre el rol d'espectadora i el rol de participant, com en la facilitat perquè tothom trobi el seu lloc. Balda et al. també parlen d'aquesta distinció entre les persones que hi participen de manera més activa i la postura d'espectadora, que igualment implica un rol actiu (2016). Respecte a la possibilitat que totes les persones trobin el seu espai, les mateixes autores exposen que, per definició, la cultura popular ha d'intentar incorporar tota la població general.

D'altra banda, les informants del qüestionari també han assenyalat la desvinculació entre la

cultura popular catalana i la mercantilització, i com això suposa que la cultura popular se sustenti en el voluntariat. Així mateix, Saurí i Rovira parlen de la participació en la cultura popular amb els adjectius voluntària, altruista i compromesa (2015). De manera paral·lela, les informants del grup de discussió s'han referit a la festa major com un moment culminant. Saurí i Rovira també descriuen la festa major com un moment assenyalat, ja que els milers d'activitats que s'hi organitzen faciliten que la cultura popular guanyi visibilitat i atractivitat (2015).

6.1.3. Límits de la incidència socioeducativa de la cultura popular

En aquest subapartat es presenten alguns dels aspectes que suposen una limitació per a la incidència socioeducativa de la cultura popular. Quan s'ha preguntat a les informants en relació amb aquest fet, el tema més destacat ha estat la manca de voluntat o de consciència en relació amb la possibilitat de tenir un impacte socioeducatiu, tant per part de les participants com de la societat general.

- **Manca d'incidència**

La incidència socioeducativa que pot exercir la cultura popular està limitada per la manca de consciència de la pròpia cultura popular respecte a la tasca, perquè no és tinguda en compte per la societat general i perquè encara té marge per incidir més en aquest aspecte.

«moltes vegades la cultura popular no és conscient que està educant» (Q-dj1)

«La cultura popular té molt potencial però també ha estat molt pervertida» (Q-hj4)

- **Fet socioeducatiu com a conseqüència o com a finalitat**

Hi ha moltes reticències pel que fa a la voluntat d'incrementar la incidència socioeducativa de la cultura popular. Tot i que la cultura popular tingui aquest impacte socioeducatiu, diverses informants rebutgen la possibilitat de parlar d'una finalitat socioeducativa.

«Crec que no hauria de ser una tasca de la cultura popular ser socioeducativa. Crec que no és un encàrrec a fer a la cultura popular, és un espai que pot ser socioeducatiu. Instrumentalitzar la cultura popular perquè sigui socioeducativa per mi seria un error.» (Q-hj2)

- **Burocràcia**

Les tasques burocràtiques, vinculades principalment a la sol·licitud de subvencions o a la

paperassa prèvia a realitzar un acte a l'espai públic, han sobresaturat els grups de cultura popular.

«la burocràcia fa perillar el fet, el fet de la colla. I això és molt greu» (D-hj2)

- **Competitivitat**

La competitivitat forma part de la identitat de les persones i de la pròpia cultura popular. El fet que s'hagi institucionalitzat a través de concursos i competicions provoca certes reticències. Tot i això, en aquests espais el sentiment de rivalitat s'ha desvirtuat.

«és molt diferent la rivalitat que sempre hi ha entre colles, que és molt natural i que ha existit sempre, que no arribar a puntuar-ho i fer aquesta classificació. A mi no m'agrada.» (D-dh1)

«quan participes als concursos el que menys t'importa al final és el resultat, [...] no hi ha aquest sentiment de competició sinó més de germanor» (D-dj2)

- **Centralització**

Les entitats de cultura popular estan distribuïdes pel territori geogràfic seguint una lògica centralista. Aquesta forma de distribució de l'accés a la cultura augmenta les desigualtats dins de l'eix del classisme.

«m'ha fet adonar-me de la centralització que provoca a nivell urbà en algunes ciutats. El tradicionalisme a vegades porta a mirades tancades en la manera d'organitzar la cultura, amb conseqüències a vegades classistes» (Q-hj3)

- **Visió des de fora**

Generalment l'entrada al món de la cultura popular es fa, com hem dit, com a activitat familiar. Aquest fet fa pensar que potser la visió externa de la cultura popular és d'infantilització. D'altra banda, l'ambient familiar pot comportar la desafecció quan arriba l'adolescència. Pel que fa a prejudicis que faciliten la desafecció, també s'identifica l'etiqueta de friqui.

«La canalla diran «ja he portat al Mustafà», i als 15 anys se n'aniran a fumar porros al parc i passaran de portar gegants.» (D-hj2)

«T'allunyes molt, d'això. Dius, hòstia, a mi quina mandra participar ara en aquest grup de friquis que fa això» (D-hj2)

- **Cultura com a dret**

Reivindicació de la cultura com una pràctica que tothom té dret a experimentar, en detriment de la categorització de la cultura com a bé de consum.

«encara cal fer molta feina per trobar els vincles entre la cultura i la pròpia experiència, és a dir, no entendre la cultura com un producte extern a nosaltres sinó com una pràctica que, en realitat, és un dret de totes les persones» (Q-dj1)

- **Immutabilitat**

Part del potencial que té la cultura com a eina de transformació social rau en la seva capacitat d'adaptació al context i en la diversitat de formes d'expressió que comprèn. Emmarcar-la en un espai més limitat comporta restar-li potencial transformador.

«és molt important que no entenguem la cultura com una cosa immutable, sinó precisament com una eina de transformació social.» (Q-dj1)

- **Consciència del rol de referents**

Durant les actuacions que es fan al carrer les participants han d'assumir un rol de referents, ja que estan representant l'entitat d'on formen part i l'activitat on estan actuant. A més, durant aquella estona són el focus d'atenció del públic, el qual està format majoritàriament per infants.

«Qualsevol entitat de cultura popular ha d'anar en compte a l'hora de consumir alcohol en una actuació de carrer. Tot el que succeeix en aquell moment té un impacte socioeducatiu sobretot en els infants» (Q-dj5)

«Estar en posició de responsabilitat em fa veure quins aspectes de la meua educació personal vull reproduir i quins vull revisar.» (Q-nj1)

- **Distància ideològica dels agents**

Organitzar una festa major o, en general, una activitat de cultura popular implica la coordinació de diversos agents. Tot i tenir l'objectiu comú d'organitzar la festa, la distància ideològica entre els agents organitzadors pot dificultar la preparació prèvia.

«l'esquerra independentista més radical, fent reunions amb l'Opus per un mateix objectiu que és la festa major. [...] És un tema que a mi em fascina, com s'han pogut posar d'acord gent totalment contrària i oposada en idees i en tot per un mateix objectiu comú.» (D-hj2)

Les categories presentades pel que fa als límits de la incidència socioeducativa de la cultura

popular catalana fan referència principalment a la manca de voluntat o consciència d'aquesta incidència, la burocràcia i la competitivitat. Mentre que les informants del qüestionari fan aquesta anàlisi crítica amb una mirada cap endins que responsabilitza a la pròpia cultura popular d'alguns d'aquests límits, les informants del grup de discussió identifiquen les dificultats en agents externs, principalment les administracions i la societat general. En una posició una mica intermèdia, Carbó i Viana exposen que la cultura popular i l'associacionisme cultural tenen un impacte enorme a nivell socioeducatiu (2018).

6.2. La incidència socioeducativa de la cultura popular

6.2.1. Aspectes relacionats amb dinàmiques de cohesió

En aquest subapartat es presenten alguns dels aspectes que defineixen la incidència socioeducativa de la cultura popular en clau de cohesió. Quan s'ha preguntat a les informants en relació amb aquest fet, el tema més destacat ha estat que la cultura popular, efectivament, facilita la cohesió d'una comunitat, així com la construcció de sentiment de pertinença.

- **Cohesió**

Els grups de cultura popular tenen la capacitat de teixir una estructura social cohesionada, ja que són un espai de socialització on es generen afinitats i vincles.

«fa pinya, crea grups i genera afinitats» (Q-da1)

«una gran cohesió, una gran família, amistats» (D-da3)

- **Sentiment de pertinença**

Formar part d'un grup de cultura popular significa, per a la majoria d'informants, sentir que pertanyen a un lloc. Aquest sentiment es construeix perquè es comparteixen formes d'expressió i costums, a partir de les quals es construeix la identitat col·lectiva que uneix les persones que formen part d'aquest lloc.

«jo pertanyo en aquesta comunitat i em puc expressar mitjançant una sèrie de maneres» (D-hj2)

«sentiment d'identitat i de pertinença a una comunitat, perquè és veritat que, en pic comences a formar part d'un grup de cultura popular, sigui castellers, sardanes, tabalers, el que sigui, és com que sents que pertanyes a un lloc, i tens un lloc al que anar» (D-dj2)

- **Fet intergeneracional**

La cultura popular és dels pocs espais, en la societat actual, on identifiquem amb facilitat el fet intergeneracional. Les informants valoren positivament que en aquest espai sí que passi, ja que és una font d'aprenentatges.

«el que més m'agrada i que noto que he més après és el tema generacional del fet de portar-me, relacionar-me, tenir contacte amb gent de moltíssimes edats» (D-dj1)

- **Escalf del grup**

En els grups de cultura popular les dinàmiques de cohesió, identitat col·lectiva i assemblearisme possibiliten que les cures s'assumeixin col·lectivament. Aquesta afirmació fa referència la voluntat de col·laboració i suport mutu que es respira a l'ambient.

«tot el grup [...] ajuda a la formació i a l'educació d'aquests nois i noies» (D-da2)

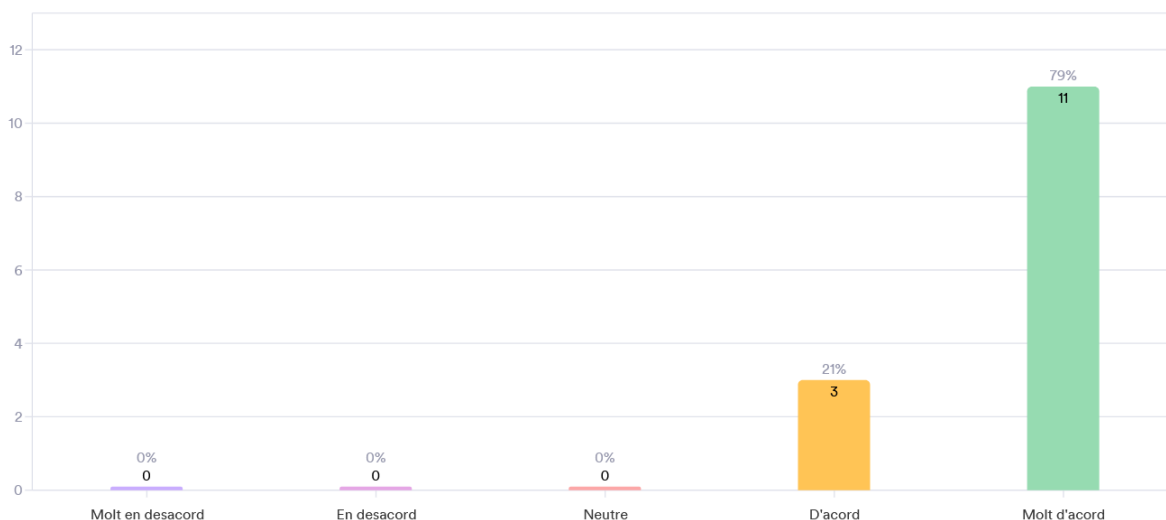
«s'intenta, com a mínim en el meu cas, que estigui tothom a gust» (D-dj1)

- **Eina d'arrelament al territori**

La cultura popular fa de pont entre les persones i el territori, ja que s'articula com a mitjà perquè les persones facin vida al barri o poble de residència i coneixin més profundament el territori que els envolta.

Figura 1

Escala de Likert a partir de l'afirmació «La cultura popular genera arrelament al territori»

- **Heterogeneïtat de cada grup**

Tot i que en línies generals els diferents grups de cultura popular tenen finalitats, valors i models organitzatius similars, cada colla té certes particularitats en el seu funcionament intern

i el seu caràcter que la diferencien de la resta.

«com que cada colla té una filosofia i ambient i funciona diferent... I nosaltres estàvem ben informats i hem tingut la llibertat de triar-ho» (D-da1)

- **Tret identitari**

Hi ha informants que creuen que la catalanitat és un element més de la identitat de les persones que participen en la cultura popular. Tot i això, hi ha cert dissens pel que fa a la vinculació entre catalanitat i cultura popular.

«És com... va amb mi, no?» (D-da3)

«em costa molt d'entendre una identitat catalana o de poble sense la cultura popular» (D-hj2)

- **Desenvolupament personal**

A nivell individual, formar part d'un grup de cultura popular facilita el desenvolupament d'habilitats personals, sobretot d'aquelles vinculades a la socialització.

«té el poder de facilitar i integrar habilitats molt diverses; com l'apoderament, les comunicacions interpersonals, intra-générationnels...» (Q-da1)

Les categories presentades pel que fa a les dinàmiques de cohesió fan referència principalment a la creació d'una comunitat, a la generació de sentiment de pertinença, a l'arrelament al territori i a les cures col·lectives. Tots aquests conceptes han estat mencionats per diverses autores: Balda et al. defineixen els grups de cultura popular com a espais que recreen la idea de comunitat i enforteixen, així, un sentiment de pertinença compartit (2016). En la mateixa línia, Baroja parla del fet d'arrelar les persones al seu lloc de residència (2018). En canvi, al marc teòric no es menciona el fet intergeneracional, mentre que al grup de discussió sí que se l'ha anomenat diverses vegades. Els informants del qüestionari destaquen, per la seva banda, el desenvolupament personal facilitat amb la participació en el món de la cultura popular; un desenvolupament que Carbó i Viana desgranen en un creixement cognitiu, emocional i social (2018).

6.2.2. Aspectes relacionats amb dinàmiques de participació

En aquest subapartat es presenten alguns dels aspectes que defineixen la incidència socioeducativa de la cultura popular en clau de participació. Quan s'ha preguntat a les

informants en relació amb aquest fet, el tema més destacat ha estat que la cultura popular està polititzada. En aquesta línia, també han mencionat la importància del compromís o el fet que s'organitzen de manera assembleària.

• Politització

La cultura popular està polititzada, ja que la seva caracterització implica un posicionament polític. Així, es construeix com a alternativa al sistema neoliberal actual. Diverses informants emfatitzen la diferència entre aquesta política de base i el fet que la política institucional s'abanderi de la cultura popular. Una informant rebutja la vinculació entre cultura popular i política, i se'n desmarca individualment.

«fent un castell, d'alguna manera o altra, estem fent política» (D-hj2)

«sempre ho he intentat separar» (D-da3)

• Compromís

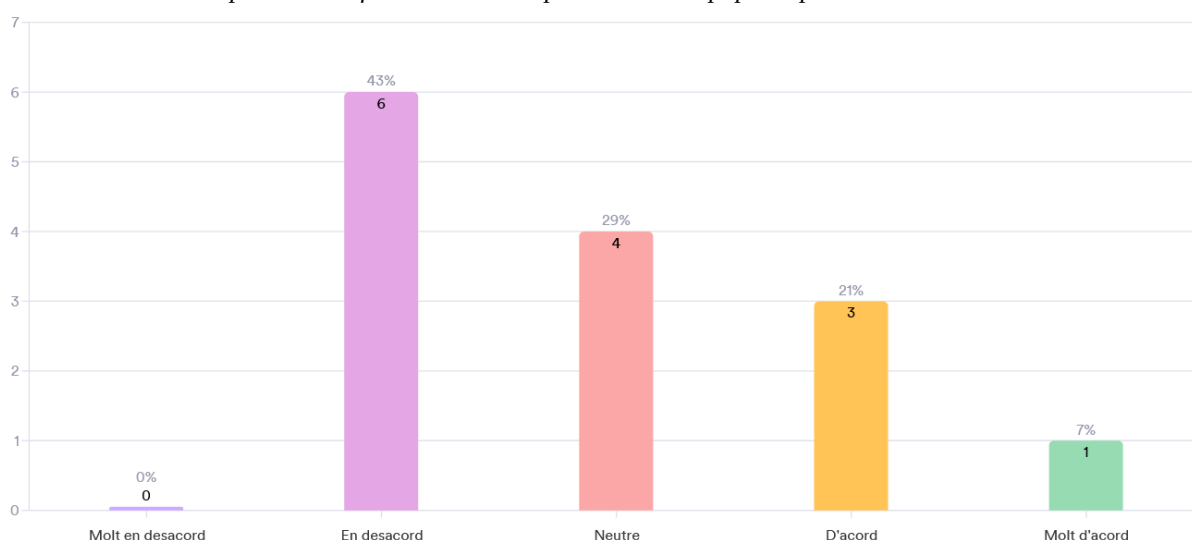
Un element indispensable a l'hora de vincular-te a la cultura popular, i molts cops font d'aprenentatges, és el compromís. Formar part d'un grup demana una dedicació, i per tant assumir la responsabilitat d'implicar-te. Hi ha informants que entenen el compromís de manera més laxa, i d'altres més ferma. En tot cas el compromís és, en certa manera, la contraposició a la inèrcia, ja que és una decisió conscient.

«que s'accepti tot, que hi vagis si vols, i que sempre estaràs benvingut» (D-da1)

«fomenta gestió de temps i horaris, exigència i disciplina» (Q-da1)

Figura 2

Escala de Likert a partir de l'afirmació «Participo a la cultura popular per inèrcia»

- **Assemblearisme**

Diversos informants han expressat que el model d'organització interna que utilitzen al seu grup de cultura popular és l'assemblearisme, del qual en destaquen principalment l'horitzontalitat.

«el treball en equip, l'autorganització» (Q-dj3)

«Per ordre legal dels estatuts hi ha d'haver una junta, però realment [...] totalment obertes aquestes juntes» (D-da3)

- **Jerarquies**

Tenir una figura de lideratge dins d'un grup de persones és necessari perquè el grup s'organitzi. A més, les informants veuen positiu que aquest lideratge comporti certa jerarquia sempre que es desenvolupi amb responsabilitat.

«Sí que hi ha una jerarquia. Per molt que la cultura que fem sigui popular ha d'estar organitzada, no surt espontàniament» (D-hj1)

«Hi ha una jerarquia perquè hi ha uns coneixements que jo potser no tinc i aleshores no puc assolir. Cal ser conscient d'aquesta responsabilitat» (D-dj1)

- **Relleu**

El relleu consisteix en el fet que les generacions més antigues expliquin a les generacions més modernes com funciona la seva entitat per tal que les generacions més modernes puguin assumir un rol de lideratge. Per tant, fer un bon relleu és vital per a la continuïtat de la cultura popular. En la majoria dels casos el traspàs el marca el canvi generacional.

«és molt fàcil perdre-les, i molt difícil recuperar-ho. Recuperar-ho no vol dir que ho farem aquest dia anecdòtic, no. Vol dir arrelar-ho als costums de la comunitat» (D-hj2)

«un cop que et vas fer més gran, [...] vulguis agafar aquest relleu i aquestes responsabilitats es vagin traspasant» (D-dj1)

- **Agència de les entitats**

Les entitats de cultura popular tenen certa voluntat de transformació social. Gràcies a la capacitat d'agència que tenen com a entitats, a vegades aquesta voluntat es materialitza en forma de repercussions socials i polítiques.

«la repercussió social que té» (Q-hj3)

«és una voluntat intrínscica la de tenir un impacte en la persona i en els grups socials.» (Q-hj1)

- **Empoderament comunitari**

Un grup de cultura popular és un espai que, a través de les dinàmiques de participació que s'hi generen, facilita processos d'empoderament personals i comunitaris.

«sensació com molt brutal, com de canviar la posició» (D-da1)
«et fa molta il·lusió, perquè formes part d'una cosa molt especial, i sents que estàs contribuint a una cosa important» (D-dj2)

- **Dinamisme en la participació**

L'ambient participatiu assembleari que caracteritza la cultura popular comporta cert dinamisme i moviment. Hi ha entitats de cultura popular que, conscients d'això, han sistematitzat aquests processos de renovació. En canvi, en altres entitats l'immobilisme jeràrquic o el fet que la pràctica cultural s'hagi viralitzat ho ha dificultat; en el primer cas perquè s'ha eliminat el dinamisme, i en el segon cas perquè s'han sobresaturat els circuits d'accés a la participació en aquella pràctica cultural concreta.

«dins del món de la cultura popular també hi ha moltes... "Ara que he arribat a ser costalero jo aquí no em moc"» (D-hj2)
«A Vilafranca cada 5 anys, o cada 4 anys van canviant la gent, van rodant» (D-hj2)

Les categories presentades sobre les dinàmiques de participació fan referència principalment a la politització de la cultura popular, el compromís que implica participar-hi i el model assembleari que se segueix. Tant les informants del grup de discussió com les informants del qüestionari coincideixen a l'hora de destacar aquests tres aspectes. Pel que fa a la vinculació amb el marc teòric, Saurí i Rovira situen l'organització de la cultura popular en una posició d'independència del poder polític, ja que té la capacitat de mobilitzar políticament a una gran quantitat de persones (2015). Tant per a aquestes activitats com per al quefer diari, la cultura popular demana un alt compromís de la comunitat. Aquest compromís és necessari, també, per a configurar el funcionament assembleari intern (Carbó i Viana, 2018).

6.2.3. Aspectes relacionats amb la inclusió

En aquest subapartat es presenten alguns dels aspectes que defineixen la incidència socioeducativa de la cultura popular en clau d'inclusió. Quan s'ha preguntat a les informants

en relació amb aquest aspecte, el tema més destacat ha estat la tensió entre la voluntat que la cultura popular sigui inclusiva i la dificultat de traslladar aquesta intencionalitat en fets.

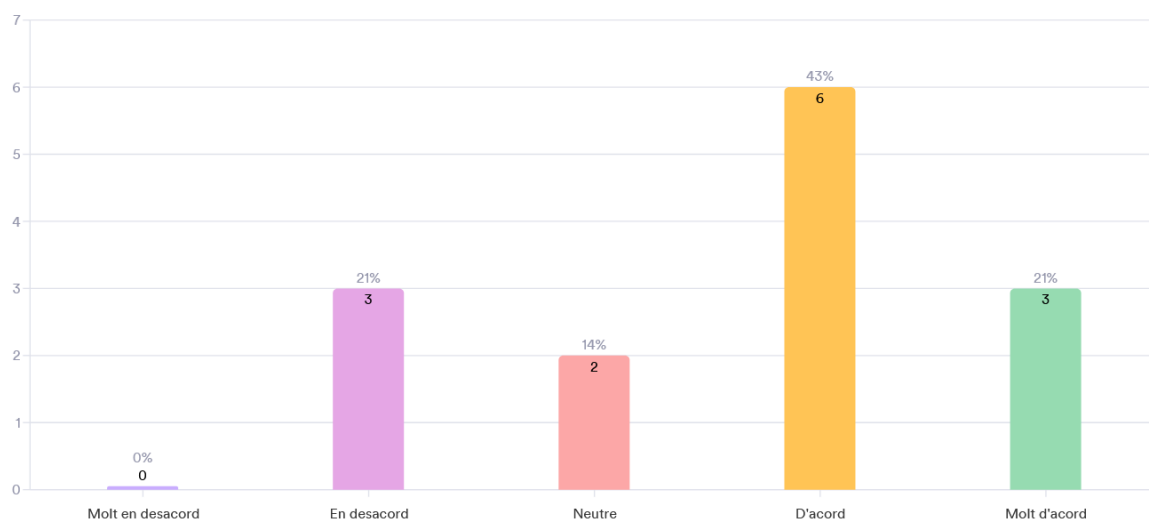
• Autopercepció

Diverses informants consideren que la voluntat de la cultura popular és ser inclusiva. En la mateixa línia, altres informants la consideren un exemple d'integració. Alhora, n'hi ha uns altres que qüestionen que la voluntat d'inclusió realment es traslladi en fets. S'observa, doncs, una gradació en l'autopercepció de la cultura popular respecte a la inclusió.

«el món casteller [...] el % de persones amb discapacitat és de aprox 2.5% mentre que el de la societat catalana es del 6.7%» (Q-hj4)

Figura 3

Escala de Likert a partir de l'afirmació «La cultura popular és inclusiva»

• Eix etari

La cultura popular és un exemple paradigmàtic d'inclusió si ens fixem en l'eix etari, ja que és un espai intergeneracional per definició. A més, la barreja de persones de diferents edats en un mateix espai facilita que s'estableixin relacions intergeneracionals.

«et relaciones des dels més xiqui que pot tenir un anyet, perquè és el germà de l'enxaneta, i després, amb la persona més veterana i fundadora de la colla» (D-da3)

• Eix migratori

Tot i que la cultura popular pot ser una eina que faciliti la integració de les persones migrades a la comunitat, sorgeixen dubtes respecte a la interacció entre aquesta i la cultura d'origen,

sobretot per la dificultat d'imaginar l'aplicació de la interculturalitat. Així i tot, algunes informants van compartir diverses propostes.

«La intenció d'integrar-me a la cultura catalana ja ho tenia abans de començar a castells, però per mi, després, és com una cosa com abans de Crist i després, com un canvi de paradigma molt brutal» (D-da1)

«És tradició del territori o de les persones que formen el territori? Això és el debat. Si les persones que formen el territori tenen una cultura arrelada diferent és lògic que la vulguin escoltar.» (D-da2)

- **Procés d'acollida**

L'entrada de nous membres en un grup és un dels moments en què el concepte d'integració es fa més present. Diverses informants han viscut el procés d'acollida amb naturalitat i facilitats. S'identifiquen dificultats en el procés previ a l'acollida, que podríem anomenar procés d'acceptació, per manca de transparència i protocols no escrits. També disminueix l'accessibilitat en cas que la persona no tingui un caliu associatiu previ en aquell territori.

«Vine a un assaig, valora-ho, prova-ho, [...] i si encaixes i estàs a gust, apunta-t'hi» (D-da2)
«És que no és transparent, per començar. O ets d'allà o no entres. No és fàcil, com a persona adulta nouvinguda.» (D-hj1)

Les informants del grup de discussió i del qüestionari comparteixen la idea que la voluntat inclusiva de la cultura popular té com a exemple paradigmàtic el fet etari, i com a exemple problematitzat el fet migratori. Per tal que aquesta voluntat es traslladi en fets, cal incorporar la perspectiva interseccional i un acompanyament extern que doti de les eines necessàries per adaptar-se. Pel que fa al procés d'acollida, que ha estat definit sobretot per les informants del grup de discussió, també caldria implementar-hi alguns canvis per tal que sigui realment accessible.

6.3. El paper de l'educació social en la cultura popular

6.3.1. La professió de l'educació social en la cultura popular

En aquest subapartat es caracteritza la proposta de vinculació entre l'educació social i la cultura popular en forma de figura professional. Quan s'ha preguntat a les informants en relació amb aquest aspecte, el tema més destacat ha estat la centralitat de la cultura en l'acció

socioeducativa, així com la importància del bagatge universitari.

- **Cultura com a element intrínsec**

La cultura és un element clau en l'acció socioeducativa, ja que és l'espai de vehiculació de les relacions entre l'educadora, la persona atesa i la societat.

«En Educació Social, treballem amb persones i, per tant, inevitablement la cultura juga un paper imprescindible.» (Q-dj1)

«les educadores socials treballem directament amb la cultura del país i de les persones amb les que treballem» (Q-hj1)

- **Formació universitària**

La formació universitària en educació social permet adquirir eines i competències que es posen en joc si es participa en la cultura popular. En concret, s'identifica un increment en la qualitat de la participació i les capacitats de la persona.

«crec que ha influït a com he creat nous projectes a la colla o quins van ser els objectius de la colla quan jo estava a la junta directiva» (Q-hj2)

«m'ha permés [...] posar nom molts fenòmens i moltes idees que fins que no vaig poder recolzar amb la teoria no acabava d'entendre» (Q-hj4)

- **Vehiculació de la professió en la cultura popular**

Les propostes de vehiculació de la professió de l'educació social en la cultura popular fan referència als espais físics (equipaments municipals i comunitaris), a les activitats (tallers, trobades, projectes i programes), a les funcions (desenvolupades al següent subapartat) i a la motivació personal.

«l'educador/a social si que té cabuda per treballar amb la cultura popular, l'únic que s'ha de tenir és ganes, temps i il·lusió!» (Q-dj2)

«és un àmbit emergent i que just està havent un moviment, sobretot als instituts, on la cultura popular ja no només és un taller esporàdic d'una hora» (Q-hj2)

- **Dificultats en la concepció d'aquest lloc professional**

Diversos informants exposen neguits o desacord davant del planteig d'incloure la professió de l'educació social en la cultura popular. Aquests neguits provenen, entre d'altres, de la voluntat de distingir l'espai d'oci personal -en aquest cas la cultura popular- de l'espai laboral; o

perquè no veuen aquest lloc professional com una necessitat real.

«Penso que no, ja que joestic a la cultura popular com a “hobby” perquè m’agrada molt la percussió i em serveix per desconnectar.» (Q-dj3)

«Es podria mirar de posar aquesta figura, però no tinc molt clar en quin espai concret» (Q-hj3)

Les categories presentades sobre la professió de l’educació social en la cultura popular fan referència principalment a la complementarietat entre aquests dos camps. Aquesta complementarietat es fa palpable sobretot amb la formació universitària, que dota d’un seguit d’eines i bagatge teòric que posteriorment pot posar-se en pràctica en la cultura popular. D’altra banda, la consideració de la cultura com l’element vehiculador de la relació educativa és una idea que també es recull al marc teòric: Núñez comenta que el vincle es construeix a través del contingut cultural que hi ha entre educadora i persona atesa (2021). Per últim, fer esment del fet que diversos informants han qüestionat la proposta de definició d’aquest perfil professional.

6.3.2. Funcions de la professió de l’educació social en la cultura popular

En aquest subapartat es presenten algunes de les funcions que defineixen la figura professional de l’educació social en la cultura popular. Quan s’ha preguntat a les informants en relació amb aquest aspecte, el tema més destacat ha estat la necessitat de rebre acompanyament en el procés d’inclusió, així com la demanda que l’educadora social reivindiqui l’existència de cultura popular.

- **Funció d’inclusió**

Es proposa que l’educació social assumeixi l’encàrrec d’aterrar la voluntat d’inclusió. Aquesta voluntat es dirigeix a la població general, però es fa especial èmfasi en els col·lectius amb risc d’exclusió social. Es planteja ser curoses a l’hora de promoure la inclusió per no generar-hi rebuig.

«Obrir la cultura popular a col·lectius que no hi accedeixen» (Q-ha1)

«si és "imposat" des d’un professional extern que et diu que ho fassis segurament generi un rebuig major llavors considero que la feina es de base» (Q-hj4)

- **Funció de reivindicació de la cultura popular**

Es proposa que l'educació social assumeixi la reivindicació de la cultura popular per tal d'assegurar-ne l'existència. Aquesta reivindicació principalment s'aterra en donar a conèixer la cultura popular a aquelles persones que encara no hi estan vinculades.

«enfortir les entitats de les perifèries, descentralitzar les activitats» (Q-hj3)

«reviure la cultura popular i donar-li una nova vida.» (Q-nj1)

- **Funció de dinamització cultural**

Diversos informants imaginem el rol de l'educació social en la cultura popular dins de la figura de la dinamització cultural. En alguns casos també s'anomena la funció de mediació.

«Pot ser una figura interessant a incorporar ja que a partir de la dinamització cultural es pot promoure, moure i activar la població en base la cultura popular» (Q-hj1)

«des d'un rol de mediació» (Q-dj1)

- **Funció d'acompanyament**

Es proposa, valgui la redundància, que l'educació social assumeixi la funció d'acompanyament, tant en el procés de socialització com oferint els recursos necessaris.

«Metodologies pedagògiques, recursos de dinamització, gestió de conflictes, horitzontalitat a la organització, etc.» (Q-hj3)

«les funcions haurien de ser acompanyar a la socialització de les persones» (Q-hj2)

- **Funció de suport associatiu**

Es proposa que l'educació social assumeixi la funció de suport associatiu, empoderant les entitats, facilitant la creació de xarxa entre entitats i amb l'administració, incidint en les polítiques públiques i fent de pont amb les administracions.

«Generar aliances entre les entitats de cultura popular» (Q-dj5)

«Millorar les polítiques de suport a l'associacionisme» (Q-da2)

Les categories presentades sobre les funcions de la professió de l'educació social en la cultura popular fan referència a les diferents funcions detectades en l'anàlisi de resultats, les quals poden classificar-se en la categorització explicada al marc teòric. Per una banda, dins la macrofunció de transmissió, desenvolupament i promoció de la cultura (ASEDES i CGEES, 2007) s'hi podrien situar les funcions de dinamització cultural i de reivindicació de la cultura

popular anomenades per les informants. Per altra banda, dins de la macrofunció de mediació social, cultural i educativa (ASEDES i CGEES, 2007) s'hi situen les funcions d'inclusió, acompanyament socioeducatiu i suport associatiu.

6.3.3. La incidència socioeducativa més enllà de la figura professional

En aquest subapartat es presenten les possibilitats de relació entre la cultura popular i l'educació social, a banda de l'opció d'introduir la figura professional anteriorment descrita. Quan s'ha preguntat a les informants en relació amb aquest aspecte, el tema més destacat ha estat la proposta de concebre la cultura popular com un recurs a mercè de l'educació social.

- **La cultura popular com a mitjà**

Alguns informants proposen utilitzar la cultura popular com una eina per a l'educació social⁵. Aquesta mirada comporta configurar la cultura popular com una activitat que l'educació social podria fer servir en diversos contextos, tot adaptant-la per tal d'incorporar-li una finalitat socioeducativa.

«una de les funcions com a professionals és acompanyar en els processos educatius. La cultura popular pot ser una eina o canal vàlid per a desenvolupar aquests processos» (Q-hj3)
«la cultura popular pot ser una eina d'intervenció més en l'educació social» (Q-dj5)

- **Complementarietat**

Diversos informants observen complementarietat entre la cultura popular i l'educació social, ja que tant la cultura popular com l'educació social tenen una relació propera amb el fet socioeducatiu. Tot i que aquesta relació té trets diferencials per a cada cas, també es comparteixen connotacions molt similars.

«la cultura popular aporta diversos elements i sentiments com pertinença o treballa amb la identitat comunitària i personal o l'arrelament o coneixement territorial, que poden arribar a compartir i treballar conjuntament amb l'educació social» (Q-dj2)
«són dos elements que es poden complementar i ajuden a tenir una visió més completa i innovadora» (Q-dj2)

5 Seria el plantejament invers d'aquesta investigació, que posa al centre la cultura popular i aleshores hi incorpora l'educació social.

- **La cultura popular com a referent**

A banda de les aportacions que l'educació social pot fer a la cultura popular, es mencionen aprenentatges que l'educació social pot extreure de la cultura popular, com si aquesta fos una referent.

«L'educació social pot implementar molts aspectes de la cultura tradicional catalana com a eines de comunicació, de transformació» (Q-nj1)

- **Suport administratiu**

S'identifiquen demandes concretes cap a les administracions que van més enllà de la figura professional de l'educació social. Aquestes demandes són principalment de suport econòmic i de visibilització.

«que hi hagi una major visibilització i més ajudes [econòmiques] per part de l'estat» (Q-dj4)

Per últim, les categories presentades sobre la incidència socioeducativa més enllà de la figura professional en la cultura popular fan referència, per una banda, a la concepció de cultura des de dos prismes diferents: com a mitjà i com a referent. En aquest sentit, Carbó i Viana assenyalen que la cultura popular és realment una eina inclusiva i de transformació social (2018). D'altra banda, les informants també plantegen un seguit de necessitats detectades des de la cultura popular que no poden ser cobertes per l'educació social, i per tant interpel·len a les administracions perquè se'n responsabilitzin. Balda et al. comparteixen aquesta mirada, i demanen que les administracions es responsabilitzin de la visibilització de la cultura popular (2016). Finalment, s'assenyala la complementarietat existent entre els dos àmbits.

7. Conclusions

En els seus inicis aquesta investigació es proposava donar resposta a una sèrie d'objectius en relació amb la cultura popular i l'educació social. A continuació s'analitza, sobre la base del marc teòric i les evidències dels resultats, quins d'aquests objectius s'han assolit.

Dins del primer objectiu general «Promoure la incidència socioeducativa de la cultura popular des de l'educació social», el primer objectiu específic «Analitzar la cultura popular en clau socioeducativa» s'ha assolit gràcies a la revisió bibliogràfica, ja que a través de diverses

autores s'ha pogut configurar una base teòrica referent als elements socioeducatius de la cultura popular. El segon objectiu específic «Identificar aquesta anàlisi en la cultura popular catalana» s'ha assolit gràcies a l'aplicació dels dos instruments de recerca, concretament a través de la comparació de la base teòrica amb la informació obtinguda a través de les preguntes sobre la incidència socioeducativa de la cultura popular catalana. El tercer objectiu específic, «Descriure els elements necessaris perquè la cultura popular tingui una incidència socioeducativa», s'ha assolit gràcies a l'anàlisi de la informació obtinguda amb el qüestionari i el grup de discussió, la qual ha permès detectar aquest conjunt d'elements.

Dins del segon objectiu general «Definir el paper de l'educació social en la cultura popular», el primer objectiu específic «Caracteritzar l'acció socioeducativa que pot desenvolupar-se en la cultura popular» s'ha assolit gràcies a la combinació de la revisió bibliogràfica amb les respostes d'algunes de les preguntes obertes del qüestionari. El segon objectiu específic «Definir el rol de la professional de l'educació social en la cultura popular» s'ha assolit, de nou, gràcies a la revisió bibliogràfica i l'anàlisi de les respostes d'algunes de les preguntes obertes del qüestionari. Per últim, el tercer objectiu específic «Explorar els elements necessaris perquè l'educació social tingui el seu espai en la cultura popular» s'ha assolit gràcies a l'aplicació dels dos instruments de recerca i la posterior anàlisi de les respostes, a partir de la qual s'han extret els elements concrets.

A la llum del conjunt d'aquest estudi, es mostren tot seguit algunes idees i aportacions rellevants entorn la temàtica d'investigació.

En primer lloc, distingir el fet socioeducatiu en relació amb la cultura popular o amb l'educació social. Al llarg de l'anàlisi dels resultats s'ha observat que les informants mostraven certa reticència a l'hora d'assignar a la cultura popular una tasca socioeducativa, ja que el fet socioeducatiu no l'identifiquen com una finalitat de la cultura popular. Tot i que no hi ha una intencionalitat ferma al darrere, la cultura popular té igualment un impacte socioeducatiu. És per això que el més adequat seria parlar d'incidència socioeducativa. L'educació social, en canvi, té per definició una clara voluntat d'acció socioeducativa, i per això en aquest cas sí que s'utilitza el concepte de tasca socioeducativa de manera normalitzada.

En segon lloc, puntualitzar que la cultura popular té la capacitat de tenir una incidència socioeducativa pel fet de ser viscuda com un espai segur, desitjat i agradable on les persones participants es troben voluntàriament. Això significa que és un espai escollit de manera conscient, tenint en compte el retorn que suposa a nivell personal. El compromís desinteressat va acompanyat del fet de sentir-se còmoda, passar-s'ho bé, socialitzar, sentir pertinença al col·lectiu, etc. Aquest ambient facilita que es puguin desenvolupar i mantenir dinàmiques pròpies de l'educació social en el si de l'espai.

En tercer lloc, mostrar que el fet que la incidència socioeducativa de la cultura popular no sigui una finalitat, sinó més aviat un fet col·lateral, facilita que aquesta incidència estigui poc reconeguda, tant per la pròpia cultura popular com per la resta de societat que l'envolta. Aquesta manca de visibilització no només existeix en referència a la capacitat d'incidència socioeducativa, sinó en general sobre la cultura popular. La seva atractivitat es fa més evident en els dies de festa major, però en general passa força desapercebuda, sobretot entre els sectors socials que mai han tingut a prop el caliu de l'associacionisme cultural.

En quart lloc, especificar la possible complementarietat entre la cultura popular i l'educació social. Tot i que les aproximacions al fet socioeducatiu són diferents, aquest és present en els dos àmbits, i amb connotacions molt similars. Per tant, seria interessant aprofundir les aliances i relacions existents entre les dues realitats. En aquest sentit, la present investigació considera que la millor opció és incorporar la figura de l'educació social en el món de la cultura popular, per tal que aquesta es beneficiï del potencial de l'educació social. D'acord amb el conjunt de la investigació, aquesta figura professional podria assumir les següents tasques:

- Acompanyar els grups de cultura popular i oferir-los els recursos necessaris. La formació universitària en Educació Social permet adquirir bagatge teòric, desenvolupar competències i habilitats i aprendre eines i recursos per a la praxi professional. Tenint en compte aquesta base formativa, la professional pot posar els seus coneixements a la disposició dels grups de cultura popular per tal d'ajudar-los a cobrir les seves necessitats.
- Vetllar perquè la cultura popular sigui un espai inclusiu. La inclusió és un dels

elements que més tensió genera en el si de la cultura popular, ja que generalment és viscuda com una fita molt desitjada però mai assolida del tot. Els resultats mostren que aquest biaix entre voluntat i realitat segurament es deu a la manca d'habilitats per dissenyar el camí entre un punt i l'altre. És aquí on l'educació social pot aportar la seva expertesa, ja que les professionals poden acompanyar la cultura popular a l'hora de configurar aquest camí i així assegurar la convivència i la cohesió en la cultura popular, tant entre entitats com en el si d'aquestes.

- Reivindicar la cultura popular de cara a la població general i les administracions. Partint del fet que la cultura popular està invisibilitzada, tant per la societat en general com per les administracions, aquesta figura professional pot assumir, entre les seves funcions, la tasca de reivindicar l'existència de la cultura popular. Aquesta tasca es podria concretar en accions de sensibilització de cara a la ciutadania, com per exemple donant suport en l'organització d'esdeveniments oberts. De cara a les administracions, el suport es podria concretar en accions de pressió per tal de tenir més reconeixement, com per exemple efectuar reunions amb alts càrrecs o estar present en la redacció de polítiques públiques.
- Fer de pont entre les entitats de cultura popular i les administracions. Tot i que aquesta tasca pot tenir punts en comú amb l'anterior, ja que la professional de l'educació social està en contacte amb l'administració, es distingeix pel fet que en aquest cas l'objectiu principal no és reivindicatiu, sinó fer de pont entre els diferents agents. Aquesta tasca és important perquè permet crear un nexa d'unió entre dos mons amb funcionaments i llenguatges totalment diferents: per una banda, el voluntariat, dinàmic i autoorganitzat; i per l'altra, el funcionariat, artificial i normativitzat.
- Oferir suport associatiu i facilitar l'enxarxament del territori. Seguint amb la idea de ser un nexa d'unió, aquesta tasca proposa que l'educadora social faciliti l'enfortiment del teixit associatiu del territori. Per tal d'aconseguir-ho, una opció és crear una federació que englobi a les diverses entitats existents. En tot cas, la tasca de la professional es concreta en fer de pont entre les diferents entitats existents, i oferir-los el suport necessari en termes d'associacionisme.
- Assumir la dinamització cultural del territori. Una de les tasques més mencionades per les informants és la de la dinamització cultural, la qual fa referència a la promoció i activació de la població d'un territori a través de la vida cultural, en aquest cas

aterrada a la cultura popular. Aquesta tasca està totalment interconnectada amb les anteriors, ja que per tal de fomentar el desenvolupament cultural d'un territori l'educadora social hauria d'estar en contacte amb tots els agents que el conformen; tot promovent la participació activa de les persones, la col·laboració de les diferents entitats, la creació de projectes i programes culturals i la reivindicació del patrimoni cultural tangible i intangible.

- Promoure la vinculació entre la societat i les arrels identitàries del territori. La figura de l'educació social també ha de vetllar perquè es mantingui la connexió entre la cultura popular i les arrels identitàries de cada territori. En aquest sentit, la cultura popular pot ser utilitzada com un mitjà per apropar la llengua, la cultura i la història d'un indret a les persones que el conformen, ja que a través de la socialització es poden transmetre aspectes identitaris de manera més espontània i senzilla.

Pel que fa al procés de la recerca, en aquesta fase final és el moment d'assenyalar els punts forts i els punts febles que l'han anat guiant. Pel que fa als punts forts, destacar molt positivament l'accessibilitat a les participants del grup de discussió. La predisposició de les informants per participar en el grup ha permès crear una mostra variada quant a edat, gènere i experiència en la cultura popular. A més, la seva vinculació personal amb la temàtica del treball s'ha vist reflectida en l'interès perquè es pogués treure el màxim de suc de la conversa. D'altra banda, pel que fa als punts febles del treball destacar les dificultats per aconseguir una mostra suficient en el qüestionari. Les premisses estipulades van dificultar trobar suficients informants que s'hi adequessin. A més, el fet que l'instrument estigués configurat majoritàriament amb preguntes obertes segurament va facilitar la pèrdua de participants en potència. Finalment la mostra ha estat inferior a la planificada. Tot i això, s'han pogut construir uns resultats sòlids i complexos.

Tanmateix, si en un futur es realitzen altres investigacions en aquest camp seria interessant tenir en compte les següents línies de recerca, que en aquest estudi no s'han pogut considerar per la limitació del format. Per una banda, es podria aprofundir en l'anàlisi política de la cultura popular, ja que en la present investigació s'han recollit diverses opinions al respecte, entre elles la concepció de la cultura popular com a germen polititzador. D'altra banda, es podria incidir en la relació entre la inclusió i la cultura popular, tenint en compte la tensió que

suposa la voluntat d'incloure les persones i grups socials que no hi són hegemònics, i alhora voler reivindicar les formes existents de cultura popular. La recerca també es podria centrar en la relació entre la cultura popular i el món administratiu. En aquest cas l'objecte d'estudi principal serien les mesures i plans que s'han fet en l'àmbit institucional, així com el paper de les institucions culturals en el desenvolupament de la cultura popular.

Finalment, és el torn de presentar els mecanismes que s'utilitzaran per a la difusió d'aquest estudi. En primer lloc, la recerca serà compartida al Dipòsit Digital de la Universitat de Barcelona, concretament dins de l'apartat de Treballs de Final de Grau d'Educació Social. Allà estarà disponible permanentment per a consulta pública. En segon lloc, la investigació s'enviarà a totes aquelles persones que hagin col·laborat d'alguna manera o altra per tal de fer possible la recerca, i que estiguin interessades a tenir el document final. En tercer lloc, el document també es compartirà amb La Casa dels Entremesos, un equipament cultural de Barcelona que acull i promociona la cultura popular. Aquesta entitat organitza un acte cada 2 anys en què es presenten treballs escolars i acadèmics que s'han fet durant aquell període i que tenen algun tipus de relació amb la cultura popular. La trobada es fa amb l'objectiu de col·laborar en la difusió d'aquests treballs i motivar la producció de nous documents i estudis sobre la temàtica.

8. Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona. (s. d.-a). *Accions als barris per àmbit temàtic*. Recuperat el 19 de març de 2024 de <https://www.pladebarris.barcelona.ca/accions/educacio#Eix=.cultura>
- Ajuntament de Barcelona. (s. d.-b). *Culturopolis*. Recuperat el 8 de juny de 2024 de <https://www.barcelona.cat/culturopolis/ca>
- Ajuntament de Barcelona. (ca. 2021-a). *Cultures populars: dret a les pràctiques populars i tradicionals com a espais de participació i cohesió social: Mesura de Govern #3*. https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/126362/1/Mesura%233_CAT_0.pdf
- Ajuntament de Barcelona. (ca. 2021-b). *Fem Cultura: Pla de Drets Culturals de Barcelona*. <https://www.barcelona.cat/culturaviva/sites/default/files/2021-05/Pla%20Drets%20Culturals.pdf>
- Alcántara, A. (2024a). *Art, educació i transformació social*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Alcántara, A. (2024b). *Cultura*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Arboleda, L. M. (2008). El grupo de discusión como aproximación metodológica en investigaciones cualitativas. *Revista de la Facultad Nacional de Salud Pública*, 26(1), 69-77. <https://www.redalyc.org/pdf/120/12026111.pdf>
- Arnau, L., Ortega, D., Corbella, L., Tello, J, Jariot, M., Valdivia, P. i Martínez, R. (2019). *Els àmbits d'acció professional de l'educació social*. Universitat Autònoma de Barcelona. <https://ddd.uab.cat/record/205923>
- Asociación Estatal de Educación Social i Consejo General de Colegios de Educadoras y Educadores Sociales. (2007). *Documents professionalitzadors: Definició d'Educació Social. Codi Deontològic de l'educador i l'educadora social. Catàleg de Funcions i Competències de l'educadora i l'educador social*. Asociación Estatal de Educación Social. https://www.ceesc.cat/images/simplefilemanager/556d9518310849.79010543/Doc_prof_cat.pdf
- Asamblea General de les Nacions Unides. (1948). *Declaració Universal de Drets Humans*. https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/cln.pdf

- Balda, A., Baltà, P., Pallarès, V., Rovira, M., Saurí, E. (2016). La cultura popular i la integració. *Canemàs: Revista de pensament associatiu*, (12), 106-115. <https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/380644>
- Baroja, V. (2018). La cultura popular ha de cohesionar la societat?. *Canemàs: Revista de pensament associatiu*, (15), 22-26. <https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/381076>
- Bisquerra, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. La Muralla.
- Carbó, A. i Viana, J. (2018). La cultura popular, un àmbit estratègic. *Canemàs: Revista de pensament associatiu*, (15), 78-85. <https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/381168>
- Catalonia for Education, Science and Culture Organization. (s. d.). *Presentació*. Recuperat el 24 de gener de 2024 de <https://catesco.org/presentacio/>
- Catalunya. (2018). Llei orgànica 3/2018, del 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals. (BOE, núm. 294, 6 desembre 2018, p. 1-68). https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2018/12/06/pdfs/BOE-A-2018-16673-C.pdf
- Cendra, O. (14 maig 2018). De la identitat a la pertinença. Per una (nova) cultura republicana. *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/05/12/de-identitat-pertenenca-per-nova-cultura-republicana>
- Contreras, W. (2021a). *Cuestionario*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Contreras, W. (2021b). *Observació: Sistemes per registrar i emmagatzemar les dades*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Daví, M. (2022). *Què aporta la mirada de l'educació social als moviments autogestionaris?*. [Manuscrit no publicat].
- ENS de l'Associacionisme Cultural Català. (s. d.). *Canemàs*. Recuperat el 19 de març de 2024 de <https://www.ens.cat/canemas>
- Flecha, J. R. (2001). Racismo moderno y postmoderno en Europa: Enfoque dialógico y pedagogías antirracistas. *REIS: Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, (94), 79-103. <https://doi.org/10.2307/40184313>
- Forés, J. (3 maig 2021). Joan Subirats: «La Cultura ha de ser el dret emblemàtic del segle XXI». *Núvol*. <https://www.nuvol.com/art/joan-subirats-la-cultura-ha-de-ser-el-dret-emblematic-del-segle-xxi-175367>

- Garrich, M. i Simeón, R. (2018). Cultura popular, mirall dels educadors. *Canemàs: Revista de pensament associatiu*, (15), 144-147.
<https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/381192>
- Generalitat de Catalunya. (s. d.-a). *Cultura popular*. Recuperat el 17 de març de 2024 de https://dadesculturals.gencat.cat/ca/estadistica_per_temes/cultura_popular/index.html
- Generalitat de Catalunya. (s. d.-b). *Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural*. Recuperat el 17 de març de https://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgcpt/index.html
- Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona. (2018). *Educació i Cultural Popular: Conclusions i experiències del Fòrum d'Educació i Cultura Popular*.
https://cultura.gencat.cat/web/.content/cultura_popular/07_publicacions/edicions_singulars/documents/SD_ForumEduCultPopular.pdf
- Grup Focus. (s. d.). *Grans teatrers*. Recuperat el 19 de març de 2024 de <https://www.focus.cat/es/grans-teatrers/>
- La Casa dels Entremesos. (s. d.). [Pàgina d'inici]. Recuperat el 19 de febrer de <https://lacasadelsentremesos.cat/>
- Monclús, C. (2018). *Cultura, Animació i Gestió Cultural: reflexions, eines i dades* (1a ed.). Animacionet edicions.
https://www.researchgate.net/publication/330385199_Cultura_animacio_i_gestio_cultural
- Naciones Unidas. (s. d.-a). *17 objetivos para transformar nuestro mundo*. Recuperat el 4 de gener de 2024 de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>
- Naciones Unidas. (s. d.-b). *Objetivo 4: Garantizar una educación inclusiva, equitativa y de calidad y promover oportunidades de aprendizaje durante toda la vida para todos*. Recuperat el 4 de gener de 2024 de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education/>
- Naciones Unidas. (s. d.-c). *Objetivo 8: Promover el crecimiento económico inclusivo y sostenible, el empleo y el trabajo decente para todos*. Recuperat el 4 de gener de 2024 de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education/>
- Naciones Unidas. (s. d.-d). *Objetivo 11: Lograr que las ciudades sean más inclusivas, seguras, resilientes y sostenibles*. Recuperat el 4 de gener de 2024 de

- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education/>
- Naciones Unidas. (s. d.-e). *Objetivo 12: Garantizar modalidades de consumo y producción sostenibles*. Recuperat el 4 de gener de 2024 de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/education/>
- Núñez, H. i Úcar, X. (2009). *Los ámbitos de intervención de la pedagogía social*. [Manuscript no publicat]. Universitat Autònoma de Barcelona. <https://portalrecerca.uab.cat/en/publications/los-%C3%A1mbitos-de-intervenci%C3%B3n-de-la-pedagog%C3%ADa-social-2>
- Núñez, H. (2021). *Dinamització sociocomunitària i medi obert*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Òmnium. (s. d.). *Quedem?*. Recuperat el 19 de març de 2024 de <https://www.omnium.cat/ca/projectes/quedem/>
- Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura. (s. d.-a). *Centre for traditional culture – school museum of Pusol pedagogic project*. Recuperat el 19 de març de 2024 de <https://ich.unesco.org/en/BSP/centre-for-traditional-culture-school-museum-of-pusol-pedagogic-project-00306?Art18=00306>
- Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura. (s. d.-b). *Human towers*. Recuperat el 24 de gener de 2024 de <https://ich.unesco.org/en/RL/human-towers-00364>
- Roy, S. (2021). *Desenvolupament comunitari: Definicions*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Saurí, E. i Rovira, M. (2015). L'associacionisme cultural com a espai de participació social. *Canemàs: Revista de pensament associatiu*, (10), 26-45. <https://raco.cat/index.php/canemas/article/view/380560>
- Soler, P. (2013). *La animación sociocultural: Una estrategia para el desarrollo y el empoderamiento de comunidades*. Editorial UOC. <https://elibro-net.sire.ub.edu/es/lc/craiub/titulos/56742>
- Soy Cámara CCCB. (23 febrer 2018). *Per què serveix la cultura?* [Vídeo]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=B9PdokCjlu8>
- TERMCAT Centre de Terminologia. (s. d.-a). *Cultura popular*. Dins *Cercaterm*. Recuperat el 22 de març de 2024 de <https://www.termcat.cat/es/cercaterm/fitxa/NDE1Njcx>
- TERMCAT Centre de Terminologia. (s. d.-b). *Relativisme cultural*. Dins *Cercaterm*.

- Recuperat el 4 de juny de 2024 de <https://www.termcat.cat/es/cercaterm/fitxa/NDE1Njcx>
- Universitat de Barcelona. Comissió de Bioètica. (s. d.). *Documents i normativa*. Recuperat el 4 de juny de 2024 de <https://www.ub.edu/comissiobioetica/ca/documents-i-normativa>
- Universitat de Barcelona. Vicerectorat de Recerca (2020). *Codi d'integritat en la Recerca de la Universitat de Barcelona*. Edicions de la Universitat de Barcelona. <https://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/166917>
- Vancea, M. (2023a). *Bloc II. Metodologia quantitativa i qualitativa. Metodologia mixta*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>
- Vancea, M. (2023b). *Bloc IV. Tècniques quantitatives i qualitatives de recollida i anàlisi d'informació*. [Apunts de classe]. Campus Virtual de la UB. <https://campusvirtual.ub.edu/>

9. Annexos

9.1. Carta de presentació i Declaració de consentiment informat

CARTA DE PRESENTACIÓ

Soc la Muna Daví Cardona, estudiant de quart d'Educació Social a la Universitat de Barcelona. Actualment estic en procés d'elaborar el meu Treball Final de Grau, un treball de recerca amb finalitat formativa tutoritzat per Ana Maria Novella Camara. L'objectiu d'aquesta investigació és enfortir la tasca que pot fer la cultura popular des d'una mirada socioeducativa. Té una primera part de revisió bibliogràfica i una segona part de treball de camp a través d'un qüestionari i un grup de discussió. M'agradaria comptar amb la teva participació en el grup de discussió, que estarà enfocat en la cultura popular catalana.

Per qualsevol consulta, et pots posar en contacte amb mi a través del correu mdavicar7@alumnes.ub.edu. En cas que t'interessi, pots demanar-me que t'envii el treball final.

Agraeixo la teva participació, aquesta investigació no seria possible sense la teva col·laboració!

DECLARACIÓ DE CONSENTIMENT INFORMAT

El grup de discussió és una tècnica de recollida d'informació que té la finalitat de donar fonamentació pràctica a la teoria construïda al llarg de la recerca. La signatura d'aquest document implica el coneixement i acceptació de les següents premisses:

- La meua participació és completament voluntària i tinc el dret de retirar-me i revocar el meu consentiment en qualsevol moment i sense donar explicacions. En cas de retirada, les dades prèviament recollides seran eliminades.

- Se m'ha donat tota la informació adequada i corresponent respecte la recerca, i he pogut consultar els dubtes que m'han sorgit.
- Se m'ha informat que el grup de discussió serà enregirat en àudio i es farà un ús confidencial i totalment anònim de la informació.
- Se m'ha informat que la meva participació no implica cap risc ni compensació econòmica.
- Se m'ha comunicat que les dades seran tractades segons la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades i garantia de drets digitals. Per tant, es garanteix el dret a rectificació i eliminació de dades.

Havent llegit tota la informació, atorgo el meu consentiment per participar lliurement en aquest grup de discussió.

A _____, ____ d' _____ del 2024.

Nom i firma de la participant.

Nom i firma de la investigadora.

9.2. Instruments

Qüestionari

[Enllaç](#) al formulari virtual. A continuació la mateixa informació per escrit.

- Introducció

Hola! Soc la Muna Daví Cardona, estudiant de 4t d'Educació Social a la UB. Estic fent el meu TFG sobre la tasca socioeducativa que es desenvolupa en el si de la cultura popular tradicional, i m'agradaria comptar amb la teva col·laboració per a la part pràctica del meu treball.

Aquesta enquesta està dirigida a persones que estiguin estudiant o treballant d'educadores socials, que hagin format part d'alguna entitat de cultura popular catalana durant mínim 2 anys i que ara mateix encara hi participin. Si us plau, contesta-la NOMÉS si compleixes amb aquestes característiques.

El temps aproximat per respondre el qüestionari és de 15 minuts. Hi ha 3 blocs, el primer de dades sociodemogràfiques, el segon amb 7 preguntes obertes i el tercer amb 2 preguntes tancades. Si us plau, dedica-li el temps que necessitis, les teves aportacions són molt importants.

En respondre el qüestionari, estàs acceptant que:

- i. La teva participació és completament voluntària i tens el dret a retirar-te en qualsevol moment.
- ii. Se t'ha donat tota la informació adequada i corresponent respecte la recerca, i has pogut consultar els dubtes que t'han sorgit.
- iii. Es garanteix la privadesa i anonimat de les teves dades, que seran tractades segons la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades i garantia de drets digitals.

Per qualsevol consulta, pots escriure'm a mdavicar7@alumnes.ub.edu. En cas que t'interessi, pots demanar-me que t'envii el treball final.

Moltes gràcies per participar!!

- Dades sociodemogràfiques

Aquest primer apartat engloba les preguntes relacionades amb les dades sociodemogràfiques.

- i. Amb quin gènere t'identifiques? (dona / home / no binari / altres)
- ii. Quants anys tens? (- de 35 / 35-65 / + de 65)
- iii. Quina consideres que és la teva identitat cultural? (resposta breu)
- iv. Quina és la teva trajectòria en relació a l'Educació Social? (resposta breu)
- v. En cas que hagis cursat els estudis, a quin any et vas graduar/calculs graduar-te? (resposta breu)
- vi. Quina és la teva trajectòria en relació a la cultura popular? (resposta breu)
- vii. Tens/has tingut alguna relació laboral amb la cultura com a educadora social? Quina? (resposta breu)

- Secció de preguntes obertes

1. Creus que hi ha alguna relació entre l'educació social i la cultura popular? Quina? En cas negatiu, per què? (resposta llarga)
2. Què destacaries de la incidència de la cultura popular a nivell socioeducatiu? (resposta llarga)
3. Què pot incorporar l'educació social a la cultura popular? (resposta llarga)
4. La teva formació/professionalització com a educadora social ha influït en la manera com vius la cultura popular? (resposta llarga)
5. Creus que tens un lloc professional com a educadora social en la cultura popular? Amb quines funcions? (resposta llarga)
6. Què et suggereix la següent afirmació? «La cultura popular és conscient del seu impacte socioeducatiu i, per tant, té la voluntat de tenir aquest impacte»
7. Quines propostes se t'acudeixen, com a professional de l'educació social, per tal d'enfortir la tasca socioeducativa de la cultura popular?

- Secció de preguntes tancades

1. Quins dels següents motius expliquen millor per què participes en la cultura popular? Indica en quina mesura els següents motius s'adiuen a la teva vivència, sent 1 «molt en desacord» i 5 «molt d'acord». (com a espai de socialització / com a activitat física / perquè m'agrada aquesta expressió de cultura popular / perquè és una activitat lúdica assequible / per fer vida al barri/poble / per inèrcia / per potenciar la creativitat / pels valors que m'aporta / per participar activament a la societat / com a símbol identitari de la catalanitat / com a acció política / altres: quins)

2. A continuació es presenten algunes afirmacions en relació amb la cultura popular. Indica en quina mesura hi estàs d'acord, sent 1 «molt en desacord» i 5 «molt d'acord».

- La cultura popular genera cohesió social.
- La cultura popular genera identitat col·lectiva.
- La cultura popular genera arrelament al territori.
- La cultura popular facilita dinàmiques de participació.
- La cultura popular facilita processos d'empoderament.
- La cultura popular és inclusiva.

- Afegir comentaris

Per últim, aquí tens un espai per si vols afegir alguna cosa. (resposta llarga)

- Tancament

Moltes gràcies per haver arribat fins al final, les teves aportacions seran de gran ajuda!! :)

Guió del grup de discussió

- Introducció (5')

Em presento, presento el treball, explico el funcionament del grup de discussió, comento que si surt terminologia que desconeixen ho avisin i l'explico, els convido a fer una breu roda de presentació.

- Preguntes inicials (20')

Els reparteixo el consentiment informat i un full en blanc. Dic les preguntes inicials, que han de respondre individualment.

1. Què ha fet que la cultura popular tingui un impacte en tu? (per què hi ha hagut un impacte, què ha provocat l'impacte) (sociabilitat, cohesió, integració, arrelament al territori, identitat col·lectiva, politització, capacitat d'agència, empoderament)
2. En què t'ha impactat? (on hi ha hagut un impacte, què ha aconseguit l'impacte)

- Debat (1h)

Dono pas al debat a partir de la reflexió individual que acaben de fer. Demano consentiment per iniciar la gravació. En cas que es creïn silencis, tinc aquestes preguntes per llançar:

1. Per què formeu part d'alguna activitat o entitat de cultura popular?
2. Si haguéssiu de justificar-me en un màxim de 3 minuts que la cultura popular té un impacte social i educatiu molt potent, què em diríeu?
3. Creieu que aquest treball social i educatiu neix d'una voluntat conscient? (o més aviat és un efecte no buscat?)
4. Si la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme Cultural us oferís finançament i recursos humans, quina seria la millor manera d'invertir-los per garantir aquest treball social i educatiu?
5. Què creieu que pot oferir l'educació social a aquest escenari?
6. Creieu que la incidència social i educativa és una particularitat de la cultura popular catalana? Per què?

- Tancament (5')

Espai per si volen afegir alguna cosa més, agraïment, comiat.

9.3. Caracterització de les informants

Informants del grup de discussió

A continuació es fa una breu caracterització de les informants que han participat al grup de discussió:

- D-dj1: Dona de menys de 35 anys que ha participat, des de petita, en un grup de sardanes d'un centre cultural on també hi fa teatre amateur. Ha estat en diferents colles, que s'organitzen segons l'edat de les participants. Amb la colla ha fet assajos periòdics i concursos cada diumenge per diferents llocs de Catalunya. En destaca la relació que es crea entre generacions, el procés de relleu en els càrrecs, la coneixença de diferents poblacions de Catalunya i el sentiment de pertinença.
- D-da1: Dona d'entre 35 i 65 anys japonesa que viu a Catalunya des de fa 25 anys. Fa 8 anys va entrar a una colla castellera amb la família, i hi fa de grallera. Allà hi ha après molt sobre la cultura catalana, li agrada el sentiment de pertinença que hi ha i el fet que sigui una activitat de cultura popular tradicional però alhora molt actual.
- D-da2: Dona d'entre 35 i 65 anys que es va iniciar tard en el món de la cultura popular. De petita recorda les dites i refranys que es deien a casa, i festivitats com Sant Ponç o Sant Jordi. La seva família política va entrar en el món casteller, però a ella no li va interessar. Va ser arrel de ser mare que s'hi va apropar. A l'escola dels seus fills hi ha una colla de diables, i van decidir apuntar-s'hi fa uns 13 anys. S'han implicat a la colla, i han acabat formant part de la junta, però la deixaran d'aquí poc perquè els fills s'han fet grans. Ara se sent més vinculada a la cultura popular i li interessa més, ja que amb ella entén els orígens d'aquesta societat.
- D-hj1: Home de menys de 35 anys que va endinsar-se en la cultura popular als 13 anys per interès propi. Als inicis va fer ball de bastons i va portar uns gegantons, i actualment està a la moixiganga i a una colla de castellers. Es considera apassionat dels gegants i de la cultura popular en general.
- D-hj2: Home de menys de 35 anys que ha format part de la cultura popular des de ben petit. Durant molts anys ha sigut geganter en diverses colles, i actualment treballa de graller. Amb la seva colla han anat per tot Catalunya acompanyant balls, entremesos, processons, concerts, correbars, etc. Amb alguns companys està intentant recuperar el paisatge sonor de les campanes del seu barri. Es considera fan del turisme de festes majors.

- D-dj2: Dona de menys de 35 anys que va començar a ballar sardanes als 8 anys a través d'uns cursets que feien a l'escola. Als 12 anys va fundar la colla infantil del seu poble, on va seguir ballant en assajos setmanals. Des de fa uns anys n'és monitora voluntària. A la colla també s'hi fan altres balls tradicionals: ball de bastons, ball de canuts i rams, sardana curta, etc. Des de llavors i fins a l'actualitat ha competit a nivell de província i de Catalunya, i ha fet exhibicions per tot el territori.
- D-da3: Dona d'entre 35 i 65 anys que ha estat pràcticament tota la vida en alguna colla de diables o castells de diferents parts del territori. Ha fundat una colla de diables. Mai ha assumit un càrrec dins d'una colla.

Informants del qüestionari

A continuació es fa una breu caracterització de les informants que han participat al grup de discussió:

- Q-ha1: Home d'entre 35 i 65 anys que se situa identitàriament en la cultura crítica i transformadora. Ha treballat d'educador social durant 29 anys en diferents àmbits (centres oberts, serveis socials, medi obert, curses, etc.). Tant amb joves com amb salut mental ha incorporat la cultura dins la seva pràctica professional a través del teatre. Es va graduar en Educació Social l'any 2009. La seva implicació en la cultura popular també ve de lluny, ja que ha estat associat, i participant activament, d'una entitat de cultura de base durant 39 anys. També ha estat ballador d'un grup de balls populars durant 10 anys.
- Q-hj1: Home de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Ha exercit d'educador social des de l'any 2021, quan es va graduar. La seva relació laboral amb la cultura la identifica en alguns tallers que ha fet per a escoles. Pel que fa a la cultura popular, pertany des que era petit a un esbart.
- Q-dj1: Dona de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana, tot i que puntualitza

que el catalanisme o la catalanitat no són exactament trets identitaris. Encara no ha exercit com a educadora social perquè es gradua aquest any 2024. La seva vivència en relació amb la cultura popular la reconeix en el quefer diari. Com a pràctiques més concretes, explica que és monitora de lleure i que ha participat en un grup de teatre.

- Q-da1: Dona d'entre 35 i 65 anys que identitàriament s'identifica com a multicultural. Professionalment ha treballat com a integradora social, però està cursant els estudis d'educació social, que té previst acabar l'any 2028. La seva vinculació amb la cultura popular és a través dels falcons, una activitat que fa en família.
- Q-hj2: Home de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. La seva relació amb l'educació social comença a l'adolescència, quan desenvolupa una mirada crítica i reflexiva i es vincula amb moviments socials. Es va graduar l'any 2020, i ara ja fa 4 anys que treballa d'educador social en un esplai diari, tot i que no està contractat com a tal. Al món de la cultura popular el podem trobar en una colla de bestiar on hi toca la gralla i el tabal, i hi porta 12 anys; i en una colla de ball de bastons, on hi porta 15 anys. El contacte amb l'educació social l'ha portat a impulsar projectes de lleure i mirades pedagògiques en el si de la seva colla. Alhora, a l'espai laboral també intenta que hi hagi un diàleg constant amb la cultura: organitzen actes comunitaris (festa major del barri), participen en les tradicions catalanes (cavalcada de reis, enterrament de la sardina) i dinamitzen grups de cultura popular (grup de batucada, grup de ball de bastons, portadors d'un petit drac).
- Q-hj3: Home de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es gradua en Educació Social aquest any 2024. Ha estat vinculat a un grup de cultura popular des dels 16 anys. Treballant d'educador ha realitzat tallers i intercanvis amb agrupacions de cultura popular.
- Q-dj2: Dona de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es gradua en Educació Social aquest any 2024, però ja ha exercit d'educadora social en un centre obert amb infants de 5 a 12 anys. Tot i que professionalment no ha tingut cap relació amb la cultura, li agradaria tenir-ne en un futur. Pel que fa a la cultura popular, forma part

d'un ball de bastons, de la junta organitzativa de l'entitat «mare» cultural del seu poble i de l'entitat que organitza les festes majors del poble.

- Q-dj3: Dona de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es gradua en Educació Social aquest any 2024, però ja treballa d'educadora social en una llar amb persones amb discapacitat intel·lectual. No ha tingut cap relació laboral amb la cultura, però li agradaria reprendre un projecte que hi havia a la fundació on treballa en relació amb la batucada. Fa 13 anys que forma part del món de la cultura popular a través d'un grup de batucada, i també participa activament en l'organització de la cultura popular del seu poble.
- Q-dj4: Dona de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es graduarà en Educació Social l'any 2025. Tot i això, ja ha treballat en escoles i amb el col·lectiu amb diversitat funcional. En ambdós casos ha mantingut una relació laboral amb la cultura. La seva implicació en la cultura popular és a través d'un grup de tabals, i també va ser castellera.
- Q-da2: Dona d'entre 35 i 65 anys d'identitat cultural catalana. Es va graduar en Ciències de l'Educació, però fa més de 20 anys que exerceix d'educadora social, i més de 15 anys que és professora d'aquest grau. Dins de l'àmbit professional s'ha relacionat de manera indirecta amb la cultura, a través de la dinamització de xarxes professionals i treballant en vulnerabilitat social. Pel que fa a la cultura popular, ha estat membre de colles geganteres i castelleres, i actualment forma part d'un esbart.
- Q-dj5: Dona de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es gradua en Educació Social aquest any 2024, però ja treballa d'educadora social en l'àmbit de la salut mental. Participa en la cultura popular a través d'una colla de diables, i és tabalera.
- Q-dj6: Dona de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es va graduar en Treball Social l'any 2021, i des d'aleshores ha treballat com a tècnica en una oficina d'habitatge i com a tècnica en absentisme escolar. Dins del món de la cultura popular, ha sigut diable i tabalera des de petita.

- Q-hj4: Home de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Es va graduar en Educació Social l'any 2021. Ha estat treballant d'educador des del 2017 fins al 2022, i posteriorment en períodes alterns. La seva vinculació amb la cultura popular comença l'any 2006 i fins al 2010 en el món sardanista, i es reprèn a partir del 2015 en el món casteller.
- Q-nj1: Persona no binària de menys de 35 anys d'identitat cultural catalana. Té previst acabar el grau de Pedagogia l'any 2027. La seva relació amb l'educació social la identifica en la seva experiència com a cap, coordinador pedagògic i referent feminista a l'agrupament escolta d'on ha format part durant més de 3 anys. També, en haver treballat de monitor de lleure a escoles públiques i cases de colònies. És en aquests espais on identifica la seva relació laboral amb la cultura, sobretot en la celebració de tradicions catalanes a l'escola o creant i executant centres d'interès pedagògics al cau. La seva participació en la cultura popular ha estat a través de projectes variats que ha organitzat amb el cau.

9.4. Transcripció i buidatge

Transcripció del grup de discussió

La transcripció ha estat automatitzada a partir de l'eina Softcatalà. Posteriorment ha estat repassada a mà.

Entrevistadora: Estem a Barcelona el 20 d'abril de 2024, fent el grup de discussió que forma part de la part pràctica del TFG de la Muna Daví Cardona del Grau d'Educació Social.

D-dj1: Soc l'D-dj1 i dono el meu consentiment perquè la meua veu sigui gravada.

D-da1: Jo, igual, D-da1 Sakamoto.

D-da2: Soc la D-da2 i dono consentiment a què la meua veu sigui gravada.

D-hj1: Soc el D-hj1 i també dono el meu consentiment.

D-hj2: Soc el D-hj2 i dono el meu consentiment a què la meva veu sigui gravada.

D-dj2: Soc l'D-dj2 i dono el meu consentiment a què la meva veu sigui gravada.

D-da3: Soc la D-da3 i també dono el meu consentiment que la meva veu sigui gravada.

Entrevistadora: Vale, doncs ja està. Si algú vol començar...

D-hj2: Perdoneu, vull fer un apunt al principi abans de començar el debat. És una mica, o definir els conceptes de cultura popular catalana i cultura popular tradicional catalana, o cultura popular d'arrel tradicional catalana, que és un concepte enorme i llarg i que inclou moltes coses i que és superateri. I per definir-lo crec que, per mi, i crec que és una opinió bastant compartida, que la cultura popular d'arrel tradicional catalana no es pot pensar sense la festa. És a dir, és indestructible de la festa. I crec que aquí estem tots d'acord. I què vol dir la festa? Un moment cohesionador, una comunitat, un moment participatiu on tothom hi té lloc. Un moment que el cap i la fi, això ens porta a definir la nostra identitat com a humans, com a catalans, no? Crec que això és necessari.

D-da3: Sí, jo amb això... Està molt lligat, està totalment lligat. Sí, sí. I crec que, de fet, la primera pregunta per mi és respondre a això. Què ha fet la popular? Tinc un impacte amb tu. De fet, jo ho havia posat festa i ara ho he remarcat. La publicació l'he remarcat. Sí, sí. Clar, jo també la porto com assumint des de tan petita, perquè és que el meu avi sentia sardanes. És que, clar, vull dir, és tot un procés infantil que impacta... Tampoc sé si és per mi aquesta paraula. És més la tradició que m'han anat inculcant des de petita, ja siguin els meus avi, àvia o el meu besavi, perquè jo vaig conèixer tots els meus quatre besavis, avis i àvies, com els meus pares. Festes de la Mercè, festes populars del barri... És que hem anat participant en tot, tant com a participació de mans d'obra, com després passant-ho bé a la festa col·laborativament i després d'estiu. Llavors, clar, jo sempre... Per exemple, jo he viscut a Vives i allà els balls de bastons són d'això i al final t'impliques també amb els balls de bastons, la festa popular que hi ha allà. Vull dir que quan vas a diferents llocs, també intentes buscar-li la part aquesta tradicional d'aquell poble, municipi i tal. Vull dir que no sé, que ho tinc tan arrelat que l'impacte en si tampoc per mi... És més de petita, però que no, ara també d'adulta. És com... va amb mi, no? Clar que m'agraden més coses que altres, però per això també t'agraden més els macarrons que potser el peix. Però sempre intentes... no sé si...

D-da2: Jo ho he viscut al revés. Jo havia viscut la festa des de fora, de petita, muntar les ocasions, però des de fora. A mi l'impacte és viure-la des de dintre. Aquesta sensació d'haver pogut creuar i estar a l'altra banda, de sentir-se formar part de la festa, però de l'organitzador o el que, d'alguna manera, transmet la festa als que visionen, a la gent del públic. I això també és molt xulo, és una vivència molt enriquidora. M'ha agradat molt. El ser d'una colla infantil,

clar, també... Tu com a adult la vius d'una manera, però també fas de canal perquè la canalla la visqui, també. La transmeti i la visqui i se'n senti part. I és molt xulo. I també, d'alguna manera, els estàs educant en aquella cultura i els estàs formant. És aquella formació extraescolar, aquella educació també una mica fora de les aules. Que tots hem d'accedir a unes normes. Clar, tot el que és relacionat amb la pirotècnica també és molt important, que han de conèixer. Vosaltres heu parlat de tabals, també. Hi ha una formació musical que també és interessant, que també coneixen. I fora d'un entorn, nosaltres som una colla de diables escolars i les coses les fem a l'escola, però no és en horari actiu i no és en horari... És com que tot el grup també, d'alguna manera, ajuda a la formació i a l'educació d'aquests nois i noies. És una vivència que jo us he explicat, que l'he viscut de gran, però molt enriquidora.

D-hj2: Buenu, responent a la pregunta, és a dir, el que ha fet que la cultura popular tingui un impacte en tu, crec que és per mi el fet identitari. És a dir, el fet que jo pertanyo en aquesta comunitat i em puc expressar mitjançant una sèrie de maneres, al cap i a la fi els costums. A Ribes, a la festa major què es fa, el ball de bastons. I per això hi ha nou colles de bastons. Allà, els nanos no juguen a futbol, ballen bastons. La resposta... És que és això. I també m'interessa el que has dit tu, els dos papers de la festa. Hi ha dos papers a la festa? Vull dir, aquesta és una pregunta que sempre em penso. Hi ha dos papers a la festa o...?

D-da2: Bé, potser no. Parlava de la meva experiència.

D-hj2: Sí, sí, és un punt interessant.

D-da2: Com que, potser... També pel meu caràcter, no havia traspassat el límit. Hi ha gent que, com a participant també, és capaç de col·laborar en una colla... *Perdó, que m'he posat al mig, eh?* De col·laborar fent pinya, o de posar-se al mig d'uns diables. I després hi ha molta gent com jo que són simplement espectadors. Estàs allà una mica rebent l'input. Haver creuat la frontera o haver passat a l'altra banda per mi ha sigut molt enriquidor, molt xulo.

D-hj2: És a dir que l'associació, a cal cap i a la fi, és el mitjà d'agrupament. Ja està, sí, sí.

D-hj1: No, que jo, en la mateixa línia que vosaltres dos, per mi la cultura popular també ha tingut un impacte superdirecte amb la meva identitat. I... Per què això... Perquè la festa és com la màxima representació de la identitat d'un poble i és en aquest moment on... On aquest sentiment és més present i es fa més pel poble. I per això directament té un impacte en com visc jo i com viu molta gent la seva identitat. A mi em costa molt d'entendre una identitat catalana o de poble sense la cultura popular. Sé que és perfectament possible, però a mi em costa molt d'entendre. I... I crec que això com a espectador també es pot viure d'aquesta manera, perquè... També... Com a mínim sí. Sí, o sigui... Tota aquesta passió cap a la cultura popular també pot ser molt viscuda. I jo també l'he viscut molt com a espectador amb... amb molt de sentiment, també. Volia dir que... Crec que no és necessari participar-hi activament perquè tingui aquest impacte en la teva identitat. Això volia dir.

D-da1: En el meu cas, clar, bueno, com que soc de molt de fora, jo fa 25 anys que visc a Barcelona i tinc... Bueno, el meu marit és català, tinc dos fills i tal... La intenció d'integrar-me a la cultura catalana, bueno, ja ho tenia, abans de començar a castells, però per mi, després, és com una cosa com abans de Crist i després, com un canvi de paradigma molt brutal. Per què? Perquè jo abans, clar, tots els anys que vivia a Barcelona anava a veure la Festa Major, però gaudia observant. I ara, com que estem fent castells, i deixem tots els espectadors gaudir la Festa Major, doncs com som protagonistes de la Festa Major, no? Això és una sensació com molt brutal, com canviar de la posició, de com gaudir la Festa Major. I la sensació de pertinença, és una cosa molt brutal, que ara, per fi, com que em sento molt, que estic molt integrada... I comparant amb, per exemple, la cultura japonesa, qualsevol activitat extraescolar, encara que sigui molt familiar o de local o barri, o el que sigui, que sempre paga alguna quantitat perquè estem vivint en el món capitalista i tal, però aquí, una de les sorpreses bastant grans és com aquí, com a cultura popular, com fa com cal, que molt sovint, com a activitat és gratuït i obert per tothom. Això no vol dir que no necessita diners, però d'alguna manera, en subvencions, en vendes de no sé què i tal, que fa com a família. I això, per mi, és una aprenentatge molt gran i que agraeixo molt.

D-dj1: Jo, bueno, més o menys, seD-hj2 la mateixa línia que tots vosaltres. També, a mi, el que més m'agrada i que noto que he més après és el tema generacional del fet de portar-me, relacionar-me, tenir contacte amb gent de moltíssimes edats i de pensar relacionar-me amb elles, de tenir molt respecte, però de persones més grans, de persones més petites, des de sardanes i teatre també, però més sardanes, que jo crec que és el tema que més, més de relació, és el fet de gaudir d'una activitat no només amb gent de la meua edat, sinó que estem fent una activitat amb diferents generacions i sobretot el tema que després, un cop que et vas fer més gran, també vas agafant el relleu, que jo crec que això és el xulo, que és una cosa que... És a dir, el fet que tu després, cada cop et vagis fer més gran, vulguis agafar aquest relleu i aquestes responsabilitats es vagin traspasant, jo crec que és una cosa molt xula que jo he après i de les coses que més m'enduc de tot el tema de la cultura popular, aquest relleu. I bueno, també per la... amb el tema de sardanes, tot el tema de conèixer el territori, això dels concursos al diumenge és literalment cada diumenge a un poble diferent en un lloc diferent i a mi m'ha enriquit moltíssim el fet de conèixer, doncs poder conèixer tot el territori, clar, això és més específic sardanes, que és el que més m'agrada.

D-hj2: Vale, és que hi ha moltes coses. Justament, ara no sé qui ho deia, les milions de formes de la cultura popular. Crec que eres tu. Sí, m'ha agradat tu perquè has dit clar, jo quan era més jove, no hi estava tan ficada i hòstia, per mi, per exemple, el Nadal també és cultura popular.

D-da2: Sí, però és que tampoc no el vivia gaire.

D-hj2: Vaja

D-da2: Clar, per això, una progressió adulta.

D-hj2: Sí, vale, vale. Vull dir, en aquest sentit, dir que el Nadal també és cultura popular, que la festa té moltes formes, la festa no només és anar a un concert i emborratxar-se, Setmana Santa és una festa i no és gaire alegre. El Nadal és una festa de casa, és una festa, el tió és un costum, és una forma d'aquesta cultura popular de la realitat catalana. I a la pregunta, en què t'ha impactat, en el meu cas, les milions de formes en què el poble s'expressa, el poble entès jo, sincerament, no l'entenc com a poble català. L'únic que comparteixo amb una persona de València o una persona de Valls és la llengua. Les formes... A Valls fan castells, jo mai he fet castells. I també crec que és molt important continuar amb la pregunta en què t'ha impactat tot el tema de la relació, és a dir, el moment cohesionador d'una comunitat, per mi és un exemple clar i és l'exemple d'inclusivitat de la nostra societat. La cultura popular, per mi, és la que millor aplica la inclusió. És un exemple d'integració en tots els àmbits, començant amb les edats. És a dir, la festa per mi ha de ser un moment intergeneracional, la festa comunitària ha de ser intergeneracional, si no, no té sentit. I és una cosa que és molt fàcil perdre-la i és molt difícil recuperar-la. I això, que dins de els edats, i acabo, perdó, cadascú té el seu paper, és a dir, a Sitges és l'exemple més clar. Per què a Sitges no han fet una festa infantil? Bueno, no ho sé, això ho explicaràs tu, perquè en saps més, jo pel que he vist i el que en conec... Un nen petit, què fa el nen petit? Doncs pujar a la bota i fa l'angelet, i un vell, doncs, portarà, no sé... Cadascú té el seu paper a la festa, i amb els castells passa el mateix, cadascú té el seu paper, amb les sardanes no ho conec tant, però suposo que també.

D-dj2: Jo volia comentar també, m'ha semblat molt interessant la part del sentiment d'identitat i de pertinença a una comunitat, perquè és veritat que, en pic comences a formar part d'un grup de cultura popular, sigui castellers, sardanes, tabalers, el que sigui, és com que sents que pertany a un lloc, i tens un lloc al que anar, i és un lloc en el que aprens moltíssim, estàs en contacte amb molta gent, també parlant de la meua experiència personal amb les sardanes, també el que deia ella, cada diumenge a concursos, també fas amb molta gent, aprens moltíssim, vius moltes experiències, viatges per tot Catalunya, i crec que és un punt de vista molt interessant també el de viure la festa des de les dues parts, tant com organitzar la festa, com ser tu el que viu la festa, i jo com a persona que visc les dues coses també, em sembla molt interessant, perquè des del punt de vista organitzatiu et fa molta il·lusió, perquè formes part d'una cosa molt especial, i sents que estàs contribuint a una cosa important i que et fa sentir part de la comunitat. I al mateix temps, si vius la festa des de fora, és igual. Llavors és com un sentiment que es troba, molt xulo.

D-dj1: Seguint una mica el que deies, el tema del compromís, és a dir, el fet que cada diumenge hi hagi concurs, clar això també implica un compromís, i jo crec que aquest sentiment de compromís i el que deia algú del tema que tens un paper i implicar-te és un aprenentatge jo crec que bastant bèstia. I després una altra cosa que no havia pensat i que em sembla molt interessant és el tema, amb els diables, de l'aprenentatge, el tema de la pirotècnia, el tema de la formació musical, no sé, com a dada que no havia pensat mai, i és que és veritat,

tot el tema educacional que hi ha al darrere de totes aquestes activitats és també un aprenentatge molt important.

D-da3: Jo anava, quan has dit sentiments, jo havia apuntat més aviat sentiments que em generava aquesta pregunta de l'impacte. Jo suposo que per això m'he quedat amb els diables i m'he quedat amb la música, perquè és l'impacte que jo rebia. Entre la música que podia posar el meu avi, bueno, i el meu pare; i després, quan ja estàs a la festa, el soroll dels petards, això sí que m'impactava, ho senties a dintre i t'agradava. I els focs artificials que també es fan en acabar una festa major, tot això, i a part també la olor de pólvora, que em fascina a mi, i després hi havia la part musical, el so dels tabals, era com molt... encara ara em sento com molt vibrant, amb una mena d'energia, amb un sentiment que m'encanta i m'agrada, i és que amb el que has dit dels sentiments m'ha reportat cap a la meua infància i a vegades amb el tipus festa, és el que a mi em generava, aquestes ganes de participar i de fer coses, no només d'estar allà mirant, no, és que a mi a més em dóna ganes de participar, de col·laborar i de fer coses en comunitat. Tant amb els diables, que clar, al final, també és una zona nocturna, i al final sí que acabes fent les birres, però després, clar, castellers és totalment diürn, i per això per a mi hi va haver una mica de trencament, és que jo me n'anava a dormir a les 3 i l'endemà m'havia d'aixecar super d'hora per anar, jo què sé, a Agramunt, per dir algo, a fer castells era, una mica una vida insostenible, però clar, vas a castells i et relaciones des dels més xiqui que pot tenir un anyet, perquè és el germà de l'enxaneta, i després, amb la persona més veterana i fundadora de la colla castellera, que encara està allà, animant i donant força a la colla, i és com que tot al final també et va cridant, et va abraçant, i genera això, una gran cohesió, una gran família, amistats, i això és l'impacte, és el sentiment que em generava la música i el soroll també, dels petards, és com anar a la infantesa i portar-ho ara a l'edat adulta.

D-hj2: Ara picaré una mica als sardanistes i als castellers, en el sentit de... és que m'ha agradat, clar, les sardanes, el fet d'anar a veure llocs, igual que amb els castellers. El diumenge anirem a fer la diada de Santa Esteve allà, al poble del costat. Clar, jo això... Vull dir, aquí estem tractant els castellers o les sardanes com a element de cultura popular, que ho són, o com a disciplina esportiva? Vull dir, aquí crec que hi ha un punt així que, per exemple, els castells, a la plaça del Blat, a Valls a Santa Úrsula, s'assembla més a un clàssic del Camp Nou, que no pas a... És així, i és cultura popular. Es foten d'hòsties i és bonic que es fotin d'hòsties. I és totalment inclusiu. Vull dir que crec que la cultura popular, i sobretot des de les institucions, s'ha volgut sempre molt secularitzar-la. La cultura popular és cultura popular. Crearem una regidoria expressament de cultura popular. És a dir, cada vegada és com fer-la com un món a part. És a dir, jo si canto rap i vaig a fer peleas de gallos aquí al parc, per mi això és cultura popular. Entesa com a cultura popular, és cultura del poble. Vull dir que crec que la cultura popular és que... Mil i una formes es queda curt. En el sentit que sempre la tendim a secularitzar com a associació. Si no estàs dins d'aquesta associació, tu no fas cultura popular. Ara ja no passa tant, però antigament les dones no anaven a ballar bastons. Hi anaven els homes. Les dones anaven a veure'ls i després anaven a fer el dinar a casa. Però la festa major per tothom. És un exemple obsolet, evidentment, i gràcies a Déu que està obsolet, però

vull dir... No sé si m'enteneu. Potser me n'estic anant por los Cerros de Úbeda, però en el sentit que tothom hi té el seu paper, i és clar que tothom hi té el seu paper. Per mi a la festa els únics que la viuen des de fora són els turistes i els visitants, els que no formen part d'aquella comunitat. Però tothom que forma part d'aquella comunitat viu la festa d'una manera o altra, però la viu.

D-da2: Jo tornant una mica enrere pensant en l'impacte que m'havia fet i escoltant la D-da3 i l'D-dj2... Realment, la part aquesta de sentiment és molt xula, no? El subidón... Sortir de l'Ajuntament de Barcelona, tots vestits, començant a tabalar, et dona una sensació de protagonisme i de dir, ostres, que xulo, no? I jo formo part d'això, també. Puc fer gaudir els espectadors, el públic, i a més a més, jo m'ho estic passant bé. Aquest impacte, realment, el valoro molt, molt positivament i és de les coses que més m'ha agradat. Després, m'he fet una anotació d'una cosa que ha dit l'D-dj1 que també em sembla molt interessant, que és el tema del compromís. Que tu participes d'una cosa que t'agrada, però al mateix temps t'estàs comproment a ser-hi i a ser constant, no? I també a nivell... Clar, jo parlo també des del punt de vista d'una colla de diables infantils. També és una cosa que transmet als nens i que també és un aprenentatge que estan fent, no? És una manera de dir, bueno, formem part d'això, hem adquirit un compromís i ens hem compromès a participar-hi, a fer una sèrie d'assajos... I per tant t'estic transmetent, al meu fill o a qui sigui, els membres de la colla, que ha d'haver-hi... A darrere de «m'he apuntat a això», «m'interessa això», ha d'haver-hi un compromís i això és una formació que també, bueno, jo la valoro molt. No només a nivell familiar, sinó com a comunitat. I per últim, en D-hj2, que ha comentat lo de les edats, intergeneracional, intercultural... Tens raó. És una altra cosa que no havia pensat, però sí que és una expressió intergeneracional i per tant et trobes gent, els avis, famílies amb nens, gent jove. En aquest aspecte, doncs també és molt xulo.

D-dj2: Jo sobre la part que has comentat de més competitiva de les sardanes, sí que és veritat que es pot entendre d'aquesta manera com que la competició està molt relacionada amb la cultura, però crec que també, com que t'ofereix els dos punts de vista, en el sentit que jo, per exemple, de sardanes, els meus cap de setmana es basaven únicament en les sardanes i llavors feia, el dissabte al matí feia classe a nens petits, el dissabte a la tarda tenia assaig amb la meua colla, el diumenge al matí tenia concurs i el diumenge a la tarda, anaves a la plaça del poble a tornar a ballar sardanes. Llavors sempre hi havia la part d'educació, la part de més competició, la part més d'oci i sempre que fèiem algo relacionat amb les sardanes, per exemple, si assajàvem un dia a la tarda, doncs que et quedaves a sopar i ja feies colla, ja feies més comunitat. Si tenies un concurs, el diumenge al matí en un poble, sorties a la festa major d'aquell poble i tornaves a casa a les 6 del matí i l'endemà al cap de quatre hores ja havies d'estar de peu ballant, però com que tots estaven demacrats i tots teníem molta son també creava aquest sentiment de pertinença.

D-da3: Tothom estava igual de malament.

D-dj2: Per això, que és la part competitiva però també acompanya molt tot el que hi ha darrere. I crec que, inclús, quan participes als concursos el que menys t'importa al final és el resultat, perquè tu balles i la gent ve a mirar com balles i els agrada molt com balles però la gent no ho sap que ho estàs fent malament perquè venen a veure't ballar, no venen a jutjar com ho fas. La gent no ve a mirar lo bé que ho fas, venen a mirar com balles perquè no vindran a jutjar com de bé o com de malament ho fas. Per tant, des de fora no es veu tant com una competició com des de dins. Inclús des de dins tampoc, perquè al final almenys des del meu punt de vista quan acabes un concurs el que fas és anar a xerrar amb la resta de colles, anar a beure aigua, anar a passejar... No t'estàs a escoltar els premis a veure què diuen ai, doncs ha guanyat aquest i no l'altre ara m'enfado. Això ho fan més els nens petits, però en general ni tan sols t'importa el resultat perquè no hi ha aquest sentiment de competició sinó més de germanor.

D-dj1: Sí, total. Bueno, jo també perquè la nostra colla sempre quedàvem últims i era com que ja ho sabíem i anàvem jo crec que també la cultura clar, jo crec que has fet un apunt al principi que és super important que és el tema de la distinció de la cultura popular i cultura d'arrel tradicional catalana. Són dos temes. També el que deies tu, anaves a fer el concurs i després et quedaves amb els amics i feies el ressopó i després s'allargava... La cultura popular també com un mitjà d'altres coses és a dir, doncs una mica l'excusa era bueno, anem a fer la competició no sé què però l'important és el fet de balles sardanes després que ens quedarem amb els amics és a dir, tot el que comporta al voltant de l'activitat i no de vegades només l'activitat en si.

D-da1: Jo, tema de cultura popular d'aquí una cosa sobretot que passa que és molt important i super interessant és que és una activitat tan tradicional però molt contemporani, té un valor i crec que la gent gaudeix una cosa tan igual com el futbol, Jo vaig començar a participar fa vuit anys del concurs de castell que va començar a filmar des de dalt i com aquesta imatge super xula, supermediàtic que va escampar a tot el món i jo també he rebut algunes de la mèdia internacional com el Japó i jo conec dos investigadors acadèmics sobre el tema castells que té una influència bastant increïble. No està tancat al barri ni Catalunya sinó que té molta gràcia per fora també i crec que tema xarxa, tema concurs, tema caràcter, una mica esports, és un canvi que no va mantenir tal com estava de començament d'aquesta cultura popular sinó s'adapta a la nostra manera de viure ara. I més o menys crec que aquesta part social, intercultural i intergeneracional que pot ser una part per solucionar el problema molt contemporani que tenim: tema soledat o tema, per exemple, de poder comunicar a molta gent en grup i crear una família per exemple, jo vaig entre aquestes grups de mares per exemple, jo vaig consultar molt del tema problema personal de criança dels meus fills i té hi ha mares de totes les generacions. Abans tenia amigues mares de la mateixa escola de mateixa edat, però com que aquesta activitat és tan intergeneracional puc consultar una mare de 10 anys més que jo 20 o una mare de 10 anys menys que jo no sé. Així que ens podem ajudar a possibles consultes que podria fer a un professional pagant però dintre de la nostra família que podem solucionar. I l'altre tema que vaig aprendre molt és, com has dit tu, més que competir,

col·laborar. El nostre món és molt competitiu però vaig aprendre aquesta filosofia de competim entre colles però dintre de la colla sempre col·laborem en lloc de patir, gaudir bé.

D-hj2: A tot el tema, tornant a les disciplines esportives i tal, és que m'interessa molt això aquest debat és molt interessant també va relacionat jo crec amb les tendències associatives que ha pres la cultura popular els darrers 40 anys que per mi, i en la meua opinió per mi han sigut un error. Potser la majoria estareu molt en desacord amb mi però jo, per exemple, en el món dels gegants es basava en anar els caps de setmana al poble de tal jo ja n'estava fart de perdre un diumenge carregar-me l'esquena anar al poble d'allà i després tornar. Llavors vaig arribar a la conclusió potser perquè ja n'estava fins els pebrots que jo els Gegants de la Ciutat no els veig fora de Barcelona. Per mi els Gegants de la Ciutat té el seu sentit que surtin aquell dia, en aquell lloc i aquella hora saps. Fora d'aquí, sempre hi ha sortides extraordinàries, però... No ho comparo amb sardanes i castells perquè són mons totalment diferents. Si els gegants abans, fa quatre dies, cobraven. Vull dir, és una invent d'ara això de les colles geganteres. Però aquest debat m'interessa molt, el tema de l'associacionisme cultural és una cosa interessant. Un altre debat que m'interessa molt és el tema de les festes infantils. Fem festes expressament pels infants? És a dir, fem una còpia de la festa gran pels petits, o els incloem d'alguna manera a la festa de sempre? Què fem?

D-da2: Jo els inclouria a la festa de sempre. Simplement pel tema de pirotècnica, que està molt regulada. La pirotècnica infantil és una i la pirotècnica d'adults és una altra. Si no, per mi està clar que haurien d'estar integrats. Hi ha una festa i és una festa comuna.

D-dj1: Sí, adaptar també. No tant crear una cosa a part sinó adaptar diferents aspectes. Que no només hi hagi birres, que hi hagi sucs també.

D-hj2: Un exemple clar és el tema dels gegants infantils, jo n'estic fins al gorro. «Farem una còpia dels gegants grossos perquè els petits els puguin portar», «fem uns gegants petits perquè així la canalla n'apregui i després puguin dur els grans». La canalla diran «ja he portat al Mustafà», i als 15 anys se n'aniran a fumar porros al parc i passaran de portar gegants. Vull dir, no, no és la manera. Un altre debat molt interessant tot el tema de la inclusió. Com integrem les comunitats migrants? Per exemple, la comunitat musulmana, com l'integrem a la processó de Sant Bartomeu de Sitges? S'ha d'integrar? Com l'integrem? La processó de Sant Bartomeu de Sitges és una processó on hi surt un sant, s'acaba i comença a l'església. Se m'acudeixen molts exemples. Al Vendrell fa anys van integrar un grup de sevillanes al seguici popular. Al seguici popular hi havia els diables, el ball de bastons, els castellers i els gegants. I van agafar un grup de Sevillanes. Fantàstic. A Vic fa quatre dies l'Ajuntament va dir «hem de recuperar el lleó perquè històricament hi havia hagut un lleó a la ciutat de Vic». Qui el portarà? L'associació de veïns del barri del Remei, la majoria musulmans. Els musulmans al barri del Remei porten el lleó de Vic a l'anada a ofici. Ofici religiós, catòlic. O Tarragona, cada barri de la ciutat, amb comunitats totalment diferents, porten un element de la festa. Els gitanos porten els gegants, els del barri del cor porten la cucafera, els de Serrallo porten la

víbria... Són exemples. Què és lo millor? Com hem d'integrar les comunitats migrants? És un tema, i cada cop en tenim més.

D-hj1: És super interessant això de com integrem les comunitats migrants, i també què introduïm o no introduïm a la festa. Per exemple, això que tu has dit a les sevillanes, no sabia que s'havia introduït a la cultura popular. Se m'acudeix que algú podria pensar que com que no és tradicional d'aquí no es podria fer, però a Tarragona es fan castells i a Girona es ballen sardanes. Al revés també s'ha importat.

D-hj2: Sí. La Feria de Abril porta 50 anys fent-se.

D-hj1: És un tema interessant on posem els límits i què sentim com a nostre i què no.

D-da2: És tradició del territori o de les persones que formen el territori? Això és el debat. Si les persones que formen el territori tenen una cultura arrelada diferent és lògic que la vulguin escoltar.

D-hj1: També és evident, sense entrar a valorar si això és bo o no, que sí que hi ha una competició, sobretot en el món casteller. Existeix un concurs de castells que està puntuat, totes les colles es preparen pel concurs per assolir la màxima puntuació possible. I també és cert que moltes vegades es fan actuacions de cara a fora. Si es va a l'estranger, si es va a un concurs... Depèn de com entenguis la cultura popular, però si tu l'entens com una cosa que tu fas pels de la teva comunitat perquè tothom la viu d'aquesta manera i perquè tothom se la sent seva, en el moment que tu ho fas com una exposició potser ja no és tan cultura popular, encara que el que tu estiguis exposant sigui la teva cultura popular, perquè ho estàs fent amb un objectiu d'exposar-te. Per mi és molt diferent la rivalitat que sempre hi ha entre colles, que és molt natural i que ha existit sempre, que no arribar a puntuar-ho i fer aquesta classificació. A mi no m'agrada. Però sí que trobo natural que hi hagi una rivalitat, sense entrar a puntuar.

D-dj1: Continuant amb això, jo crec que aquí és una mica on es creua la frontera entre el que diem de cultura de tradició, d'arrel i tal amb la cultura popular. Hi ha moltes coses i moltes activitats que es fan ara que les trobem com de cultura popular de tota la vida, i potser porten deu anys fent-se. Aleshores, jo crec que lo important amb el tema de la inclusió és no crear com un mosaic de diferents peces, com ara que ells, a part, facin una activitat, a part, dins del programa de les festes majors, però a part. Jo crec que aquí està el problema. I també hi ha el problema que potser costa. Estem molt oberts, però costa, a vegades, entrar, si veus una cosa que... Nosaltres el que diem tota l'estona i el que estem parlant és el tema de la identitat, de pertànyer en un grup. Però clar, és gent que potser no veu aquest com el seu grup o com el seu espai de pertànyer. Aleshores jo crec que és molt clau la figura dels mediadors, perquè no es creï com un mosaic. És a dir, com una persona pont, o grups que són pont. Maneres d'arribar, una mica, a un acord, perquè tampoc podem obligar. Aleshores, la figura del mediador és molt important, i el fet de no crear mosaics, sinó un calidoscopi que realment que sigui inclusiu i

no separat. I el tema dels concursos crec que també és veritat que potser és una via de mantenir-ho, perquè potser si no hi hagués concurs hi hauria moltes parts que es perdrien.

D-hj2: I és molt fàcil perdre-les, i molt difícil recuperar-ho. Recuperar-ho no vol dir que ho farem aquest dia anecdòtic, no. Vol dir arrelar-ho als costums de la comunitat. I el tema de la competitivitat, a Valls no s'entenen els castells sense la competició. No rivalitat, sinó competició, hòsties. Per què foten el 3 de 9 desfolrat? Perquè l'altra colla ho ha fet. Va així. I quan acaba la diada alguns se'n van a l'hospital. Tampoc ens posarem a valorar si és ètic o no ètic. Pujar un nen de 5 anys allà dalt és ètic? És un debat interessant. Els toros ja sabem tots que no són ètics, però és cultura popular. Sap greu però és així. El tema de les comunitats migrants també va molt lligat amb les múltiples confessions que tenim al país. Fa 50 anys era un país catòlic, i ara no. Ara el catolicisme comparteix puesto amb moltes altres, i molt diverses, i molt diferents entre elles. I crec que és un error, des de les institucions i des de la societat en general, que sempre ens aïllem en guetos. És molt difícil, i no ho hem fet, i per mi és la principal crítica en aquest sentit. Per què no creem un diàleg interreligiós i intercultural? Hi ha una tendència colonialista, i això és una crítica també pel món de l'associacionisme cultural. I ho dic així tal qual. «Portem la festa major als barris», això passa molt a Badalona, «portem el dimoni als barris». I llavors a la canalla del col·legi aquell de Sant Roc, que tots són gitanos i musulmans, la gran majoria; veuen un senyor que els explica «això és lo bo, lo que feu vosaltres no, això és lo que heu de fer». Que els expliqui a aquesta canalla? Crec que la pedagogia és molt important, i sobretot ara que parlem d'educació social. Per què no creem un diàleg? «Mira, aquí ballem aquest ball de bastons, de Canyet. Es pica així... Al Pakistan teniu algun ball de bastons?». O alguna cosa semblant. Crear diàleg. Com? No ho sé, això ja és feina dels educadors.

D-da1: El que deia el D-hj1, a mi m'ha deixat pensant molt. Jo estic totalment d'acord en el fet que competir o fer coses fora del nostre territori no és una cosa clàssica ni correcta. No és una cosa fonamentalment important però és interessant, una mica com una xispa per animar-nos a nosaltres mateixos. Per exemple, el mes que ve la nostra colla anirem a fora tres dies. Una cosa absolutament gens obligatòria, hi ha gent que pot no anar-hi. Però tothom es tornava boig i la quantitat de gent que participa augmentava molt. Funcionava molt per animar-nos. Fer el concurs és el mateix. No cal competir, fer una cosa sense competir igual té molt sentit, però si competim hi ha un instint humà i gaudim molt fent-ho d'aquesta manera. I el cas dels castells, és una cosa molt catalana, però hi ha moltes colles castelleres petites fora de Catalunya. Mirant aquesta situació nosaltres mateixos autoreflexionem. Quan la nostra colla va anar al País Basc per fer castells, la diferència va ser la reacció de la gent. Aquí la gent està molt acostumada a veure-ho, i està bé; però si anem a fora la gent es torna boja perquè no ho han vist mai, i això ens anima molt. No cal que sigui cada any, aquesta estimulació, no cal que sigui com una droga. Però de tant en tant no està mal.

D-dj1: Jo crec que tenim un problema també de prejudicar una mica. O sigui, ens imaginem que si és musulmà vol dir que menja cuscús cada cap de setmana, que té la religió arrelada a la

pell... De la mateixa manera que nosaltres no pensem en una persona catalana i ens l'imaginem amb barretina i menjant mongetes amb botifarra cada diumenge, doncs no podem... És una mica la mirada que tenim de les persones que venen de fora.

D-hj2: Folklòrica.

D-dj1: Trencar amb aquest estigma jo crec que és el punt inicial. Potser per exemple estàs ensenyant a la comunitat pakistaní «mira, tenim aquest ball de bastons», i potser ells és que ni fava de la tradició... Perquè segurament la majoria van néixer aquí, també. Aleshores, treure aquest estigma i també incloure des d'altres maneres que no sigui només des de compartir tradicions, sinó mostrar la tradició en què la majoria han nascut. A vegades tenim com una barrera... I també és molt important la barrera del temps, del que ho tinguis a prop de casa. Això de portar les coses als barris crec que és molt important. O sigui jo on faig sardanes és literalment a cinc minuts de casa meva. És lo important, tenir centres culturals al costat de casa. A vegades no és tant l'espai i l'activitat en si, sinó el fet que ho tinguis al costat de casa. Que no estigui tan centralitzat, moure les activitats.

D-da2: El D-hj1 comentava lo dels viatges, expressions, quan surten a fora, per exemple castellers. També estaria una mica d'acord amb tu, que potser ja no és tant expressió de cultura popular sinó és més un espectacle o una exhibició. Potser és necessari per mantenir la cultura popular aquí però ja no és cultura, forma part d'un espectacle. El que comentàveu en D-hj2 i la D-da1 de la competició, forma part de l'ésser humà, la competició, no? I per últim el que dèiem de la pedagogia, que tu ho comentaves i la D-dj1 també. Jo per aquesta banda d'educació social... Més que intentar imposar lo teu, «si ets algú de fora t'intentem imposar la nostra cultura», o no, mantingues la teva; és intentar transmetre que a tot arreu hi ha una tradició, hi ha una cultura. Intentar obrir les ments de la gent de dir, ostres, pel fet de formar part d'una comunitat, d'un territori, la gent es vincula d'alguna manera, fent coses diferents. Jo crec que és això el que hem de transmetre, que la gent per naturalesa humana al final ens acabem vinculant en associacions, en activitats conjuntes que ens agraden. Més que intentar dir, «això és el que fem aquí i és lo bo», o «jo per ser de fora he d'intentar mantenir les meves tradicions». Després les persones han de ser lliures i han de poder triar si se senten a gust amb la seva cultura d'origen familiar, amb la cultura d'aquí, fan un mix o diuen, ostres, és que a mi això no m'interessa per res i la meva vida transcorre i té altres interessos que no formen part de la cultura. Crec que lo important és fer entendre que sempre pel fet de ser en un territori hi haurà una tradició i que forma part de la humanitat. I després cada persona triarà el que li sigui més convenient o el que li interessa en aquell moment.

D-hj2: Sí, bueno, de fet aquest tema de la pedagogia... Més enllà de la pedagogia... Què fem en una societat on cada vegada hi ha més cultures i cada vegada som més i més diferents i més diversos? És a dir, per això justament és molt important. Mantenim les nostres formes, vinculem-nos-hi. Justament aquí tendim secularitzar la cultura popular. «La cultura popular és cultura popular catalana, res més. Van amb espadenyes, es posen barretines i fan el friqui».

Acabem sent un reducte folklòric en la societat que aquell dia ens posem barretina i ens posem espadenyes. Crec que això passa també per la hiperfolklorització de la festa.

D-da2: «Això és sagrat». Però si només fa 20 anys que es fa.

D-hj2: Exacte, aquest any el creem i l'any que ve ja és tradició. Què és tradició? El tema dels concursos també m'interessa molt. De fet, el concurs de castells es va crear perquè estaven desapareixent els castellers i les colles castelleres. Es va crear l'any 32. També per folkloritzar el món casteller. Per intentar-ho mantenir d'una manera totalment folkloritzada. Vull dir, la gent anava allà a riure-se'n («mira aquells garrulos que pugen amb els peus bruts un sobre l'altre, quin fàstic, amb els peus bruts aquí»). Ara no ho entenem, això. Un altre tema molt interessant relacionat amb això de les grans ciutats i els barris i estar al costat de casa: com collons fem una festa popular en una ciutat d'un milió d'habitants? La Mercè és una festa popular?

D-dj1: No, jo no deia tant a nivell de festa sinó sobretot de tenir centres culturals, activitats, associacions, etc. més distribuïdes.

D-hj2: Sí, sí. Al cap i a la fi per mi una ciutat són tot de pobles units sense camp al mig, l'únic que comparteixen és l'Ajuntament. Per mi és això, una persona de Sants per mi és un altre poble, i a Gràcia ja ho diuen, «som una vila». I Torre Baró encara més.

D-da1: És molt millor estar aquí al costat, això sí que hi estic totalment d'acord. Però nosaltres quan vam decidir com a família que volíem fer l'activitat de castellers vam comparar les vuit colles que hi ha de castellers [a Barcelona]. La primera opció era a Sants, però el nivell era massa alt, i com que nosaltres som principiants... Vam comparar molts factors diferents i vam triar una colla que està a Sant Andreu, totalment a l'altra punta. Aleshores, sí que idealment ojalà viure al costat, però la veritat que com que cada colla té una filosofia i ambient i funciona diferent... I nosaltres estàvem ben informats i hem tingut la llibertat de triar-ho. A la nostra colla, molt poc, però hi ha gent que ve de fora de Barcelona. Fem dos dies d'assaig i entrenament cada setmana i diades i tot això. Un desplaçament innecessari, molt brutal, però ho fan perquè volen. Crec que això és un equilibri. Idealment millor així [tenir-ho a prop de casa], però bueno, que cadascú faci el que vulgui, no? Però això també passa.

Entrevistadora: Crec que ha estat molt guai que parléssim durant una bona estona sobre tot aquest tema d'interculturalitat i migració perquè realment quan es parla d'inclusió no és només que sigui un espai intergeneracional sinó també que es tingui en compte tot això. Anant cap a una altra banda també volia preguntar-vos... Perquè moltes de vosaltres heu dit que heu viscut la cultura popular com a espectadores i també com a participants. Al final, tot i que a la cultura popular hi hagi un cert empoderament quan entres a formar part d'una colla perquè estàs participant d'una cosa conjunta, no deixa d'haver-hi també unes certes jerarquies allà dins. Vull dir, hi ha un cap de colla, i totes aquestes coses. Aleshores, com viviu la part

dels rols de gestió, de presa de decisions i tot això a dins de les colles? Creieu que és algo que realment està horitzontalitzat en el lloc on esteu o realment hi ha una diferència? I si hi ha una diferència, vosaltres us heu quedat en el pas de participar o heu fet el pas de gestió i organització? Teniu interès en fer el següent pas? Com és una mica tot això?

D-da1: Jo crec que és molt interessant el tema del grau d'implicació, que és super variat. No és un «sí», o un «no». En el cas de castells no és que la gent que sempre puja, sí. Encara que siguis família i no ajudis a la pinya, sempre estàs allà. Hi ha un grau de participació molt variat. I aquesta generositat de la implicació també és una part positiva per mi. Si per exemple em surt una feina i durant tres setmanes no puc venir, no passa res, després de tres mesos tornes. Sigui per la feina o per altres activitats, és igual, pots fer-ho. Això que no hi hagi ni «sí», ni «no», ni «gris»; que s'accepti tot, que hi vagis si vols, i que sempre estaràs benvingut està molt bé.

D-da2: En el meu cas, al ser una colla de diables està clar que els nens i nenes no poden fer de gestors. Per tant, han d'haver-hi famílies. És una colla en què sempre s'ha dit que no és una activitat extraescolar per als nens, sinó que és una activitat familiar. Per tant, cada nen ha d'anar acompanyat d'un adult. Per una banda, perquè no és una activitat on tu deixes el nen i al cap d'una estona el reculls, sinó que és una activitat familiar perquè els adults han de fer determinades tasques. I llavors aquí és el que tu preguntaves. Tu pots fer d'acompanyant i una mica dinamitzar el grup, vigilar i ja està, o fer el pas a la gestió. Clar, en el nostre cas nosaltres vam entrar com a adults acompanyants i després va haver-hi un moment en què les persones que estaven al capdavant de la colla necessitaven un relleu. La gent s'acaba cansant de fer un paper de gestió, i també per un tema que els fills es fan grans i arriba un moment que tenen uns altres interessos. Per tant, les famílies també necessiten d'alguna manera sortir d'allà i anar a buscar una altra colla o una altra cosa. Ara nosaltres estem en aquesta fase final. Els nostres fills ja s'han fet grans, hem passat uns anys de gestió i ara deixem el relleu a una altra gent. I la gestió, bueno, l'he viscut com una part més del paper. Les coses s'han de fer i s'han de fer entre tots. Per tant, si t'impliques... Forma part també de la implicació social o moral de la família. Consideràvem que havíem de formar part de la colla fins al nivell de la gestió perquè era important per la colla. Ho he viscut bé.

D-dj1: Sí, jo crec que a vegades la jerarquia la veiem com algo molt dolent, «ostres, aquesta cosa del poder», però al cap i a la fi és totalment això. Hi ha una jerarquia perquè hi ha uns coneixements que jo potser no tinc i aleshores no puc assolir. Cal ser conscient d'aquesta responsabilitat, que jo no estic fent coses perquè no puc o no tinc el coneixement. Crec que també és un bon aprenentatge. I de cuidar les generacions per tal que agafin aquest relleu i vulguin agafar aquest relleu, també és una part important. I és una cosa que passa a totes les associacions, independentment de si són de cultura popular o no. Hi hauran discussions. Jo crec que sí, que hi ha una mirada bastant horitzontal, perquè sí que s'intenta, com a mínim en el meu cas, que estigui tothom a gust. Però jo crec que sí que és a vegades necessària aquesta jerarquia, però per un tema de coneixements, i una mica de sentit i que hi ha coses que no se

saben gestionar. El fet de cuidar bé les generacions futures per tal que vulguin agafar aquest relleu jo crec que és lo important.

D-hj1: Anava a dir exactament el mateix, pràcticament. Sí que hi ha una jerarquia. Per molt que la cultura que fem sigui popular ha d'estar organitzada, i no surt espontàniament. Si un grup de persones s'ha d'organitzar és evident que hi haurà un lideratge i una planificació i que això també forma part del relleu generacional.

D-dj1: [en una pausa espontània comenta que estudia Producció Musical a l'ESMUC, i que treballen tot el tema de polítiques culturals]

D-hj2: Un tema interessant és la burocràcia, a les colles. Un meló per obrir. Tu creus que una associació de vint persones s'ha de posar a fer una memòria anual d'ingressos?

D-da3: Ja, sí.

D-hj2: És que normal que tanquin les colles.

D-dj1: Jo crec que aquests casos són coses que... Com naturals.

D-hj2: Sí, però no.

D-da3: No serien tan naturals si no hi hagués tota aquesta burocràcia.

D-dj1: Ah, bueno, jo deia el tema de les jerarquies.

D-hj2: Ah, jerarquies. Jo no entenc una colla castellera sense jerarquies, seria un caos.

D-da2: La burocràcia al final és que la vivim amb tot i per tot. Per tant, és un exemple més de com estem de burocratitzats en la vida.

D-hj2: Sí, però és que la burocràcia fa perillar el fet, el fet de la colla. I això és molt greu.

D-da2: Sí, fa perillar el fet de la colla.

D-hj2: Que el ball de bastons de Canyet plegui perquè n'està fins als collons, i són vint persones o menys...

D-da2: Les protestes dels pagesos aquests dies també venien per la burocràcia, i estem parlant d'una altra cosa ben diferent.

D-da3: Sí.

D-dj1: Sí, sí.

D-hj2: Nosaltres tenim la solució més senzilla perquè, per començar, som voluntaris, i com a voluntaris ens podem agrupar en petites colles: la colla de gegants, la colla de bastons, la colla del ball de pastorets, etc. i cadascú funcionant de manera lliure, o fer el model del sud de Catalunya, de Sitges o Valls. «Agrupació de balls populars», i tots els balls estan dins d'aquella agrupació, dins d'un mateix NIF. I el tresorer és el tresorer de l'agrupació de balls populars. A Valls, també, la Unió Anelles de la Flama. Agrupar-nos, en comptes d'anar tothom per lliure. També, és que tot va molt lligat, perquè també té relació amb el tema de folklorització. «Els gegants fan trobades geganteres». Jo discrepo, en aquest punt de vista.

D-dj1: Tens raó amb això que estan els elements bastant separats. «Sardanes, concurs de sardanes».

D-hj2: I no tenen res a veure amb els gegants ni amb els castells.

D-dj1: O sigui, jo mai he fet un concurs de sardanes on hi haguessin gegants, per exemple. Podrien haver-n'hi perfectament. O que es fes també... Hi ha les sardanes, però sempre és bastant de tant en tant a la Catedral, i tot es basa en concursos. No hi ha com aquesta cosa de...

D-da2: Una mica és com el que deies dels castellers. Fem un concurs perquè es mantingui, perquè si no la gent... Si no té una motivació i una mena de competició costa més que s'hi impliquin.

D-da3: A plaça de Sants hi ha els divendres sardanistes, i no és un concurs, la gent va allà a ballar. I és guai, eh?

D-dj1: Sí que trobo a vegades a faltar veure-ho més, perquè es veu poc. Jo crec que ho veiem nosaltres perquè estem a dins, però jo no sé si una persona que potser no estigui involucrada dins d'una associació ho veu.

D-da2: Que no te n'adones com a espectador, si és un concurs o una expressió més espontània.

D-dj1: O simplement veure-ho, veure-ho pel carrer. Hi ha poca manifestació, potser.

D-da2: Sí, que si no és una festa...

D-hj2: Va relacionat, jo crec. Hi ha poca manifestació perquè les sardanes ballen el dia x aquí a la plaça aquesta, els gegants fan la trobada el dia x a la plaça aquella... I per mi, gegants i sardanes és el mateix. No que els gegants puguin ballar sardanes, no, els gegants desfilen. En el sentit de... El que hem dit al principi. Quin és el moment cohesionador on es troben gegants

i sardanes? La festa. Els gralles surten a les vuit del matí, toquen matinades. Després van a buscar les autoritats amb els gegants, se'n van a ofici. Es fa l'ofici, qui vulgui hi és i qui no, no, se'n va a esmorzar. Després les sardanes o la diada de castellera. Després... No ho sé, models de festa n'hi ha molts.

D-da3: I cada any pot canviar una mica l'estructura, però al final és una mica això, seria aquesta línia.

D-hj2: A Granollers no hi ha ofici de festa major. És una festa basada en una competició, en una gimcana de blancs i blaus. I es monten una festa de puta mare, està molt bé. Jo volia posar també com a exemple d'organització l'exemple dels campaners del Pi. Els campaners del Pi no treballen al carrer, treballen al campanar, però les campanes se senten des del carrer. Als campaners del Pi per una banda hi ha l'associació d'amics i amigues dels campaners del Pi, els socis, els que paguen; i el cos de campaners, que són els que van a tocar. I a l'associació d'amics i amigues del campanar del Pi hi ha un president, un tresorer, etc. Però el cos de campaners va a part. Vull dir, simplement és qui toca. Si els amics i amigues et diuen «has de tocar això» el cos de campaners va allà i toca. I s'organitza d'una manera assembleària. Passa el mateix amb els gegants de la ciutat, d'aquí de Barcelona. Els gegants de la ciutat són de la coordinadora de gegants de Barcelona, però estan gestionats per una colla de geganters que són com voluntaris. Al cap i a la fi són treballadors, però sense cobrar. Van allà perquè estan manats per l'Ajuntament i l'Ajuntament diu «aneu aquí», i nosaltres anem allà. I s'organitzen de manera assembleària entre ells. Són exemples.

D-da3: Jo a les entitats que he estat majoritàriament, clar... Per ordre legal dels estatuts hi ha d'haver una junta, però realment... Sí que és cert que sempre hi ha una jerarquia perquè algú al final ha d'ordenar la gent que està a dintre la colla, però totalment obertes aquestes juntes. En el cas dels castellers les 400 persones poden proposar coses, i si no hi pots anar sempre s'obre una llista de temes de «ei, passa això, passa allò altre», quatre línies explicatives i es porta a les juntes. És bastant horitzontal dintre de la magnitud que podria ser aquesta colla. I a les meves colles de diables potser sempre hi ha una junta que va tirant més el fil o fa la feina més burocràtica que s'ha de fer, però sempre bastant assembleàriament, que es pugui, entre tots, fer una mica de...

D-hj2: Jo estic fart de la feina burocràtica. S'ha de fer, però...

D-da3: És un rotllo la feina burocràtica, sí.

D-da2: Però, encara que la faci un altre, l'altre ha d'acabar existint. Ha d'haver-hi una persona que...

D-hj2: Sí, però jo ho dic en el sentit de començar a organitzar-nos de manera diferent. És molt complicat.

D-da3: Clar, però tu parles d'una entitat, i tens un suport de gent de l'entitat, de la colla. Però ara mateix, casals d'estiu i beques de casal d'estiu. Una família que no en té ni idea tu no saps el que li pot suar tinta poder demanar un casal d'estiu, i després la beca. Primer el casal i després la beca.

D-da2: Per això deia que tot està supeditat a la burocràcia, és que la nostra vida passa per això.

D-da3: Llavors clar, jo puc tenir el meu ensenyament i tot un col·lectiu de gent que em pugui ajudar, però hi ha gent que potser, potser aquí sí que hi entra més la gent immigrant; que no en té ni idea. Ni de llengua, ni d'on ha d'anar. I per molt que tingui la seva criatura a una escola, i per tant d'alguna manera sí que té un col·lectiu allà que li poden donar una mica de suport. Vull dir, gent sola i gent col·lectivitzada. Nosaltres sort en tenim del col·lectiu. Serà una merda, però ho podem tirar endavant entre totes. Hi ha gent que no pot.

D-hj2: En la mateixa línia, si al cap i a la fi tots participem d'una mateixa cosa que és la festa, perquè no ens organitzem de manera conjunta i fem una associació de festes, i ens en deixem estar d'històries. Jo soc així de radical, n'estic fart d'entitats.

D-da3: Sí que hi ha federacions i llocs on pots unificar. Però clar, també, si ha de tenir un NIF...

D-hj2: Els gegants de Sitges estan dins de l'associació de balls populars?

D-hj1: Uns sí, els altres no. És molt complicat, hi ha balls que hi pertanyen i balls que no.

D-da2: Després dintre de les federacions i les associacions hi ha...

D-hj2: «Jo m'emprenyo amb aquest i marxo d'aquí». Però jo vull continuar a la festa, a mi no em treguis d'aquí que és la meva parcel·la.

D-da2: Hi ha la coordinadora i no sé què... Sí.

D-da3: Tampoc ens hem de portar bé amb tothom, no?

D-hj2: Per això em vaig fer graller, és més anàrquic, jo toco amb la meva colla i no em toquen els collons els altres.

D-da2: Per això també hi ha maneres de viure diferents que fan que entenguis la cultura popular i la manera d'organitzar-te de manera diferent.

D-hj2: Totalment.

Entrevistadora: Vaig a llençar un altre tema. Creieu que les experiències que heu viscut dins de la cultura popular (heu parlat d'identitat, de compromís, de relleu, de cohesió, de participació) d'alguna manera són com una escola de politització? Creieu que pot connectar-se en alguns punts la vida associativa en l'àmbit cultural amb algo més polític?

D-da3: No.

D-hj2: Jo anava a dir que sí.

D-da3: És cert, sí, però jo m'he negat en rotund sempre. Ho sento molt, però no.

D-hj2: Hòstia, quan li vam fotre el llaç groc al gegant, això era el moviment polític. S'havia de fer? No ho sé.

D-da3: Ja, és cert, va lligat.

D-hj2: És que no podem fer un món sense política.

D-da3: Jo sempre m'hi he negat, per mi és que no.

D-da2: Ja.

D-hj2: Hòstia, doncs jo no hi estic d'acord. Jo crec que si hi ha un món sense política...

D-da3: Jo no puc.

D-hj2: Tot és política.

D-da3: Totalment.

D-da2: Ja.

D-hj2: I al cap i a la fi fent un castell, d'alguna manera o altra, estem fent política, es pot entendre una cosa o una altra. I ja que ho estem fent, almenys portem-ho cap a un camí conciliador. No dic cap a una banda ni l'altra, sinó més o menys conciliador.

Entrevistadora: Tu, D-da3, per què...?

D-da3: És que soc molt reàcia a la política en si. No em generen confiança. La política després és un mundo aparte, i llavors sempre ho he intentat separar quan he estat a totes les

associacions, intentar no polititzar l'entitat. Però sí que és cert que no es pot evitar, sempre hi ha aquell punt que... Però jo intento no fer-ho. I si ells ho han de fer jo m'estic al marge. No és que me'n vagi de l'entitat, simplement com que en això no hi estic d'acord em retiro una mica. No és que marxi de l'entitat, simplement en aquest punt no hi participo. El que passa és que hi ha vegades que és tan fina la línia que estàs allà... Però no, a mi no m'agrada polititzar la cultura. No sé si m'estic explicant.

D-da2: Sí, jo t'entenc.

D-da3: Llavors és això, si em puc quedar al marge bé, i si no m'hi puc quedar pel que sigui - perquè és això de la fina línia, tan fina- tampoc em passarà res. No fotrè pedres ni res, però si ho puc evitar, ho evito. Si no, endavant, perquè sé que és això, estan casats. Estem parlant de cultura popular catalana, té una incisió política. Però intento separar-les.

D-hj2: Sí, en el sentit que si estem parlant de la comunitat dins la comunitat hi ha moltes idees diferents, i totes han de ser acceptades.

D-da3: Exacte.

D-hj2: L'exemple més clar i que em sembla més maco i més graciós és d'Igualada. A Igualada fa deu anys va sortir la FESTHI, la Federació d'Entitats del Seguici Tradicional Històric d'Igualada, en contraposició a l'Ajuntament. Per l'Ajuntament el dia festiu, el dia de la festa major, era el dia que als comerciants els anava bé. «Jo a la festa major me'n vaig a vacances al meu poble i via». I la FESTHI va dir «Hòstia, és una de les festes majors més antigues de Catalunya, què estem fotent?». I van començar a treballar la festa major en aquest sentit patrimonial. I evidentment amb qui s'havien d'ajuntar? Amb l'església. I quina església hi ha a Igualada? L'Opus. I la FESTHI, per una banda, amb l'esquerra independentista més radical, fent reunions amb l'Opus per un mateix objectiu que és la festa major. I estem entrant en política! És un tema que a mi em fascina, com s'han pogut posar d'acord gent totalment contrària i oposada en idees i en tot per un mateix objectiu comú.

D-da2: Més sociològic, això, que polític.

D-hj2: També, però l'únic objectiu era treure Sant Bartomeu al carrer i fer la festa major. I la gent de la CUP ho entenia perfectament.

D-dj1: Que xulo, això.

D-hj2: A mi m'encanta. A la diada de festa major s'ha de fer la processó, i la gent de la CUP ho deia. Tothom ha d'anar-hi, més enllà de si després entres a la processó ho no entres. Però és el moment on tothom hi ha de ser.

D-da2: Jo això no ho veig tan polític.

D-dj1: Jo crec que, clar, no política a nivell de partits, d'estar identificat en aquest partit o tal altre. El tema, també, que les tradicions es polititzin. És el fet que els partits mateixos s'abanderin. Jo crec que aquí està una mica el problema. I sí, jo també estic bastant d'acord que hem d'intentar posar com a mínim una cortineta. Entenem perquè és política, no a nivell de partits sinó a nivell de l'activitat en si, però ficar una cortineta de no caure com en aquesta manera d'abanderar-se de la política. Perquè si no estem parlant d'integració, de cohesió; si ja comencem a fer separacions, sí que...

D-hj2: A mi em fan molta gràcia els partits polítics com es relacionen amb la cultura popular.

D-dj1: Això és un tema!

D-hj2: És un tema tan fals i tan cínic. El dia 28, el cap de setmana que ve, hi ha la gran trobada nacional de gegants i no sé quines històries, i ja veig a venir tots els polítics allà saludant. «És molt important la cultura popular», «Sí, perquè hem de fer junts país». I després hi ha tot el tema burocràtic.

D-dj1: Jo crec que això és consciència de cadascú.

D-hj2: Sí, sí. Però una cosa és instrumentalitzar les entitats de cultura popular dins de la política institucional de partits, i una altra cosa és fer política de base dins de les mateixes entitats. Al cap i a la fi les entitats de cultura popular també tenen un ús... Com es diu això?

D-da2: Una expressió o un impacte.

D-hj2: Sí, social i polític.

D-da2: És diferent l'ús que poden fer els partits polítics de la cultura popular estant en campanya i presentant-se a algun acte que la participació de la cultura popular. Jo entenc una mica el que deia la D-da3. «Ens conviden a tal acte». Clar, aquell acte té un caire polític. Llavors com a entitat has de participar? Si hi participes estàs, d'alguna manera directa o més indirecta, donant suport a allò. L'entitat està formada per molta gent amb moltes opinions. Llavors, què fa l'entitat? Ha de participar? Entenc lo de la línia fina. O ens conviden a portar la Flama del Canigó. També té una arrel política, és molt fina, però també hi és. Tu com a entitat què fas perquè tothom que forma part d'aquella entitat s'hi senti còmode, davant d'aquella invitació de participar en aquell acte? I això sí que és més subtil, però també hi és. I has d'anar amb compte de no ferir les sensibilitats de tots els membres de la colla. I això és més difícil de gestionar. Jo entenc que el partit polític x es presenti a tal lloc perquè mira, estan en campanya electoral. És molt evident, queda molt clar. Jo crec que tothom, sigui de la línia que sigui, més aviat els refusa. Però lo altre és més subtil i al final la gent que en forma

part pot arribar a quedar més tocada, de dir «jo no em sento partícep d'aquesta expressió».

D-hj2: Bueno, ho diré com anècdota, però a nivell antropològic pot ser molt interessant i pot fer pensar moltes coses. Al món geganter a les passades eleccions municipals la gran majoria de presidents i caps de colla de pobles es van presentar a les eleccions per algun partit polític o altre. Tots. I actualment hi ha molts alcaldes de pobles que són geganters. Per què? Aquí ja podem entrar en una anàlisi antropològica que a mi em sembla fascinant, el tema aquest de l'elitisme.

D-da2: Tu pensaves en elitisme, jo pensava que a vegades la gent que té certa voluntat de servei de poble, jo sempre m'ho vull mirar així, comença participant en una associació i després acaba vinculant-se...

D-hj2: No, perquè la majoria són del PSC, també és curiós.

D-da2: A mi m'agrada veure el món ideal i després...

D-hj2: No, no.

D-da3: Això passa amb les associacions de veïns de Barcelona. Va molt lligat.

D-hj2: Sí, hòstia, sí. Un altre debat interessant.

D-dj1: Això és un tema. Jo, de debò... Amb l'associació de veïns hem tingut una de problemes...

D-hj2: I són dos a l'associació de veïns.

D-da3: Clar. No té res a veure amb el món cultural, però és que... Justament això...

D-hj2: Són els que organitzen les festes, a Sant Antoni.

D-da3: Sí, no a tots els barris, però sí. A Sant Antoni sí, a Sants no.

D-hj2: És que a Sants hi ha un model de festa molt guai.

D-da3: A Horta sí, Montbau també.

D-hj2: L'organització per carrers a mi m'encanta.

D-da2: Requereix de molta gent.

D-hj2: Sí, i a Gràcia ja comença a...

D-da2: A Gràcia entrariem al tema de si és cultura popular o és espectacle i exhibició.

Entrevistadora: Tallo una mica això, tot i que potser us han quedat coses per dir, perquè queda més aviat poc temps i volia fer-vos una altra pregunta. Totes, en algun moment, heu començat a participar. Potser algunes molt més d'hora de les vostres vides, o potser més tard. Aquest procés d'entrar a dins d'una colla, de deixar de veure-ho com a espectador, de començar a participar, com creieu que ha estat? O sigui, creieu que és fàcil entrar a dins? Com ha estat l'acolliment? I el rebre relleu? Com valoreu tot això?

D-dj1: Clar, des de la meua part va ser bastant fàcil perquè va ser a través del centre cultural. Nosaltres anàvem a veure les obres infantils del teatre, vam entrar des del teatre i allà ens van explicar que hi havia una colla de sardanes, que eren més o menys les mateixes persones que feien teatre. I vam decidir apuntar-nos. Primer, va ser molt important que ens diguessin «Vine a un assaig, vine algun dia a algun concurs». O sigui, el fet de mostrar. Veus que els nens s'ho passen super bé, i ja està. Va ser molt natural i va ser un procés molt fàcil.

D-da2: En el meu cas és al revés, van ser els meus fills que van voler entrar, però també amb la mateixa sensació de facilitat. Estava pensant el mateix, «Vine a un assaig, valora-ho, prova-ho dues o tres vegades, i si encaixes i estàs a gust, apunta-t'hi». Molta facilitat i una entrada fàcil.

D-hj2: Això també va lligat amb les mil i una formes d'entendre les associacions. A Mataró els gegants... Quan neix un nen l'apunten a portar el Robafaves. Primer. Perquè hi ha una llista d'espera tan llarga que al nen l'apunten a la llista d'espera, i un dia portarà el Robafaves.

D-da2: És tradició o és exhibició?

D-hj2: Tradició, per mi està claríssim.

D-dj1: Abans d'apuntar el nen al registre, va anar a la llista...

D-hj2: Totalment.

D-da3: Per mi també ha sigut molt fàcil, no he trobat mai pegues. També perquè et busques amb qui fer o amb qui anar. No sé si he anat mai sola. Vas amb algú i t'agafen amb les mans obertes. A més, sempre amb els diables, vas amb els nens, i allà hi ha gent que t'acull i t'explica com funciona tot, què s'ha de fer, què no s'ha de fer. Et donen també una mica d'aprenentatge i de suport i de guia. No et convenç? Doncs marxés i ja està, en un principi no hi ha una implicació molt forta. I amb castells igual, tens la teua persona, que ara no sé com es diu, que et fa una mica la guia, t'explica les parts tècniques i tal, i ja et vas incorporant. Però

és que fa tant de temps de tot plegat que no recordo... I amb les noves, com podria ser Ribes, quan vas allà és una entitat en la qual allà dintre hi està tot posat: els esbarts, els bastoners, l'esplai... Tutti mundi cultural allà dintre. Al final, clar, vas parlant amb un, vas parlant amb l'altre i de seguida entres quasi a tot arreu. Si no, provar-ho una mica. No recordo complexitats ni molt menys en cap de les entitats que està.

D-hj2: Hi ha facilitat, però també moltes limitacions. El món de la tradició està replet de rituals, de protocols no escrits que tu has d'entendre, ningú t'ho explicarà. Un exemple de grallers: si vas a les matinades al Vendrell abans d'esmorzar es fan lluïments. Si vens de fora i estàs convidat, tu no pots començar a tocar el primer, i no pots tocar una cosa més difícil que el que toca l'altra. Això no t'ho explica ningú, però ho has d'entendre. I tu arribes allà i comences a tocar i veus que tothom et mira amb una cara així... Vull dir, que hi ha moltes limitacions...

D-dj1: Però jo crec que això és més social.

D-da2: Sí, la manera de fer.

D-da3: Clar, és com quan tu vas a casa d'algú, no faràs segons què si no t'ho diu, la persona.

D-hj2: Però aquestes maneres de fer van a missa, són gairebé rituals. No només és un simple costum. S'ha format així i és així.

D-da3: Clar.

D-da2: Sí, sí.

D-hj2: El món de la cultura popular catalana em sembla un exemple molt guai d'integració. A tots els aspectes, a tots els nivells i a tots els grups de societat diversos, haguts i per haver.

D-dj1: Jo crec que una de les vies més fàcils per entrar són els nens. Poden entrar per les escoles, és un pont bastant clau. Lo complicat és si ets una persona adulta que no tens nens. Tu [D-da2] potser sí que vas entrar més pels teus fills, però el problema és si és una persona adulta que potser no té aquest caliu associatiu. Lo important és com ho fem per intentar acollir persones adultes que no tenen el pont dels nens. És molt complicat.

D-hj1: Jo també crec que és molt difícil com a persona adulta que no té una xarxa social de persones que estiguin involucrades en aquest món entrar-hi. Un exemple que deies tu és això de la llista d'espera de Mataró. A Sitges ni et dic... És que no és transparent, per començar. O ets d'allà o no entres. No és fàcil, com a persona adulta nouvinguda. O no nouvinguda, simplement que mai ha estat ficada en aquest món. Ahora, un cop hi has entrat ja... Vull dir, són un exemple d'integració, moltes coses de cultura popular, castells, per exemple. Però no

sempre és fàcil el procés d'entrada i no sempre es facilita. I jo crec que hi ha molt marge de millorar per aquí.

D-hj2: Sí, sí, totalment d'acord. Vull dir, és que clar, cada lloc és un món. I si allò mou masses... Vull dir, si el Robafaves mou masses a Mataró, o si la Macarena a Sevilla mou masses... Per ser costalero de la Macarena, sort, espera't. Però també s'entén, perquè hi ha moltíssima gent que vol ser costalera de la Macarena, com ho has de fotre? I també s'ha d'entendre, o no s'ha d'entendre, que dins del món de la cultura popular també hi ha moltes... «Ara que he arribat a ser costalero jo aquí no em moc».

D-hj1: Això és un tema.

D-hj2: A Vilafranca cada 5 anys, o cada 4 anys van canviant la gent, van rodant. Sempre hi ha gent. És bo pel ball, és bo per la festa aquest canvi tant rotatiu i tant ràpid de gent? No ho sé. També el tema... Com és que entres pels nens? Com és que molt bona part de la gent s'apropa al món associatiu cultural popular per la canalla? Per què no t'apropes tu com a adult? Potser està molt infantilitzada o folkloritzada, no?

D-da2: Jo crec que perquè és més còmode, més que perquè estigui infantilitzat.

D-hj2: Sí, però un exemple. Ja sé que és un exemple, «un reducte gal irreductible». El Ball de Bastons de Canyet, Canyet és un barri de Badalona. El Ball de Bastons de Canyet el ballen els joves, i és un ball... Justament això, en comptes d'anar-se'n a menjar pipes al parc, ballen bastons. Per què? No ho sé, per divertir-se, per fer algo. Quan es casen o quan tenen fills marxen del ball. I per això la història del Ball de Bastons de Canyet és temporal. Durant cinc anys va ballar, i durant cinc anys després no es va ballar, perquè no hi havia ningú a Canyet per ballar al Ball de Bastons, perquè tots estaven casats o eren massa petits. I després va tornar. Sempre ha sigut així, totalment cíclic. Hi ha hagut èpoques que no hi ha hagut ball, èpoques que sí. Vull dir que el tema dels nens és interessant, no? El fet aquest de com veiem les entitats o com veiem la cultura popular des de fora. Com els friquis, els quatre garrulos que posen un sobre l'altre o que surten el dia de la santa al ball de bastons. I per això també, pel fet que estigui hiperfolkloritzat, i ho dic així sense embuts, la cultura popular en aquest país està hiperfolkloritzada, començant per les institucions. T'allunyes molt, d'això. Dius, hòstia, a mi quina mandra participar ara en aquest grup de friquis que fa això.

D-dj1: Jo estic d'acord amb el tema que, normalment, si ets una persona que... O sigui, les persones grans de les associacions normalment és perquè també van entrar de petits. És tot aquest cicle, que costa molt arrelar. I això costa molt també pel tema de la integració, perquè normalment la integració va molt bé a través de les escoles, a través dels nens. Però com ho fem amb les famílies que venen potser no tenen nens?

D-hj2: Clar, és que una persona que s'ho veu des de fora, al cap i a la fi, és perquè no s'hi sent

part, potser. Si jo m'estic mirant el ball de bastons, per mi és aquella gent que balla bastons. No arribo mai a pensar que, hòstia, potser podria anar-hi, ballar. No. Simplement, no hi formo part, ja està.

D-da2: I no t'atreu, potser.

D-hj2: Sí. Per suposat, sí, sí, també. Però, vull dir... A Ribes la gent balla bastons perquè és el que s'ha de fer, perquè formen part de la comunitat ribetana. Si hi ha nou colles, l'any que ve n'hi haurà vuit perquè una ho ha deixat, i l'altre n'hi haurà dotze perquè se n'han apuntat quatre més.

D-da2: Tenim angles diferents [pel que fa a la infantilització de la cultura popular]. Tu veus coses que jo no soc capaç de percebre i al revés.

D-hj2: Potser ara m'ho he explicat molt bé.

D-da2: No, no, t'expliques bé. Però clar, a nivell d'edat i tot som diferents. Tenim coses que t'han passat que a mi no.

Entrevistadora: Realment ja és l'hora, podeu dir alguna cosa més que hagi quedat, com a tancament del debat. Si no, ja estariem.

[no transcriu més perquè només van dir agraïments i que esperaven que fos útil pel treball]

Buidatge del qüestionari

En format Excel al següent [enllaç](#).

9.5. Anàlisi del contingut

Categories d'anàlisi

1 (de «com es produeix l'impacte»)

1.1 Definició de cultura popular

1.2 Construcció de l'impacte

1.3 Límits de l'impacte (?)

1.4 La cultura popular com a mitjà (rollo taller de cultura popular)

2 La tasca socioeducativa de la cultura popular (quin és l'impacte/incidència)

- 2.1 Caracterització de l'impacte (?)
- 2.2 Aspectes relacionats amb dinàmiques de cohesió (integració, cohesió, identitat)
- 2.3 Aspectes relacionats amb dinàmiques de participació (politització, empoderament, jerarquies)
- 2.4 Possibilitats i límits en la inclusió
- 2.5 Formació/aprenentatge (?)
- 3 El paper de l'educació social en la cultura popular**
 - 3.1 La relació entre cultura popular i educació social
 - 3.2 La professional de l'educació social en la cultura popular (formació universitària, lloc, funcions, tasques, visió estratègica)
 - 3.3 Enfortir la tasca socioeducativa més enllà de la figura professional (?)

Anàlisi del grup de discussió

Entrevistadora: Estem a Barcelona el 20 d'abril de 2024, fent el grup de discussió que forma part de la part pràctica del TFG de la Muna Daví Cardona del Grau d'Educació Social.

D-dj1: Soc l'D-dj1 i dono el meu consentiment perquè la meua veu sigui gravada.

D-da1: Jo, igual, D-da1 Sakamoto.

D-da2: Soc la D-da2 i dono consentiment a què la meua veu sigui gravada.

D-hj1: Soc el D-hj1 i també dono el meu consentiment.

D-hj2: Soc el D-hj2 i dono el meu consentiment a què la meua veu sigui gravada.

D-dj2: Soc l'D-dj2 i dono el meu consentiment a què la meua veu sigui gravada.

D-da3: Soc la D-da3 i també dono el meu consentiment que la meua veu sigui gravada.

Entrevistadora: Vale, doncs ja està. Si algú vol començar...

D-hj2: Perdoneu, vull fer un apunt al principi abans de començar el debat. És una mica, o definir els conceptes de cultura popular catalana i cultura popular tradicional catalana, o cultura popular d'arrel tradicional catalana, que és un concepte enorme i llarg i que inclou moltes coses i que és superateri. I per definir-lo crec que, per mi, i crec que és una opinió bastant compartida, que la cultura popular d'arrel tradicional catalana no es pot pensar sense la festa. És a dir, és indestructible de la festa. I crec que aquí estem tots d'acord. I què vol dir la festa? Un moment cohesionador, una comunitat, un moment participatiu on tothom hi té

lloc. Un moment que el cap i la fi, això ens porta a definir la nostra identitat com a humans, com a catalans, no? Crec que això és necessari.

D-da3: Sí, jo amb això... Està molt lligat, està totalment lligat. Sí, sí. I crec que, de fet, la primera pregunta per mi és respondre a això. Què ha fet la popular? Tinc un impacte amb tu. De fet, jo ho havia posat festa i ara ho he remarcat. La publicació l'he remarcat. Sí, sí. Clar, jo també la porto com assumint des de tan petita, perquè és que el meu avi sentia sardanes. És que, clar, vull dir, és tot un procés infantil que impacta... Tampoc sé si és per mi aquesta paraula. És més la tradició que m'han anat inculcant des de petita, ja siguin els meus avi, àvia o el meu besavi, perquè jo vaig conèixer tots els meus quatre besavis, avis i àvies, com els meus pares. Festes de la Mercè, festes populars del barri... És que hem anat participant en tot, tant com a participació de mans d'obra, com després passant-ho bé a la festa col·laborativament i després d'estiu. Llavors, clar, jo sempre... Per exemple, jo he viscut a Vives i allà els balls de bastons són d'això i al final t'impliques també amb els balls de bastons, la festa popular que hi ha allà. Vull dir que quan vas a diferents llocs, també intentes buscar-li la part aquesta tradicional d'aquell poble, municipi i tal. Vull dir que no sé, que ho tinc tan arrelat que l'impacte en si tampoc per mi... És més de petita, però que no, ara també d'adult. És com... va amb mi, no? Clar que m'agraden més coses que altres, però per això també t'agraden més els macarrons que potser el peix. Però sempre intentes... no sé si...

D-da2: Jo ho he viscut al revés. Jo havia viscut la festa des de fora, de petita, muntar les ocasions, però des de fora. A mi l'impacte és viure-la des de dintre. Aquesta sensació d'haver pogut creuar i estar a l'altra banda, de sentir-se formar part de la festa, però de l'organitzador o el que, d'alguna manera, transmet la festa als que visionen, a la gent del públic. I això també és molt xulo, és una vivència molt enriquidora. M'ha agradat molt. El ser d'una colla infantil, clar, també... Tu com a adult la vius d'una manera, però també fas de canal perquè la canalla la visqui, també. La transmeti i la visqui i se'n senti part. I és molt xulo. I també, d'alguna manera, els estàs educant en aquella cultura i els estàs formant. És aquella formació extraescolar, aquella educació també una mica fora de les aules. Que tots hem d'accedir a unes normes. Clar, tot el que és relacionat amb la pirotècnica també és molt important, que han de conèixer. Vosaltres heu parlat de tabals, també. Hi ha una formació musical que també és interessant, que també coneixen. I fora d'un entorn, nosaltres som una colla de diables escolars i les coses les fem a l'escola, però no és en horari actiu i no és en horari... És com que tot el grup també, d'alguna manera, ajuda a la formació i a l'educació d'aquests nois i noies. És una vivència que jo us he explicat, que l'he viscut de gran, però molt enriquidora.

D-hj2: Buenu, responent a la pregunta, és a dir, el que ha fet que la cultura popular tingui un impacte en tu, crec que és per mi el fet identitari. És a dir, el fet que jo pertanyo en aquesta comunitat i em puc expressar mitjançant una sèrie de maneres, al cap i a la fi els costums. A Ribes, a la festa major què es fa, el ball de bastons. I per això hi ha nou colles de bastons. Allà, els nanos no juguen a futbol, ballen bastons. La resposta... És que és això. I també m'interessa el que has dit tu, els dos papers de la festa. Hi ha dos papers a la festa? Vull dir,

aquesta és una pregunta que sempre em penso. Hi ha dos papers a la festa o...?

D-da2: Bé, potser no. Parlava de la meva experiència.

D-hj2: Sí, sí, és un punt interessant.

D-da2: Com que, potser... També pel meu caràcter, no havia traspassat el límit. Hi ha gent que, com a participant també, és capaç de col·laborar en una colla... *Perdó, que m'he posat al mig, eh?* De col·laborar fent pinya, o de posar-se al mig d'uns diables. I després hi ha molta gent com jo que són simplement espectadors. Estàs allà una mica rebent l'input. Haver creuat la frontera o haver passat a l'altra banda per mi ha sigut molt enriquidor, molt xulo.

D-hj2: És a dir que l'associació, a cal cap i a la fi, és el mitjà d'agrupament. Ja està, sí, sí.

D-hj1: No, que jo, en la mateixa línia que vosaltres dos, per mi la cultura popular també ha tingut un *impacte superdirecte amb la meva identitat*. I... Per què això... Perquè la festa és com la màxima representació de la identitat d'un poble i és en aquest moment on... On aquest sentiment és més present i es fa més pel poble. I per això directament té un impacte en com visc jo i com viu molta gent la seva identitat. A mi em costa molt d'entendre una identitat catalana o de poble sense la cultura popular. Sé que és perfectament possible, però a mi em costa molt d'entendre. I... I crec que això com a espectador també es pot viure d'aquesta manera, perquè... També... Com a mínim sí. Sí, o sigui... Tota aquesta *passió cap a la cultura popular* també pot ser molt viscuda. I jo també l'he viscut molt com a espectador amb... amb molt de sentiment, també. Volia dir que... Crec que *no és necessari participar-hi activament perquè tingui aquest impacte en la teva identitat*. Això volia dir.

D-da1: En el meu cas, clar, bueno, com que soc de molt de fora, jo fa 25 anys que visc a Barcelona i tinc... Bueno, el meu marit és català, tinc dos fills i tal... *La intenció d'integrar-me a la cultura catalana, bueno, ja ho tenia, abans de començar a castells, però per mi, després, és com una cosa com abans de Crist i després, com un canvi de paradigma molt brutal. Per què? Perquè jo abans, clar, tots els anys que vivia a Barcelona anava a veure la Festa Major, però gaudia observant. I ara, com que estem fent castells, i deixem tots els espectadors gaudir la Festa Major, doncs com som protagonistes de la Festa Major, no? Això és una sensació com molt brutal, com canviar de la posició, de com gaudir la Festa Major. I la sensació de pertinença, és una cosa molt brutal, que ara, per fi, com que em sento molt, que estic molt integrada... I comparant amb, per exemple, la cultura japonesa, qualsevol activitat extraescolar, encara que sigui molt familiar o de local o barri, o el que sigui, que sempre paga alguna quantitat perquè estem vivint en el món capitalista i tal, però aquí, una de les sorpreses bastant grans és com aquí, com a cultura popular, com fa com cal, que molt sovint, com a activitat és gratuït i obert per tothom. Això no vol dir que no necessita diners, però d'alguna manera, en subvencions, en vendes de no sé què i tal, que fa com a família. I això, per mi, és una aprenentatge molt gran i que agraeixo molt.*

D-dj1: Jo, bueno, més o menys, seD-hj2 la mateixa línia que tots vosaltres. També, a mi, el que més m'agrada i que noto que he més après és el tema generacional del fet de portar-me, relacionar-me, tenir contacte amb gent de moltíssimes edats i de pensar relacionar-me amb elles, de tenir molt respecte, però de persones més grans, de persones més petites, des de sardanes i teatre també, però més sardanes, que jo crec que és el tema que més, més de relació, és el fet de gaudir d'una activitat no només amb gent de la meua edat, sinó que estem fent una activitat amb diferents generacions i sobretot el tema que després, un cop que et vas fer més gran, també vas agafant el relleu, que jo crec que això és el xulo, que és una cosa que... És a dir, el fet que tu després, cada cop et vagis fer més gran, vulguis agafar aquest relleu i aquestes responsabilitats es vagin traspasant, jo crec que és una cosa molt xula que jo he après i de les coses que més m'enduc de tot el tema de la cultura popular, aquest relleu. I bueno, també per la... amb el tema de sardanes, tot el tema de conèixer el territori, això dels concursos al diumenge és literalment cada diumenge a un poble diferent en un lloc diferent i a mi m'ha enriquit moltíssim el fet de conèixer, doncs poder conèixer tot el territori, clar, això és més específic sardanes, que és el que més m'agrada.

D-hj2: Vale, és que hi ha moltes coses. Justament, ara no sé qui ho deia, les milions de formes de la cultura popular. Crec que eres tu. Sí, m'ha agradat tu perquè has dit clar, jo quan era més jove, no hi estava tan ficada i hòstia, per mi, per exemple, el Nadal també és cultura popular.

D-da2: Sí, però és que tampoc no el vivia gaire.

D-hj2: Vaja

D-da2: Clar, per això, una progressió adulta.

D-hj2: Sí, vale, vale. Vull dir, en aquest sentit, dir que el Nadal també és cultura popular, que la festa té moltes formes, la festa no només és anar a un concert i emborratxar-se, Setmana Santa és una festa i no és gaire alegre. El Nadal és una festa de casa, és una festa, el tió és un costum, és una forma d'aquesta cultura popular de la realitat catalana. I a la pregunta, en què t'ha impactat, en el meu cas, les milions de formes en què el poble s'expressa, el poble entès jo, sincerament, no l'entenc com a poble català. L'únic que comparteixo amb una persona de València o una persona de Valls és la llengua. Les formes... A Valls fan castells, jo mai he fet castells. I també crec que és molt important continuar amb la pregunta en què t'ha impactat tot el tema de la relació, és a dir, el moment cohesionador d'una comunitat, per mi és un exemple clar i és l'exemple d'inclusivitat de la nostra societat. La cultura popular, per mi, és la que millor aplica la inclusió. És un exemple d'integració en tots els àmbits, començant amb les edats. És a dir, la festa per mi ha de ser un moment intergeneracional, la festa comunitària ha de ser intergeneracional, si no, no té sentit. I és una cosa que és molt fàcil perdre-la i és molt difícil recuperar-la. I això, que dins de les edats, i acabo, perdó, cadascú té el seu paper, és a dir, a Sitges és l'exemple més clar. Per què a Sitges no han fet una festa infantil? Bueno, no ho

sé, això ho explicaràs tu, perquè en saps més, jo pel que he vist i el que en conec... Un nen petit, què fa el nen petit? Doncs pujar a la bota i fa l'angelet, i un vell, doncs, portarà, no sé... Cadascú té el seu paper a la festa, i amb els castells passa el mateix, cadascú té el seu paper, amb les sardanes no ho conec tant, però suposo que també.

D-dj2: Jo volia comentar també, m'ha semblat molt interessant la part del sentiment d'identitat i de pertinència a una comunitat, perquè és veritat que, en pic comences a formar part d'un grup de cultura popular, sigui castellers, sardanes, tabalers, el que sigui, és com que sents que pertanys a un lloc, i tens un lloc al que anar, i és un lloc en el que aprens moltíssim, estàs en contacte amb molta gent, també parlant de la meua experiència personal amb les sardanes, també el que deia ella, cada diumenge a concursos, també fas amb molta gent, aprens moltíssim, vius moltes experiències, viatges per tot Catalunya, i crec que és un punt de vista molt interessant també el de viure la festa des de les dues parts, tant com organitzar la festa, com ser tu el que viu la festa, i jo com a persona que visc les dues coses també, em sembla molt interessant, perquè des del punt de vista organitzatiu et fa molta il·lusió, perquè formes part d'una cosa molt especial, i sents que estàs contribuint a una cosa important i que et fa sentir part de la comunitat. I al mateix temps, si vius la festa des de fora, és igual. Llavors és com un sentiment que es troba, molt xulo.

D-dj1: Seguint una mica el que deies, el tema del compromís, és a dir, el fet que cada diumenge hi hagi concurs, clar això també implica un compromís, i jo crec que aquest sentiment de compromís i el que deia algú del tema que tens un paper i implicar-te és un aprenentatge jo crec que bastant bèstia. I després una altra cosa que no havia pensat i que em sembla molt interessant és el tema, amb els diables, de l'aprenentatge, el tema de la pirotècnia, el tema de la formació musical, no sé, com a dada que no havia pensat mai, i és que és veritat, tot el tema educacional que hi ha al darrere de totes aquestes activitats és també un aprenentatge molt important.

D-da3: Jo anava, quan has dit sentiments, jo havia apuntat més aviat sentiments que em generava aquesta pregunta de l'impacte. Jo suposo que per això m'he quedat amb els diables i m'he quedat amb la música, perquè és l'impacte que jo rebia. Entre la música que podia posar el meu avi, bueno, i el meu pare; i després, quan ja estàs a la festa, el soroll dels petards, això sí que m'impactava, ho senties a dintre i t'agradava. I els focs artificials que també es fan en acabar una festa major, tot això, i a part també la olor de pólvora, que em fascina a mi, i després hi havia la part musical, el so dels tabals, era com molt... encara ara em sento com molt vibrant, amb una mena d'energia, amb un sentiment que m'encanta i m'agrada, i és que amb el que has dit dels sentiments m'ha reportat cap a la meua infància i a vegades amb el tipus festa, és el que a mi em generava, aquestes ganes de participar i de fer coses, no només d'estar allà mirant, no, és que a mi a més em dóna ganes de participar, de col·laborar i de fer coses en comunitat. Tant amb els diables, que clar, al final, també és una zona nocturna, i al final sí que acabes fent les birres, però després, clar, castellers és totalment diürn, i per això per a mi hi va haver una mica de trencament, és que jo me n'anava a dormir a les 3 i l'endemà

m'havia d'aixecar super d'hora per anar, jo què sé, a Agramunt, per dir algo, a fer castells era, una mica una vida insostenible, però clar, vas a castells i et relaciones des dels més xiqui que pot tenir un anyet, perquè és el germà de l'enxaneta, i després, amb la persona més veterana i fundadora de la colla castellera, que encara està allà, animant i donant força a la colla, i és com que tot al final també et va cridant, et va abraçant, i genera això, una gran cohesió, una gran família, amistats, i això és l'impacte, és el sentiment que em generava la música i el soroll també, dels petards, és com anar a la infantesa i portar-ho ara a l'edat adulta.

D-hj2: Ara picaré una mica als sardanistes i als castellers, en el sentit de... és que m'ha agradat, clar, les sardanes, el fet d'anar a veure llocs, igual que amb els castellers. El diumenge anirem a fer la diada de Santa Esteve allà, al poble del costat. Clar, jo això... Vull dir, aquí estem tractant els castellers o les sardanes com a element de cultura popular, que ho són, o com a disciplina esportiva? Vull dir, aquí crec que hi ha un punt així que, per exemple, els castells, a la plaça del Blat, a Valls a Santa Úrsula, s'assembla més a un clàssic del Camp Nou, que no pas a... És així, i és cultura popular. Es foten d'hòsties i és bonic que es fotin d'hòsties. I és totalment inclusiu. Vull dir que crec que la cultura popular, i sobretot des de les institucions, s'ha volgut sempre molt secularitzar-la. La cultura popular és cultura popular. Crearem una regidoria expressament de cultura popular. És a dir, cada vegada és com fer-la com un món a part. És a dir, jo si canto rap i vaig a fer peleas de gallos aquí al parc, per mi això és cultura popular. Entesa com a cultura popular, és cultura del poble. Vull dir que crec que la cultura popular és que... Mil i una formes es queda curt. En el sentit que sempre la tendim a secularitzar com a associació. Si no estàs dins d'aquesta associació, tu no fas cultura popular. Ara ja no passa tant, però antigament les dones no anaven a ballar bastons. Hi anaven els homes. Les dones anaven a veure'ls i després anaven a fer el dinar a casa. Però la festa major per tothom. És un exemple obsolet, evidentment, i gràcies a Déu que està obsolet, però vull dir... No sé si m'enteneu. Potser me n'estic anant per los Cerros de Úbeda, però en el sentit que tothom hi té el seu paper, i és clar que tothom hi té el seu paper. Per mi a la festa els únics que la viuen des de fora són els turistes i els visitants, els que no formen part d'aquella comunitat. Però tothom que forma part d'aquella comunitat viu la festa d'una manera o altra, però la viu.

D-da2: Jo tornant una mica enrere pensant en l'impacte que m'havia fet i escoltant la D-da3 i l'D-dj2... Realment, la part aquesta de sentiment és molt xula, no? El subidón... Sortir de l'Ajuntament de Barcelona, tots vestits, començant a tabalar, et dona una sensació de protagonisme i de dir, ostres, que xulo, no? I jo formo part d'això, també. Puc fer gaudir els espectadors, el públic, i a més a més, jo m'ho estic passant bé. Aquest impacte, realment, el valoro molt, molt positivament i és de les coses que més m'ha agradat. Després, m'he fet una anotació d'una cosa que ha dit l'D-dj1 que també em sembla molt interessant, que és el tema del compromís. Que tu participes d'una cosa que t'agrada, però al mateix temps t'estàs compromentent a ser-hi i a ser constant, no? I també a nivell... Clar, jo parlo també des del punt de vista d'una colla de diables infantils. També és una cosa que transmet als nens i que també és un aprenentatge que estan fent, no? És una manera de dir, bueno, formem part d'això, hem

adquirir un compromís i ens hem compromès a participar-hi, a fer una sèrie d'assajos... I per tant t'estic transmetent, al meu fill o a qui sigui, els membres de la colla, que ha d'haver-hi... A darrere de «m'he apuntat a això», «m'interessa això», ha d'haver-hi un compromís i això és una formació que també, bueno, jo la valoro molt. No només a nivell familiar, sinó com a comunitat. I per últim, en D-hj2, que ha comentat lo de les edats, intergeneracional, intercultural... Tens raó. És una altra cosa que no havia pensat, però sí que és una expressió intergeneracional i per tant et trobes gent, els avis, famílies amb nens, gent jove. En aquest aspecte, doncs també és molt xulo.

D-dj2: Jo sobre la part que has comentat de més competitiva de les sardanes, sí que és veritat que es pot entendre d'aquesta manera com que la competició està molt relacionada amb la cultura, però crec que també, com que t'ofereix els dos punts de vista, en el sentit que jo, per exemple, de sardanes, els meus cap de setmana es basaven únicament en les sardanes i llavors feia, el dissabte al matí feia classe a nens petits, el dissabte a la tarda tenia assaig amb la meua colla, el diumenge al matí tenia concurs i el diumenge a la tarda, anaves a la plaça del poble a tornar a ballar sardanes. Llavors sempre hi havia la part d'educació, la part de més competició, la part més d'oci i sempre que fèiem algo relacionat amb les sardanes, per exemple, si assajàvem un dia a la tarda, doncs que et quedaves a sopar i ja feies colla, ja feies més comunitat. Si tenies un concurs, el diumenge al matí en un poble, sorties a la festa major d'aquell poble i tornaves a casa a les 6 del matí i l'endemà al cap de quatre hores ja havies d'estar de peu ballant, però com que tots estaven democrats i tots teníem molta son també creava aquest sentiment de pertinença.

D-da3: Tothom estava igual de malament.

D-dj2: Per això, que és la part competitiva però també acompanya molt tot el que hi ha darrere. I crec que, inclús, quan participes als concursos el que menys t'importa al final és el resultat, perquè tu balles i la gent ve a mirar com balles i els agrada molt com balles però la gent no ho sap que ho estàs fent malament perquè venen a veure't ballar, no venen a jutjar com ho fas. La gent no ve a mirar lo bé que ho fas, venen a mirar com balles perquè no vindran a jutjar com de bé o com de malament ho fas. Per tant, des de fora no es veu tant com una competició com des de dins. Inclús des de dins tampoc, perquè al final almenys des del meu punt de vista quan acabes un concurs el que fas és anar a xerrar amb la resta de colles, anar a beure aigua, anar a passejar... No t'estàs a escoltar els premis a veure què diuen ai, doncs ha guanyat aquest i no l'altre ara m'enfado. Això ho fan més els nens petits, però en general ni tan sols t'importa el resultat perquè no hi ha aquest sentiment de competició sinó més de germanor.

D-dj1: Sí, total. Bueno, jo també perquè la nostra colla sempre quedàvem últims i era com que ja ho sabíem i anàvem jo crec que també la cultura clar, jo crec que has fet un apunt al principi que és super important que és el tema de la distinció de la cultura popular i cultura d'arrel tradicional catalana. Són dos temes. També el que deies tu, anaves a fer el concurs i

després et quedaves amb els amics i feies el ressopó i després s'allargava... La cultura popular també com un mitjà d'altres coses és a dir, doncs una mica l'excusa era bueno, anem a fer la competició no sé què però l'important és el fet de balles sardanes després que ens quedarem amb els amics és a dir, tot el que comporta al voltant de l'activitat i no de vegades només l'activitat en si.

D-da1: Jo, tema de cultura popular d'aquí una cosa sobretot que passa que és molt important i super interessant és que és una activitat tan tradicional però molt contemporani, té un valor i crec que la gent gaudeix una cosa tan igual com el futbol, Jo vaig començar a participar fa vuit anys del concurs de castell que va començar a filmar des de dalt i com aquesta imatge super xula, supermediàtic que va escampar a tot el món i jo també he rebut algunes de la mèdia internacional com el Japó i jo conec dos investigadors acadèmics sobre el tema castells que té una influència bastant increïble. No està tancat al barri ni Catalunya sinó que té molta gràcia per fora també i crec que tema xarxa, tema concurs, tema caràcter, una mica esports, és un canvi que no va mantenir tal com estava de començament d'aquesta cultura popular sinó s'adapta a la nostra manera de viure ara. I més o menys crec que aquesta part social, intercultural i intergeneracional que pot ser una part per solucionar el problema molt contemporani que tenim: tema soledat o tema, per exemple, de poder comunicar a molta gent en grup i crear una família per exemple, jo vaig entre aquestes grups de mares per exemple, jo vaig consultar molt del tema problema personal de criança dels meus fills i té hi ha mares de totes les generacions. Abans tenia amigues mares de la mateixa escola de mateixa edat, però com que aquesta activitat és tan intergeneracional puc consultar una mare de 10 anys més que jo 20 o una mare de 10 anys menys que jo no sé. Així que ens podem ajudar a possibles consultes que podria fer a un professional pagant però dintre de la nostra família que podem solucionar. I l'altre tema que vaig aprendre molt és, com has dit tu, més que competir, col·laborar. El nostre món és molt competitiu però vaig aprendre aquesta filosofia de competim entre colles però dintre de la colla sempre col·laborem en lloc de patir, gaudir bé.

D-hj2: A tot el tema, tornant a les disciplines esportives i tal, és que m'interessa molt això aquest debat és molt interessant també va relacionat jo crec amb les tendències associatives que ha pres la cultura popular els darrers 40 anys que per mi, i en la meua opinió per mi han sigut un error. Potser la majoria estareu molt en desacord amb mi però jo, per exemple, en el món dels gegants es basava en anar els caps de setmana al poble de tal jo ja n'estava fart de perdre un diumenge carregar-me l'esquena anar al poble d'allà i després tornar. Llavors vaig arribar a la conclusió potser perquè ja n'estava fins els pebrots que jo els Gegants de la Ciutat no els veig fora de Barcelona. Per mi els Gegants de la Ciutat té el seu sentit que surtin aquell dia, en aquell lloc i aquella hora saps. Fora d'aquí, sempre hi ha sortides extraordinàries, però... No ho comparo amb sardanes i castells perquè són mons totalment diferents. Si els gegants abans, fa quatre dies, cobraven. Vull dir, és una invent d'ara això de les colles geganteres. Però aquest debat m'interessa molt, el tema de l'associacionisme cultural és una cosa interessant. Un altre debat que m'interessa molt és el tema de les festes infantils. Fem festes expressament pels infants? És a dir, fem una còpia de la festa gran pels petits, o els

incloem d'alguna manera a la festa de sempre? Què fem?

D-da2: Jo els inclouria a la festa de sempre. Simplement pel tema de pirotècnica, que està molt regulada. La pirotècnica infantil és una i la pirotècnica d'adults és una altra. Si no, per mi està clar que haurien d'estar integrats. Hi ha una festa i és una festa comuna.

D-dj1: Sí, adaptar també. No tant crear una cosa a part sinó adaptar diferents aspectes. Que no només hi hagi birres, que hi hagi sucs també.

D-hj2: Un exemple clar és el tema dels gegants infantils, jo n'estic fins al gorro. «Farem una còpia dels gegants grossos perquè els petits els puguin portar», «fem uns gegants petits perquè així la canalla n'apregui i després puguin dur els grans». La canalla diran «ja he portat al Mustafà», i als 15 anys se n'aniran a fumar porros al parc i passaran de portar gegants. Vull dir, no, no és la manera. Un altre debat molt interessant tot el tema de la inclusió. Com integrem les comunitats migrants? Per exemple, la comunitat musulmana, com l'integrem a la processó de Sant Bartomeu de Sitges? S'ha d'integrar? Com l'integrem? La processó de Sant Bartomeu de Sitges és una processó on hi surt un sant, s'acaba i comença a l'església. Se m'acudeixen molts exemples. Al Vendrell fa anys van integrar un grup de sevillanes al seguici popular. Al seguici popular hi havia els diables, el ball de bastons, els castellers i els gegants. I van agafar un grup de Sevillanes. Fantàstic. A Vic fa quatre dies l'Ajuntament va dir «hem de recuperar el lleó perquè històricament hi havia hagut un lleó a la ciutat de Vic». Qui el portarà? L'associació de veïns del barri del Remei, la majoria musulmans. Els musulmans al barri del Remei porten el lleó de Vic a l'anada a ofici. Ofici religiós, catòlic. O Tarragona, cada barri de la ciutat, amb comunitats totalment diferents, porten un element de la festa. Els gitanos porten els gegants, els del barri del cor porten la cucafera, els de Serrallo porten la víbria... Són exemples. Què és lo millor? Com hem d'integrar les comunitats migrants? És un tema, i cada cop en tenim més.

D-hj1: És super interessant això de com integrem les comunitats migrants, i també què introduïm o no introduïm a la festa. Per exemple, això que tu has dit a les sevillanes, no sabia que s'havia introduït a la cultura popular. Se m'acudeix que algú podria pensar que com que no és tradicional d'aquí no es podria fer, però a Tarragona es fan castells i a Girona es ballen sardanes. Al revés també s'ha importat.

D-hj2: Sí. La Feria de Abril porta 50 anys fent-se.

D-hj1: És un tema interessant on posem els límits i què sentim com a nostre i què no.

D-da2: És tradició del territori o de les persones que formen el territori? Això és el debat. Si les persones que formen el territori tenen una cultura arrelada diferent és lògic que la vulguin escoltar.

D-hj1: També és evident, sense entrar a valorar si això és bo o no, que sí que hi ha una competició, sobretot en el món casteller. Existeix un concurs de castells que està puntuat, totes les colles es preparen pel concurs per assolir la màxima puntuació possible. I també és cert que moltes vegades es fan actuacions de cara a fora. Si es va a l'estranger, si es va a un concurs... Depèn de com entenguis la cultura popular, però si tu l'entens com una cosa que tu fas pels de la teva comunitat perquè tothom la viu d'aquesta manera i perquè tothom se la sent seva, en el moment que tu ho fas com una exposició potser ja no és tan cultura popular, encara que el que tu estiguis exposant sigui la teva cultura popular, perquè ho estàs fent amb un objectiu d'exposar-te. Per mi és molt diferent la rivalitat que sempre hi ha entre colles, que és molt natural i que ha existit sempre, que no arribar a puntuar-ho i fer aquesta classificació. A mi no m'agrada. Però sí que trobo natural que hi hagi una rivalitat, sense entrar a puntuar.

D-dj1: Continuant amb això, jo crec que aquí és una mica on es creua la frontera entre el que diem de cultura de tradició, d'arrel i tal amb la cultura popular. Hi ha moltes coses i moltes activitats que es fan ara que les trobem com de cultura popular de tota la vida, i potser porten deu anys fent-se. Aleshores, jo crec que lo important amb el tema de la inclusió és no crear com un mosaic de diferents peces, com ara que ells, a part, facin una activitat, a part, dins del programa de les festes majors, però a part. Jo crec que aquí està el problema. I també hi ha el problema que potser costa. Estem molt oberts, però costa, a vegades, entrar, si veus una cosa que... Nosaltres el que diem tota l'estona i el que estem parlant és el tema de la identitat, de pertànyer en un grup. Però clar, és gent que potser no veu aquest com el seu grup o com el seu espai de pertànyer. Aleshores jo crec que és molt clau la figura dels mediadors, perquè no es creï com un mosaic. És a dir, com una persona pont, o grups que són pont. Maneres d'arribar, una mica, a un acord, perquè tampoc podem obligar. Aleshores, la figura del mediador és molt important, i el fet de no crear mosaics, sinó un calidoscopi que realment que sigui inclusiu i no separat. I el tema dels concursos crec que també és veritat que potser és una via de mantenir-ho, perquè potser si no hi hagués concurs hi hauria moltes parts que es perdrien.

D-hj2: I és molt fàcil perdre-les, i molt difícil recuperar-ho. Recuperar-ho no vol dir que ho farem aquest dia anecdòtic, no. Vol dir arrelar-ho als costums de la comunitat. I el tema de la competitivitat, a Valls no s'entenen els castells sense la competició. No rivalitat, sinó competició, hòsties. Per què foten el 3 de 9 desfolrat? Perquè l'altra colla ho ha fet. Va així. I quan acaba la diada alguns se'n van a l'hospital. Tampoc ens posarem a valorar si és ètic o no ètic. Pujar un nen de 5 anys allà dalt és ètic? És un debat interessant. Els toros ja sabem tots que no són ètics, però és cultura popular. Sap greu però és així. El tema de les comunitats migrants també va molt lligat amb les múltiples confessions que tenim al país. Fa 50 anys era un país catòlic, i ara no. Ara el catolicisme comparteix puesto amb moltes altres, i molt diverses, i molt diferents entre elles. I crec que és un error, des de les institucions i des de la societat en general, que sempre ens aïllem en guetos. És molt difícil, i no ho hem fet, i per mi és la principal crítica en aquest sentit. Per què no creem un diàleg interreligiós i intercultural? Hi ha una tendència colonialista, i això és una crítica també pel món de l'associacionisme cultural. I ho dic així tal qual. «Portem la festa major als barris», això passa molt a Badalona,

«portem el dimoni als barris». I llavors a la canalla del col·legi aquell de Sant Roc, que tots són gitanos i musulmans, la gran majoria; veuen un senyor que els explica «això és lo bo, lo que feu vosaltres no, això és lo que heu de fer». Que els expliqués a aquesta canalla? Crec que la pedagogia és molt important, i sobretot ara que parlem d'educació social. Per què no creem un diàleg? «Mira, aquí ballem aquest ball de bastons, de Canyet. Es pica així... Al Pakistan teniu algun ball de bastons?». O alguna cosa semblant. Crear diàleg. Com? No ho sé, això ja és feina dels educadors.

D-da1: El que deia el D-hj1, a mi m'ha deixat pensant molt. Jo estic totalment d'acord en el fet que competir o fer coses fora del nostre territori no és una cosa clàssica ni correcta. No és una cosa fonamentalment important però és interessant, una mica com una xispa per animar-nos a nosaltres mateixos. Per exemple, el mes que ve la nostra colla anirem a fora tres dies. Una cosa absolutament gens obligatòria, hi ha gent que pot no anar-hi. Però tothom es tornava boig i la quantitat de gent que participa augmentava molt. Funcionava molt per animar-nos. Fer el concurs és el mateix. No cal competir, fer una cosa sense competir igual té molt sentit, però si competim hi ha un instint humà i gaudim molt fent-ho d'aquesta manera. I el cas dels castells, és una cosa molt catalana, però hi ha moltes colles castelleres petites fora de Catalunya. Mirant aquesta situació nosaltres mateixos autoreflexionem. Quan la nostra colla va anar al País Basc per fer castells, la diferència va ser la reacció de la gent. Aquí la gent està molt acostumada a veure-ho, i està bé; però si anem a fora la gent es torna boja perquè no ho han vist mai, i això ens anima molt. No cal que sigui cada any, aquesta estimulació, no cal que sigui com una droga. Però de tant en tant no està mal.

D-dj1: Jo crec que tenim un problema també de prejudicar una mica. O sigui, ens imaginem que si és musulmà vol dir que menja cuscús cada cap de setmana, que té la religió arrelada a la pell... De la mateixa manera que nosaltres no pensem en una persona catalana i ens l'imaginem amb barretina i menjant mongetes amb botifarra cada diumenge, doncs no podem... És una mica la mirada que tenim de les persones que venen de fora.

D-hj2: Folklòrica.

D-dj1: Trencar amb aquest estigma jo crec que és el punt inicial. Potser per exemple estàs ensenyant a la comunitat pakistaní «mira, tenim aquest ball de bastons», i potser ells és que ni fava de la tradició... Perquè segurament la majoria van néixer aquí, també. Aleshores, treure aquest estigma i també incloure des d'altres maneres que no sigui només des de compartir tradicions, sinó mostrar la tradició en què la majoria han nascut. A vegades tenim com una barrera... I també és molt important la barrera del temps, del que ho tinguis a prop de casa. Això de portar les coses als barris crec que és molt important. O sigui jo on faig sardanes és literalment a cinc minuts de casa meua. És lo important, tenir centres culturals al costat de casa. A vegades no és tant l'espai i l'activitat en si, sinó el fet que ho tinguis al costat de casa. Que no estigui tan centralitzat, moure les activitats.

D-da2: El D-hj1 comentava lo dels viatges, expressions, quan surten a fora, per exemple castellers. També estaria una mica d'acord amb tu, que potser ja no és tant expressió de cultura popular sinó és més un espectacle o una exhibició. Potser és necessari per mantenir la cultura popular aquí però ja no és cultura, forma part d'un espectacle. El que comentàveu en D-hj2 i la D-da1 de la competició, forma part de l'ésser humà, la competició, no? I per últim el que dèiem de la pedagogia, que tu ho comentaves i la D-dj1 també. Jo per aquesta banda d'educació social... Més que intentar imposar lo teu, «si ets algú de fora t'intentem imposar la nostra cultura», o no, mantingues la teva; és intentar transmetre que a tot arreu hi ha una tradició, hi ha una cultura. Intentar obrir les ments de la gent de dir, ostres, pel fet de formar part d'una comunitat, d'un territori, la gent es vincula d'alguna manera, fent coses diferents. Jo crec que és això el que hem de transmetre, que la gent per naturalesa humana al final ens acabem vinculant en associacions, en activitats conjuntes que ens agraden. Més que intentar dir, «això és el que fem aquí i és lo bo», o «jo per ser de fora he d'intentar mantenir les meves tradicions». Després les persones han de ser lliures i han de poder triar si se senten a gust amb la seva cultura d'origen familiar, amb la cultura d'aquí, fan un mix o diuen, ostres, és que a mi això no m'interessa per res i la meua vida transcorre i té altres interessos que no formen part de la cultura. Crec que lo important és fer entendre que sempre pel fet de ser en un territori hi haurà una tradició i que forma part de la humanitat. I després cada persona triarà el que li sigui més convenient o el que li interessa en aquell moment.

D-hj2: Sí, bueno, de fet aquest tema de la pedagogia... Més enllà de la pedagogia... Què fem en una societat on cada vegada hi ha més cultures i cada vegada som més i més diferents i més diversos? És a dir, per això justament és molt important. Mantenim les nostres formes, vinculem-nos-hi. Justament aquí tendim secularitzar la cultura popular. «La cultura popular és cultura popular catalana, res més. Van amb espardenyes, es posen barretines i fan el friqui». Acabem sent un reducte folklòric en la societat que aquell dia ens posem barretina i ens posem espardenyes. Crec que això passa també per la hiperfolklorització de la festa.

D-da2: «Això és sagrat». Però si només fa 20 anys que es fa.

D-hj2: Exacte, aquest any el creem i l'any que ve ja és tradició. Què és tradició? El tema dels concursos també m'interessa molt. De fet, el concurs de castells es va crear perquè estaven desapareixent els castellers i les colles castelleres. Es va crear l'any 32. També per folkloritzar el món casteller. Per intentar-ho mantenir d'una manera totalment folkloritzada. Vull dir, la gent anava allà a riure-se'n («mira aquells garrulos que pugen amb els peus bruts un sobre l'altre, quin fàstic, amb els peus bruts aquí»). Ara no ho entenem, això. Un altre tema molt interessant relacionat amb això de les grans ciutats i els barris i estar al costat de casa: com collons fem una festa popular en una ciutat d'un milió d'habitants? La Mercè és una festa popular?

D-dj1: No, jo no deia tant a nivell de festa sinó sobretot de tenir centres culturals, activitats, associacions, etc. més distribuïdes.

D-hj2: Sí, sí. Al cap i a la fi per mi una ciutat són tot de pobles units sense camp al mig, l'únic que comparteixen és l'Ajuntament. Per mi és això, una persona de Sants per mi és un altre poble, i a Gràcia ja ho diuen, «som una vila». I Torre Baró encara més.

D-da1: És molt millor estar aquí al costat, això sí que hi estic totalment d'acord. Però nosaltres quan vam decidir com a família que volíem fer l'activitat de castellers vam comparar les vuit colles que hi ha de castellers [a Barcelona]. La primera opció era a Sants, però el nivell era massa alt, i com que nosaltres som principiants... Vam comparar molts factors diferents i vam triar una colla que està a Sant Andreu, totalment a l'altra punta. Aleshores, sí que idealment ojalà viure al costat, però la veritat que com que cada colla té una filosofia i ambient i funciona diferent... I nosaltres estàvem ben informats i hem tingut la llibertat de triar-ho. A la nostra colla, molt poc, però hi ha gent que ve de fora de Barcelona. Fem dos dies d'assaig i entrenament cada setmana i diades i tot això. Un desplaçament innecessari, molt brutal, però ho fan perquè volen. Crec que això és un equilibri. Idealment millor així [tenir-ho a prop de casa], però bueno, que cadascú faci el que vulgui, no? Però això també passa.

Entrevistadora: Crec que ha estat molt guai que parléssim durant una bona estona sobre tot aquest tema d'interculturalitat i migració perquè realment quan es parla d'inclusió no és només que sigui un espai intergeneracional sinó també que es tingui en compte tot això. Anant cap a una altra banda també volia preguntar-vos... Perquè moltes de vosaltres heu dit que heu viscut la cultura popular com a espectadores i també com a participants. Al final, tot i que a la cultura popular hi hagi un cert empoderament quan entres a formar part d'una colla perquè estàs participant d'una cosa conjunta, no deixa d'haver-hi també unes certes jerarquies allà dins. Vull dir, hi ha un cap de colla, i totes aquestes coses. Aleshores, com viviu la part dels rols de gestió, de presa de decisions i tot això a dins de les colles? Creieu que és algo que realment està horitzontalitzat en el lloc on esteu o realment hi ha una diferència? I si hi ha una diferència, vosaltres us heu quedat en el pas de participar o heu fet el pas de gestió i organització? Teniu interès en fer el següent pas? Com és una mica tot això?

D-da1: Jo crec que és molt interessant el tema del grau d'implicació, que és super variat. No és un «sí», o un «no». En el cas de castells no és que la gent que sempre puja, sí. Encara que siguis família i no ajudis a la pinya, sempre estàs allà. Hi ha un grau de participació molt variat. I aquesta generositat de la implicació també és una part positiva per mi. Si per exemple em surt una feina i durant tres setmanes no puc venir, no passa res, després de tres mesos tornes. Sigui per la feina o per altres activitats, és igual, pots fer-ho. Això que no hi hagi ni «sí», ni «no», ni «gris»; que s'accepti tot, que hi vagis si vols, i que sempre estaràs benvingut està molt bé.

D-da2: En el meu cas, al ser una colla de diables està clar que els nens i nenes no poden fer de gestors. Per tant, han d'haver-hi famílies. És una colla en què sempre s'ha dit que no és una activitat extraescolar per als nens, sinó que és una activitat familiar. Per tant, cada nen ha

d'anar acompanyat d'un adult. Per una banda, perquè no és una activitat on tu deixes el nen i al cap d'una estona el reculls, sinó que és una activitat familiar perquè els adults han de fer determinades tasques. I llavors aquí és el que tu preguntaves. Tu pots fer d'acompanyant i una mica dinamitzar el grup, vigilar i ja està, o fer el pas a la gestió. Clar, en el nostre cas nosaltres vam entrar com a adults acompanyants i després va haver-hi un moment en què les persones que estaven al capdavant de la colla necessitaven un relleu. La gent s'acaba cansant de fer un paper de gestió, i també per un tema que els fills es fan grans i arriba un moment que tenen uns altres interessos. Per tant, les famílies també necessiten d'alguna manera sortir d'allà i anar a buscar una altra colla o una altra cosa. Ara nosaltres estem en aquesta fase final. Els nostres fills ja s'han fet grans, hem passat uns anys de gestió i ara deixem el relleu a una altra gent. I la gestió, bueno, l'he viscut com una part més del paper. Les coses s'han de fer i s'han de fer entre tots. Per tant, si t'impliques... Forma part també de la implicació social o moral de la família. Consideràvem que havíem de formar part de la colla fins al nivell de la gestió perquè era important per la colla. Ho he viscut bé.

D-dj1: Sí, jo crec que a vegades la jerarquia la veiem com algo molt dolent, «ostres, aquesta cosa del poder», però al cap i a la fi és totalment això. Hi ha una jerarquia perquè hi ha uns coneixements que jo potser no tinc i aleshores no puc assolir. Cal ser conscient d'aquesta responsabilitat, que jo no estic fent coses perquè no puc o no tinc el coneixement. Crec que també és un bon aprenentatge. I de cuidar les generacions per tal que agafin aquest relleu i vulguin agafar aquest relleu, també és una part important. I és una cosa que passa a totes les associacions, independentment de si són de cultura popular o no. Hi hauran discussions. Jo crec que sí, que hi ha una mirada bastant horitzontal, perquè sí que s'intenta, com a mínim en el meu cas, que estigui tothom a gust. Però jo crec que sí que és a vegades necessària aquesta jerarquia, però per un tema de coneixements, i una mica de sentit i que hi ha coses que no se saben gestionar. El fet de cuidar bé les generacions futures per tal que vulguin agafar aquest relleu jo crec que és lo important.

D-hj1: Anava a dir exactament el mateix, pràcticament. Sí que hi ha una jerarquia. Per molt que la cultura que fem sigui popular ha d'estar organitzada, i no surt espontàniament. Si un grup de persones s'ha d'organitzar és evident que hi haurà un lideratge i una planificació i que això també forma part del relleu generacional.

D-dj1: [en una pausa espontània comenta que estudia Producció Musical a l'ESMUC, i que treballen tot el tema de polítiques culturals]

D-hj2: Un tema interessant és la burocràcia, a les colles. Un meló per obrir. Tu creus que una associació de vint persones s'ha de posar a fer una memòria anual d'ingressos?

D-da3: Ja, sí.

D-hj2: És que normal que tanquin les colles.

D-dj1: Jo crec que aquests casos són coses que... Com naturals.

D-hj2: Sí, però no.

D-da3: No serien tan naturals si no hi hagués tota aquesta burocràcia.

D-dj1: Ah, bueno, jo deia el tema de les jerarquies.

D-hj2: Ah, jerarquies. Jo no entenc una colla castellera sense jerarquies, seria un caos.

D-da2: La burocràcia al final és que la vivim amb tot i per tot. Per tant, és un exemple més de com estem de burocratitzats en la vida.

D-hj2: Sí, però és que la burocràcia fa perillar el fet, el fet de la colla. I això és molt greu.

D-da2: Sí, fa perillar el fet de la colla.

D-hj2: Que el ball de bastons de Canyet plegui perquè n'està fins als collons, i són vint persones o menys...

D-da2: Les protestes dels pagesos aquests dies també venien per la burocràcia, i estem parlant d'una altra cosa ben diferent.

D-da3: Sí.

D-dj1: Sí, sí.

D-hj2: Nosaltres tenim la solució més senzilla perquè, per començar, som voluntaris, i com a voluntaris ens podem agrupar en petites colles: la colla de gegants, la colla de bastons, la colla del ball de pastorets, etc. i cadascú funcionant de manera lliure, o fer el model del sud de Catalunya, de Sitges o Valls. «Agrupació de balls populars», i tots els balls estan dins d'aquella agrupació, dins d'un mateix NIF. I el tresorer és el tresorer de l'agrupació de balls populars. A Valls, també, la Unió Anelles de la Flama. Agrupar-nos, en comptes d'anar tothom per lliure. També, és que tot va molt lligat, perquè també té relació amb el tema de folklorització. «Els gegants fan trobades geganteres». Jo discrepo, en aquest punt de vista.

D-dj1: Tens raó amb això que estan els elements bastant separats. «Sardanes, concurs de sardanes».

D-hj2: I no tenen res a veure amb els gegants ni amb els castells.

D-dj1: O sigui, jo mai he fet un concurs de sardanes on hi haguessin gegants, per exemple. Podrien haver-n'hi perfectament. O que es fes també... Hi ha les sardanes, però sempre és bastant de tant en tant a la Catedral, i tot es basa en concursos. No hi ha com aquesta cosa de...

D-da2: Una mica és com el que deies dels castellers. Fem un concurs perquè es mantingui, perquè si no la gent... Si no té una motivació i una mena de competició costa més que s'hi impliquin.

D-da3: A plaça de Sants hi ha els divendres sardanistes, i no és un concurs, la gent va allà a ballar. I és guai, eh?

D-dj1: Sí que trobo a vegades a faltar veure-ho més, perquè es veu poc. Jo crec que ho veiem nosaltres perquè estem a dins, però jo no sé si una persona que potser no estigui involucrada dins d'una associació ho veu.

D-da2: Que no te n'adones com a espectador, si és un concurs o una expressió més espontània.

D-dj1: O simplement veure-ho, veure-ho pel carrer. Hi ha poca manifestació, potser.

D-da2: Sí, que si no és una festa...

D-hj2: Va relacionat, jo crec. Hi ha poca manifestació perquè les sardanes ballen el dia x aquí a la plaça aquesta, els gegants fan la trobada el dia x a la plaça aquella... I per mi, gegants i sardanes és el mateix. No que els gegants puguin ballar sardanes, no, els gegants desfilen. En el sentit de... El que hem dit al principi. Quin és el moment cohesionador on es troben gegants i sardanes? La festa. Els gralles surten a les vuit del matí, toquen matinades. Després van a buscar les autoritats amb els gegants, se'n van a ofici. Es fa l'ofici, qui vulgui hi és i qui no, no, se'n va a esmorzar. Després les sardanes o la diada de castellera. Després... No ho sé, models de festa n'hi ha molts.

D-da3: I cada any pot canviar una mica l'estructura, però al final és una mica això, seria aquesta línia.

D-hj2: A Granollers no hi ha ofici de festa major. És una festa basada en una competició, en una gimcana de blancs i blaus. I es monten una festa de puta mare, està molt bé. Jo volia posar també com a exemple d'organització l'exemple dels campaners del Pi. Els campaners del Pi no treballen al carrer, treballen al campanar, però les campanes se senten des del carrer. Als campaners del Pi per una banda hi ha l'associació d'amics i amigues dels campaners del Pi, els socis, els que paguen; i el cos de campaners, que són els que van a tocar. I a l'associació d'amics i amigues del campanar del Pi hi ha un president, un tresorer, etc. Però el cos de campaners va a part. Vull dir, simplement és qui toca. Si els amics i amigues et diuen «has de tocar això» el cos de campaners va allà i toca. I s'organitza d'una manera assembleària. Passa

el mateix amb els gegants de la ciutat, d'aquí de Barcelona. Els gegants de la ciutat són de la coordinadora de gegants de Barcelona, però estan gestionats per una colla de geganters que són com voluntaris. Al cap i a la fi són treballadors, però sense cobrar. Van allà perquè estan manats per l'Ajuntament i l'Ajuntament diu «aneu aquí», i nosaltres anem allà. I s'organitzen de manera assembleària entre ells. Són exemples.

D-da3: Jo a les entitats que he estat majoritàriament, clar... Per ordre legal dels estatuts hi ha d'haver una junta, però realment... Sí que és cert que sempre hi ha una jerarquia perquè algú al final ha d'ordenar la gent que està a dintre la colla, però totalment obertes aquestes juntes. En el cas dels castellers les 400 persones poden proposar coses, i si no hi pots anar sempre s'obre una llista de temes de «ei, passa això, passa allò altre», quatre línies explicatives i es porta a les juntes. És bastant horitzontal dintre de la magnitud que podria ser aquesta colla. I a les meves colles de diables potser sempre hi ha una junta que va tirant més el fil o fa la feina més burocràtica que s'ha de fer, però sempre bastant assembleàriament, que es pugui, entre tots, fer una mica de...

D-hj2: Jo estic fart de la feina burocràtica. S'ha de fer, però...

D-da3: És un rotllo la feina burocràtica, sí.

D-da2: Però, encara que la faci un altre, l'altre ha d'acabar existint. Ha d'haver-hi una persona que...

D-hj2: Sí, però jo ho dic en el sentit de començar a organitzar-nos de manera diferent. És molt complicat.

D-da3: Clar, però tu parles d'una entitat, i tens un suport de gent de l'entitat, de la colla. Però ara mateix, casals d'estiu i beques de casal d'estiu. Una família que no en té ni idea tu no saps el que li pot suar tinta poder demanar un casal d'estiu, i després la beca. Primer el casal i després la beca.

D-da2: Per això deia que tot està supeditat a la burocràcia, és que la nostra vida passa per això.

D-da3: Llavors clar, jo puc tenir el meu ensenyament i tot un col·lectiu de gent que em pugui ajudar, però hi ha gent que potser, potser aquí sí que hi entra més la gent immigrant; que no en té ni idea. Ni de llengua, ni d'on ha d'anar. I per molt que tingui la seva criatura a una escola, i per tant d'alguna manera sí que té un col·lectiu allà que li poden donar una mica de suport. Vull dir, gent sola i gent col·lectivitzada. Nosaltres sortim en tenim del col·lectiu. Serà una merda, però ho podem tirar endavant entre totes. Hi ha gent que no pot.

D-hj2: En la mateixa línia, si al cap i a la fi tots participem d'una mateixa cosa que és la festa,

perquè no ens organitzem de manera conjunta i fem una associació de festes, i ens en deixem estar d'històries. Jo soc així de radical, n'estic fart d'entitats.

D-da3: Sí que hi ha federacions i llocs on pots unificar. Però clar, també, si ha de tenir un NIF...

D-hj2: Els gegants de Sitges estan dins de l'associació de balls populars?

D-hj1: Uns sí, els altres no. És molt complicat, hi ha balls que hi pertanyen i balls que no.

D-da2: Després dintre de les federacions i les associacions hi ha...

D-hj2: «Jo m'emprenyo amb aquest i marxo d'aquí». Però jo vull continuar a la festa, a mi no em treguis d'aquí que és la meva parcel·la.

D-da2: Hi ha la coordinadora i no sé què... Sí.

D-da3: Tampoc ens hem de portar bé amb tothom, no?

D-hj2: Per això em vaig fer graller, és més anàrquic, jo toco amb la meva colla i no em toquen els collons els altres.

D-da2: Per això també hi ha maneres de viure diferents que fan que entenguis la cultura popular i la manera d'organitzar-te de manera diferent.

D-hj2: Totalment.

Entrevistadora: Vaig a llençar un altre tema. Creieu que les experiències que heu viscut dins de la cultura popular (heu parlat d'identitat, de compromís, de relleu, de cohesió, de participació) d'alguna manera són com una escola de politització? Creieu que pot connectar-se en alguns punts la vida associativa en l'àmbit cultural amb algo més polític?

D-da3: No.

D-hj2: Jo anava a dir que sí.

D-da3: És cert, sí, però jo m'he negat en rotund sempre. Ho sento molt, però no.

D-hj2: Hòstia, quan li vam fotre el llaç groc al gegant, això era el moviment polític. S'havia de fer? No ho sé.

D-da3: Ja, és cert, va lligat.

D-hj2: És que no podem fer un món sense política.

D-da3: Jo sempre m'hi he negat, per mi és que no.

D-da2: Ja.

D-hj2: Hòstia, doncs jo no hi estic d'acord. Jo crec que si hi ha un món sense política...

D-da3: Jo no puc.

D-hj2: Tot és política.

D-da3: Totalment.

D-da2: Ja.

D-hj2: I al cap i a la fi fent un castell, d'alguna manera o altra, estem fent política, es pot entendre una cosa o una altra. I ja que ho estem fent, almenys portem-ho cap a un camí conciliador. No dic cap a una banda ni l'altra, sinó més o menys conciliador.

Entrevistadora: Tu, D-da3, per què...?

D-da3: És que soc molt reàcia a la política en si. No em generen confiança. La política després és un mundo aparte, i llavors sempre ho he intentat separar quan he estat a totes les associacions, intentar no polititzar l'entitat. Però sí que és cert que no es pot evitar, sempre hi ha aquell punt que... Però jo intento no fer-ho. I si ells ho han de fer jo m'estic al marge. No és que me'n vagi de l'entitat, simplement com que en això no hi estic d'acord em retiro una mica. No és que marxi de l'entitat, simplement en aquest punt no hi participo. El que passa és que hi ha vegades que és tan fina la línia que estàs allà... Però no, a mi no m'agrada polititzar la cultura. No sé si m'estic explicant.

D-da2: Sí, jo t'entenc.

D-da3: Llavors és això, si em puc quedar al marge bé, i si no m'hi puc quedar pel que sigui - perquè és això de la fina línia, tan fina- tampoc em passarà res. No fotrè pedres ni res, però si ho puc evitar, ho evito, Si no, endavant, perquè sé que és això, estan casats. Estem parlant de cultura popular catalana, té una incisió política. Però intento separar-les.

D-hj2: Sí, en el sentit que si estem parlant de la comunitat dins la comunitat hi ha moltes idees diferents, i totes han de ser acceptades.

D-da3: Exacte.

D-hj2: L'exemple més clar i que em sembla més maco i més graciós és d'Igualada. A Igualada fa deu anys va sortir la FESTHI, la Federació d'Entitats del Seguici Tradicional Històric d'Igualada, en contraposició a l'Ajuntament. Per l'Ajuntament el dia festiu, el dia de la festa major, era el dia que als comerciants els anava bé. «Jo a la festa major me'n vaig a vacances al meu poble i via». I la FESTHI va dir «Hòstia, és una de les festes majors més antigues de Catalunya, què estem fotent?». I van començar a treballar la festa major en aquest sentit patrimonial. I evidentment amb qui s'havien d'ajuntar? Amb l'església. I quina església hi ha a Igualada? L'Opus. I la FESTHI, per una banda, amb l'esquerra independentista més radical, fent reunions amb l'Opus per un mateix objectiu que és la festa major. I estem entrant en política! És un tema que a mi em fascina, com s'han pogut posar d'acord gent totalment contrària i oposada en idees i en tot per un mateix objectiu comú.

D-da2: Més sociològic, això, que polític.

D-hj2: També, però l'únic objectiu era treure Sant Bartomeu al carrer i fer la festa major. I la gent de la CUP ho entenia perfectament.

D-dj1: Que xulo, això.

D-hj2: A mi m'encanta. A la diada de festa major s'ha de fer la processó, i la gent de la CUP ho deia. Tothom ha d'anar-hi, més enllà de si després entres a la processó ho no entres. Però és el moment on tothom hi ha de ser.

D-da2: Jo això no ho veig tan polític.

D-dj1: Jo crec que, clar, no política a nivell de partits, d'estar identificat en aquest partit o tal altre. El tema, també, que les tradicions es polititzin. És el fet que els partits mateixos s'abanderin. Jo crec que aquí està una mica el problema. I sí, jo també estic bastant d'acord que hem d'intentar posar com a mínim una cortineta. Entenem perquè és política, no a nivell de partits sinó a nivell de l'activitat en si, però ficar una cortineta de no caure com en aquesta manera d'abanderar-se de la política. Perquè si no estem parlant d'integració, de cohesió; si ja comencem a fer separacions, sí que...

D-hj2: A mi em fan molta gràcia els partits polítics com es relacionen amb la cultura popular.

D-dj1: Això és un tema!

D-hj2: És un tema tan fals i tan cínic. El dia 28, el cap de setmana que ve, hi ha la gran trobada nacional de gegants i no sé quines històries, i ja veig a venir tots els polítics allà saludant. «És molt important la cultura popular», «Sí, perquè hem de fer junts país». I després

hi ha tot el tema burocràtic.

D-dj1: Jo crec que això és consciència de cadascú.

D-hj2: Sí, sí. Però una cosa és instrumentalitzar les entitats de cultura popular dins de la política institucional de partits, i una altra cosa és fer política de base dins de les mateixes entitats. Al cap i a la fi les entitats de cultura popular també tenen un ús... Com es diu això?

D-da2: Una expressió o un impacte.

D-hj2: Sí, social i polític.

D-da2: És diferent l'ús que poden fer els partits polítics de la cultura popular estant en campanya i presentant-se a algun acte que la participació de la cultura popular. Jo entenc una mica el que deia la D-da3. «Ens conviden a tal acte». Clar, aquell acte té un caire polític. Llavors com a entitat has de participar? Si hi participes estàs, d'alguna manera directa o més indirecta, donant suport a allò. L'entitat està formada per molta gent amb moltes opinions. Llavors, què fa l'entitat? Ha de participar? Entenc lo de la línia fina. O ens conviden a portar la Flama del Canigó. També té una arrel política, és molt fina, però també hi és. Tu com a entitat què fas perquè tothom que forma part d'aquella entitat s'hi senti còmode, davant d'aquella invitació de participar en aquell acte? I això sí que és més subtil, però també hi és. I has d'anar amb compte de no ferir les sensibilitats de tots els membres de la colla. I això és més difícil de gestionar. Jo entenc que el partit polític x es presenti a tal lloc perquè mira, estan en campanya electoral. És molt evident, queda molt clar. Jo crec que tothom, sigui de la línia que sigui, més aviat els refusa. Però lo altre és més subtil i al final la gent que en forma part pot arribar a quedar més tocada, de dir «jo no em sento partícep d'aquesta expressió».

D-hj2: Bueno, ho diré com anècdota, però a nivell antropològic pot ser molt interessant i pot fer pensar moltes coses. Al món geganter a les passades eleccions municipals la gran majoria de presidents i caps de colla de pobles es van presentar a les eleccions per algun partit polític o altre. Tots. I actualment hi ha molts alcaldes de pobles que són geganters. Per què? Aquí ja podem entrar en una anàlisi antropològica que a mi em sembla fascinant, el tema aquest de l'elitisme.

D-da2: Tu pensaves en elitisme, jo pensava que a vegades la gent que té certa voluntat de servei de poble, jo sempre m'ho vull mirar així, comença participant en una associació i després acaba vinculant-se...

D-hj2: No, perquè la majoria són del PSC, també és curiós.

D-da2: A mi m'agrada veure el món ideal i després...

D-hj2: No, no.

D-da3: Això passa amb les associacions de veïns de Barcelona. Va molt lligat.

D-hj2: Sí, hòstia, sí. Un altre debat interessant.

D-dj1: Això és un tema. Jo, de debò... Amb l'associació de veïns hem tingut una de problemes...

D-hj2: I són dos a l'associació de veïns.

D-da3: Clar. No té res a veure amb el món cultural, però és que... Justament això...

D-hj2: Són els que organitzen les festes, a Sant Antoni.

D-da3: Sí, no a tots els barris, però sí. A Sant Antoni sí, a Sants no.

D-hj2: És que a Sants hi ha un model de festa molt guai.

D-da3: A Horta sí, Montbau també.

D-hj2: L'organització per carrers a mi m'encanta.

D-da2: Requereix de molta gent.

D-hj2: Sí, i a Gràcia ja comença a...

D-da2: A Gràcia entràriem al tema de si és cultura popular o és espectacle i exhibició.

Entrevistadora: Tallo una mica això, tot i que potser us han quedat coses per dir, perquè queda més aviat poc temps i volia fer-vos una altra pregunta. Totes, en algun moment, heu començat a participar. Potser algunes molt més d'hora de les vostres vides, o potser més tard. Aquest procés d'entrar a dins d'una colla, de deixar de veure-ho com a espectador, de començar a participar, com creieu que ha estat? O sigui, creieu que és fàcil entrar a dins? Com ha estat l'acolliment? I el rebre relleu? Com valoreu tot això?

D-dj1: Clar, des de la meua part va ser bastant fàcil perquè va ser a través del centre cultural. Nosaltres anàvem a veure les obres infantils del teatre, vam entrar des del teatre i allà ens van explicar que hi havia una colla de sardanes, que eren més o menys les mateixes persones que feien teatre. I vam decidir apuntar-nos. Primer, va ser molt important que ens diguessin «Vine a un assaig, vine algun dia a algun concurs». O sigui, el fet de mostrar. Veus que els nens s'ho passen super bé, i ja està. Va ser molt natural i va ser un procés molt fàcil.

D-da2: En el meu cas és al revés, van ser els meus fills que van voler entrar, però també amb la mateixa sensació de facilitat. Estava pensant el mateix, «Vine a un assaig, valora-ho, prova-ho dues o tres vegades, i si encaixes i estàs a gust, apunta-t'hi». Molta facilitat i una entrada fàcil.

D-hj2: Això també va lligat amb les mil i una formes d'entendre les associacions. A Mataró els gegants... Quan neix un nen l'apunten a portar el Robafaves. Primer. Perquè hi ha una llista d'espera tan llarga que al nen l'apunten a la llista d'espera, i un dia portarà el Robafaves.

D-da2: És tradició o és exhibició?

D-hj2: Tradició, per mi està claríssim.

D-dj1: Abans d'apuntar el nen al registre, va anar a la llista...

D-hj2: Totalment.

D-da3: Per mi també ha sigut molt fàcil, no he trobat mai pegues. També perquè et busques amb qui fer o amb qui anar. No sé si he anat mai sola. Vas amb algú i t'agafen amb les mans obertes. A més, sempre amb els diables, vas amb els nens, i allà hi ha gent que t'acull i t'explica com funciona tot, què s'ha de fer, què no s'ha de fer. Et donen també una mica d'aprenentatge i de suport i de guia. No et convenç? Doncs marxes i ja està, en un principi no hi ha una implicació molt forta. I amb castells igual, tens la teva persona, que ara no sé com es diu, que et fa una mica la guia, t'explica les parts tècniques i tal, i ja et vas incorporant. Però és que fa tant de temps de tot plegat que no recordo... I amb les noves, com podria ser Ribes, quan vas allà és una entitat en la qual allà dintre hi està tot posat: els esbarts, els bastoners, l'esplai... Tutti mundi cultural allà dintre. Al final, clar, vas parlant amb un, vas parlant amb l'altre i de seguida entres quasi a tot arreu. Si no, provar-ho una mica. No recordo complexitats ni molt menys en cap de les entitats que està.

D-hj2: Hi ha facilitat, però també moltes limitacions. El món de la tradició està replet de rituals, de protocols no escrits que tu has d'entendre, ningú t'ho explicarà. Un exemple de grallers: si vas a les matinades al Vendrell abans d'esmorzar es fan lluïments. Si vens de fora i estàs convidat, tu no pots començar a tocar el primer, i no pots tocar una cosa més difícil que el que toca l'altra. Això no t'ho explica ningú, però ho has d'entendre. I tu arribes allà i comences a tocar i veus que tothom et mira amb una cara així... Vull dir, que hi ha moltes limitacions...

D-dj1: Però jo crec que això és més social.

D-da2: Sí, la manera de fer.

D-da3: Clar, és com quan tu vas a casa d'algú, no faràs segons què si no t'ho diu, la persona.

D-hj2: Però aquestes maneres de fer van a missa, són gairebé rituals. No només és un simple costum. S'ha format així i és així.

D-da3: Clar.

D-da2: Sí, sí.

D-hj2: El món de la cultura popular catalana em sembla un exemple molt guai d'integració. A tots els aspectes, a tots els nivells i a tots els grups de societat diversos, haguts i per haver.

D-dj1: Jo crec que una de les vies més fàcils per entrar són els nens. Poden entrar per les escoles, és un pont bastant clau. Lo complicat és si ets una persona adulta que no tens nens. Tu [D-da2] potser sí que vas entrar més pels teus fills, però el problema és si és una persona adulta que potser no té aquest caliu associatiu. Lo important és com ho fem per intentar acollir persones adultes que no tenen el pont dels nens. És molt complicat.

D-hj1: Jo també crec que és molt difícil com a persona adulta que no té una xarxa social de persones que estiguin involucrades en aquest món entrar-hi. Un exemple que deies tu és això de la llista d'espera de Mataró. A Sitges ni et dic... És que no és transparent, per començar. O ets d'allà o no entres. No és fàcil, com a persona adulta nouvinguda. O no nouvinguda, simplement que mai ha estat ficada en aquest món. Alhora, un cop hi has entrat ja... Vull dir, són un exemple d'integració, moltes coses de cultura popular, castells, per exemple. Però no sempre és fàcil el procés d'entrada i no sempre es facilita. I jo crec que hi ha molt marge de millorar per aquí.

D-hj2: Sí, sí, totalment d'acord. Vull dir, és que clar, cada lloc és un món. I si allò mou masses... Vull dir, si el Robafaves mou masses a Mataró, o si la Macarena a Sevilla mou masses... Per ser costalero de la Macarena, sort, espera't. Però també s'entén, perquè hi ha moltíssima gent que vol ser costalera de la Macarena, com ho has de fotre? I també s'ha d'entendre, o no s'ha d'entendre, que dins del món de la cultura popular també hi ha moltes... «Ara que he arribat a ser costalero jo aquí no em moc».

D-hj1: Això és un tema.

D-hj2: A Vilafranca cada 5 anys, o cada 4 anys van canviant la gent, van rodant. Sempre hi ha gent. És bo pel ball, és bo per la festa aquest canvi tant rotatiu i tant ràpid de gent? No ho sé. També el tema... Com és que entres pels nens? Com és que molt bona part de la gent s'apropa al món associatiu cultural popular per la canalla? Per què no t'apropes tu com a adult? Potser està molt infantilitzada o folkloritzada, no?

D-da2: Jo crec que perquè és més còmode, més que perquè estigui infantilitzat.

D-hj2: Sí, però un exemple. Ja sé que és un exemple, «un reducte gal irreductible». El Ball de Bastons de Canyet, Canyet és un barri de Badalona. El Ball de Bastons de Canyet el ballen els joves, i és un ball... Justament això, en comptes d'anar-se'n a menjar pipes al parc, ballen bastons. Per què? No ho sé, per divertir-se, per fer algo. Quan es casen o quan tenen fills marxen del ball. I per això la història del Ball de Bastons de Canyet és temporal. Durant cinc anys va ballar, i durant cinc anys després no es va ballar, perquè no hi havia ningú a Canyet per ballar al Ball de Bastons, perquè tots estaven casats o eren massa petits. I després va tornar. Sempre ha sigut així, totalment cíclic. Hi ha hagut èpoques que no hi ha hagut ball, èpoques que sí. Vull dir que el tema dels nens és interessant, no? El fet aquest de com veiem les entitats o com veiem la cultura popular des de fora. Com els friquis, els quatre garrulos que posen un sobre l'altre o que surten el dia de la santa al ball de bastons. I per això també, pel fet que estigui hiperfolkloritzat, i ho dic així sense embuts, la cultura popular en aquest país està hiperfolkloritzada, començant per les institucions. T'allunyes molt, d'això. Dius, hòstia, a mi quina mandra participar ara en aquest grup de friquis que fa això.

D-dj1: Jo estic d'acord amb el tema que, normalment, si ets una persona que... O sigui, les persones grans de les associacions normalment és perquè també van entrar de petits. És tot aquest cicle, que costa molt arrelar. I això costa molt també pel tema de la integració, perquè normalment la integració va molt bé a través de les escoles, a través dels nens. Però com ho fem amb les famílies que venen potser no tenen nens?

D-hj2: Clar, és que una persona que s'ho veu des de fora, al cap i a la fi, és perquè no s'hi sent part, potser. Si jo m'estic mirant el ball de bastons, per mi és aquella gent que balla bastons. No arribo mai a pensar que, hòstia, potser podria anar-hi, ballar. No. Simplement, no hi formo part, ja està.

D-da2: I no t'atreu, potser.

D-hj2: Sí. Per suposat, sí, sí, també. Però, vull dir... A Ribes la gent balla bastons perquè és el que s'ha de fer, perquè formen part de la comunitat ribetana. Si hi ha nou colles, l'any que ve n'hi haurà vuit perquè una ho ha deixat, i l'altre n'hi haurà dotze perquè se n'han apuntat quatre més.

D-da2: Tenim angles diferents [pel que fa a la infantilització de la cultura popular]. Tu veus coses que jo no soc capaç de percebre i al revés.

D-hj2: Potser ara m'ho he explicat molt bé.

D-da2: No, no, t'expliques bé. Però clar, a nivell d'edat i tot som diferents. Tenim coses que

t'han passat que a mi no.

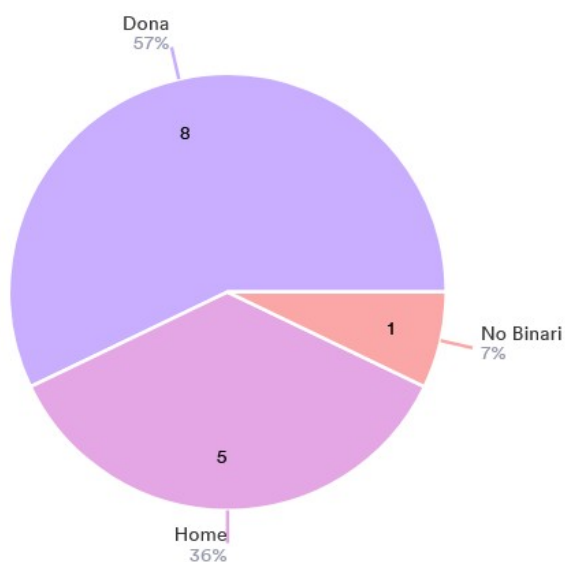
Entrevistadora: Realment ja és l'hora, podeu dir alguna cosa més que hagi quedat, com a tancament del debat. Si no, ja estaríem.

[no transcriu més perquè només van dir agraïments i que esperaven que fos útil pel treball]

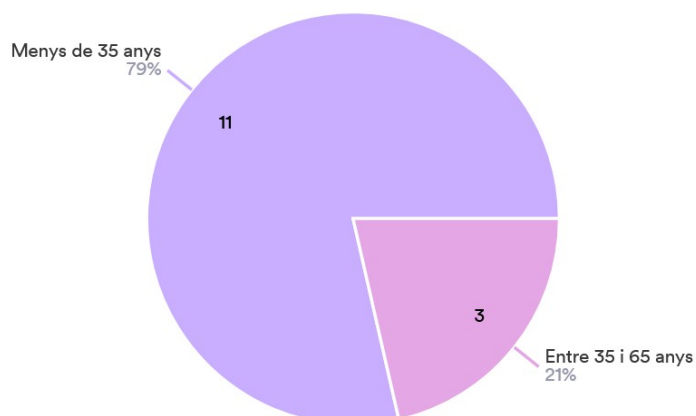
Anàlisi del qüestionari

PREGUNTES TANCADDES

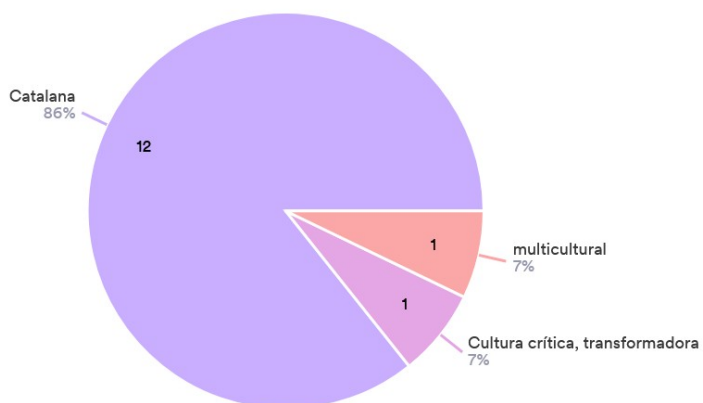
1. Amb quin gènere t'identifiques?

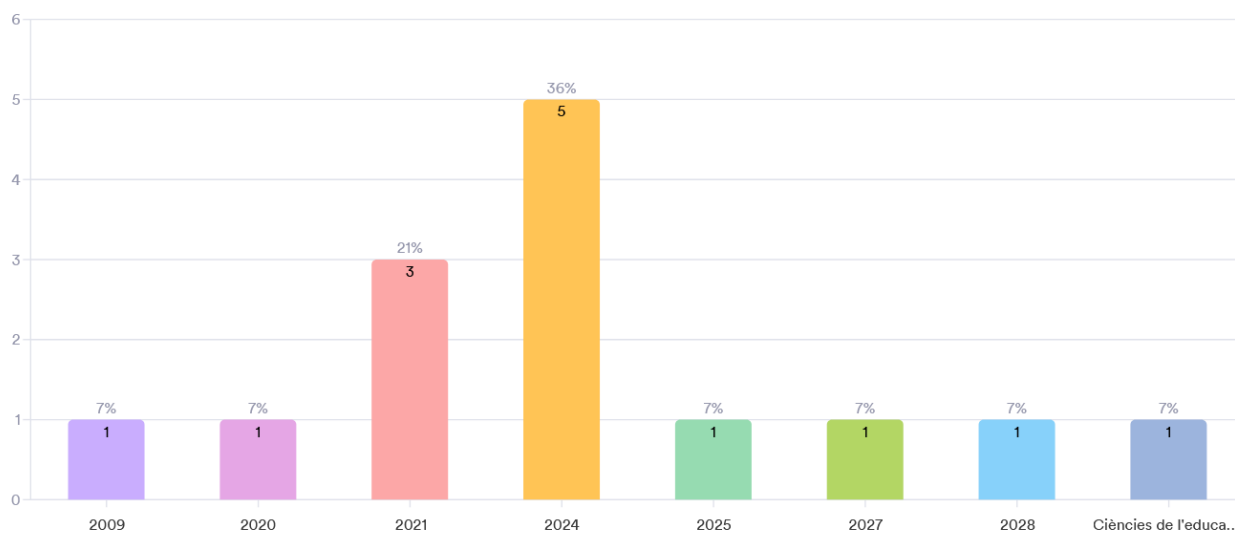
2. Quants anys tens?

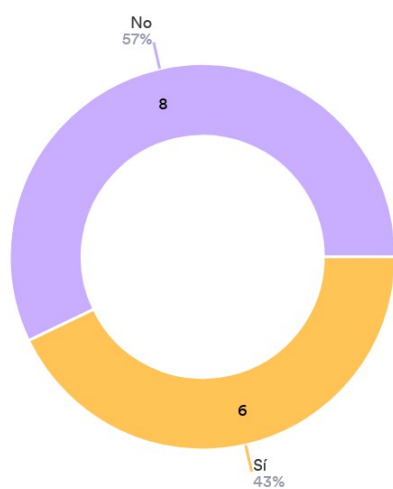
3. Quina consideres que és la teva identitat cultural?

5. En cas que n'hagis cursat estudis, a quin any et vas graduar/calcules graduar-te?

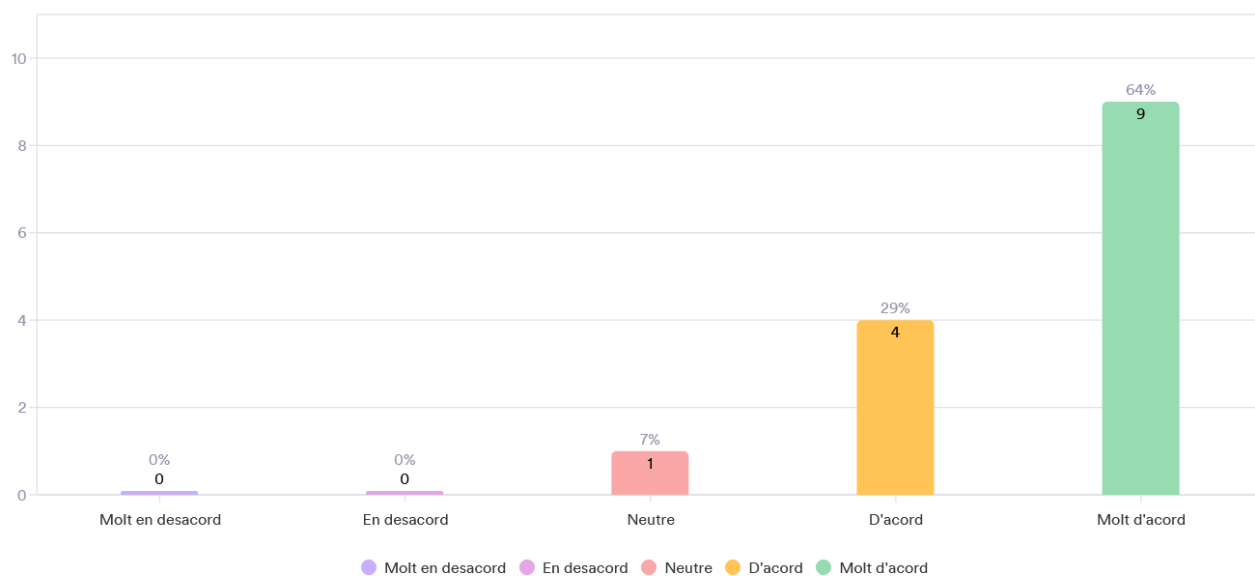

6. Tens/has tingut alguna relació laboral amb la cultura?

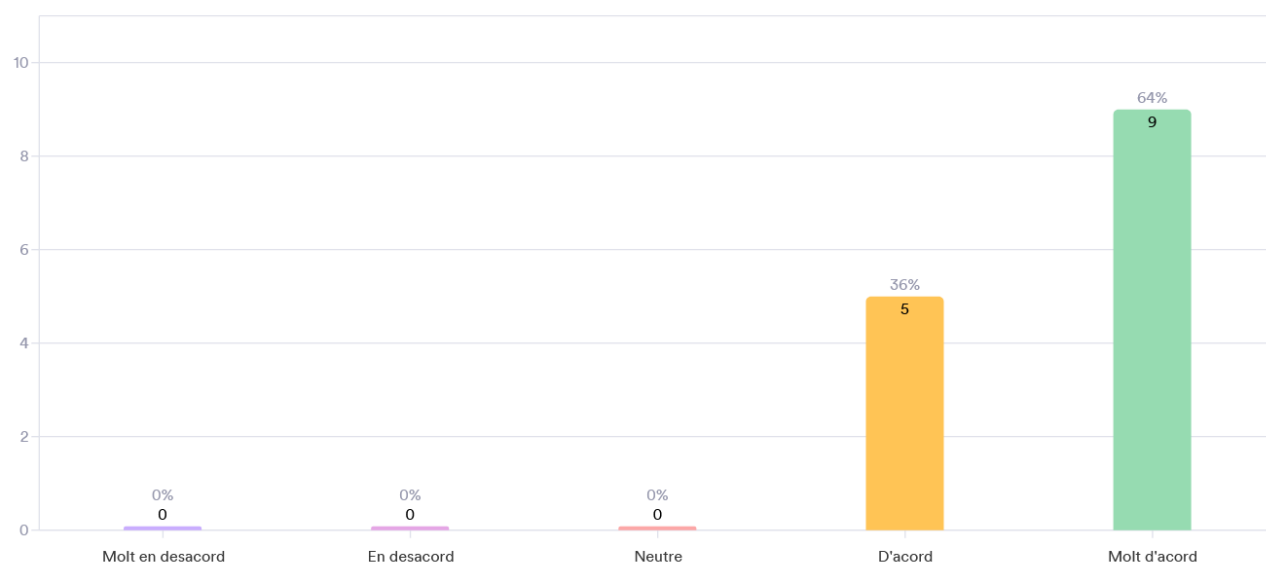

1. Quins dels motius següents expliquen millor per què participes en la cultura popular?

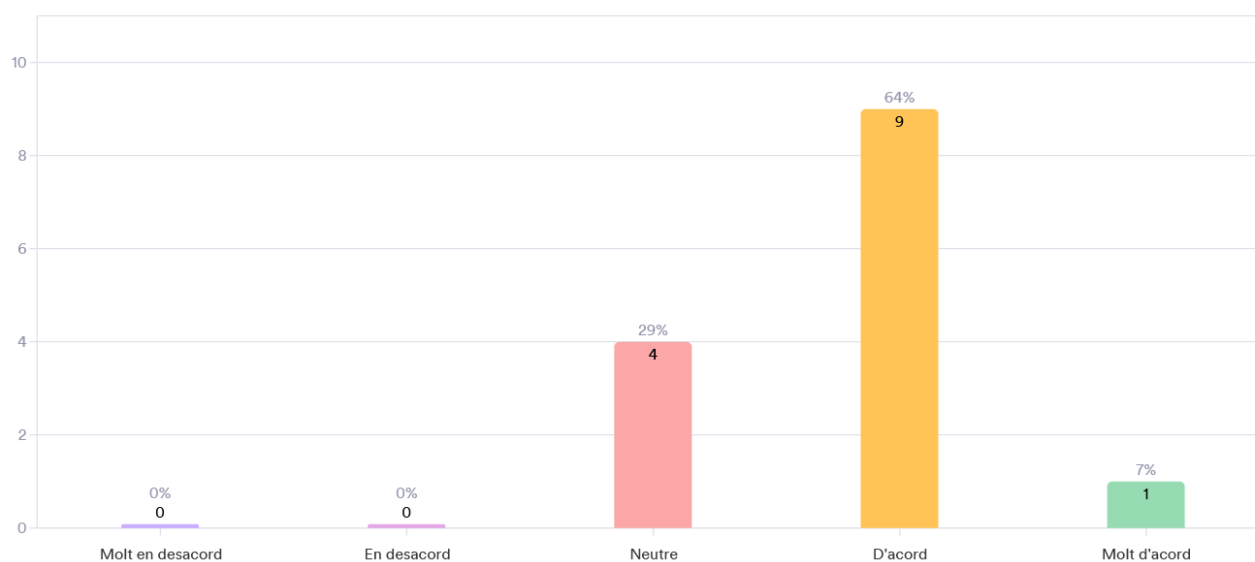
Com a espai de socialització.

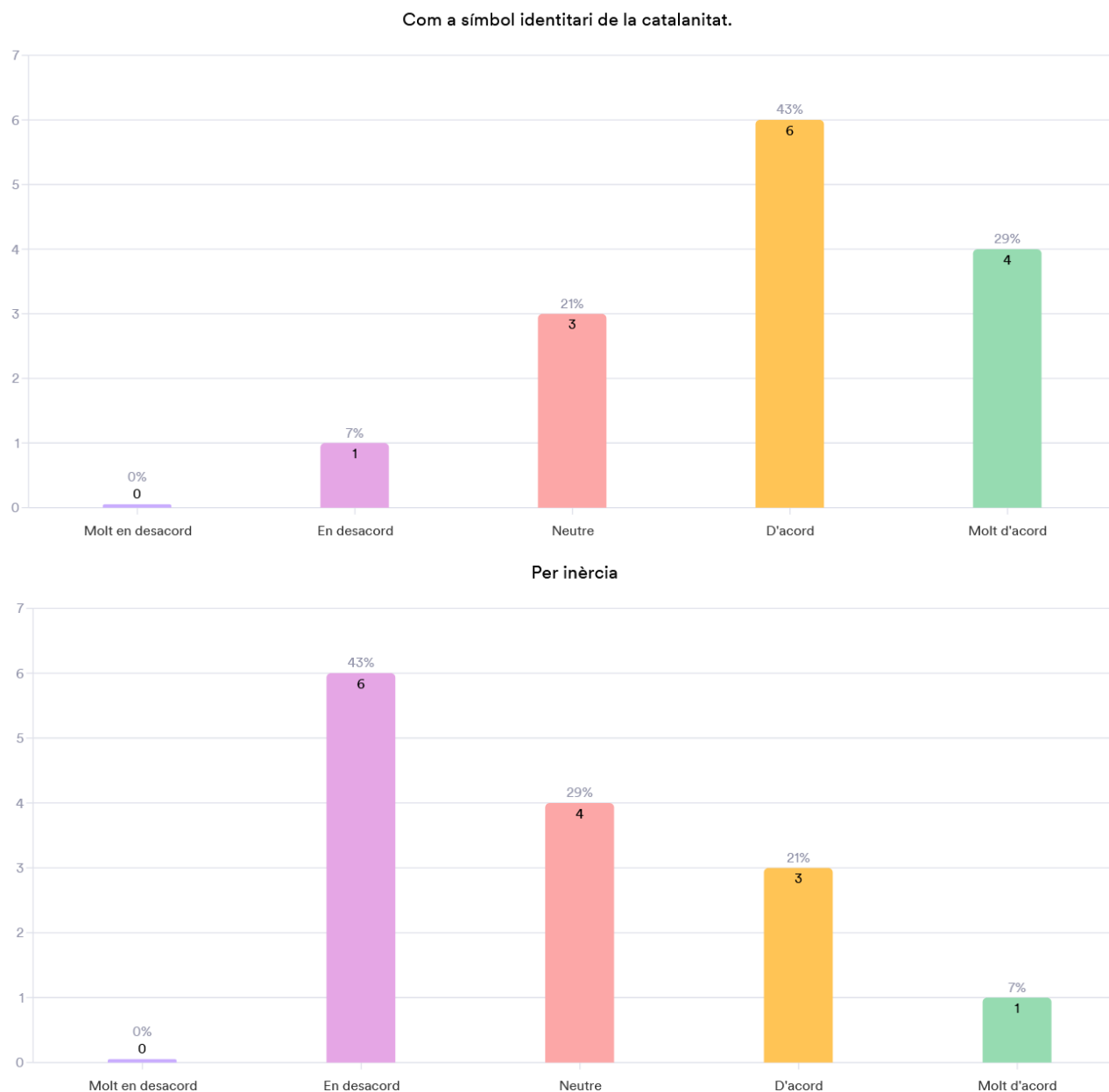

Pels valors que m'aporta.

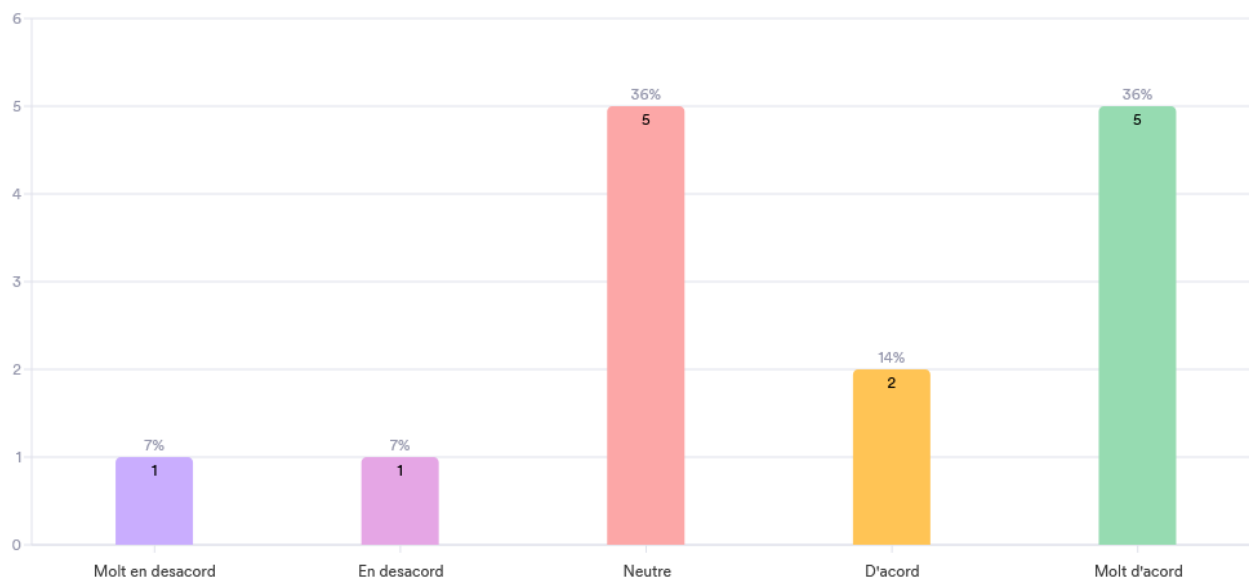

Per potenciar la creativitat.

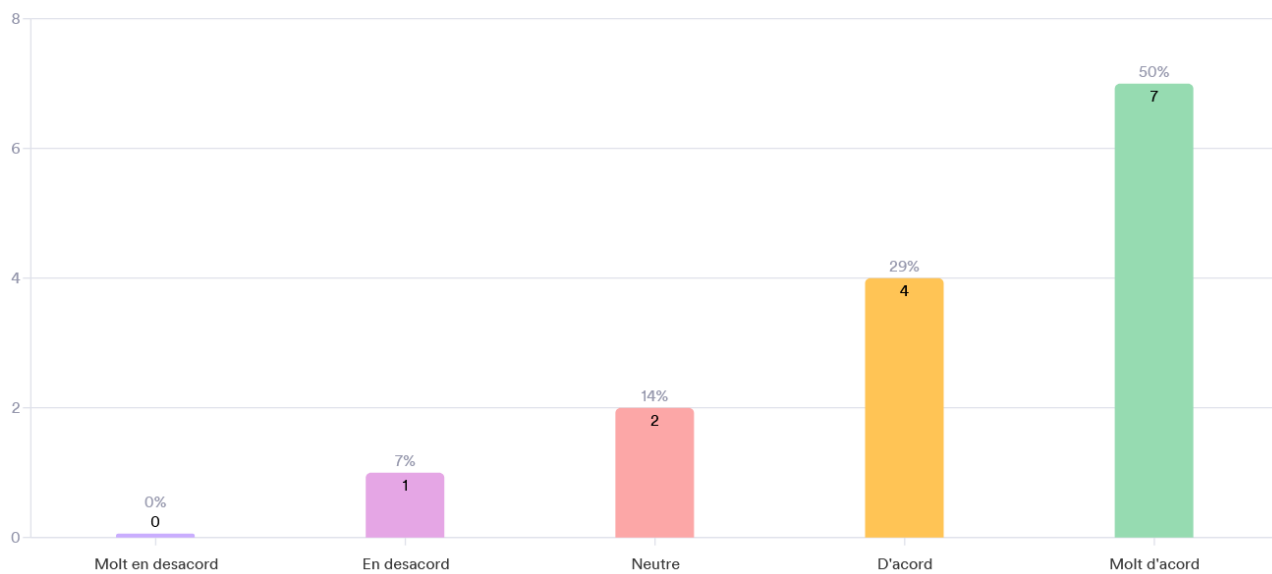

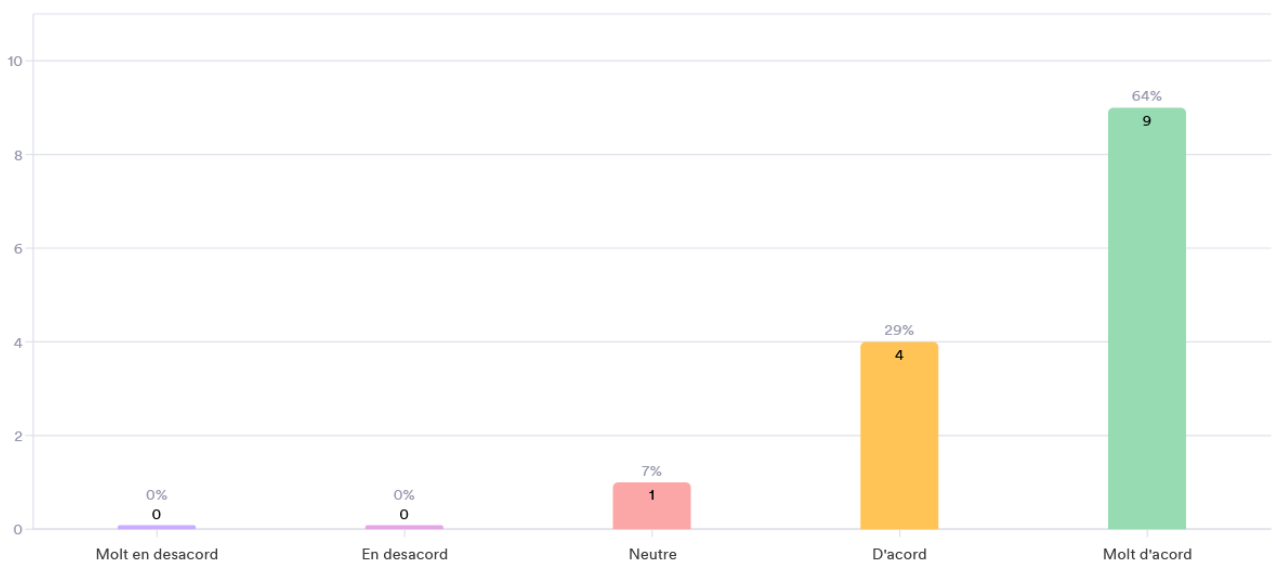
Com a acció política.

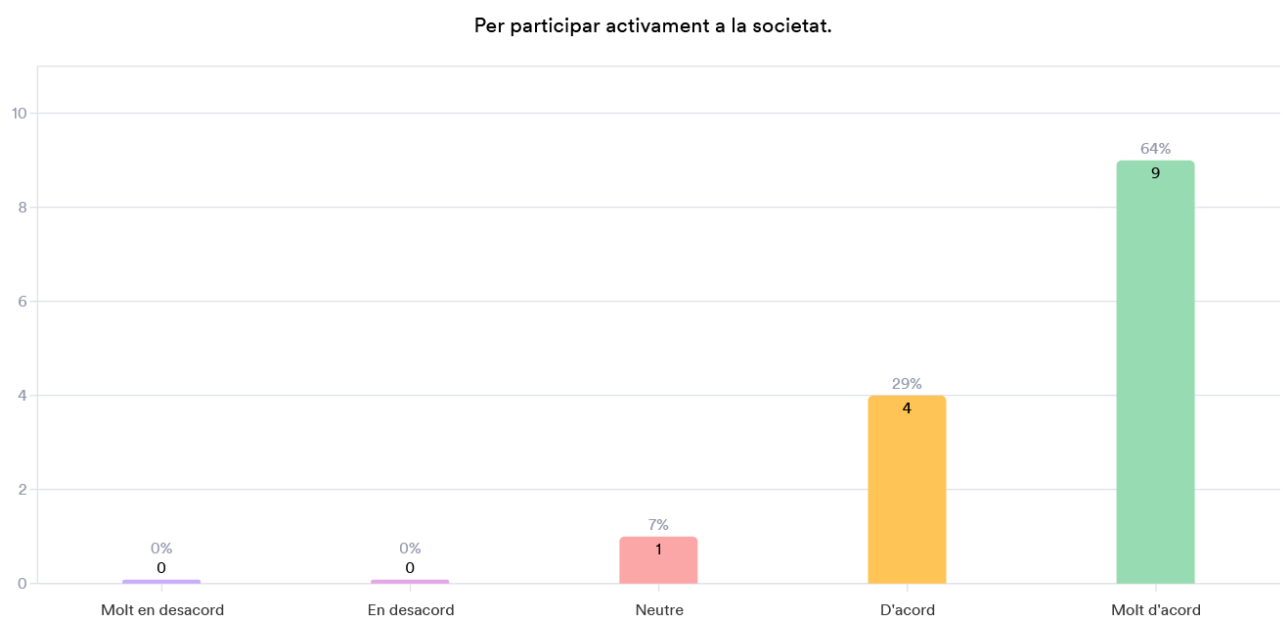
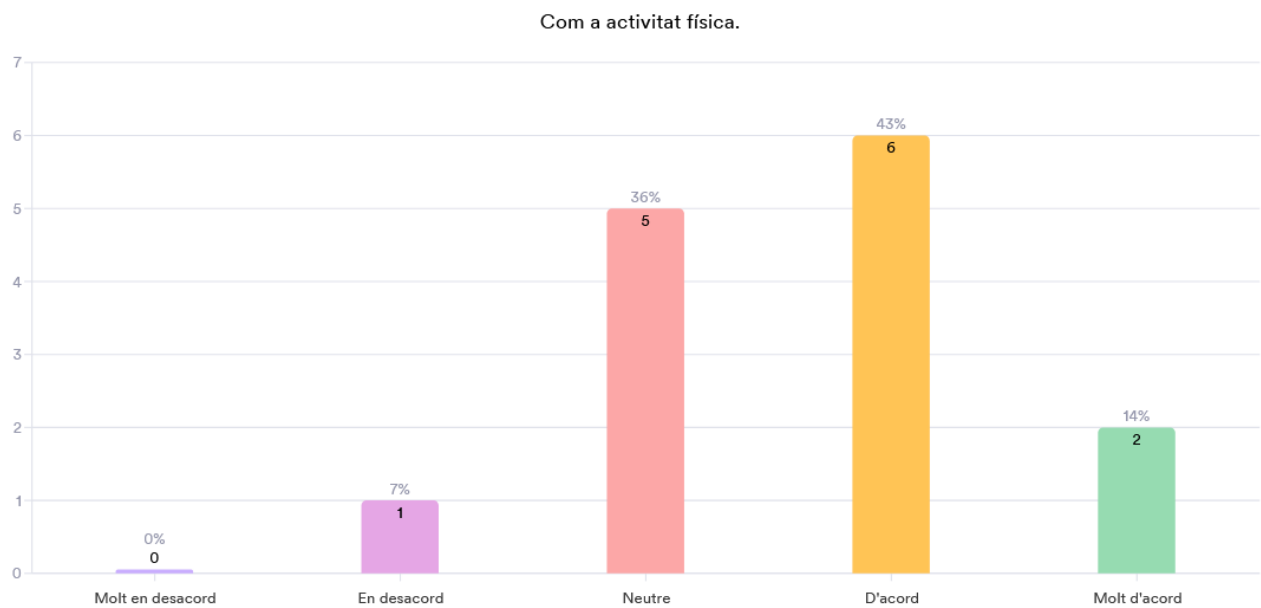

Perquè és una activitat lúdica assequible.

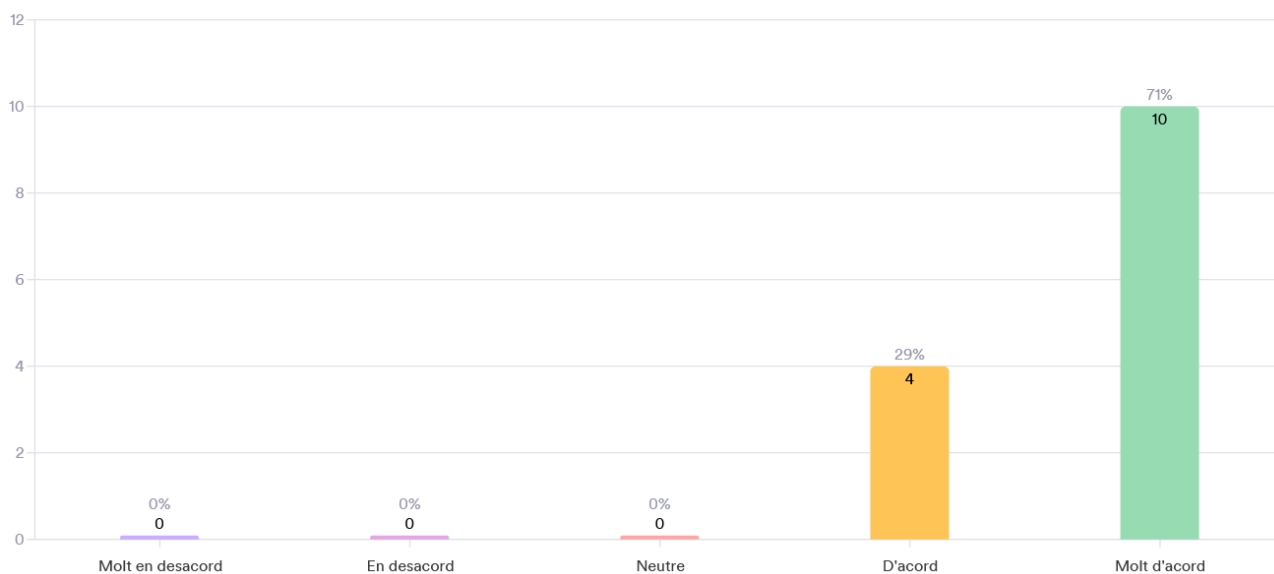
Perquè m'agrada aquesta expressió de cultura popular.

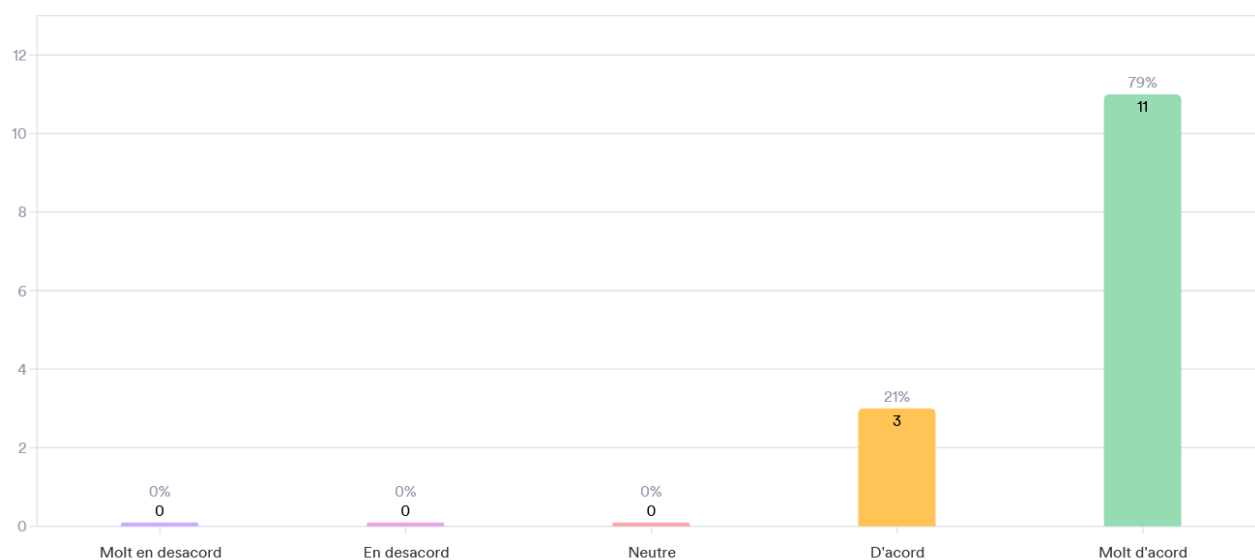

2. Indica en quina mesura estàs d'acord amb les següents afirmacions en relació a la cultura popular.

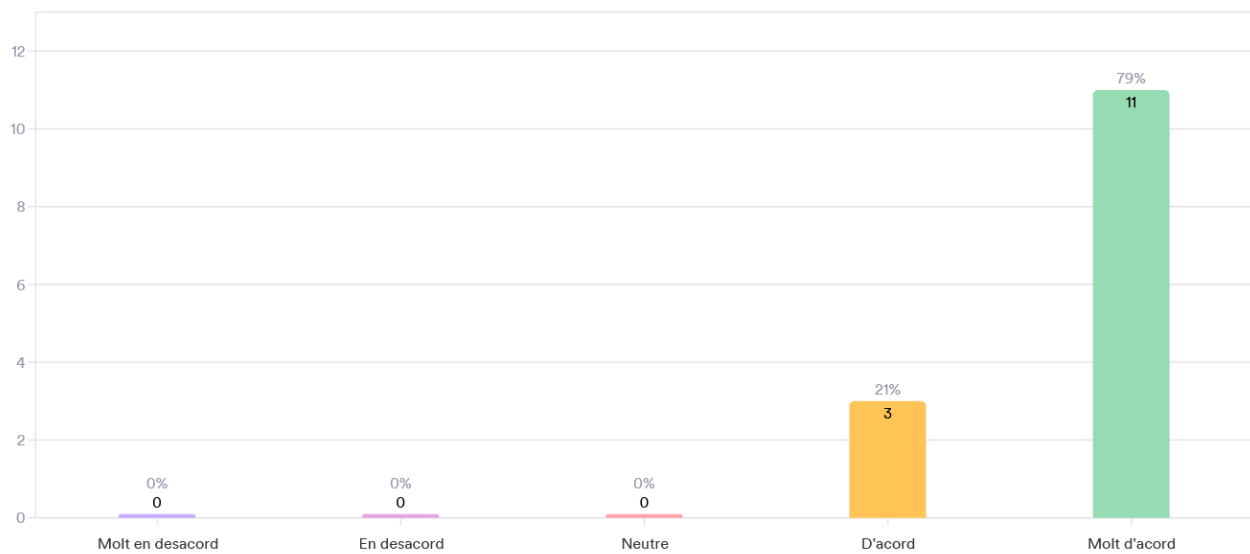
La cultura popular genera cohesió social.

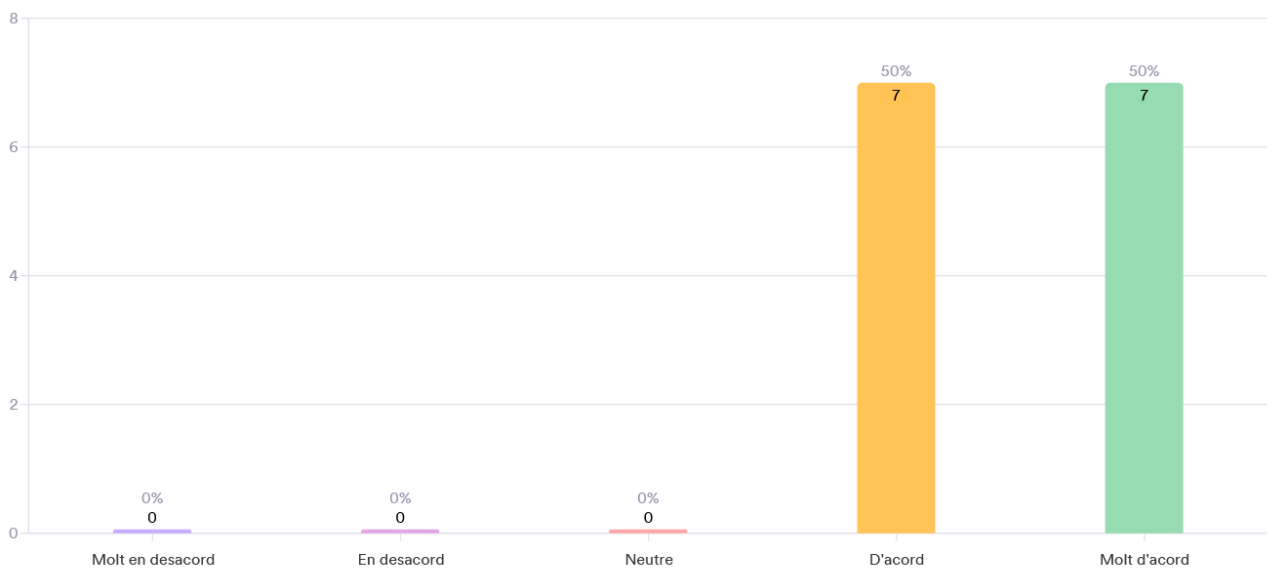
La cultura popular genera identitat col·lectiva.

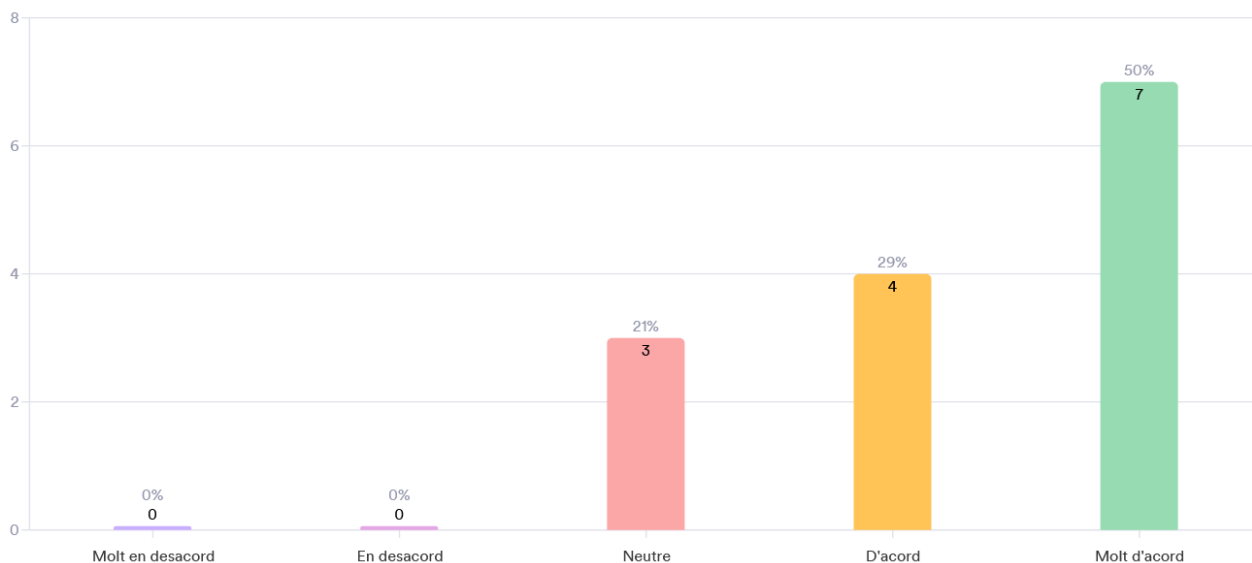
La cultura popular genera arrelament al territori.

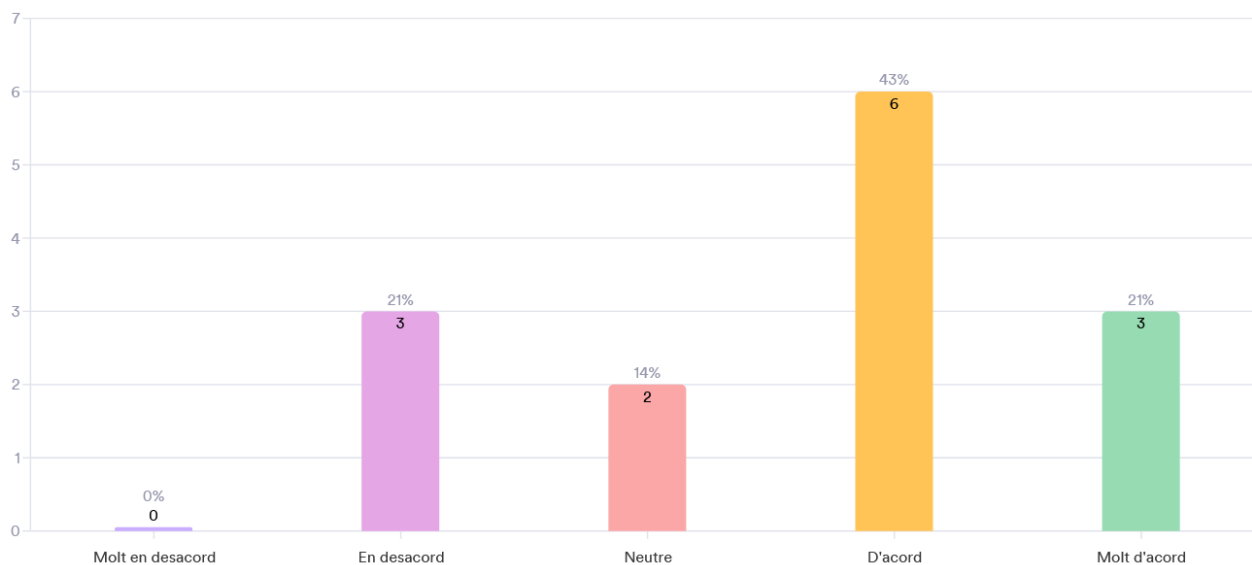
La cultura popular facilita dinàmiques de participació.

La cultura popular facilita processos d'empoderament.

La cultura popular és inclusiva.

PREGUNTES OBERTES

1. Creus que hi ha alguna relació entre l'educació social i la cultura popular? Quina? En cas negatiu, per què?

Q-ha1:

- La cultura popular pot fer-te sentir formar part, i això és una eina d'inclusió important. A més et crea una identitat més sòlida ja que t'ajuda a conèixer el context on vius i per tant t'ajuda a conèixer millor a tu mateix

Q-hj1:

- Sí, a través de la dinamització cultural i socioeducativa. Els i les educadores socials treballem directament amb la cultura del país i de les persones amb les que treballem.

Q-dj1:

- Sí, crec que l'eina que vehicula la relació socioeducativa és la cultura, entesa com la construcció conjunta del coneixement. En Educació Social, treballem amb persones i, per tant, inevitablement la cultura juga un paper imprescindible.

Q-da1:

- Si, es una bona eina per la integració de les persones. Accesible económicament a totes les classes socials i privilegiant les mitjanes /baixes per el contact directe al carrer. El educador pot trovar diferentes activitats de cultura per orientar segons els col·lectius i individualment segons les necessitats que es presentin.

Q-hj2:

- Crec que la relació més pròxima és la connexió social que es produeix. La cultura popular en principi neix des de baix i hauria d'estar organitzada de manera que fos accessible al màxim de gent i de forma intergeneracional i interseccional. Comparteix l'objectiu de l'educació social de teixir una estructura social cohesionada i organitzada. Ambdues coses, de certa forma, ataquen l'individualisme i mercantilització de la cultura, fruit del neoliberalisme.

Q-hj3:

- Si, una de les funcions com a professionals és acompanyar en els processos educatius. La cultura popular pot ser una eina o canal vàlid per a desenvolupar aquests processos. També, la majoria d'agrupacions de cultura popular generen espais de socialització on es reforcen els vincles i es crea comunitat, qualitats molt importants en el desenvolupament personal.

Q-dj2:

- Si, la cultura popular aporta diversos elements i sentiments com pertinença o treballa amb la identitat comunitària i personal o l'arrelament o coneixement territorial, que poden arribar a compartir i treballar conjuntament amb l'educació social. Tant d'una banda com d'un altre, són dos elements que es poden complementar i ajuden a tenir una visió més completa i innovadora.

Q-dj3:

- Totalment. Aspectes com el treball en equip, l'autorganització, l'escolta de les necessitats de les persones per a la gestió i organització.

Q-dj4:

- Si, és una eina per aprendre i transmetre valors i ensenyar la cultura a d'altres

Q-da2:

- La cultura popular facilita l'arrelament, identitat comunitària i empoderament de les persones. És un espai de socialització i participació social i comunitària

Q-dj5:

- Molta, considero que la cultura popular pot ser una eina d'intervenció més en l'educació social. La cultura doncs és un eix transversal en el nostre dia a dia

Q-dj6:

- Si, l'educació que prenen està implícita en el nostre dia a dia així com la cultura. Per tant, son factors que directament estan relacionats i present en el nostre dia a dia sense adonar-nos.

Q-hj4:

- De fet el meu tfg el vaig centrar en la vinculació entre ajuntaments i entitats i la possibilitat de la figura del EdS com a interlocutor. Considero que en un món utòpic la figura del EdS no seria necessària en vinculació a la cultura popular però la burocratització que porta intrínseca el fet d'aquesta participació i el caràcter amateur, fent que la gent requereixi de temps lliure a fer "gestions" es on entra la figura del EdS. Com a vincle amb les administracions, i un cop n'hagi facilitat l'existència també fomentar el potencial inclúsiu d'aquests espais.

Q-nj1:

- Crec que com a persona catalana tinc la obligació de transmetre i protegir la nostra llengua, la nostra història i la nostra cultura. Però apart d'aquest esforç voluntari també existeix un element de context, que determinarà què és el que aprenem, amb quina prioritat i com aplicar aquests coneixements.

2. Què destacaries de la incidència de la cultura popular a nivell socioeducatiu?

Q-ha1:

- Cal treballar més aquesta incidència ja que no s'ha desenvolupat tot el que podria estar-ho. La cultura popular ha estat i es encara menystinguda davant una cultura elitista.

Q-hj1:

- La cultura popular és aquella que ens ensenya com ha estat històricament la societat a través de les tradicions per entendre com és actualment la societat amb la que es treballa.

Q-dj1:

- Com he comentat, en educació treballem sempre amb cultura. Tot i així, encara cal fer molta feina per trobar els vincles entre la cultura i la pròpia experiència, és a dir, no entendre la cultura com un producte extern a nosaltres sinó com una pràctica que, en realitat, és un dret de totes les persones

Q-da1:

- té el poder de facilitar i integrar habilitats molt diverses; com l'apoderament, les comunicacions interpersonals, intra-generacionals...
Posa en valor un objectiu comú, fa pinya, crea grups i genera afinitats, dona suport per persones en risc d'exclusió o amb salut mental, fomenta gestió de temps i horaris, exigència i disciplina, respecte d'espai, molts valors

Q-hj2:

- La cultura popular uneix, fa parlar un únic llenguatge. Crec que una de les coses més destacables és que hi ha diversitat d'espais per ocupar que correspon a la diversitat humana. Tothom pot trobar un lloc.

Q-hj3:

- Normalment, la cultura popular està allunyada de qualsevol intenció lucrativa. Per tant, destaco el caràcter voluntari de les participants i els valors que implica.

Q-dj2:

- Actualment, no té gaire impacte crec jo perquè no es treballa tot el que es podria treballar perquè la cultura popular, en aquest cas parlo de la catalana, no es valora prou o es podria dir que està en decaiguda a nivell social.

Q-dj3:

- En llegir aquesta pregunta em resona molt la idea d'identitat, de formar part de quelcom. També, em ve al cap aquesta idea de la tradició però moldeable al que actualment demanen la societat i les persones, que aquest pugui adaptar-se al canvi.

Q-dj4:

- Sovint és escassa i motiva poc a alguns sectors de la societat

Q-da2:

- És poc considerada, tot i el seu alt valor

Q-dj5:

- Que és molt important i que de vegades no és té en compte

Q-dj6:

- La manera de entendre la societat i les multiculturses que existeixen.

Q-hj4:

- La cultura popular aporta una mirada arrelada al territori però alhora connectada amb la realitat. Portant les diferents realitats demogràfiques a un espai comú de participació. A més en destacaria el caràcter amateur i voluntari, creant escola de moltes coses més enllà del propi ball o acte cultural.

Q-nj1:

- Hi ha moltes tradicions catalanes que queden reduïdes al seu territori, però totes plegades expliquen la història d'un país més enllà de la història d'Espanya i la cristianització. I tota aquesta cultura sovint queda poc explorada.

3. Què pot incorporar l'educació social a la cultura popular?

Q-ha1:

- Pot incorporar metodologies d'acompanyament, escolta i pedagògiques per tal de establir una cultura popular més organitzada i amb més aïtovaloració

Q-hj1:

- Pot ser una figura interessant a incorporar ja que a partir de la dinamització cultural es pot promoure, moure i activar la població en base la cultura popular.

Q-dj1:

- Crec que l'educació social hauria de servir com a eina de reivindicació de la cultura popular, i moltes vegades es planteja la cultura com un bé de consum accessible per poques persones. Lluny d'entendre la cultura com un producte, caldria entendre-la com un procés i com una part important de la nostra identitat. A més, cal entendre-la com una via d'emancipació, de superació del sistema actual

Q-da1:

- Disseny de protocols; vigilància/ seguretat, agressions(racials, sexuals, discriminatòries per diverses raons)
promoció i divulgació de la cultura / activitat a col·lectius ; LGTB, NEE, TDA, TDAH, diversitats funcionals diverses
comissions/ protocols per nouvinguts

Q-hj2:

- Una mirada àmplia i un esperit crític davant de la tradició. L'educació social penso que pot aportar eines per enfortir una entitat de cultura popular, fent que sigui un espai on es teixixen relacions socials sanes i diverses.

Q-hj3:

- Metodologies pedagògiques, recursos de dinamització, gestió de conflictes, horitzontalitat a la organització, etc.

Q-dj2:

- Pot aportar molts coneixements teòrics i recursos tècnics per treballar elements com els sentiments de pertinença, o generació de cohesió grupal i vincles o relacions socials per transmetre-ho a través de la cultura popular, i així també fomentar-la.

Q-dj3:

- Potser aquesta mirada que destacava anteriorment d'adaptació al canvi, en relació a les necessitats de les persones i la societat.

Q-dj4:

- Noves Alternatives, perspectives i donar a conèixer d'altres cultures i ètnies

Q-da2:

- Facilitar la dinamització i participació comunitària fora del propi àmbit d'acció

Q-dj5:

- Pot incorporar una mirada transversal d'alguns aspectes que potser no es tenen en compte.
Exemple: Feminisme

Q-dj6:

- Pot incorporar una mirada socioeducativa i pot servir com eina per poder incorporar una mirada més global integradora i intercultural.

Q-hj4:

- Al meu entendre la cultura popular hauria de ser autogestionada i en un món ideal també autofinançada. En un context com l'actual però no s'entén la cultura popular sense rebre subvencions o similars. Aquest fet fa que entri en un món administratiu i burocràtic i al meu entendre l'educació social es la disciplina que "des de dins el sistema" pot acompanyar de manera més orgànica a les necessitats que sorgeixen.

Q-nj1:

- L'educació social pot implementar molts aspectes de la cultura tradicional catalana com a eines de comunicació, de transformació i en el procés reviu la cultura popular i donar-li una nova vida.

4. La teva formació/professionalització com a educadora social ha influït en la manera com vius la cultura popular?

Q-ha1:

- Si. Molt. Crec que les manifestacions de cultura popular són eines d'integració, O poden fer ho. I elements de cohesió social i transformació individuals i socials

Q-hj1:

- Sí, crec que haver estudiat aquest grau m'ajuda a entendre coses dins la cultura popular, a més de que la cultura popular hagi influït també en la decisió d'estudiar aquest grau i com em relaciono amb la vida.

Q-dj1:

- Crec que la carrera m'ha permès conèixer molts projectes que aporten una mirada comunitària de la cultura, i això m'ha ajudat a entendre el meu rol com a educadora i la importància de reivindicar la cultura com a dret. A més, m'ha fet adonar-me que sempre estic fent cultura.

Q-da1:

- Si, dono més importància a l'acollida dels nous i la seva integració, Aporto més reflexions sobre la mediació de conductes o situacions que ho necessitin. Faig propostes de millora i prevenció per la nostra colla

Q-hj2:

- Crec que no a com la visc però sí a com participo de la gestió de l'entitat. Vull dir, crec que ha influït a com he creat nous projectes a la colla o quins van ser els objectius de la colla quan jo estava a la junta directiva.

Q-hj3:

- Si. Em fa agafar consciència de la repercussió social que té, així com la capacitat d'unir comunitats i transformar els espais.

De la mateixa manera, també m'ha fet adonar-me de la centralització que provoca a nivell urbà en algunes ciutats. El tradicionalisme a vegades porta a mirades tancades en la manera d'organitzar la cultura, amb conseqüències a vegades classistes.

Q-dj2:

- Es podria dir que una mica, perquè a l'hora de generar espais de cohesió grupal en el grup de ball de bastons et genera una perspectiva diferent que els altres i tens més recursos o eines per treballar aquest elements, és a dir, fer una jornada de convivències o de cohesió de grup mitjançant dinàmiques o jocs vinculats amb la cultura popular, i així crear un millor ambient en el grup de ballada, i augmentar el sentiment de pertinença de les persones i identitari, tant del grup com a nivell personal.

Q-dj3:

- Potser diria que en la manera en la que organitzem el grup de batucada, ja que en un inici hi havia un professor que era qui prenia les decisions, però posterior i actualment el grup és autorganitzat.

Q-dj4:

- Si

Q-da2:

- Si he millorat les meves competències personals i socials i he adquirit eines de treball en equip i treball en xarxa. M'ha permès conèixer el territori

Q-dj5:

- Si

Q-dj6:

- Personalment, intento no barrejar.

Q-hj4:

- Suposo, encara que no sabia si la meua participació en cultura popular ha influït més en la meua manera d'entendre l'educació social o viceversa. El que segur que m'ha permès és a posar nom molts fenòmens i moltes idees que fins que no vaig poder recolzar amb la teoria no acabava d'entendre.

Q-nj1:

- Si, sobretot els meus anys a l'agrupament escolta del meu poble. Estar en posició de responsabilitat em fa veure quins aspectes de la meua educació personal vull reproduir i quins vull revisar. També fa veure la importància de com m'ha afectat la cultura del meu voltant

5. Creus que tens un lloc professional com a educadora social en la cultura popular? Amb quines funcions?

Q-ha1:

- Encara no està desenvolupat, però l'educació social podria ser un actor mitjancer entre la cultura popular i els individus

Q-hj1:

- La sort que té la cultura popular és que no s'ha mercantilitzat del tot, cosa que així no s'ha capitalitzat i la cultura popular segueix sent de la societat i no de uns pocs... La figura professional d'educador social es podria veure en la figura de dinamitzador cultural.

Crec que és més positiu destacar la figura professional des d'un afegir que no incorporant les figures professionals.

Q-dj1:

- Sí, crec que en qualsevol àmbit dins de l'educació social podem treballar des de la cultura popular. Parlant de llocs més específics, l'àmbit comunitari (des de centres cívics, equipaments juvenils, Plans Comunitaris, projectes autogestionats) tenim l'oportunitat de treballar explícitament des de la cultura, des d'un rol de mediació o des de la mirada de la participació ciutadana.

Q-da1:

- si, per la integració i acompanyament tant de persones com per el grup/colla

Q-hj2:

- Actualment no, penso que és un àmbit emergent i que just està havent un moviment, sobretot als instituts, on la cultura popular ja no només és un taller esporàdic d'una hora.

En tot cas penso que les funcions haurien de ser acompanyar a la socialització de les

persones, democratització de les entitats i organització comunitària.

Q-hj3:

- Es podria mirar de posar aquesta figura, però no tinc molt clar en quin espai concret, potser des dels ajuntaments, ajudaria tenir aquesta mirada social per evitar el que comento a la pregunta anterior.

Q-dj2:

- Actualment no, però on estic treballant és un espai on hi ha bastanta llibertat i m'agradaria fer algun projecte vinculat amb la cultura popular per donar-ho a conèixer als infants i fomentar-ho. Tot u això, crec que la figura de l'educador/a social si que té cabuda per treballar amb la cultura popular, l'únic que s'ha de tenir és ganes, temps i il·lusió!

Q-dj3:

- Penso que no, ja que jo estic a la cultura popular com a "hobby" perquè m'agrada molt la percussió i em serveix per desconectar.

Q-dj4:

- Si, donar a conèixer la nostra cultura als més petits (cançons, valors, jocs...)

Q-da2:

- No, la meua participació és voluntària, però hi podria haver ES en tallers, projectes de dinamització cultural, suport associatiu,...

Q-dj5:

- Actualment no es gaire visible aquest lloc professional però destacaria la funció de fomentar el teixit social

Q-dj6:

- Ara mateix tal hi com esta el tema no, tot i així crec que si es fes algun projecte o programa especial si es podria.

Q-hj4:

- Es pot tenir, a nivell de coordinació i suport, però considero que també hi ha una part a evitar, com a mínim des de la meua percepció i manera d'entendre la cultura popular, i és la dependència de les institucions ja que poden ser volàtils i aquest suport desaparèixer en un moment determinat i és una idea que s'ha de tenir en compte, considero.

Q-nj1:

- Esclar, tinc funcions de manteniment i revisió constant de la cultura. Mantenir-la viva i rellevant.

6. Què et suggereix la següent afirmació? «La cultura popular és conscient del seu impacte socioeducatiu i, per tant, té la voluntat de tenir aquest impacte»

Q-ha1:

- No és conscient com he dit abans.

Q-hj1:

- Totalment d'acord, la cultura popular té un impacte social i educatiu en les persones, a part d'artístic també, i és una voluntat intrínscica la de tenir un impacte en la persona i

en els grups socials.

Q-dj1:

- Crec que moltes vegades la cultura popular no és conscient que està educant. Hi ha una part molt important d'herència de determinades pràctiques que les fem de manera automàtica, però que conformen la nostra cosmovisió del món. L'impacte que té la cultura és evident, però no estic segura que sigui sempre des d'una consciència o des d'una voluntat pedagògica

Q-da1:

- es molt pertinent, te un veritable impacte en molts aspectes

Q-hj2:

- Crec que no està prou explorat, ni documentat.

Q-hj3:

- No hi estic del tot d'acord. Sempre defenso que els motius que porten a la majoria de persones a vincular-se a grups de cultura popular és l'atractiu de l'activitat que s'hi realitza (ball, foc, espectacle, etc) i la socialització. Considero que la defensa de la cultura, l'educació, les reivindicacions i la tradició familiar son aspectes molt importants que reforcen la cultura popular. Però cap d'aquests s'aguanta si no son espais on es gaudeix de l'activitat o no es fa amb gent que et cau be. Per tant, em costa recolzar l'afirmació de que la voluntat és socioeducativa (que també), sinó que aquesta és una conseqüència de la manera de ser de la cultura popular.

Q-dj2:

- Crec que a nivell social les persones que estem vinculades en el món de la cultura popular si en som conscients, però no del tot. Hi ha persones que venen a passar-ho bé o perquè els hi agrada, sense anar més enllà, però si que té elements socioeducatius per treballar i compartits amb la professió. Tot i això, considero que a nivell social no està prou reconegut l'impacte socioeducatiu que té la cultura popular.

Q-dj3:

- Penso en l'objectiu principal de la cultura popular i aquesta relació entre aquesta i l'educació social. Aquesta frase seria com el pont entre les dues.

Q-dj4:

- A vegades costa que la cultura aconsegueixi a ser conscient de l'impacte que té cap a la societat, tot i que cadq vegada ho és més

Q-da2:

- No n'és conscient, però ho fa

Q-dj5:

- De vegades no sap quin impacte té realment.
Reflexió: Qualsevol entitat de cultura popular ha d'anar en compte a l'hora de consumir alcohol en una actuació de carrer. Tot el que succeeix en aquell moment té un impacte socioeducatiu sobretot en els infants

Q-dj6:

- Es veritat

Q-hj4:

- La cultura popular té molt potencial però també ha estat molt pervertida, considero. Per mi, la cultura popular ben entesa té una voluntat de transformació social a través del ball/acte.

Q-nj1:

- La cultura impactarà sempre la nostra experiència perquè sempre estarem exposats a ella. I Donat que aquest és el cas, hem de ser conscients i procurar que aquest impacte sigui positiu.

7. Quines propostes se t'acudeixen, com a professional de l'educació social, per tal d'enfortir la tasca socioeducativa de la cultura popular?

Q-ha1:

- Obrir la cultura popular a col·lectius que no hi accedeixen
Formació a les entitats de cultura popular per ser conscients del seu poder
Que l'administració cregui de veritat que la cultura popular és una eina de cohesió més enllà del folklore.

Q-hj1:

- Repensar les maneres de fer històriques i adaptar-les a aquest moment que vivim. Segur fent actes per a visibilitzar les tradicions, en aquest cas nostre catalanes, i seguir amb la difusió.

Q-dj1:

- Una primera tasca que tenim com a educadores és la visibilització i la reivindicació. Especialment a Catalunya, existeixen moltíssims projectes que treballen des de la cultura popular que no es coneixen i és interessant donar-los veu. Per altra banda, crec que amb les persones que acompanyem hem de ser sempre conscients que treballem des de la cultura i, per tant, no podem tractar-la com un element aïllat de la nostra vida quotidiana. Per últim, crec que és molt important que no entenguem la cultura com una cosa immutable, sinó precisament com una eina de transformació social.

Q-da1:

- Adaptar i fer projectes d'inclusions realistes per els col·lectius amb funcionalitat i mobilitat reduïda, necessitats específiques, creant acompanyaments per la persona i per el grup
Promocionar la cultura popular als centres de salut mental, d'exclusió social, infància i jovent, donnes víctimes de gènere, LGTB...
Crear projectes tandems o tutelats per els nouvinguts i altres col·lectius...

Q-hj2:

- Crec que no hauria de ser una tasca de la cultura popular ser socioeducativa. Crec que no és un encàrrec a fer a la cultura popular, és un espai que pot ser socioeducatiu. Instrumentalitzar la cultura popular perquè sigui socioeducativa per mi seria un error.

Q-hj3:

- Tallers de dinamització, enfortir les entitats de les perifèries, descentralitzar les

activitats i realitzar-les per tota la ciutat.

Q-dj2:

- Una tasca que es podria realitzar des de l'educació social és amb un grup d'infants nouvinguts a un territori, per conèixer el territori, la cultura i generar noves relacions socials, es pot fer una trobada de les entitats culturals del poble o territori per mostrar-ho als infants i ensenyar-los el ball (o l'activitat de cultura popular que es faci) perquè així facin nous vincles amb les persones i amb el territori, i nosaltres com educadores fer aquest acompanyament i aportar les eines necessàries.

Q-dj3:

- Si penso en el poble en el que visc, diria que principalment que existeixi la consciència de la possibilitat de l'Educadora Social en l'àmbit, perquè no sento que existeixi i per tant, és una base per formar part de la cultura popular com educadora social.

Q-dj4:

- Arribar als més petits a les escoles per donar a conèixer que és el que hi ha i que hi hagi una major visibilització i més ajudes per part de l'estat

Q-da2:

- Millorar les polítiques de suport a l'associacionisme

Q-dj5:

- Importància de preservar la cultura; Generar aliances entre les entitats de cultura popular; Portar la cultura als carrers; Relacionar l'art i la cultura; Ser crítics i crítiques amb la cultura

Q-dj6:

- Fer projectes de la integració a partir de la cultura popular

Q-hj4:

- Trencar amb dinàmiques competitives /lògiques capitalistes bàsicament. També crec que fora bo una difusió d'un model més inclusiu però segons com si és "imposat" des d'un professional extern que et diu que ho fassis segurament generi un rebuig major llavors considero que la feina es de base.

Q-nj1:

- S'han d'aplicar aspectes de la nostra cultura el dia a dia a les escoles mitjançant centres d'interès educatius i fer que la nostra població tingui un major sentiment de cultura per poder tenir individus que estiguin ben versats en ella. Així la aplicaran en el dia a dia i podrem expandir-la i gaudir-la.

Per últim, aquí tens un espai per si vols afegir alguna cosa.

Q-da2:

- La cultura popular és un espai intergeneracional molt interessant, una pràctica de voluntariat de qualitat.

Q-hj4:

- He posat que estava en desacord en que la cultura popular fos inclusiva ja que, el món casteller que és l'expressió de cultura popular que més conec, el % de persones amb discapacitat és de aprox 2.5% mentre que el de la societat catalana es del 6.7%. Ara

be, també és cert que hi ha esforços i voluntat perquè aquests espais siguin inlusius.

Anàlisi conjunt

Inicialment vaig organitzar la informació amb la següent categorització. Al llarg de la redacció de l'apartat de resultats he reorganitzat part de la categorització i no ho he actualitzat en aquest document. Així, és possible que una mateixa informació estigui ubicada en categories diferents si es compara aquest document amb el treball final.

(de «com es produeix l'impacte»)

D-hj2:

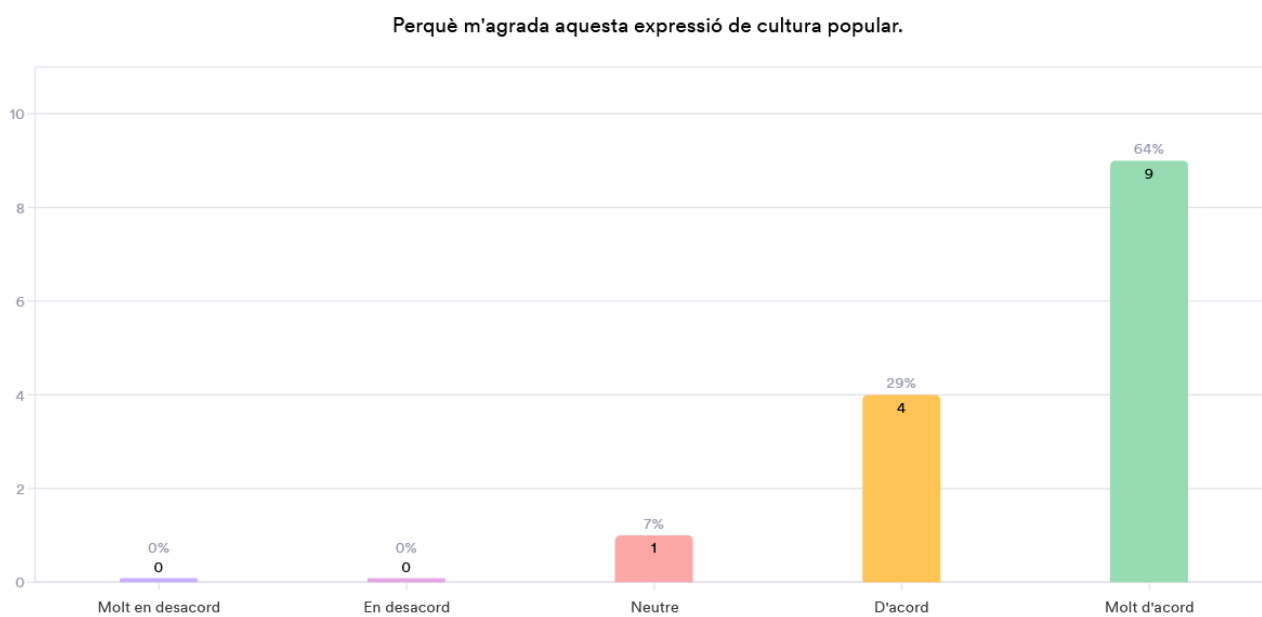
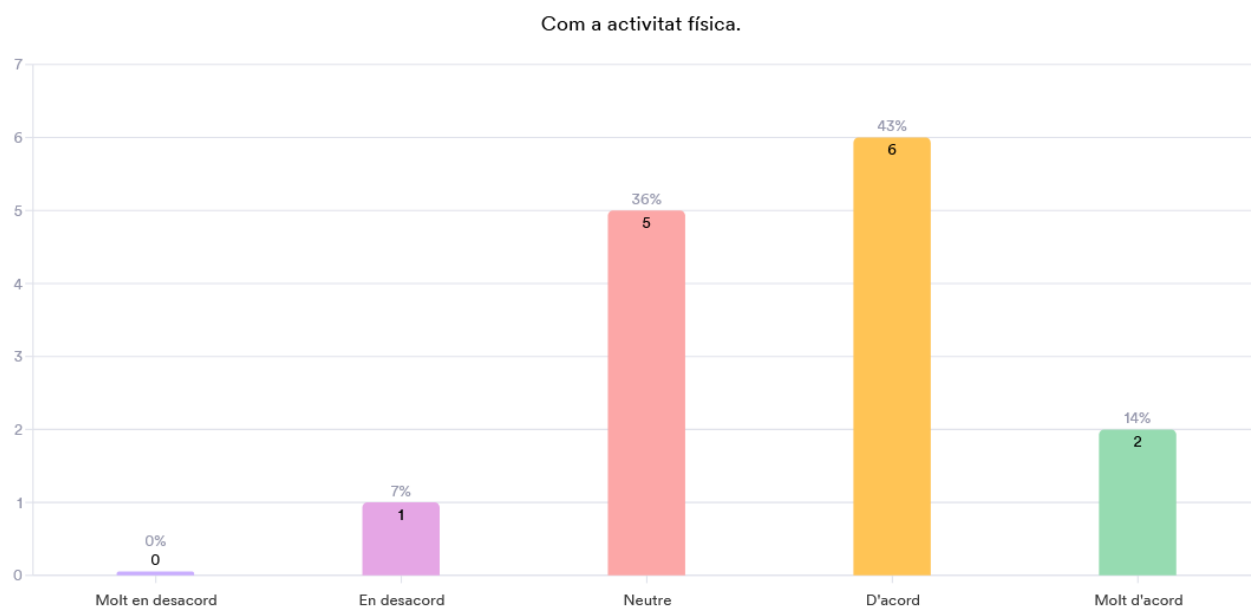
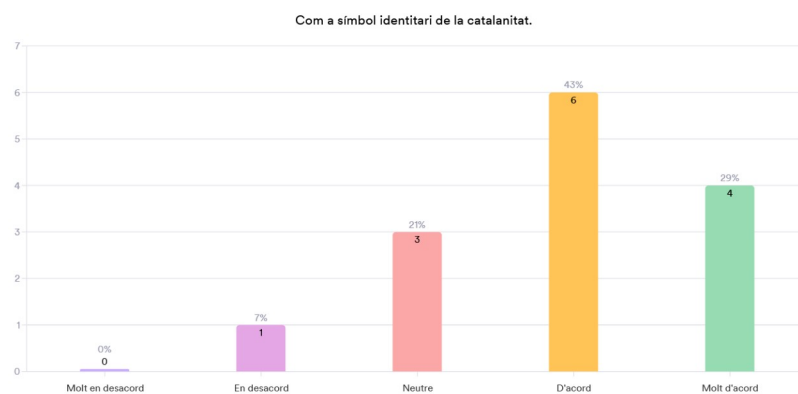
- fart de la feina burocràtica
- Com és que molt bona part de la gent s'apropa al món associatiu cultural popular per la canalla? Per què no t'apropes tu com a adult? Potser està molt infantilitzada o folkloritzada, no?
- com veiem la cultura popular des de fora. Com els friquis, els quatre garrulos que posen un sobre l'altre o que surten el dia de la santa al ball de bastons. I per això també, pel fet que estigui hiperfolkloritzat,
- T'allunyes molt, d'això. Dius, hòstia, a mi quina mandra participar ara en aquest grup de friquis que fa això.

D-da2:

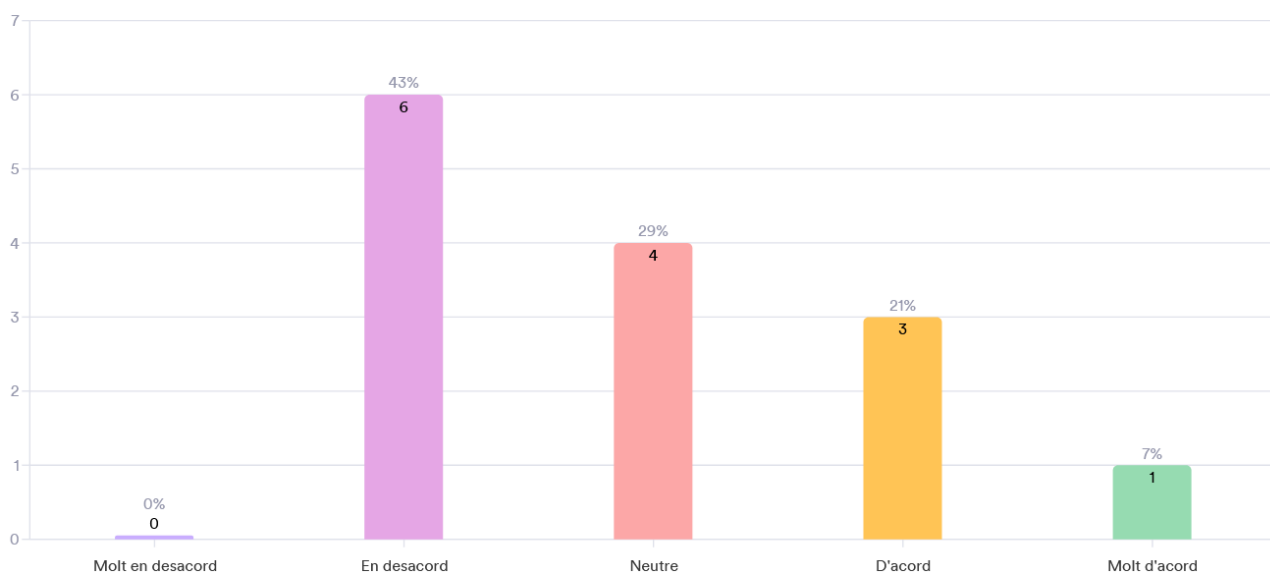
- A Gràcia entràriem al tema de si és cultura popular o és espectacle i exhibició.
- Jo crec que perquè és més còmode, més que perquè estigui infantilitzat.
- I no t'atreu, potser.

Definició de cultura popular

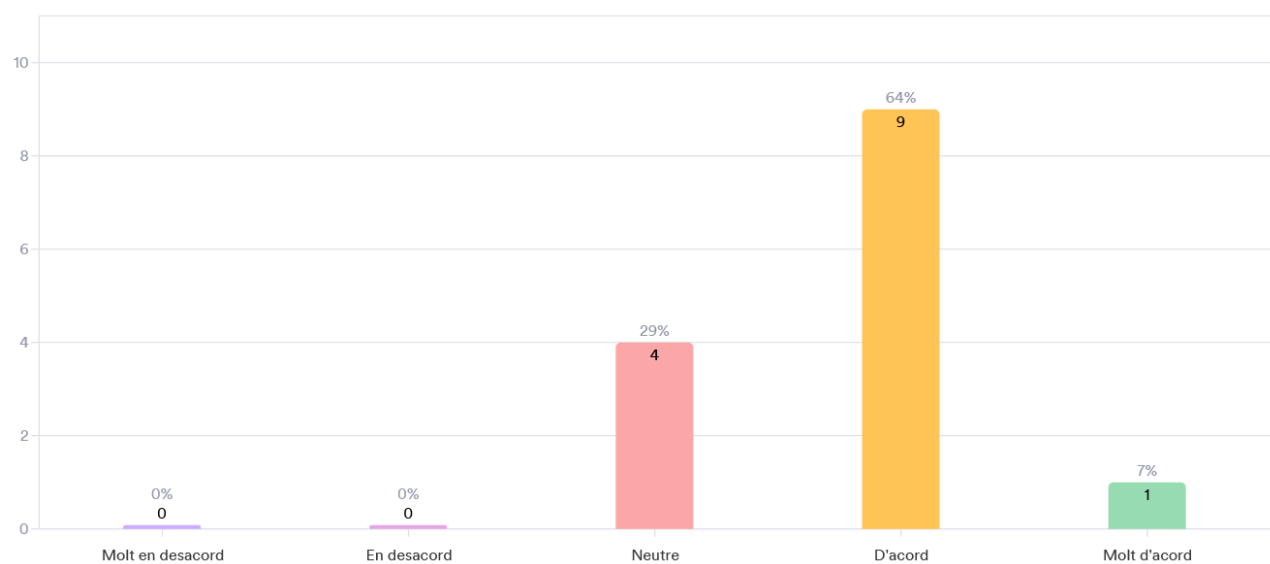
3. Quina consideres que és la teva identitat cultural?

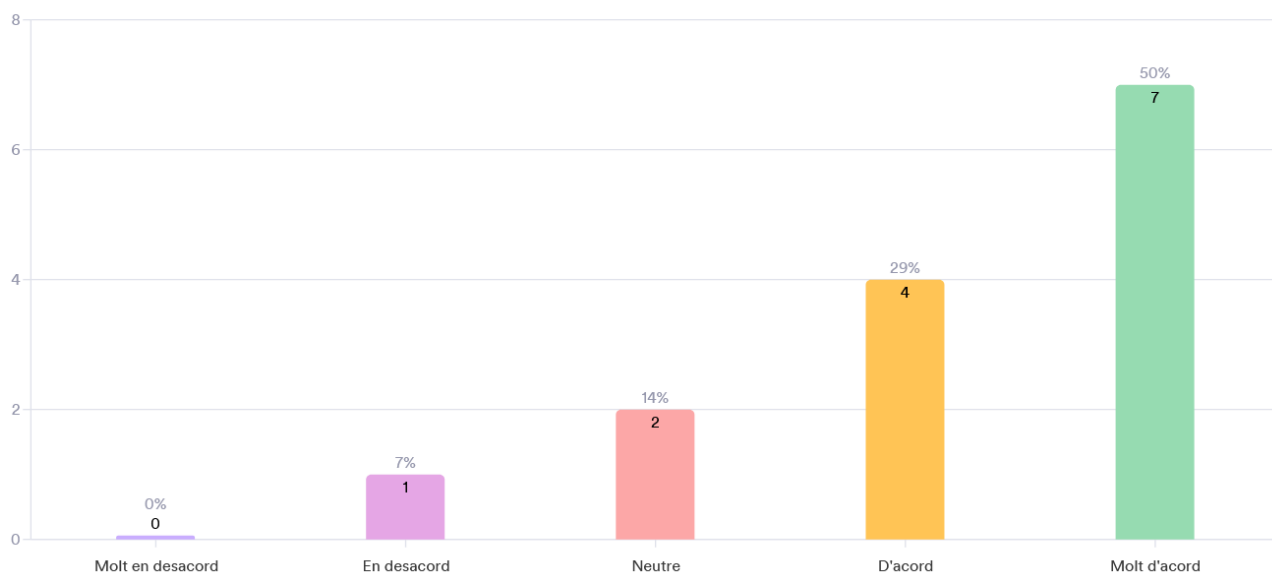
Per inèrcia

Per potenciar la creativitat.

Perquè és una activitat lúdica assequible.

D-hj2:

- cultura popular d'arrel tradicional catalana
- el Nadal també és cultura popular.
- la festa té moltes formes, la festa no només és anar a un concert i emborratxar-se, Setmana Santa és una festa i no és gaire alegre. El Nadal és una festa de casa
- el tió és un costum, és una forma d'aquesta cultura popular
- les milions de formes en què el poble s'expressa
- estem tractant els castellers o les sardanes com a element de cultura popular, que ho són, o com a disciplina esportiva
- els castells, a la plaça del Blat, a Valls a Santa Úrsula, s'assembla més a un clàssic del Camp Nou, que no pas a... És així, i és cultura popular. Es foten d'hòsties i és bonic que es fotin d'hòsties.
- Vull dir que crec que la cultura popular, i sobretot des de les institucions, s'ha volgut sempre molt secularitzar-la. La cultura popular és cultura popular. Crearem una regidoria expressament de cultura popular. És a dir, cada vegada és com fer-la com un món a part. És a dir, jo si canto rap i vaig a fer peleas de gallos aquí al parc, per mi això és cultura popular. Entesa com a cultura popular, és cultura del poble. Vull dir que crec que la cultura popular és que... Mil i una formes es queda curt. En el sentit que sempre la tendim a secularitzar com a associació. Si no estàs dins d'aquesta associació, tu no fas cultura popular.
- Pujar un nen de 5 anys allà dalt és ètic? És un debat interessant. Els toros ja sabem tots que no són ètics, però és cultura popular. Sap greu però és així.
- Justament aquí tendim secularitzar la cultura popular. «La cultura popular és cultura popular catalana, res més. Van amb espartenyes, es posen barretines i fan el friqui». Acabem sent un reducte folklòric
- hiperfolklorització de la festa
- Exacte, aquest any el creem i l'any que ve ja és tradició. Què és tradició?

D-da1:

- activitat tan tradicional però molt contemporani
- té un valor
- no va mantenir tal com estava de començament d'aquesta cultura popular sinó s'adapta a la nostra manera de viure ara.

- imatge super xula, supermediàtic que va escampar a tot el món

D-hj1:

- què introduïm o no introduïm a la festa
- És un tema interessant on posem els límits i què sentim com a nostre i què no.
- Depèn de com entenguis la cultura popular, però si tu l'entens com una cosa que tu fas pels de la teva comunitat perquè tothom la viu d'aquesta manera i perquè tothom se la sent seva, en el moment que tu ho fas com una exposició potser ja no és tan cultura popular, encara que el que tu estiguis exposant sigui la teva cultura popular, perquè ho estàs fent amb un objectiu d'exposar-te.
- em costa molt d'entendre una identitat catalana o de poble sense la cultura popular.

D-dj1:

- aquí és una mica on es creua la frontera entre el que diem de cultura de tradició, d'arrel i tal amb la cultura popular. Hi ha moltes coses i moltes activitats que es fan ara que les trobem com de cultura popular de tota la vida, i potser porten deu anys fent-se
- el tema dels concursos crec que també és veritat que potser és una via de mantenir-ho, perquè potser si no hi hagués concurs hi hauria moltes parts que es perdrien

D-da2:

- quan surten a fora
- potser ja no és tant expressió de cultura popular sinó és més un espectacle o una exhibició. Potser és necessari per mantenir la cultura popular aquí però ja no és cultura, forma part d'un espectacle
- «Això és sagrat». Però si només fa 20 anys que es fa.
- Fem un concurs perquè es mantingui, perquè si no la gent... Si no té una motivació i una mena de competició costa més que s'hi impliquin.

Q-ha1:

- La cultura popular ha estat i es encara menystinguda davant una cultura elitista.

Q-hj1:

- ens ensenya com ha estat històricament la societat a través de les tradicions per entendre com és actualment la societat amb la que es treballa.
- La sort que té la cultura popular és que no s'ha mercantilitzat del tot, cosa que així no s'ha capitalitzat i la cultura popular segueix sent de la societat i no de uns pocs...

Q-hj3:

- està allunyada de qualsevol intenció lucrativa

Q-hj4:

- la cultura popular hauria de ser autogestionada i en un món ideal també autofinançada. En un context com l'actual però no s'entén la cultura popular sense rebre subvencions o similars. Aquest fet fa que entri en un món administratiu i burocràtic

Q-da2:

- pràctica de voluntariat de qualitat.

Q-dj3:

- tradició però moldeable al que actualment demanen la societat i les persones, que aquest pugui adaptar-se al canvi.

Construcció de l'impacte

D-hj2:

- no es pot pensar sense la festa
- A Ribes, a la festa major què es fa, el ball de bastons. I per això hi ha nou colles de bastons.
- Hi ha dos papers a la festa?
- l'associació, a cal cap i a la fi, és el mitjà d'agrupament
- milions de formes de la cultura popular
- jo, sincerament, no l'entenc com a poble català. L'únic que comparteixo amb una persona de València o una persona de Valls és la llengua. Les formes...
- és una cosa que és molt fàcil perdre-la i és molt difícil recuperar-la
- Cadascú té el seu paper a la festa
- les sardanes, el fet d'anar a veure llocs, igual que amb els castellers
- és molt fàcil perdre-les, i molt difícil recuperar-ho. Recuperar-ho no vol dir que ho farem aquest dia anecdòtic, no. Vol dir arrelar-ho als costums de la comunitat
- la pedagogia és molt important
- Per què no creem un diàleg? O alguna cosa semblant.
- el concurs de castells es va crear perquè estaven desapareixent els castellers
- Hi ha poca manifestació perquè les sardanes ballen el dia x aquí a la plaça aquesta, els gegants fan la trobada el dia x a la plaça aquella...

- Quin és el moment cohesionador on es troben gegants i sardanes? La festa
- ja veig a venir tots els polítics allà saludant. «És molt important la cultura popular», «Sí, perquè hem de fer junts país»

D-da3:

- la porto com assumint des de tan petita, perquè és que el meu avi sentia sardanes
- tradició que m'han anat inculcant des de petita
- Festes de la Mercè, festes populars del barri
- Vull dir que quan vas a diferents llocs, també intentes buscar-li la part aquesta tradicional d'aquell poble, municipi i tal
- Clar que m'agraden més coses que altres, però per això també t'agraden més els macarrons que potser el peix. Però sempre intentes...
- el que a mi em generava, aquestes ganes de participar i de fer coses, no només d'estar allà mirant, no, és que a mi a més em dóna ganes de participar, de col·laborar i de fer coses en comunitat
- els diables, que clar, al final, també és una zona nocturna, i al final sí que acabes fent les birres
- que encara està allà, animant i donant força a la colla, i és com que tot al final també et va cridant, et va abraçant
- el sentiment que em generava la música i el soroll també, dels petards, és com anar a la infantesa i portar-ho ara a l'edat adulta
- gent sola i gent col·lectivitzada. Nosaltres sortim en tenim del col·lectiu. Serà una merda, però ho podem tirar endavant entre totes. Hi ha gent que no pot.
- Jo suposo que per això m'he quedat amb els diables i m'he quedat amb la música, perquè és l'impacte que jo rebia
- quan ja estàs a la festa, el soroll dels petards, això sí que m'impactava, ho senties a dintre i t'agradava. I els focs artificials que també es fan en acabar una festa major, tot això, i a part també l'olor de pólvora, que em fascina a mi, i després hi havia la part musical, el so dels tabals, era com molt... encara ara em sento com molt vibrant, amb una mena d'energia, amb un sentiment que m'encanta

D-da2:

- Jo ho he viscut al revés. Jo havia viscut la festa des de fora, de petita
- A mi l'impacte és viure-la des de dintre. Aquesta sensació d'haver pogut creuar i estar

a l'altra banda, de sentir-se formar part de la festa, però de l'organitzador o el que, d'alguna manera, transmet la festa als que visionen, a la gent del públic. I això també és molt xulo, és una vivència molt enriquidora

- ser d'una colla infantil
- fas de canal perquè la canalla la transmeti i la visqui i se'n senti part
- tot el grup també, d'alguna manera, ajuda a la formació i a l'educació d'aquests nois i noies
- pel meu caràcter, no havia traspassat el límit. Hi ha gent que, com a participant també, és capaç de col·laborar en una colla
- I després hi ha molta gent com jo que són simplement espectadors. Estàs allà una mica rebent l'input. Haver creuat la frontera o haver passat a l'altra banda per mi ha sigut molt enriquidor, molt xulo
- progressió adulta
- la part aquesta de sentiment és molt xula, no? El subidón... Sortir de l'Ajuntament de Barcelona, tots vestits, començant a tabalar, et dona una sensació de protagonisme i de dir, ostres, que xulo, no? I jo formo part d'això, també. Puc fer gaudir els espectadors, el públic, i a més a més, jo m'ho estic passant bé.
- és una cosa que transmet als nens i que també és un aprenentatge que estan fent, no? És una manera de dir, bueno, formem part d'això, hem adquirit un compromís i ens hem compromès a participar-hi, a fer una sèrie d'assajos... I per tant t'estic transmetent, al meu fill o a qui sigui, els membres de la colla, que ha d'haver-hi... A darrere de «m'he apuntat a això», «m'interessa això», ha d'haver-hi un compromís i això és una formació que també, bueno, jo la valoro molt. No només a nivell familiar, sinó com a comunitat
- forma part de l'ésser humà, la competició, no?
- la gent per naturalesa humana al final ens acabem vinculant en associacions, en activitats conjuntes que ens agraden
- si no és una festa...

D-hj1:

- la festa és com la màxima representació de la identitat d'un poble i és en aquest moment on... On aquest sentiment és més present i es fa més pel poble
- també l'he viscut molt com a espectador

- no és necessari participar-hi activament perquè tingui aquest impacte en la teva identitat

D-da1:

- abans gaudia observant, ara som protagonistes de la Festa Major
- la cultura japonesa, qualsevol activitat extraescolar, encara que sigui molt familiar o de local o barri, o el que sigui, que sempre paga alguna quantitat perquè estem vivint en el món capitalista
- una de les sorpreses bastant grans és com aquí, com a cultura popular
- és gratuït i obert per tothom. Això no vol dir que no necessita diners, però d'alguna manera, en subvencions, en vendes de no sé què i tal
- aquesta part social, intercultural i intergeneracional que pot ser una part per solucionar el problema molt contemporani que tenim: tema soledat o tema, per exemple, de poder comunicar a molta gent en grup i crear una família
- No cal competir, fer una cosa sense competir igual té molt sentit, però si competim hi ha un instint humà i gaudim molt fent-ho d'aquesta manera
- És molt millor estar aquí al costat
- aquesta generositat de la implicació també és una part positiva per mi
- que s'accepti tot, que hi vagis si vols, i que sempre estaràs benvingut
- investigadors acadèmics sobre el tema castells que té una influència bastant increïble. No està tancat al barri ni Catalunya

D-dj1:

- el fet que cada diumenge hi hagi concurs, clar això també implica un compromís
- tot el tema educacional que hi ha al darrere de totes aquestes activitats és també un aprenentatge molt important
- és molt important la barrera del temps, del que ho tinguis a prop de casa.
- És lo important, tenir centres culturals al costat de casa. A vegades no és tant l'espai i l'activitat en si, sinó el fet que ho tinguis al costat de casa. Que no estigui tan centralitzat, moure les activitats.
- s'intenta, com a mínim en el meu cas, que estigui tothom a gust
- Hi ha poca manifestació, potser.

D-dj2:

- és un punt de vista molt interessant també el de viure la festa des de les dues parts, tant

com organitzar la festa, com ser tu el que viu la festa

- els meus cap de setmana es basaven únicament en les sardanes i llavors feia, el dissabte al matí feia classe a nens petits, el dissabte a la tarda tenia assaig amb la meva colla, el diumenge al matí tenia concurs i el diumenge a la tarda, anaves a la plaça del poble a tornar a ballar sardanes. Llavors sempre hi havia la part d'educació, la part de més competició, la part més d'oci
- sempre que fèiem algo relacionat amb les sardanes, per exemple, si assajàvem un dia a la tarda, doncs que et quedaves a sopar i ja feies colla, ja feies més comunitat. Si tenies un concurs, el diumenge al matí en un poble, sorties a la festa major d'aquell poble i tornaves a casa a les 6 del matí i l'endemà al cap de quatre hores ja havies d'estar de peu ballant, però com que tots estaven demacrats i tots teníem molta son també creava aquest sentiment de pertinença.
- és la part competitiva però també acompanya molt tot el que hi ha darrere
- quan participes als concursos el que menys t'importa al final és el resultat, perquè tu balles i la gent ve a mirar com balles i els agrada molt com balles però la gent no ho sap que ho estàs fent malament perquè venen a veure't ballar, no venen a jutjar com ho fas.

Q-da1:

- El educador pot trovar diferents activitats de cultura per orientar segons els col·lectius i individualment segons les necessitats que es presentin.

Q-dj5:

- La cultura doncs és un eix transversal en el nostre dia a dia

Q-hj3:

- destaco el caràcter voluntari de les participants

Q-nj1:

- Estar en posició de responsabilitat em fa veure quins aspectes de la meva educació personal vull reproduir i quins vull revisar.
- fa veure la importància de com m'ha afectat la cultura del meu voltant
- La cultura impactarà sempre la nostra experiència perquè sempre estarem exposats a ella. I Donat que aquest és el cas, hem de ser conscients i procurar que aquest impacte sigui positiu.

Q-dj1:

- Hi ha una part molt important d'herència de determinades pràctiques que les fem de manera automàtica, però que conformen la nostra cosmovisió del món.

Límits de l'impacte (?)

Q-ha1:

- Cal treballar més aquesta incidència ja que no s'ha desenvolupat tot el que podria estar-ho.
- No és conscient

Q-dj1:

- encara cal fer molta feina per trobar els vincles entre la cultura i la pròpia experiència, és a dir, no entendre la cultura com un producte extern a nosaltres sinó com una pràctica que, en realitat, és un dret de totes les persones
- és molt important que no entenguem la cultura com una cosa immutable, sinó precisament com una eina de transformació social.

Q-dj2:

- no té gaire impacte crec jo perquè no es treballa tot el que es podria treballar perquè la cultura popular, en aquest cas parlo de la catalana, no es valora prou o es podria dir que està en decaiguda a nivell social.
- a nivell social no està prou reconegut l'impacte socioeducatiu que té la cultura popular.

Q-dj4:

- és escassa i motiva poc a alguns sectors de la societat
- costa que la cultura aconseguixi a ser conscient de l'impacte que té cap a la societat, tot i que cadq vegada ho és més

Q-da2:

- És poc considerada, tot i el seu alt valor
- No n'és conscient, però ho fa

Q-dj5:

- és molt important i que de vegades no és té en compte
- De vegades no sap quin impacte té realment.

Qualsevol entitat de cultura popular ha d'anar en compte a l'hora de consumir alcohol en una actuació de carrer. Tot el que succeeix en aquell moment té un impacte socioeducatiu sobretot en els infants

Q-nj1:

- expliquen la història d'un país més enllà de la història d'Espanya i la cristianització. I tota aquesta cultura sovint queda poc explorada.

Q-hj3:

m'ha fet adonar-me de la centralització que provoca a nivell urbà en algunes ciutats. El tradicionalisme a vegades porta a mirades tancades en la manera d'organitzar la cultura, amb conseqüències a vegades classistes.

Q-hj4:

- La cultura popular té molt potencial però també ha estat molt pervertida

La cultura popular com a mitjà (rollo taller de cultura popular)

D-hj2:

- Per l'Ajuntament el dia festiu, el dia de la festa major, era el dia que als comerciants els anava bé
- I la FESTHI va dir «Hòstia, és una de les festes majors més antigues de Catalunya, què estem fent?». I van començar a treballar la festa major en aquest sentit patrimonial. I evidentment amb qui s'havien d'ajuntar? Amb l'església. I quina església hi ha a Igualada? L'Opus. I la FESTHI, per una banda, amb l'esquerra independentista més radical, fent reunions amb l'Opus per un mateix objectiu que és la festa major. I estem entrant en política! És un tema que a mi em fascina, com s'han pogut posar d'acord gent totalment contrària i oposada en idees i en tot per un mateix objectiu comú.

La tasca socioeducativa de la cultura popular (quin és l'impacte/incidència)

D-da3:

- ho tinc tan arrelat
- És com... va amb mi, no?

D-da2:

- els estàs educant en aquella cultura
- formació extraescolar
- tots hem d'accedir a unes normes
- tabals, també. Hi ha una formació musical
- vivència molt enriquidora
- no te n'adones com a espectador, si és un concurs o una expressió més espontània.

D-hj1:

- passió cap a la cultura popular
- és evident, sense entrar a valorar si això és bo o no, que sí que hi ha una competició, sobretot en el món casteller. Existeix un concurs de castells que està puntuat, totes les colles es preparen pel concurs per assolir la màxima puntuació possible
- és molt diferent la rivalitat que sempre hi ha entre colles, que és molt natural i que ha existit sempre, que no arribar a puntuar-ho i fer aquesta classificació. A mi no m'agrada.

D-da1:

- aprenentatge molt gran i que agraeixo molt
- la gent gaudeix
- tema xarxa, tema concurs, tema caràcter, una mica esports
- Quan la nostra colla va anar al País Basc per fer castells, la diferència va ser la reacció de la gent. Aquí la gent està molt acostumada a veure-ho, i està bé; però si anem a fora la gent es torna boja perquè no ho han vist mai, i això ens anima molt. No cal que sigui cada any, aquesta estimulació, no cal que sigui com una droga. Però de tant en tant no està mal.
- sí que idealment ojalà viure al costat, però la veritat que com que cada colla té una filosofia i ambient i funciona diferent... I nosaltres estàvem ben informats i hem tingut la llibertat de triar-ho
- hi ha gent que ve de fora de Barcelona
- Un desplaçament innecessari, molt brutal, però ho fan perquè volen.

D-dj1:

- amb els diables, de l'aprenentatge, el tema de la pirotècnia, el tema de la formació musical
- trobo a vegades a faltar veure-ho més, perquè es veu poc. Jo crec que ho veiem nosaltres perquè estem a dins, però jo no sé si una persona que potser no estigui involucrada dins d'una associació ho veu.
- això dels concursos al diumenge és literalment cada diumenge a un poble diferent

D-dj2:

- vius moltes experiències, viatges per tot Catalunya

D-hj2:

- La canalla diran «ja he portat al Mustafà», i als 15 anys se n'aniran a fumar porros al parc i passaran de portar gegants.
- a Valls no s'entenen els castells sense la competició. No rivalitat, sinó competició, hòsties
- Per intentar-ho mantenir d'una manera totalment folkloritzada. Vull dir, la gent anava allà a riure-se'n
- com collons fem una festa popular en una ciutat d'un milió d'habitants? La Mercè és una festa popular?
- Un tema interessant és la burocràcia, a les colles. Un meló per obrir. Tu creus que una

associació de vint persones s'ha de posar a fer una memòria anual d'ingressos?

- la burocràcia fa perillar el fet, el fet de la colla. I això és molt greu.
- Les protestes dels pagesos aquests dies també venien per la burocràcia, i estem parlant d'una altra cosa ben diferent.
- les entitats de cultura popular també tenen [un impacte] social i polític.
- en comptes d'anar-se'n a menjar pipes al parc, ballen bastons. Per què? No ho sé, per divertir-se, per fer algo.

Q-hj2:

- Comparteix l'objectiu de l'educació social de teixir una estructura social cohesionada i organitzada.

Q-da2:

- La cultura popular facilita l'arrelament, identitat comunitària i empoderament de les persones. És un espai de socialització i participació social i comunitària

Q-da1:

- té el poder de facilitar i integrar habilitats molt diverses; com l'apoderament, les comunicacions interpersonals, intra-générationnels...
Posa en valor un objectiu comú, fa pinya, crea grups i genera afinitats, dona support per persones en risc d'exclusió o amb salut mental, fomenta gestió de temps i horaris, exigència i disciplina, respecte d'espai, molts valors

Q-hj3:

- els valors que implica.
- Em fa agafar consciència de la repercussió social que té, així com la capacitat d'unir comunitats i transformar els espais.

Q-dj6:

- La manera de entendre la societat i les multicultursas que existeixen.

Q-hj4:

- caracter amateur i voluntari, creant escola de moltes coses més enllà del propi ball o acte cultural.

Q-dj1:

- moltes vegades es planteja la cultura com un bé de consum accessible per poques persones. Lluny d'entendre la cultura com un producte, caldria entendre-la com un procés i com una part important de la nostra identitat. A més, cal entendre-la com una

via d'emancipació, de superació del sistema actual

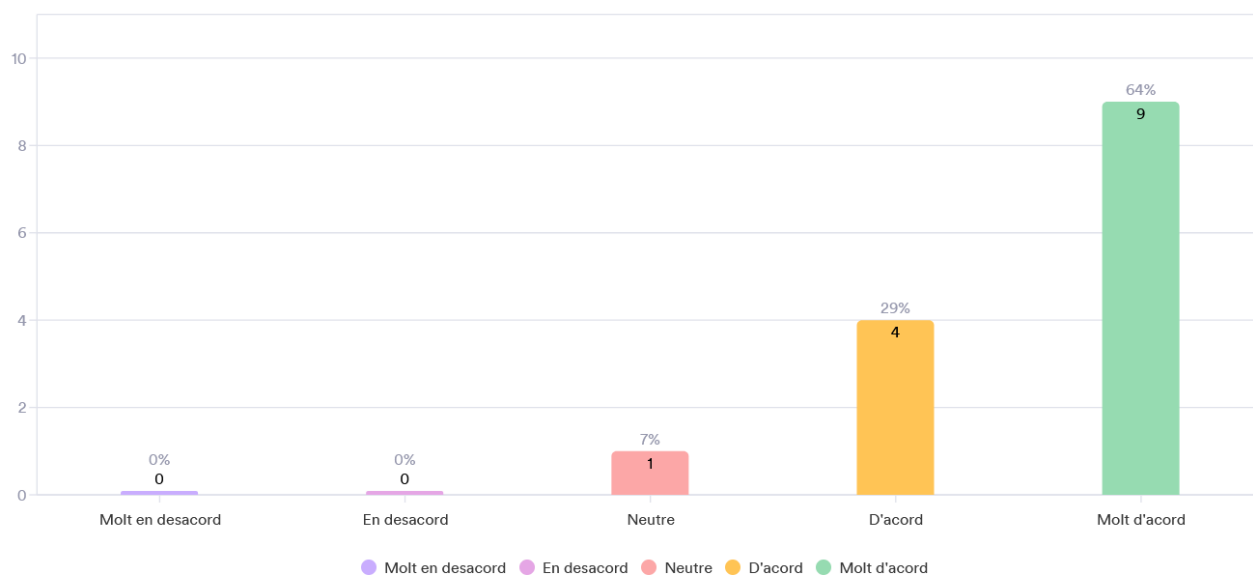
Q-hj1:

- com em relaciono amb la vida.

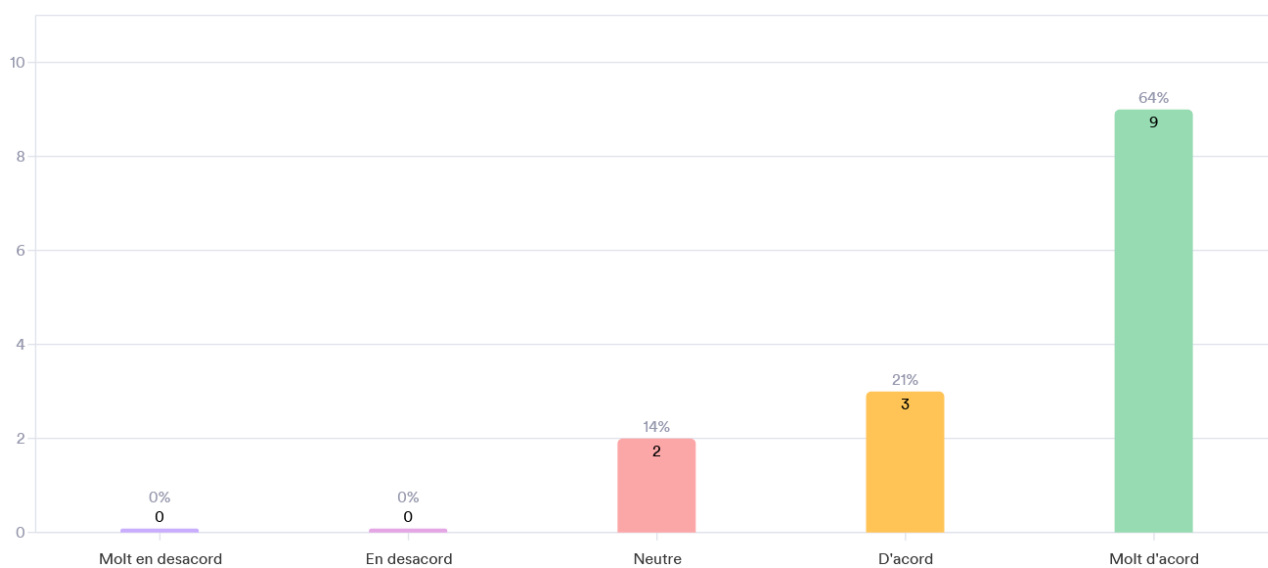
Caracterització de l'impacte (?)

Aspectes relacionats amb dinàmiques de cohesió (integració, cohesió, identitat)

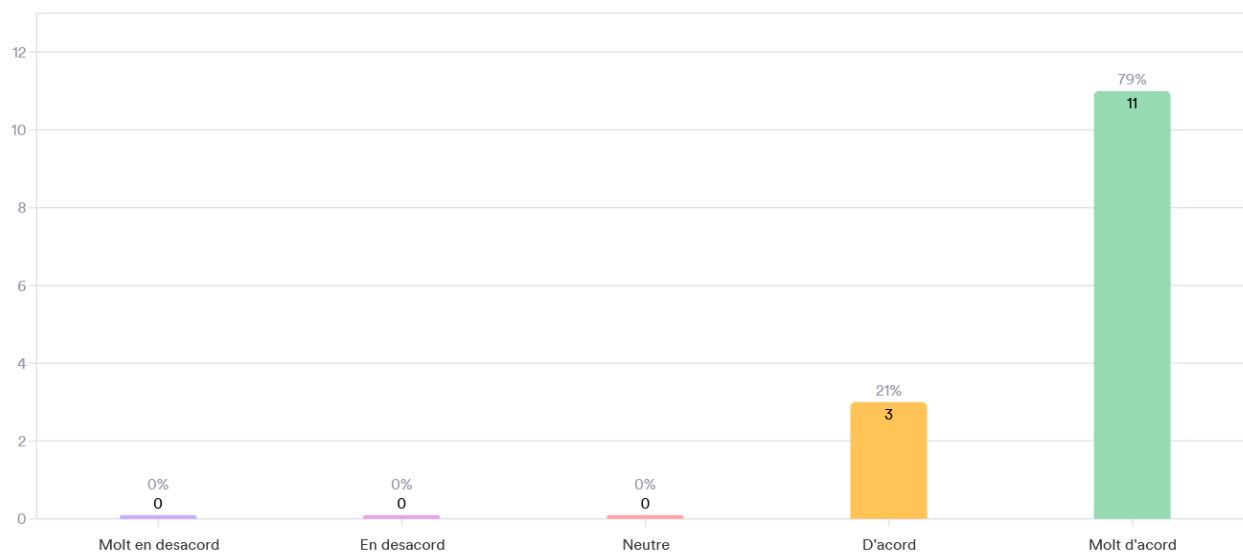
Com a espai de socialització.

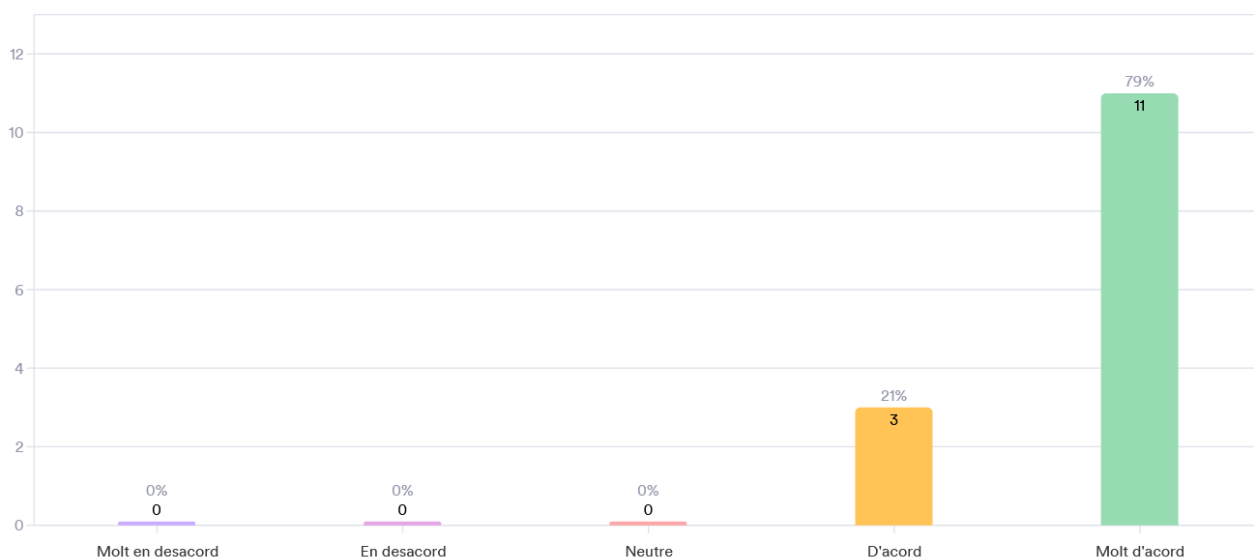
Per fer vida al barri/poble.

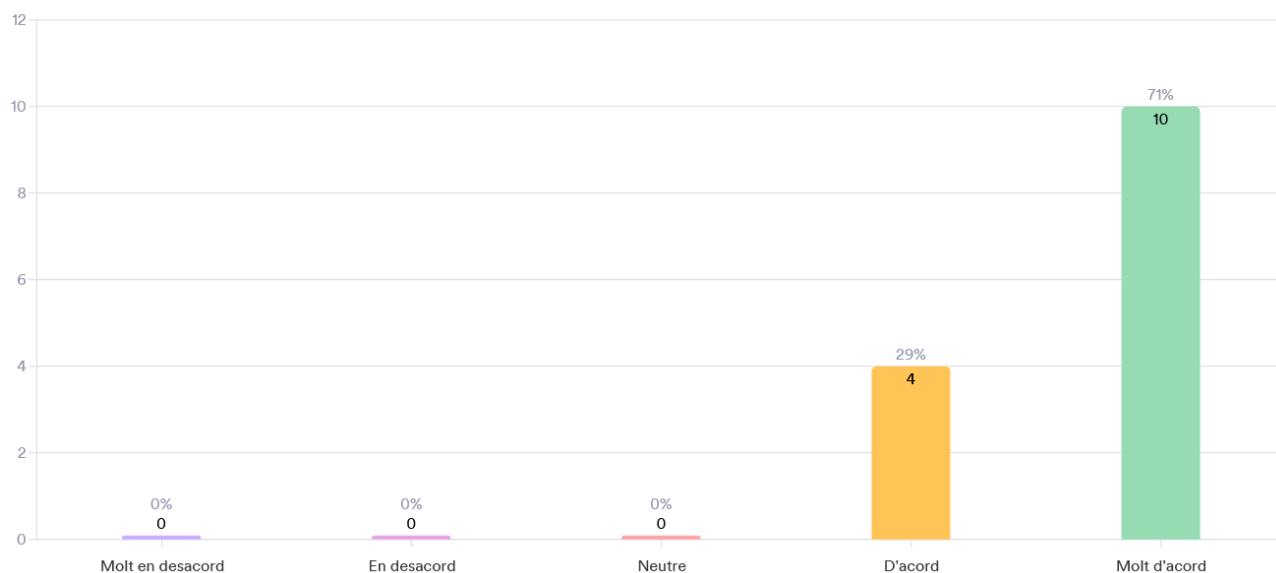
La cultura popular genera arrelament al territori.

La cultura popular genera identitat col·lectiva.

La cultura popular genera cohesió social.

D-hj2:

- moment cohesionador, una comunitat
- ens porta a definir la nostra identitat com a humans, com a catalans
- fet identitari
- jo pertanyo en aquesta comunitat i em puc expressar mitjançant una sèrie de maneres, al cap i a la fi els costums
- tothom hi té el seu paper. Per mi a la festa els únics que la viuen des de fora són els turistes i els visitants, els que no formen part d'aquella comunitat. Però tothom que forma part d'aquella comunitat viu la festa d'una manera o altra, però la viu.
- ens podem agrupar en petites colles: la colla de gegants, la colla de bastons, la colla del ball de pastorets, etc. i cadascú funcionant de manera lliure, o fer el model del sud de Catalunya, de Sitges o Valls. «Agrupació de balls populars», i tots els balls estan dins d'aquella agrupació
- estan els elements bastant separats
- A mi m'encanta. A la diada de festa major s'ha de fer la processó, i la gent de la CUP ho deia. Tothom ha d'anar-hi, més enllà de si després entres a la processó ho no entres.

D-hj1:

- impacte superdirecte amb la meua identitat

D-da1:

- sensació de pertinença
- consultar molt del tema problema personal de criança dels meus fills i té hi ha mares de totes les generacions. Abans tenia amigues mares de la mateixa escola de mateixa edat, però com que aquesta activitat és tan intergeneracional puc consultar una mare de 10 anys més que jo 20 o una mare de 10 anys menys que jo no sé. Així que ens podem ajudar a possibles consultes que podria fer a un professional pagant però dintre de la nostra família que podem solucionar
- El nostre món és molt competitiu però vaig aprendre aquesta filosofia de competim entre colles però dintre de la colla sempre col·laborem en lloc de patir, gaudir bé.

D-dj1:

- el que més m'agrada i que noto que he més après és el tema generacional del fet de portar-me, relacionar-me, tenir contacte amb gent de moltíssimes edats
- de tenir molt respecte

- gaudir d'una activitat no només amb gent de la meua edat, sinó que estem fent una activitat amb diferents generacions
- anaves a fer el concurs i després et quedaves amb els amics i feies el ressopó i després s'allargava... La cultura popular també com un mitjà d'altres coses és a dir, doncs una mica l'excusa era bueno, anem a fer la competició no sé què però l'important és el fet de balles sardanes després que ens quedarem amb els amics és a dir, tot el que comporta al voltant de l'activitat i no de vegades només l'activitat en si.
- la identitat, de pertànyer en un grup

D-dj2:

- sentiment d'identitat i de pertinença a una comunitat, perquè és veritat que, en pic comences a formar part d'un grup de cultura popular, sigui castellers, sardanes, tabalers, el que sigui, és com que sents que pertanys a un lloc, i tens un lloc al que anar, i és un lloc en el que aprens moltíssim, estàs en contacte amb molta gent
- des de fora no es veu tant com una competició com des de dins. Inclús des de dins tampoc, perquè al final almenys des del meu punt de vista quan acabes un concurs el que fas és anar a xerrar amb la resta de colles, anar a beure aigua, anar a passejar... No t'estàs a escoltar els premis a veure què diuen ai, doncs ha guanyat aquest i no l'altre ara m'enfado. Això ho fan més els nens petits, però en general ni tan sols t'importa el resultat perquè no hi ha aquest sentiment de competició sinó més de germanor.

D-da3:

- vas a castells i et relaciones des dels més xiqui que pot tenir un anyet, perquè és el germà de l'enxaneta, i després, amb la persona més veterana i fundadora de la colla castellera
- i genera això, una gran cohesió, una gran família, amistats, i això és l'impacte
- tu parles d'una entitat, i tens un suport de gent de l'entitat, de la colla. Però ara mateix, casals d'estiu i beques de casal d'estiu. Una família que no en té ni idea tu no saps el que li pot suar tinta poder demanar un casal d'estiu
- un col·lectiu de gent que em pugui ajudar

D-da2:

- intercultural
- és una expressió intergeneracional i per tant et trobes gent, els avis, famílies amb nens, gent jove. En aquest aspecte, doncs també és molt xulo.

- És una colla en què sempre s'ha dit que no és una activitat extraescolar per als nens, sinó que és una activitat familiar
- encara que la faci un altre, l'altre ha d'acabar existint. Ha d'haver-hi una persona que...
- Tu com a entitat què fas perquè tothom que forma part d'aquella entitat s'hi senti còmode, davant d'aquella invitació de participar en aquell acte? I això sí que és més subtil, però també hi és. I has d'anar amb compte de no ferir les sensibilitats de tots els membres de la colla. I això és més difícil de gestionar. Jo entenc que el partit polític x es presenti a tal lloc perquè mira, estan en campanya electoral. És molt evident, queda molt clar. Jo crec que tothom, sigui de la línia que sigui, més aviat els refusa. Però lo altre és més subtil i al final la gent que en forma part pot arribar a quedar més tocada, de dir «jo no em sento partícip d'aquesta expressió».

Q-ha1:

- et crea una identitat més sòlida ja que t'ajuda a conèixer el context on vius i per tant t'ajuda a conèixer millor a tu mateix
- Crec que les manifestacions de cultura popular son eines d'integració, O poden fer ho. I elements de cohesió social i transformació individuals i socials

Q-da1:

- es una bona eina per la integració de les persones

Q-hj3:

- la majoria d'agrupacions de cultura popular generen espais de socialització on es reforcen els vincles i es crea comunitat, qualitats molt importants en el desenvolupament personal.

Q-dj2:

- la cultura popular aporta diversos elements i sentiments com pertinença o treballa amb la identitat comunitària i personal o l'arrelament o coneixement territorial, que poden arribar a compartir i treballar conjuntament amb l'educació social.
- fer una jornada de convivències o de cohesió de grup i així crear un millor ambient en el grup de ballada, i augmentar el sentiment de pertinença de les persones i identitari, tant del grup com a nivell personal.

Q-hj2:

- La cultura popular uneix, fa parlar un únic llenguatge

Q-dj3:

- identitat, de formar part de quelcom.

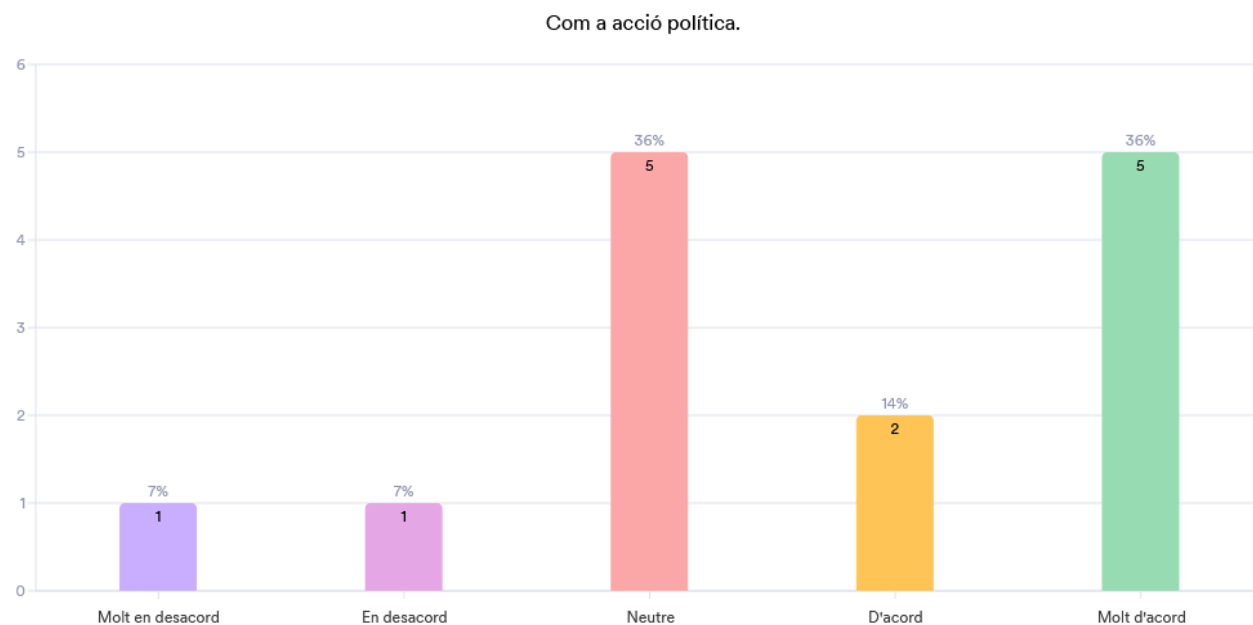
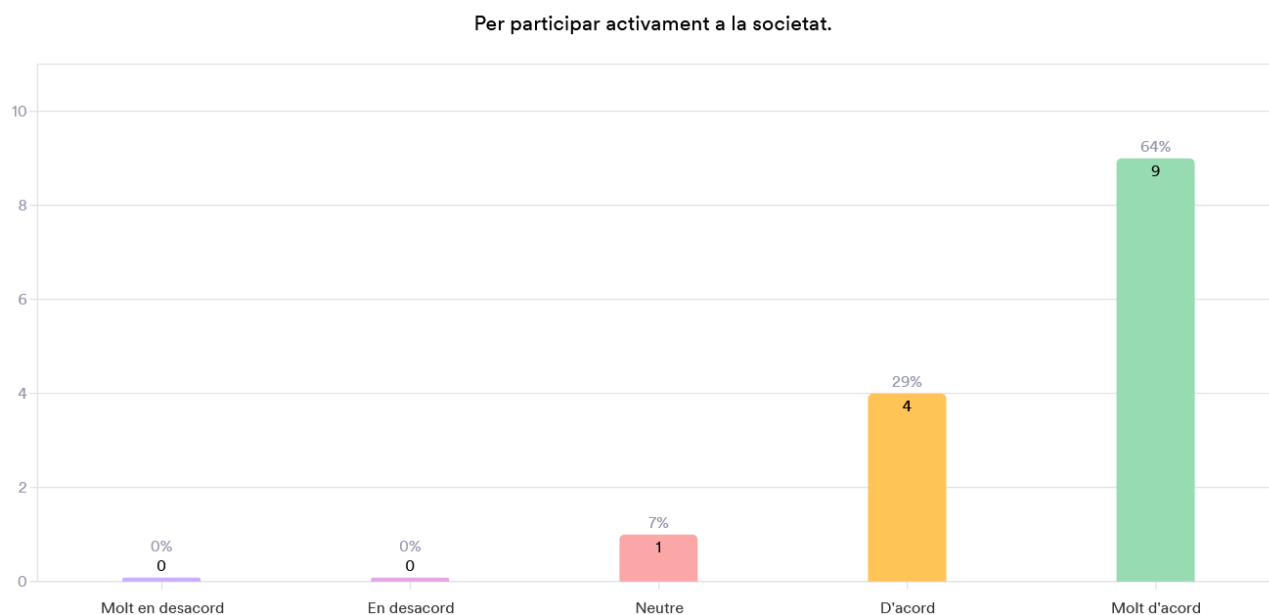
Q-hj4:

- aporta una mirada arrelada al territori però alhora connectada amb la realitat. Portant les diferents realitats demogràfiques a un espai comú de participació

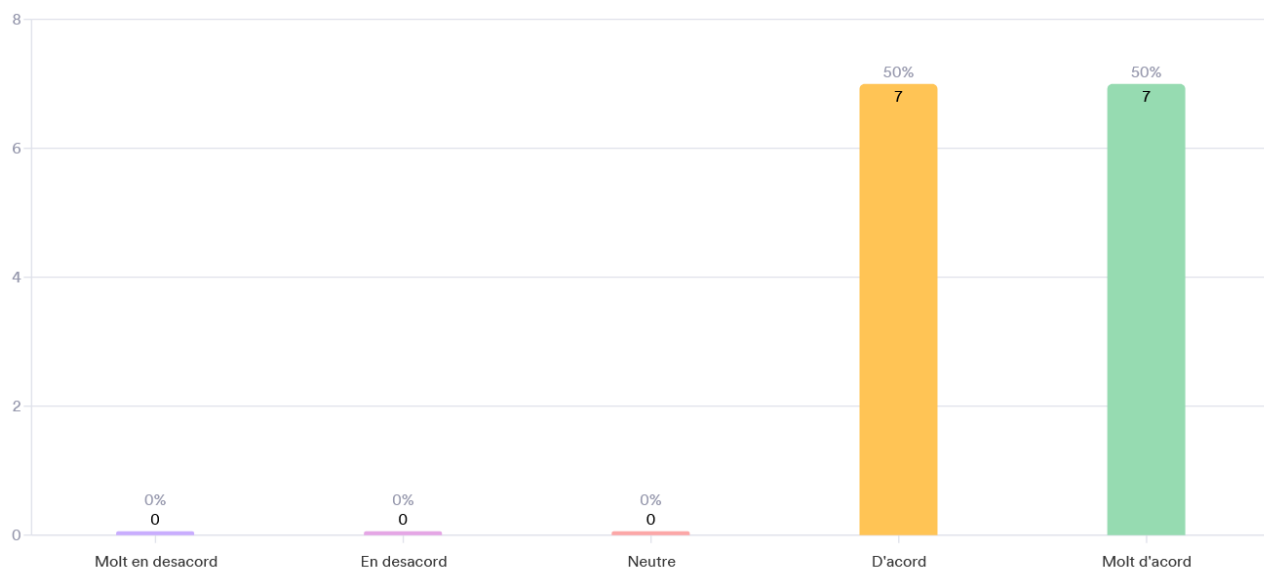
Q-da2:

- espai intergeneracional molt interessant

Aspectes relacionats amb dinàmiques de participació (politització, empoderament, jerarquies)

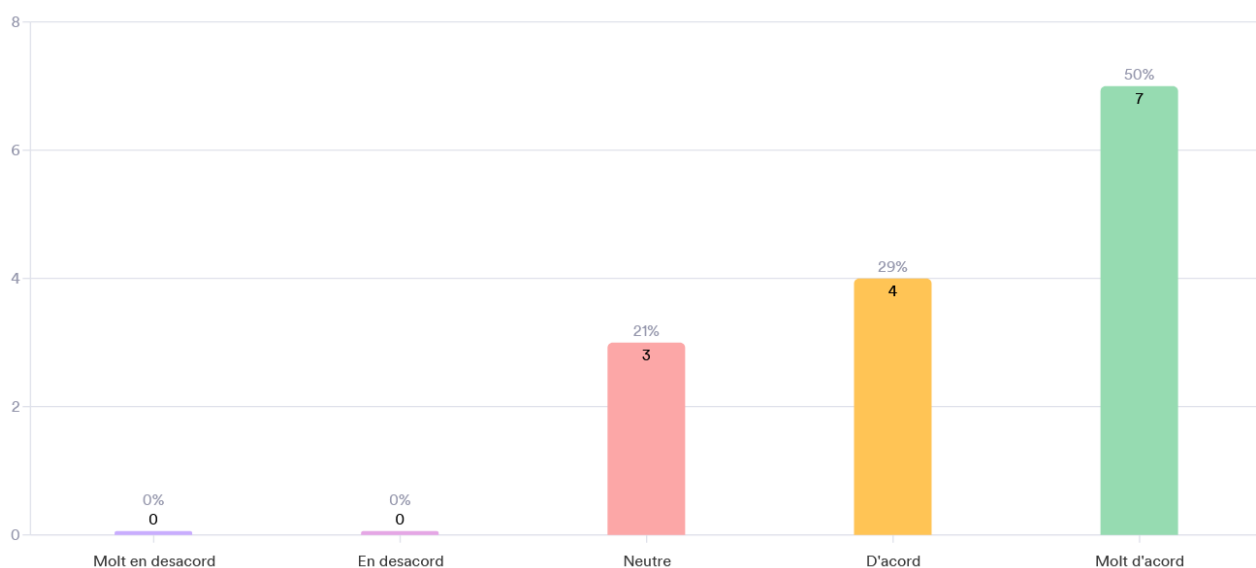

La cultura popular facilita dinàmiques de participació.

La cultura popular facilita processos d'empoderament.

D-
hj2:

- un moment participatiu on tothom hi té lloc
- Els gegants de la ciutat són de la coordinadora de gegants de Barcelona, però estan gestionats per una colla de geganters que són com voluntaris. Al cap i a la fi són treballadors, però sense cobrar. Van allà perquè estan manats per l'Ajuntament i l'Ajuntament diu «aneu aquí», i nosaltres anem allà. I s'organitzen de manera assembleària entre ells
- si al cap i a la fi tots participem d'una mateixa cosa que és la festa, perquè no ens organitzem de manera conjunta i fem una associació de festes, i ens en deixem estar

d'històries. Jo soc així de radical, n'estic fart d'entitats.

- fent un castell, d'alguna manera o altra, estem fent política, es pot entendre una cosa o una altra. I ja que ho estem fent, almenys portem-ho cap a un camí conciliador
- si estem parlant de la comunitat dins la comunitat hi ha moltes idees diferents, i totes han de ser acceptades.
- una cosa és instrumentalitzar les entitats de cultura popular dins de la política institucional de partits, i una altra cosa és fer política de base dins de les mateixes entitats.
- Al món geganter a les passades eleccions municipals la gran majoria de presidents i caps de colla de pobles es van presentar a les eleccions per algun partit polític o altre.
- I són dos a l'associació de veïns.
- Són els que organitzen les festes [les associacions de veïns]
- si allò mou masses... Vull dir, si el Robafaves mou masses a Mataró, o si la Macarena a Sevilla mou masses... Per ser costalero de la Macarena, sort, espera't.
- dins del món de la cultura popular també hi ha moltes... «Ara que he arribat a ser costalero jo aquí no em moc».
- A Vilafranca cada 5 anys, o cada 4 anys van canviant la gent, van rodant. Sempre hi ha gent. És bo pel ball, és bo per la festa aquest canvi tant rotatiu i tant ràpid de gent?
- Quan es casen o quan tenen fills marxen del ball. I per això la història del Ball de Bastons de Canyet és temporal. Durant cinc anys va ballar, i durant cinc anys després no es va ballar, perquè no hi havia ningú a Canyet per ballar al Ball de Bastons, perquè tots estaven casats o eren massa petits. I després va tornar. Sempre ha sigut així, totalment cíclic.
- Si hi ha nou colles, l'any que ve n'hi haurà vuit perquè una ho ha deixat, i l'altre n'hi haurà dotze perquè se n'han apuntat quatre més.

D-da3:

- hem anat participant en tot, tant com a participació de mans d'obra, com després passant-ho bé a la festa col·laborativament
- Per ordre legal dels estatuts hi ha d'haver una junta, però realment...
- sempre hi ha una jerarquia perquè algú al final ha d'ordenar la gent que està a dintre la colla,
- totalment obertes aquestes juntes

- a les meves colles de diables potser sempre hi ha una junta que va tirant més el fil o fa la feina més burocràtica que s'ha de fer, però sempre bastant assembleàriament,
- jo m'he negat en rotund sempre. Ho sento molt, però no.
- va lligat [política i cultura popular]
- No em generen confiança.
- sempre ho he intentat separar quan he estat a totes les associacions, intentar no polititzar l'entitat. Però sí que és cert que no es pot evitar, sempre hi ha aquell punt que...
- I si ells ho han de fer jo m'estic al marge. No és que me'n vagi de l'entitat, simplement com que en això no hi estic d'acord em retiro una mica.
- és tan fina la línia [entre què és polític i què no]
- Estem parlant de cultura popular catalana, té una incisió política. Però intento separar-les.
- Clar. No té res a veure amb el món cultural [les associacions de veïns]

D-da2:

- els estàs formant.
- el tema del compromís. Que tu participes d'una cosa que t'agrada, però al mateix temps t'estàs comprometent a ser-hi i a ser constant
- al ser una colla de diables està clar que els nens i nenes no poden fer de gestors.
- és una activitat familiar perquè els adults han de fer determinades tasques
- Tu pots fer d'acompanyant i una mica dinamitzar el grup, vigilar i ja està, o fer el pas a la gestió. Clar, en el nostre cas nosaltres vam entrar com a adults acompanyants i després va haver-hi un moment en què les persones que estaven al capdavant de la colla necessitaven un relleu. La gent s'acaba cansant de fer un paper de gestió, i també per un tema que els fills es fan grans i arriba un moment que tenen uns altres interessos. Per tant, les famílies també necessiten d'alguna manera sortir d'allà i anar a buscar una altra colla o una altra cosa.
- I la gestió, bueno, l'he viscut com una part més del paper. Les coses s'han de fer i s'han de fer entre tots
- Forma part també de la implicació social o moral de la família. Consideràvem que havíem de formar part de la colla fins al nivell de la gestió perquè era important per la colla.

- «Ens conviden a tal acte». Clar, aquell acte té un caire polític. Llavors com a entitat has de participar? Si hi participes estàs, d'alguna manera directa o més indirecta, donant suport a allò.
- Tu pensaves en elitisme, jo pensava que a vegades la gent que té certa voluntat de servei de poble, jo sempre m'ho vull mirar així, comença participant en una associació i després acaba vinculant-se...

D-da1:

- sensació com molt brutal, com canviar de la posició
- competir o fer coses fora del nostre territori no és una cosa clàssica ni correcta. No és una cosa fonamentalment important però és interessant, una mica com una xispa per animar-nos a nosaltres mateixos
- la quantitat de gent que participa augmentava molt.
- del grau d'implicació, que és super variat.

D-dj1:

- després, un cop que et vas fer més gran, també vas agafant el relleu
- vulguis agafar aquest relleu i aquestes responsabilitats es vagin traspasant
- el tema del compromís
- sentiment de compromís i el que deia algú del tema que tens un paper i implicar-te és un aprenentatge jo crec que bastant bèstia
- a vegades la jerarquia la veiem com algo molt dolent
- Hi ha una jerarquia perquè hi ha uns coneixements que jo potser no tinc i aleshores no puc assolir. Cal ser conscient d'aquesta responsabilitat,
- és un bon aprenentatge. I de cuidar les generacions per tal que agafin aquest relleu i vulguin agafar aquest relleu
- és una cosa que passa a totes les associacions, independentment de si són de cultura popular
- hi ha una mirada bastant horitzontal
- El tema, també, que les tradicions es polititzin. És el fet que els partits mateixos s'abanderin. Jo crec que aquí està una mica el problema.

D-dj2:

- des del punt de vista organitzatiu et fa molta il·lusió, perquè formes part d'una cosa molt especial, i sents que estàs contribuint a una cosa important i que et fa sentir part

de la comunitat. I al mateix temps, si vius la festa des de fora, és igual. Llavors és com un sentiment que es troba, molt xulo

- ficar una cortineta de no caure com en aquesta manera d'abanderar-se de la política.

D-hj1:

- Sí que hi ha una jerarquia. Per molt que la cultura que fem sigui popular ha d'estar organitzada, i no surt espontàniament. Si un grup de persones s'ha d'organitzar és evident que hi haurà un lideratge i una planificació i que això també forma part del relleu generacional.

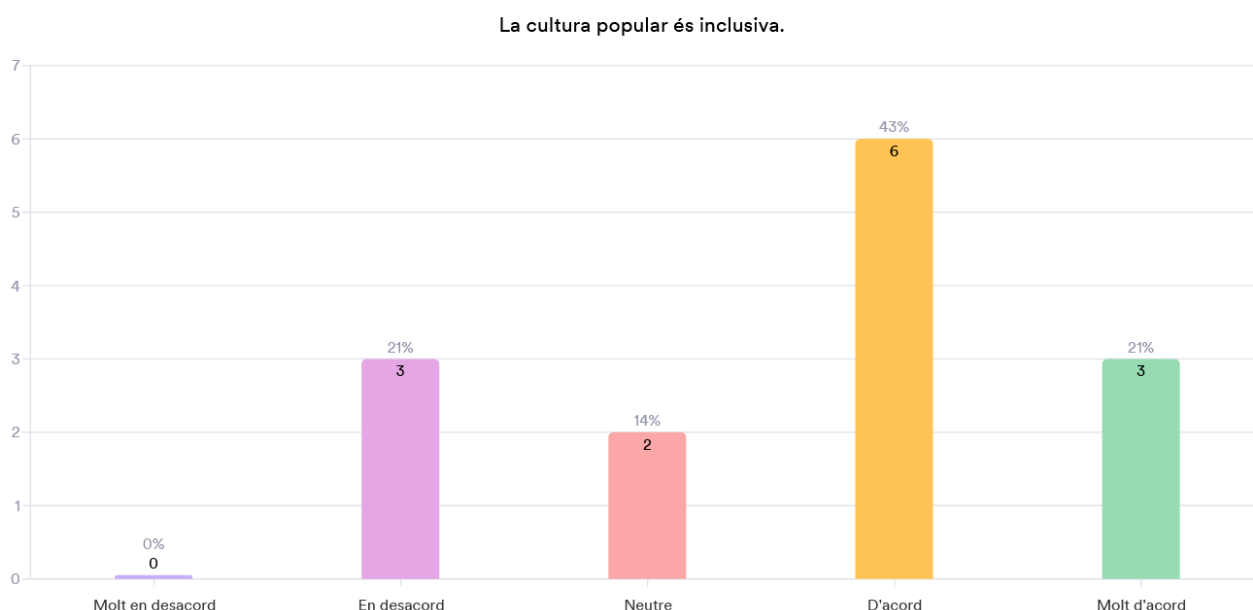
Q-hj2:

- La cultura popular en principi neix des de baix i hauria d'estar organitzada de manera que fos accessible al màxim de gent i de forma intergeneracional i interseccional.
- ataquen l'individualisme i mercantilització de la cultura, fruit del neoliberalisme.

Q-dj3:

- Aspectes com el treball en equip, l'autorganització, l'escolta de les necessitats de les persones per a la gestió i organització.
- la manera en la que organitzem el grup de batukada, ja que en un inici hi havia un professor que era qui prenia les decisions, però potser i actualment el grup és autorganitzat.

Possibilitats i límits en la inclusió

D-da1:

- La intenció d'integrar-me a la cultura catalana, bueno, ja ho tenia, abans de començar a castells, però per mi, després, és com una cosa com abans de Crist i després, com un canvi de paradigma molt brutal
- el cas dels castells, és una cosa molt catalana, però hi ha moltes colles castelleres petites fora de Catalunya

D-hj2:

- tot el tema de la relació, és a dir, el moment cohesionador d'una comunitat, per mi és un exemple clar i és l'exemple d'inclusivitat de la nostra societat. La cultura popular, per mi, és la que millor aplica la inclusió. És un exemple d'integració en tots els àmbits, començant amb les edats. És a dir, la festa per mi ha de ser un moment intergeneracional
- Un altre debat que m'interessa molt és el tema de les festes infantils. Fem festes expressament pels infants? És a dir, fem una còpia de la festa gran pels petits, o els incloem d'alguna manera a la festa de sempre?
- Com integrem les comunitats migrants? Per exemple, la comunitat musulmana, com l'integrem a la processó de Sant Bartomeu de Sitges? S'ha d'integrar?
- La processó de Sant Bartomeu de Sitges és una processó on hi surt un sant, s'acaba i comença a l'església
- Al Vendrell fa anys van integrar un grup de sevillanes al seguici popular.
- A Vic fa quatre dies l'Ajuntament va dir «hem de recuperar el lleó perquè històricament hi havia hagut un lleó a la ciutat de Vic». Qui el portarà? L'associació de veïns del barri del Remei, la majoria musulmans. Els musulmans al barri del Remei porten el lleó de Vic a l'anada a ofici. Ofici religiós, catòlic. O Tarragona, cada barri de la ciutat, amb comunitats totalment diferents, porten un element de la festa
- El tema de les comunitats migrants també va molt lligat amb les múltiples confessions que tenim al país.
- I crec que és un error, des de les institucions i des de la societat en general, que sempre ens aïllem en guetos.
- Per què no creem un diàleg interreligiós i intercultural? Hi ha una tendència colonialista, i això és una crítica també pel món de l'associacionisme cultural. I ho dic així tal qual. «Portem la festa major als barris»

- I llavors a la canalla del col·legi aquell de Sant Roc, que tots són gitanos i musulmans, la gran majoria; veuen un senyor que els explica «això és lo bo
- Folklòrica. [com a estigma cap a la cultura popular]
- Es fa l'ofici, qui vulgui hi és i qui no, no, se'n va a esmorzar.
- models de festa n'hi ha molts.
- Hi ha facilitat, però també moltes limitacions. El món de la tradició està replet de rituals, de protocols no escrits que tu has d'entendre, ningú t'ho explicarà.
- la cultura popular catalana em sembla un exemple molt guai d'integració. A tots els aspectes, a tots els nivells i a tots els grups de societat diversos, haguts i per haver.
- una persona que s'ho veu des de fora, al cap i a la fi, és perquè no s'hi sent part, potser. Si jo m'estic mirant el ball de bastons, per mi és aquella gent que balla bastons. No arribo mai a pensar que, hòstia, potser podria anar-hi, ballar. No. Simplement, no hi formo part, ja està.

D-da2:

- Jo els inclouria a la festa de sempre.
- està clar que haurien d'estar integrats. Hi ha una festa i és una festa comuna.
- És tradició del territori o de les persones que formen el territori? Això és el debat. Si les persones que formen el territori tenen una cultura arrelada diferent és lògic que la vulguin escoltar.
- Més que intentar imposar lo teu, «si ets algú de fora t'intentem imposar la nostra cultura», o no, mantingues la teva; és intentar transmetre que a tot arreu hi ha una tradició, hi ha una cultura
- Després les persones han de ser lliures i han de poder triar si se senten a gust amb la seva cultura d'origen familiar, amb la cultura d'aquí, fan un mix o diuen, ostres, és que a mi això no m'interessa per res i la meva vida transcorre i té altres interessos que no formen part de la cultura.
- van ser els meus fills que van voler entrar, però també amb la mateixa sensació de facilitat.
- «Vine a un assaig, valora-ho, prova-ho dues o tres vegades, i si encaixes i estàs a gust, apunta-t'hi»

D-dj1:

- No tant crear una cosa a part sinó adaptar diferents aspectes. Que no només hi hagi

birres, que hi hagi sucs també.

- lo important amb el tema de la inclusió és no crear com un mosaic de diferents peces, com ara que ells, a part, facin una activitat, a part, dins del programa de les festes majors, però a part
- és gent que potser no veu aquest com el seu grup o com el seu espai de pertànyer. Aleshores jo crec que és molt clau la figura dels mediadors, perquè no es creï com un mosaic. És a dir, com una persona pont, o grups que són pont. Maneres d'arribar, una mica, a un acord, perquè tampoc podem obligar
- no crear mosaics, sinó un calidoscopi que realment que sigui inclusiu i no separat.
- tenim un problema també de prejudicar una mica
- De la mateixa manera que nosaltres no pensem en una persona catalana i ens l'imaginem amb barretina i menjant mongetes amb botifarra cada diumenge,
- la mirada que tenim de les persones que venen de fora.
- treure aquest estigma i també incloure des d'altres maneres que no sigui només des de compartir tradicions, sinó mostrar la tradició en què la majoria han nascut.
- va ser bastant fàcil perquè va ser a través del centre cultural.
- vam entrar des del teatre i allà ens van explicar que hi havia una colla de sardanes,
- Primer, va ser molt important que ens diguessin «Vine a un assaig, vine algun dia a algun concurs». O sigui, el fet de mostrar. Veus que els nens s'ho passen super bé, i ja està. Va ser molt natural i va ser un procés molt fàcil.
- una de les vies més fàcils per entrar són els nens. Poden entrar per les escoles, és un pont bastant clau. Lo complicat és si ets una persona adulta que no tens nens.
- una persona adulta que potser no té aquest caliu associatiu
- les persones grans de les associacions normalment és perquè també van entrar de petits. És tot aquest cicle, que costa molt arrelar.
- també hi ha el problema que potser costa. Estem molt oberts, però costa, a vegades, entrar

D-hj1:

- Se m'acudeix que algú podria pensar que com que no és tradicional d'aquí no es podria fer
- a Tarragona es fan castells i a Girona es ballen sardanes. Al revés també s'ha importat.
- és molt difícil com a persona adulta que no té una xarxa social de persones que

estiguin involucrades en aquest món entrar-hi

- És que no és transparent, per començar. O ets d'allà o no entres. No és fàcil, com a persona adulta nouvinguda. O no nouvinguda, simplement que mai ha estat ficada en aquest món. Alhora, un cop hi has entrat ja...
- no sempre és fàcil el procés d'entrada i no sempre es facilita. I jo crec que hi ha molt marge de millorar per aquí.

D-da3:

- I cada any pot canviar una mica l'estructura
- ha sigut molt fàcil, no he trobat mai pegues
- et busques amb qui fer o amb qui anar. No sé si he anat mai sola. Vas amb algú i t'agafen amb les mans obertes.
- allà hi ha gent que t'acull i t'explica com funciona tot, què s'ha de fer, què no s'ha de fer. Et donen també una mica d'aprenentatge i de suport i de guia. No et convenç? Doncs marxés i ja està, en un principi no hi ha una implicació molt forta. I amb castells igual, tens la teva persona, que ara no sé com es diu, que et fa una mica la guia, t'explica les parts tècniques i tal, i ja et vas incorporant.
- vas parlant amb un, vas parlant amb l'altre i de seguida entres quasi a tot arreu.

Q-ha1:

- pot fer-te sentir formar part, i això és una eina d'inclusió important

Q-da1:

- Accesible econòmicament a totes les classes socials i privilegiant les mitjanes /baixes per el contact directe al carrer.

Q-hj2:

- hi ha diversitat d'espais per ocupar que correspon a la diversitat humana. Tothom pot trobar un lloc.

Q-hj4:

- He posat que estava en desacord en que la cultura popular fos inclusiva ja que, el món casteller que és l'expressió de cultura popular que més conec, el % de persones amb discapacitat és de aprox 2.5% mentre que el de la societat catalana es del 6.7%. Ara be, també és cert que hi ha esforços i voluntat perquè aquests espais siguin inlusius.

Formació/aprenentatge (?)

El paper de l'educació social en la cultura popular

D-hj2:

- Com? No ho sé, això ja és feina dels educadors.

Q-dj3:

- Penso que no, ja que jo estic a la cultura popular com a “hobby” perquè m’agrada molt la percussió i em serveix per desconnectar.

Q-da2:

- No, la meua participació és voluntària, però hi podria haver ES en tallers, projectes de dinamització cultural, suport associatiu,...

La relació entre cultura popular i educació social

Q-hj1:

- les educadores socials treballem directament amb la cultura del país i de les persones amb les que treballem.
- haver estudiat aquest grau m'ajuda a entendre coses dins la cultura popular, a més de que la cultura popular hagi influït també en la decisió d'estudiar aquest grau
- la cultura popular té un impacte social i educatiu en les persones, a part d'artístic també, i és una voluntat intrínscica la de tenir un impacte en la persona i en els grups socials.

Q-dj1:

- l'eina que vehicula la relació socioeducativa és la cultura, entesa com la construcció conjunta del coneixement. En Educació Social, treballem amb persones i, per tant, inevitablement la cultura juga un paper imprescindible.
- la carrera m'ha permès conèixer molts projectes que aporten una mirada comunitària de la cultura, i això m'ha ajudat a entendre el meu rol com a educadora i la importància de reivindicar la cultura com a dret. A més, m'ha fet adonar-me que sempre estic fent cultura.
- moltes vegades la cultura popular no és conscient que està educant
- L'impacte que té la cultura és evident, però no estic segura que sigui sempre des d'una consciència o des d'una voluntat pedagògica
- amb les persones que acompanyem hem de ser sempre conscients que treballem des

de la cultura i, per tant, no podem tractar-la com un element aïllat de la nostra vida quotidiana.

Q-hj2:

- connexió social que es produeix
- a com participo de la gestió de l'entitat. Vull dir, crec que ha influït a com he creat nous projectes a la colla o quins van ser els objectius de la colla quan jo estava a la junta directiva.
- Crec que no està prou explorat, ni documentat.
- Crec que no hauria de ser una tasca de la cultura popular ser socioeducativa. Crec que no és un encàrrec a fer a la cultura popular, és un espai que pot ser socioeducatiu. Instrumentalitzar la cultura popular perquè sigui socioeducativa per mi seria un error.

Q-dj2:

- són dos elements que es poden complementar i ajuden a tenir una visió més completa i innovadora.
- a l'hora de generar espais de cohesió grupal en el grup de ball de bastons et genera una perspectiva diferent que els altres i tens més recursos o eines per treballar aquest elements
- les persones que estem vinculades en el món de la cultura popular si en som conscients, però no del tot. Hi ha persones que venen a passar-ho bé o perquè els hi agrada, sense anar més enllà, però si que té elements socioeducatius per treballar i compartits amb la professió

Q-dj6:

- son factors que directament estan relacionats i present en el nostre dia a dia sense adonar-nos.
- Personalment, intento no barrejar.
- Es veritat

Q-hj4:

- no sabia si la meva participació en cultura popular ha influït més en la meua manera d'entendre l'educació social o viceversa
- m'ha permès és a posar nom molts fenòmens i moltes idees que fins que no vaig poder recolzar amb la teoria no acabava d'entendre.

Q-da1:

- es molt pertinent

Q-hj3:

Considero que la defensa de la cultura, l'educació, les reivindicacions i la tradició familiar son aspectes molt importants que reforcen la cultura popular. Però cap d'aquests s'aguanta si no son espais on es gaudeix de l'activitat o no es fa amb gent que et cau bé. Per tant, em costa recolzar l'afirmació de que la voluntat és socioeducativa (que també), sinó que aquesta és una conseqüència de la manera de ser de la cultura popular.

Q-hj4:

- voluntat de transformació social a través del ball/acte.

La professional de l'educació social en la cultura popular (formació universitària, lloc, funcions, tasques, visió estratègica)

Q-hj1:

- dinamització cultural i socioeducativa
- Pot ser una figura interessant a incorporar ja que a partir de la dinamització cultural es pot promoure, moure i activar la població en base la cultura popular.
- La figura professional d'educador social es podria veure en la figura de dinamitzador cultural.
- Repensar les maneres de fer històriques i adaptar-les a aquest moment que vivim. Segur fent actes per a visibilitzar les tradicions, en aquest cas nostre catalanes, i seguir amb la difusió.

Q-hj4:

- Considero que en un món utòpic la figura del Eds no seria necessaria en vinculació a la cultura popular però la burocratització que porta intrínseca el fet d'aquesta participació i el caràcter amateur, fent que la gent requereixi de temps lliure a fer "gestions" es on entra la figura del EdS. Com a vincle amb les administracions, i un cop n'hagi facilitat l'existència també fomentar el potencial inclúsiu d'aquests espais.
- l'educació social es la disciplina que "des de dins el sistema" pot acompanyar de manera més orgànica a les necessitats que sorgeixin.
- Es pot tenir, a nivell de coordinació i suport, però considero que també hi ha una part a

evitar, com a mínim des de la meua percepció i manera d'entendre la cultura popular, i és la dependència de les institucions ja que poden ser volàtils i aquest suport desaparèixer en un moment determinat

- Trencar amb dinàmiques competitives /lògiques capitalistes bàsicament. També crec que fora bo una difusió d'un model més inclussiu però segons com si és "imposat" des d'un professional extern que et diu que ho fassis segurament generi un rebuig major llavors considero que la feina es de base.

Q-ha1:

- Pot incorporar metodologies d'acompanyament , escolta i pedagògiques per tal de establir una cultura popular més organitzada i amb més aïtovaloracio
- Encara no està desenvolupat, però l'educacio social podria ser un actor mitjancer entre la cultura popular i els individus
- Obrir la cultura popular a colectius que no hi accedeixen
Formació a les entitats de cultura popular per ser conscients del seu poder
Que l'administració cregui de veritat que la cultura popular és una eina de cohesió més enllà del folklore.

Q-dj1:

- Crec que l'educació social hauria de servir com a eina de reivindicació de la cultura popular,
- en qualsevol àmbit dins de l'educació social podem treballar des de la cultura popular. Parlant de llocs més específics, l'àmbit comunitari (des de centres cívics, equipaments juvenils, Plans Comunitaris, projectes autogestionats) tenim l'oportunitat de treballar explícitament des de la cultura, des d'un rol de mediació o des de la mirada de la participació ciutadana.
- la visibilització i la reivindicació. Especialment a Catalunya, existeixen moltíssims projectes que treballen des de la cultura popular que no es coneixen i és interessant donar-los veu.

Q-da1:

- Disseny de protocols; vigilancia/ seguretat, agressions(racials, sexuals, discriminatories per diverses raons)
promoció i divulgació de la cultura / activitat a col·lectius ; LGTB, NEE, TDA, TDAH, diversitats funcionals diverses

comissions/ protocols per nouvinguts

- dono més importància a l'acollida dels nouvinguts i la seva integració, Aporto més reflexions sobre la mediació de conductes o situacions que ho necessitin. Faig propostes de millora i prevenció per la nostra colla
- per la integració i acompanyament tant de persones com per el grup/colla
- Adaptar i fer projectes d'inclusions realistes per els col·lectius amb funcionalitat i mobilitat reduïda, necessitats específiques, creant acompanyaments per la persona i per el grup
- Promocionar la cultura popular als centres de salut mental , d'exclusió social, infància i jovent, donnes víctimes de gènere, LGTB...
- Crear projectes tandems o tutelats per els nouvinguts i altres col·lectius...

Q-hj2:

- Una mirada àmplia i un esperit crític davant de la tradició
 - Pot aportar eines per enfortir una entitat de cultura popular, fent que sigui un espai on es teixen relacions socials sanes i diverses.
 - Actualment no, penso que és un àmbit emergent i que just està havent un moviment, sobretot als instituts, on la cultura popular ja no només és un taller esporàdic d'una hora.
- En tot cas penso que les funcions haurien de ser acompanyar a la socialització de les persones, democratització de les entitats i organització comunitària.

Q-hj3:

- Metodologies pedagògiques, recursos de dinamització, gestió de conflictes, horitzontalitat a la organització, etc.
- Es podria mirar de posar aquesta figura, però no tinc molt clar en quin espai concret, potser des dels ajuntaments, ajudaria tenir aquesta mirada social
- Tallers de dinamització, enfortir les entitats de les perifèries, descentralitzar les activitats i realitzar-les per tota la ciutat.

Q-dj2:

- Pot aportar molts coneixements teòrics i recursos tècnics per treballar elements com els sentiments de pertinença, o generació de cohesió grupal i vincles o relacions socials per transmetre-ho a través de la cultura popular, i així també fomentar-la.
- fer algun projecte vinculat amb la cultura popular per donar-ho a conèixer als infants i

fomentar-ho.

- l'educador/a social si que té cabuda per treballar amb la cultura popular, l'únic que s'ha de tenir és ganes, temps i il·lusió!
- amb un grup d'infants nouvinguts a un territori, per conèixer el territori, la cultura i generar noves relacions socials, es pot fer una trobada de les entitats culturals del poble o territori per mostrar-ho als infants i ensenyar-los el ball (o l'activitat de cultura popular que es faci) perquè així facin nous vincles amb les persones i amb el territori, i nosaltres com educadores fer aquest acompanyament i aportar les eines necessàries.

Q-dj3:

- mirada d'adaptació al canvi, en relació a les necessitats de les persones i la societat.
- que existeixi la consciència de la possibilitat de l'Educadora Social en l'àmbit, perquè no sento que existeixi i per tant, és una base per formar part de la cultura popular com educadora social.

Q-dj4:

- Noves Alternatives, perspectives i donar a conèixer d'altres cultures i ètnies
- donar a conèixer la nostra cultura als més petits (cançons, valors, jocs...)
- Arribar als més petits a les escoles per donar a conèixer que és el que hi ha i que hi hagi una major visibilització i més ajudes per part de l'estat

Q-da2:

- Facilitar la dinamització i participació comunitària fora del propi àmbit d'acció
- he millorat les meves competències personals i socials i he adquirit eines de treball en equip i treball en xarxa. M'ha permès conèixer el territori
- Millorar les polítiques de suport a l'associacionisme

Q-dj5:

- Pot incorporar una mirada transversal d'alguns aspectes que potser no es tenen en compte.
Exemple: Feminisme
- Actualment no es gaire visible aquest lloc professional
- destacaria la funció de fomentar el teixit social
- Importància de preservar la cultura; Generar aliances entre les entitats de cultura popular; Portar la cultura als carrers; Relacionar l'art i la cultura; Ser crítics i crítiques amb la cultura

Q-dj6:

- Pot incorporar una mirada socioeducativa i pot servir com eina per poder incorporar una mirada més global integradora i intercultural.
- Ara mateix tal hi com està el tema no, si es fes algun projecte o programa especial si es podria.
- Fer projectes de la integració a partir de la cultura popular

Q-nj1:

- L'educació social pot implementar molts aspectes de la cultura tradicional catalana com a eines de comunicació, de transformació i en el procés reviu la cultura popular i donar-li una nova vida.
- funcions de manteniment i revisió constant de la cultura. Mantenir-la viva i rellevant.
- S'han d'aplicar aspectes de la nostra cultura el dia a dia a les escoles mitjançant centres d'interès educatius i fer que la nostra població tingui un major sentiment de cultura per poder tenir individus que estiguin ben versats en ella. Així la aplicaran en el dia a dia i podrem expandir-la i gaudir-la.

Enfortir la tasca socioeducativa més enllà de la figura professional (?)

Q-hj3:

- una de les funcions com a professionals és acompanyar en els processos educatius. La cultura popular pot ser una eina o canal vàlid per a desenvolupar aquests processos.

Q-dj4:

- eina per aprendre i transmetre valors i ensenyar la cultura a d'altres

Q-dj5:

- la cultura popular pot ser una eina d'intervenció més en l'educació social